

Svetovni dnevi
slovenske znanosti
in umetnosti –
ob 100-letnici
Univerze v Ljubljani

Slovenščina in slovenistike na univerzah po svetu

Univerza v Ljubljani
Filozofska fakulteta

CENTER ZA SLOVENŠČINO
KOT DRUGI IN TUJI JEZIK
ODDELEK ZA SLOVENISTIKO

**Svetovni dnevi
slovenske znanosti
in umetnosti -
ob 100-letnici
Univerze v Ljubljani**

Slovenščina in slovenistike na univerzah po svetu

Ljubljana 2019

SLOVENŠČINA IN SLOVENISTIKE NA UNIVERZAH PO SVETU

Svetovni dnevi slovenske znanosti in umetnosti – ob 100-letnici Univerze v Ljubljani

Uredile: Mojca Nidorfer Šiškovič, Simona Kranjc, Mateja Lutar

Oblikovanje: Nina Urh

Prelom: Miro Pečar

© Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, 2019. Vse pravice pridržane.

Založila: Znanstvena založba Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani

Izdal: Center za slovenščino kot drugi in tuji jezik pri Oddelku za slovenistiko

Za založbo: Roman Kuhar, dekan Filozofske fakultete

Ljubljana, 2019

Prvi natis

Naklada: 2.500 izvodov

Tisk: Birografika Bori, d. o. o.

Cena: 7 EUR

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

811.163.6'24:314.74(100)(082)
376.744(=163.6):811.163.6'24(082)

SLOVENŠČINA in slovenistike na univerzah po svetu : svetovni dnevi slovenske znanosti in umetnosti - ob 100-letnici Univerze v Ljubljani / [uredile Mojca Nidorfer Šiškovič, Simona Kranjc, Mateja Lutar]. - 1. natis. - Ljubljana : Znanstvena založba Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, 2019

ISBN 978-961-06-0271-2
1. Nidorfer-Šiškovič, Mojca
COBISS.SI-ID 302598656

VSEBINA

Mojca Nidorfer Šiškovič: O slovenistikah in programu Slovenščina na tujih univerzah	9
Slovenistike na tujih univerzah	
Argentina	
Buenos Aires, La Plata, Tjaša Lorbek: Slovenistiki na Univerzi v Buenos Airesu in Državni univerzi v La Plati	15
Cordoba, Maja Kračun: Slovenistiki na Katoliški univerzi v Cordobi in Državni univerzi v Cordobi	18
Avstrija	
Celovec, Peter Svetina, Nataša Hribar: Slovenistika na Univerzi Celovec	20
Dunaj, Jernej Ključevšek: Slovenistika na Univerzi Dunaj	23
Gradec, Andrej Šurla: Slovenistika na Univerzi Karla in Franca v Gradcu	26
Belgija	
Bruselj, Ivana Petric Lasnik: Slovenistika na Svobodni univerzi v Bruslju	29
Gent, Ivana Petric Lasnik: Slovenistika na Univerzi Gent	31
Louvain-la-Neuve, Meta Klinar: Slovenistika na Katoliški univerzi v Louvainu	34
Bolgarija	
Sofija, Eva Šprager: Slovenistika na Univerzi svetega Klimenta Ohridskega v Sofiji	36
Bosna in Hercegovina	
Sarajevo, Pavel Ocepek: Slovenistika na Univerzi v Sarajevu	38
Banjaluka, Pavel Ocepek: Slovenistika na Univerzi v Banjaluki	41
Češka	
Brno, Mateja Kosi, Pavel Krejčf: Slovenistika na Masarykovi univerzi v Brnu	42
Pardubice, Aleš Kozár: Slovenistika na Univerzi Pardubice	46
Praga, Magda Lojk: Slovenistika na Karlovi univerzi v Pragi	48
Francija	
Pariz, Petra Seidl: Slovenistika na INALCU v Parizu	50
Hrvaška	
Reka, Klemen Lah: Slovenistika na Univerzi na Reki	52
Zadar Klemen Lah, Ante Murn: Slovenistika na Univerzi v Zadru	53
Zagreb, Simona Gotl: Slovenistika na Univerzi v Zagrebu	55
Italija	
Neapelj, Maria Bidovec: Slovenistika na Univerzi L'Orientale v Neaplju	58
Padova, Polona Liberšar: Slovenistika na Univerzi v Padovi	62

Rim, Sanja Pirc: Slovenistika na Univerzi Sapienza v Rimu	65
Trst, Rada Lečič: Slovenistika na Oddelku za humanistične študije Univerze v Trstu	68
Trst, Karin Marc Bratina: Slovenistika na Oddelku za pravne in jezikoslovne študije ter tolmačenje in prevajanje Univerze v Trstu	71
Videm, Lara Pižent: Slovenistika na univerzi v Vidmu	74
Japonska	
Tokio, Meta Klinar: Slovenistika na univerzah v Tokiu	77
Kitajska	
Peking, Metka Lokar: Slovenistika na Pekinški univerzi za tuje študije	79
Peking, Jernej Kusterle: Slovenistika na Univerzi za mednarodne študije v Pekingu	81
Litva	
Vilnius, Jelena Konicka: Slovenistika na Univerzi v Vilni	83
Madžarska	
Budimpešta, Mladen Pavičić: Slovenistika na Univerzi Loránda Eötvösa	86
Sombotel, Elizabeta Emberšič Škaper, Ibolya Dončec Merkli: Slovenistika v Univerzitetnem središču Savaria v Sombotelu	89
Nemčija	
Berlin, Boštjan Dvořák: Slovenistika na Humboldtovi univerzi v Berlinu	92
Köln, Nejc Robida: Slovenistika na Univerzi v Kölnu	94
München, Marjanca Jerman: Slovenistika na Univerzi Ludwiga Maximiliana München	96
Regensburg, Slavo Šerc: Slovenistika na Univerzi Regensburg	98
Tübingen, Irma Kern Nachtsheim: Slovenistika na Univerzi v Tübingenu	100
Poljska	
Gdansk, Maša Guštin: Slovenistika na Univerzi v Gdansku	103
Katovice, Monika Gawlak, Tina Jugović: Slovenistika na Šlezijski univerzi v Katovicah	105
Krakov, Bojana Todorović: Slovenistika na Jagelonski univerzi v Krakovu	108
Lodž, Vesna Bukovec: Slovenistika na Univerzi v Lodžu	111
Varšava, Jasmina Šuler Galos: Slovenistika na Univerzi v Varšavi	113
Portugalska	
Lizbona, Mateja Rozman: Slovenistika na Univerzi v Lizboni	116
Romunija	
Bukarešta, Katarina Dovč: Slovenistika na Univerzi v Bukarešti	119
Rusija	
Moskva, Boštjan Božič: Slovenistika na Moskovski državni univerzi M. V. Lomonosova	121
Sankt Peterburg, Anna Bodrova: Slovenistika na Sanktpeterburški državni univerzi	123
Severna Makedonija	
Skopje, Lidija Arizankovska: Slovenistika na Univerzi Sv. Ciril in Metod v Skopju	125

Slovaška

Bratislava, Saša Vojtech Poklač: Slovenistika na Univerzi Komenskega v Bratislavi 128

Srbija

Beograd, Laura Fekonja Fonteyn, Maja Đukanović: Slovenistika na Univerzi v Beogradu..... 131

Novi Sad, Željko Marković: Slovenistika na Univerzi v Novem Sadu 134

Španija

Granada, Ana Fras: Slovenistika na Univerzi v Granadi 136

Ukrajina

Kijev, Olena Dzjuba-Pogrebnyak: Slovenistika na Kijevski državni univerzi Tarasa Ševčenka 138

Lvov, Primož Lubej: Slovenistika na Državni univerzi Ivana Franka v Lvovu 140

Velika Britanija

London, Maja Rančigaj Beneš: Slovenistika na Univerzitetnem kolidžu London..... 143

Nottingham, Maja Rančigaj Beneš: Slovenistika na Univerzi v Nottinghamu 145

Združene države Amerike

Cleveland, Luka Zibelnik: Slovenistika na Clevelandski državni univerzi..... 148

Lawrence, Marta Pirnat Greenberg: Slovenistika na Univerzi Kansas 151

Seattle, Michael Biggins: Slovenistika na Univerzi Washington..... 154

Stanford, Mia Rode: Slovenistika na Univerzi Stanford 156

Projekti »Svetovni dnevi ...« 158**Seznam univerz po svetu, na katerih delujejo slovenistike v štud. letu 2019/2020** 163**Viri in literatura** 166

KRATICE

CSDTJ – Center za slovenščino kot drugi in tuji jezik

FF UL – Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani

FF UM – Filozofska fakulteta Univerze v Mariboru

RS – Republika Slovenija

SSJLK – Seminar slovenskega jezika, literature in kulture

STU – Slovenščina na tujih univerzah

UL – Univerza v Ljubljani

UM – Univerza v Mariboru

UNG – Univerza v Novi Gorici

UP – Univerza na Primorskem

ZRC SAZU – Znanstvenoraziskovalni center, Slovenska akademija znanosti in umetnosti

Mojca Nidorfer Šiškovič

O slovenistikah in programu Slovenščina na tujih univerzah

V letu 2019 v Sloveniji praznujemo 100-letnico delovanja prve slovenske univerze, Univerze v Ljubljani, in Filozofske fakultete kot ene izmed njenih petih ustanovnih članic. Visoki jubilej, ki hkrati pomeni 100 let slovenščine na slovenski univerzi, obeležujemo tudi v okviru programa Slovenščina na tujih univerzah (STU), ki povezuje 62 slovenistik na univerzah po svetu. Program STU je del Centra za slovenščino kot drugi in tuji jezik pri Oddelku za slovenistiko Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, ki je nosilka programa na nacionalni ravni.

Publikacija prinaša **opise 59 slovenistik**, ki delujejo na univerzah po svetu, namenjamo pa jo vsem, ki se ukvarjajo s področjem slovenščine kot drugega in tujega jezika, jo poučujejo, raziskujejo teme, povezane s slovenskim jezikom, kulturo ali s Slovenijo, prevajajo slovensko književnost v tuje jezike, sodelujejo ali so gostovali na slovenistikah po svetu kot predavatelji, ustvarjalci, predstavniki slovenskih institucij in slovenske države. Obenem pa tudi vsem, ki delujejo na področju izobraževanja, raziskovanja, jezikovne politike bodisi v Sloveniji ali drugod.

Avtorji, ki so napisali prispevke o slovenistikah na univerzah po svetu, so tisti, ki jih najbolje poznajo, saj na slovenistiki poučujejo, jo vodijo, razvijajo, so jo celo ustanovili. So avtorji številnih monografskih publikacij in uredniki zbornikov ter mentorji številnim diplomantom, magistrantom, doktorandom, ki so jim pomagali pri prvih besedah v slovenščini in kasneje pri prvih prevodih slovenske književnosti, pri njihovi strokovni rasti in razvoju ter pri prvem stiku s Slovenijo. Zato je knjiga, nastala v letu s tako pomembno obletnico slovenistike, posvečena tudi njim, saj brez njihovega požrtvovalnega dela in marsikdaj tudi pregovorne »slovenske« trme ne bi nastalo tolikšno bogastvo prevodov in pristnih akademskih ter kulturnih stikov s Slovenijo, slovenščine ne bi vzljubilo tisoče študentk in študentov na univerzah po svetu ter se ji posvetilo v času svojega študija in prostega časa, pa tudi med počitnicami, ko obišejo Slovenijo.

Publikacija je nastala kot rezultat jubilejnega 10. skupnega celoletnega projekta vseh slovenistik, ki v okviru programa STU pod krovnim imenom *Svetovni dnevi ...* potekajo od leta 2004 vsako leto ali na dve leti, vsakič na drugo krovno temo, in združijo učitelje ter študente slovenščine na univerzah po svetu. V sodelovanju s slovenskimi diplomatskimi in kulturnimi predstavništvi, društvi Slovencev in številnimi slovenskimi institucijami občinstvu po svetu v okviru projektov predstavimo slovenski jezik, književnost, filme in druga področja slovenske kulture ter dediščine. Vsi doslej izvedeni projekti *Svetovni dnevi* so z več podatki predstavljeni v posebnem poglavju na koncu knjige.

V letu 2019 se projekt odvija pod naslovom **Svetovni dnevi slovenske znanosti in umetnosti – ob 100-letnici Univerze v Ljubljani**, v okviru projekta pa smo poiskali stične točke med Univerzo v Ljubljani in tujo univerzo, kjer deluje tudi slovenistika, saj so se v preteklih letih in desetletjih stkale številne vezi na različnih akademskih področjih, razvilo se je sodelovanje v raziskovanju in pri študijskih izmenjavah. Ker spada Univerza v Ljubljani s skoraj 40.000 študenti in več kot 6000 zaposlenimi, s 23 fakultetami in 3 umetniškimi akademijami med univerze, na katerih je moč študirati in raziskovati na področjih naravoslovja, medicine, tehnike, družboslovja, humanistike in jezikov in je hkrati osrednja slovenska univerzitetna institucija, ki vključuje vsa glavna umetniška področja, je v naslovu in v projekt poleg znanosti vključena tudi umetnost.

Slovenistika je opredeljena kot znanstvene discipline, ki preučujejo in omogočajo poučevanje slovenskega jezika, književnosti in kulture, in je kot takšna na univerzah po svetu vključena v študijske programe. Slovenistične vsebine se raziskujejo in posredujejo študentom bodisi v obliki lektorata slovenščine kot tujega jezika, kot obvezni, obvezno izbirni ali izbirni predmeti in/ali kot študijska smer, s številnimi obštudijskimi dejavnostmi, ki jih dodatno pripravljajo in izvajajo učitelji. Raziskovalcev in učiteljev slovenistike, ki so habilitirani in zaposleni na tujih univerzah, je že več kot 100, poleg njih pa poučuje 31 učiteljev lektorjev, domačih govorcev slovenščine, ki jih na univerze po svetu napotuje Republika Slovenija.

Zbornik prispevkov o slovenščini in slovenistikah na univerzah po svetu prinaša pregled položaja, ki ga ima slovenščina na 47 univerzah po Evropi in 12 univerzah drugod po svetu. Vsebinsko se osredotoča na razvoj slovenistik na univerzah po svetu v obdobju zadnjih 20. let, tj. po letu 1999, saj je bilo 30 slovenistik prvič že opisanih v zborniku Centra za slovenščino kot drugi/tuji jezik (1999). Hkrati novi zbornik prinaša opise nekaterih slovenistik, ki so v prvem zborniku iz različnih razlogov umanjale, čeprav imajo nekatere med njimi že več desetletno ali celo stoletno zgodovino, npr. slovenistike na univerzah na Dunaju, v Sarajevu, Sombotelu, Varšavi, Zagrebu.

Prispevki so zaradi preglednosti tematsko poenoteni, ključne besede so obarvane krepko in poimenujejo posamezna vsebinska področja; zgodovina, lektorji, učitelji, študenti, mednarodno sodelovanje, znanstvenoraziskovalno delo, prevodi, publikacije, gostovanja itn.

V študijskem letu 2019/2020 program STU vključuje 62 slovenistik po svetu, na katerih se izvajajo lektorati slovenskega jezika, literature in kulture, na 27 izmed njih pa tudi dodiplomske in/ali podiplomske študijske smeri slovenskega jezika, literature in kulture. Letno se slovenščine na univerzah po svetu uči oziroma jo študira okoli 2000 študentov, vsako leto na temo slovenistike nastane okrog 50 zaključnih del diplomskega in magistrskega študija ter v povprečju pet doktorskih disertacij.

Začetki programa STU, ki podpira slovenistike, segajo v 60. leta, ko je na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani poseben odbor odločal o dejavnostih, povezanih s slovenščino na univerzah po svetu, o izbiri lektorjev, gostovanih članov oddelka in pošiljanju slovenistične literature na tuje univerze. Po letu 1964 se je začel tudi uradno uveljavljati princip recipročnosti z državami, ki so pošiljale svoje lektorje na Filozofsko fakulteto, sredi leta 1968 pa je bila dejavnost umeščena tudi v 22. člen Statuta Filozofske fakultete z odstavkom: »Pri fakulteti obstaja tudi odbor za pospeševanje slovenščine na tujih univerzah. Odbor ima poseben finančni sklad in deluje po posebnem pravilniku.« (Zapisniki sej) Filozofska fakulteta je prejela posebna namenska sredstva »za širjenje slovenskega jezika in literature v tujini«, v letu 1969 za lektorate v Rimu, Krakovu,

Frankfurtu, na Dunaju in v Pragi. Leta 1972/1973 je Komisija za pospeševanje slovenščine na neslovenskih univerzah začela delovati v okviru Oddelka za slovenistiko (do leta 2002 je bil to skupni Oddelek za slovanske jezike in književnosti), vodili pa so jo učitelji na oddelku. V letu 1991 je bila dejavnost organizacijsko prenesena na novoustanovljeni Center za slovenščino kot drugi in tuji jezik (CSDTJ), ki je vsebinsko in organizacijsko del Oddelka za slovenistiko in posebna enota Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani.

V zadnjih 20 letih so program vodili predsedniki, dr. Ada Vidovič Muha (1997–2002), dr. Simona Kranjc (2002–2006) in dr. Alojzija Zupan Sosič (2006–2012). Od leta 2012 je vodenje programa profesionalizirano, vodi ga dr. Mojca Nidorfer Šiškovič, ki je bila od leta 1995 do 2012 koordinatorica programa. V letu 1997/1998 jo je nadomeščala Andreja Ponikvar in leta 2000/2001 dr. Jana Zemljarič Miklavčič. Na programu STU je bila v času od 2005 do 2008 zaposlena tudi Tjaša Alič, hkrati koordinatorica programov SSJLK in Simpozija Obdobja, od leta 2008 pa je zaposlen asist. dr. Damjan Huber, sicer vodja programov SSJLK in Simpozija Obdobja. O kadrovskih vprašanih učiteljev STU od leta 2014 naprej odloča posebna komisija v okviru Filozofske fakultete, kot posvetovalno telo glede delovanja programa STU pa deluje programski svet, ki je sestavljen iz predstavnikov nosilca programa STU, tj. CSDTJ, članov Oddelka za slovenistiko, vodstva Filozofske fakultete in Univerze v Ljubljani, ministrstva, pristojnega za visoko šolstvo, ki dejavnost financira, in zainteresiranih vladnih resorjev – ministrstva za zunanje zadeve, ministrstva za kulturo in urada za Slovence v zamejstvu in po svetu.

Osrednje **poslanstvo programa STU** je podpirati slovenistike na univerzah po svetu na vsebinski in organizacijski ravni, skrb za učitelje ter skupaj z njimi spodbujanje učenja ter poučevanja slovenščine, širjenje vedenja o njej ter krepitev znanstvenoraziskovalnega dela in mednarodnih stikov na univerzitetni ravni. Program STU podpira delovanje učiteljev slovenščine in slovenistik na tujih univerzah, tako da jih povezuje v različne skupne projekte, organizira strokovna srečanja in izobraževanja učiteljev, skrbi za njihovo stalno strokovno izpopolnjevanje, nova učna gradiva in sodeluje z univerzami. Cilj programa je s strokovno podporo CSDTJ, Oddelka za slovenistiko, Filozofske fakultete in Univerze v Ljubljani zagotavljati kakovosten študij slovenščine na univerzah po svetu. Obenem je dejavnost programa STU **državnega** in **nacionalnega pomena**, saj se preko slovenistik po svetu predstavljajo slovenski jezik, književnost in kultura ter država Slovenija. Opisani organizacijski model programa STU že vsa leta omogoča neposredne stike vodilnih programa STU s tujimi univerzami in je pomembno prispeval k razvoju slovenistik in h krepitvi meduniverzitetnega sodelovanja.

Posebno vlogo pri razvoju programa STU je imel od vsega začetka dvotedenski **Seminar slovenskega jezika, literature in kulture**, ki so ga člani oddelka prvič organizirali leta 1965, da bi spodbudili mednarodno sodelovanje na področju slovenistike. Je najstarejša prireditelj Oddelka za slovenistiko in Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, ki že 55 let poteka vsako leto na drugo aktualno krovno temo. Republika Slovenija je prisluhnila organizatorjem in financirala prireditelj, ki se je leta 1972 (8. seminarja) udeležilo že 120 udeležencev – študentov in učiteljev, raziskovalcev, prevajalcev in kulturnih delavcev s tujih univerz ter iz slovenskega zamejstva –, številka pa je ostala na enaki ravni vse do danes. Seminar je za mnoge udeležence s tujih univerz prvi stik s Slovenijo, ki jih spodbudi k še bolj poglobljenemu strokovnemu ukvarjanju s slovenščino. Nekateri udeleženci Seminarja so na svojih univerzah uspeli ustanoviti slovenistike oziroma so lektorate nadgradili v študijske smeri, med njimi profesorji dr. Lidija Arizankovska v Skopju, dr. Maja

Đukanović v Beogradu, dr. Olena Dzjuba Pogrebniak v Kijevu, dr. Jelena Konicka v Vilni, dr. Aleš Kozar v Pardubicah, dr. Istvan Lukacs v Budimpešti, dr. Olga Plotnikova v Moskvi, dr. Emil Tokarz v Katovicah in Bielskem Bialu.

Na Oddelku za slovenistiko so zaznali potencial in potrebe udeležencev Seminarja slovenskega jezika, literature in kulture, da bi na področju slovenistike sodelovali na višji znanstveni ravni, zato je bilo leta 1979 v okviru Seminarja organizirano prvo mednarodno znanstveno slovenistično srečanje **Simpozij Obdobja**, ki je z leti postalo tradicionalno in se je v slovenističnih krogih uveljavilo kot posebna konferenca, v letu 2019 je potekala že 38. po vrsti.

Pogled v **zgodovino slovenistik** pokaže, kako tesno je bila slovenistika od vzpostavitve kot študijskega predmeta na prvi slovenski univerzi leta 1919 tesno povezana s tujimi univerzami. Prvo predavanje v slovenščini na novoustanovljeni univerzi je imel 3. 12. 1919 profesor dr. Fran Ramovš, ki je predaval o zgodovinski slovnici slovenskega jezika. Skupaj z dr. Rajkom Nahtigalom sta pred ustanovitvijo ljubljanske univerze poučevala na univerzi v Gradcu, z začetkom delovanja Univerze v Ljubljani pa so skupaj z dr. Ivanom Prijateljem in dr. Francetom Kidričem, ki sta prišla v Ljubljano predavat z Dunaja, kjer sta delala kot bibliotekarja v Dvorni knjižnici, ter dr. Ivanom Grafenauerjem, ki je bil habilitiran na univerzi v Zagrebu, prva leta (Grafenauer samo prvi semester) izvajali predavanja iz slovenske književnosti in jezika. Akademik prof. dr. Rajko Nahtigal je bil tudi prvi dekan Filozofske fakultete in kasneje tudi rektor Univerze v Ljubljani ter prvi predsednik Slovenske akademije znanosti in umetnosti.

Slovenistika je bila že pred ustanovitvijo Univerze v Ljubljani del študijskih programov na bližnjih univerzah, s profesorskimi mesti na univerzah v Gradcu, na Dunaju in v Zagrebu. Najdaljšo zgodovino ima na univerzi v Gradcu, kjer je bila prva slovenistična katedra ustanovljena leta 1811. Druga najstarejša slovenistika je povezana z ustanovitvijo katedre za primerjalno slovansko jezikoslovje, ki jo je leta 1849 na Univerzi Dunaj ustanovil dr. Franc Miklošič, na univerzi v Zagrebu pa so bila prva predavanja iz slovenščine izvedena v letu 1874. Franc Miklošič je bil tri leta dekan filozofske fakultete Univerze Dunaj, v letih od 1854 do 1855 pa tudi rektor Univerze Dunaj.

Slovinci, ki so poučevali in raziskovali slovenščino na univerzah po svetu, so bili pogosto zaslužni za vključevanje slovenističnih vsebin v pedagoško in raziskovalno delo, saj sta njihov ugled in prepoznavnost ter raziskovalni dosežki na področju slavistike v mednarodnem prostoru utrlji pot tudi slovenistiki. Na slavistiki dunajske univerze je ob koncu 19. stoletja poučeval slovansko filologijo Matija Murko, ki je bil nato redni profesor na univerzah v Gradcu, Leipzigu in na Karlovi univerzi v Pragi, kjer je soustanovil Slovanski inštitut in ga med letoma 1932 in 1941 tudi vodil. Na Univerzi v Nottinghamu je leta 1918 slavist in rusist Janko Lavrin soustanovil oddelek za slovanske jezike, v okviru katerega je na tej univerzi prisotna tudi slovenščina. Društvo slovenskih književnih prevajalcev od leta 2003 je po uglednem slovenskem prevajalcu, esejistu in literarnem zgodovinarju poimenovalo Lavrinovo diplomu, ki jo podeljuje za pomembne prispevke na področju posredovanja slovenske književnosti drugim narodom. Prav tako je na nottinghamski univerzi profesor Peter Herrity leta 2000 izdal slovnico slovenskega jezika *Slovene: A Comprehensive Grammar*, ki še danes velja za najobsežnejšo v angleškem jeziku. K uveljavitvi slovenistike v Združenih državah Amerike je s svojim delom pomembno prispeval Rado L. Lenček na mestu profesorja za slovanske jezike na univerzi Columbia v New Yorku, med drugim je zaslužen

za ustanovitev društva za slovenske študije Slovene Studies Society leta 1973. Društvo je vsa leta zelo dejavno (Rogel 2012: 203–204), ima 300 vpisanih članov, od leta 1977 izdaja mednarodno revijo *Slovene Studies*. Vsako leto podelijo dve nagradi, in sicer za najboljši esej na področju slovenskih študij – nagrado Joseph Velikonja dodiplomskemu študentu in nagrado Rada L. Lenčka diplomiranemu študentu. V Srbiji je v letu 2015 začela izhajati *Slovenika – časopis za kulturo, znanost in izobraževanje*, katere pobudnik in ustanovitelj časopisa je Nacionalni svet slovenske narodne manjšine v Srbiji – zveza društev Slovencev, v kateri je veliko število intelektualcev, ki želijo z objavami in s svojim delovanjem razvijati slovensko skupnosti v Srbiji, hkrati pa vzpodbuditi in poglobiti sodelovanje s Slovenijo; soizdajateljica revije je Filološka fakulteta Univerze v Beogradu.

Izjemna prelomnica pri uveljavljanju slovenistike v mednarodnem prostoru je bila osamosvojitve Slovenije in nastanek samostojne države v letu 1991. V istem letu je bil ustanovljen tudi **Center za slovenščino kot drugi in tuji jezik**, v katerega so se povezale obstoječe dejavnosti na Oddelku za slovenistiko, kar je spodbudilo intenziven razvoj področja slovenščine kot drugega in tujega jezika. Danes CSDTJ z osmimi programi celovito skrbi za področje in zagotavlja strokovno podporo tudi slovenistikam in učiteljem STU, poleg organiziranja Seminarja in simpozija Obdobja z izobraževanji učiteljev, razvojem učbenikov, učnih pripomočkov in priročnikov za učitelje, v vse omenjene dejavnosti pa se vključujejo tudi učitelji na tujih univerzah.

Po letu 2000 je sledilo obdobje urejanja statusa programa STU, saj so potekale razprave s financierjem – ministrstvom, pristojnim za visoko šolstvo, o ključnih vprašanih umestitve in delovanja programa. Prevladalo je mnenje, da program STU ostaja združen na nacionalni ravni na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani, ki mu zagotavlja celovito strokovno in organizacijsko podporo. Leta 2008 je bil umeščen v **uredbo RS**, ki ureja financiranje vseh javnih uslužbencev RS na delu v tujini, s čimer se je po letih prizadevanj izboljšal tudi materialni položaj učiteljev. V letu 2014 je bil na ravni Filozofske fakultete sprejet **Pravilnik o delovanju programa STU**, s katerim je fakulteta uredila zaposlitve učiteljev, ki so postali karierni lektorji, s petletnimi mandati na tujih univerzah in z možnostjo ponovnih mandatov.

Dejavnost lektoratov oz. slovenistik je bila postopno umeščena v različne **pravne akte**. V *Zakonu o visokem šolstvu (ZViS)* so lektorati opredeljeni kot »podpora visokošolskemu študiju«, omenjeni so v pravnih podlagah, ki urejajo področja Slovencev in slovenščine v zamejstvu in po svetu, in sicer v *Zakonu o odnosih Republike Slovenije s Slovenci zunaj njenih meja (ZORSSZNM)* in *Zakonu o Slovenski matici (ZSMat)* ter *Resoluciji o odnosih s Slovenci po svetu (ReOSPS)*, *Resoluciji o Nacionalnem programu za kulturo 2008–2011 (ReNPK0811)*, *Resoluciji o Nacionalnem programu za jezikovno politiko 2014–2018 (ReNPJP14–18)*, vključeni pa so tudi v *Pravilnik o postopkih (so)financiranja in ocenjevanja ter spremljanju izvajanja raziskovalne dejavnosti (Pravno-informacijski sistem 2019)*.

Republika Slovenija je po letu 2000 podprla **odpiranje slovenistik** v državah, kjer živijo velike slovenske skupnosti, ter na drugih univerzah v EU in po svetu, v Buenos Airesu leta 2003 in La Plati leta 2006, v Clevelandu, Lizboni, Lvovu, Pekingu (BFSU) leta 2008, v Granadi leta 2009. V državah, kjer je Slovenija že financirala učitelja iz Slovenije, so bile slovenistike ustanovljene s prizadevanji tamkajšnjih učiteljev, in sicer v Gdanskju leta 2005, v Pardubicah leta 2006 in Kijevu leta 2010. Po letu 2010 so bile s podporo slovenske strani vzpostavljene še slovenistike v Sa-

rajevu leta 2014 (ponovno), s prenosom učiteljskega mesta iz Hamburga slovenistika v Kölnu leta 2015, v Hebeiju leta 2016, v Pekingu na Univerzi za mednarodne študije (BISU) leta 2017, v Cordobi v Argentini, Banjaluki, Tokiu na univerzi Soka in Stanfordu leta 2018 ter na Reki leta 2019. Dodatna spodbuda pri širitvi programov je bil vstop Slovenije v Evropsko unijo leta 2004, ki ima poenoten univerzitetni sistem šolanja in spodbuja večjo izbirnost predmetov ter izmenjave učiteljev ter študentov.

V okviru **mednarodnega sodelovanja slovenistik** na univerzah po svetu je bilo organiziranih veliko različnih dogodkov s strani več institucij oziroma univerz. Tako je junija 2005 Slovenski znanstveni inštitut na Dunaju organiziral *Posvetovanje o študiju slovenščine v Evropi* s številno udeležbo slovenistov iz več držav in predstavnikov državnih institucij na področju izobraževanja v Avstriji in Sloveniji, med drugim tudi v luči vzpostavitve redne profesure za slovenistiko na univerzi na Dunaju. Zlasti v zadnjem desetletju je bilo na univerzah po svetu organiziranih več mednarodnih slovenističnih konferenc, zlasti ob pomembnih obletnicah slovenistik, med drugim ob 100-letnici v Beogradu, ob 90-letnici filozofskih fakultet v Bratislavi in Ljubljani, ob 90-letnici slovenistike v Pragi in 40-letnici v Moskvi. Konec leta 2018 je bila organizirana študentska slovenistična konferenca *Cankar (i)n mi* v Beogradu. Slavistično društvo Slovenije je v sodelovanju z regionalnimi društvi in slovenistikami na univerzah v sosednjih državah organiziralo kongrese v Celovcu, Trstu, Monoštru, Zagrebu in Vidmu. V okviru jubilejnega 50. seminarja je bila leta 2014 organizirana prva konferenca na teme s področja slovenistike na univerzah po svetu *Prihodnost slovenščine in slovenistik po svetu*, v letu 2019 pa v okviru 55. seminarja 2. konferenca *Slovenščina na tujih univerzah*, ki se je je, tako kot prve, udeležilo okoli 20 učiteljev STU s prispevki.

Kratki opisi slovenistik v knjigi pokažejo, kako si je slovenščina utirala pot v študijske programe na univerzah po svetu in v razmeroma kratkem času dosegla velik napredek tako v številu slovenistik kot njihovi razvitosti. S predanim delom vseh učiteljev slovenščine in z dobrim sodelovanjem z univerzami po svetu ter institucijami v Sloveniji smo zgradili tvorne odnose in uspešno mrežo, s katero program STU prispeva k znanstvenoraziskovalnemu delu v slovenistiki ter študiju slovenščine in znatno k uveljavljanju slovenskega jezika, literature, kulture in Slovenije po svetu.

ARGENTINA, BUENOS AIRES, LA PLATA

Tjaša Lorbek

Slovenistiki na Univerzi v Buenos Airesu in Državni univerzi v La Plati

Lektorat slovenščine je bil na Filozofski fakulteti Univerze v Buenos Airesu **ustanovljen** leta 2003 na podlagi meddržavnega sporazuma o sodelovanju na področju kulture, znanosti in izobraževanja, učitelja financira in na delo napotuje Slovenija. Lektorat deluje v tesni povezavi s slovensko skupnostjo v Argentini, ki si je ob pomoči Veleposlaništva RS v Buenos Airesu dolgo prizadevala za njegovo ustanovitev. Naklonjeni so mu bili takratni veleposlanik RS mag. Bojan Grobovšek kot tudi dekan Filozofske fakultete dr. Felix Gustavo Schuster in predstojnik Oddelka za književnost dr. Jorge Panesi. Tik pred iztekom štud. leta 2008 se je po večletnem usklajevanju na pobudo slovenskega društva v Berissu in ob pomoči takratnega veleposlanika RS Avguština Vivoda odprl še lektorat na Fakulteti za humanistiko in izobraževalne vede Državne univerze v La Plati, ki deluje na podlagi meduniverzitetnega sporazuma. Za oba lektorata je zadolžen isti **učitelj**. Od leta 2003 do leta 2013 je slovenščino poučevala Mojca Jesenovec, leta 2013 jo je v prvem semestru nadomeščala mag. Meta Klinar, od leta 2014 naprej pa to delo opravlja Tjaša Lorbek. Mojca Jesenovec je prva leta opravljala tudi delo svetovalke in sodelavke za strokovno izobraževanje učiteljev, ki v okviru slovenskih izseljenskih skupnosti v sobotnih šolah in na tečajih poučujejo slovenščino in druge predmete v slovenščini.

Lektorat slovenščine ima **status** obštudijske dejavnosti, ki se izvaja v okviru referata za obštudijske dejavnosti posamezne fakultete, v Buenos Airesu je to Secretaría de Extensión Universitaria y Bienestar Estudiantil, v La Plati pa Secretaría de Extensión Universitaria. Na njem se poučuje jezik ter izbrane vsebine iz slovenske književnosti in kulture. Lektorske vaje so namenjene tako študentom fakultete kot tudi zunanjim slušateljem in so brezplačne.

Prvo leto so se v Buenos Airesu slušatelji lahko glede na predznanje vpisali v začetno, nadaljevalno in izpopolnjevalno skupino, že naslednje leto pa se je vpisalo 50 novih začetnikov in število udeležencev je naraslo na več kot 70. V štud. letu 2005 so lektorske vaje že potekale v načrtovanem obsegu, in sicer v šestih skupinah na šestih ravneh. Zanimanje za lektorat je z leti postopoma naraščalo in zadnja leta število vpisanih presega 100. Od leta 2015 se zaradi povečanega vpisa vsako leto odpre dodatna skupina začetne ravni, cikel se po petih letih oz. petih ravneh zaključuje, šesta oz. izpopolnjevalna raven pa je namenjena udeležencem, ki jim je slovenščina mater-

ni ali drugi jezik. Zadnji dve leti se poskusno uvaja skupina za vse, ki so uspešno zaključili celotni cikel in bi želeli učenje slovenščine nadaljevati. V La Plati poteka pouk samo za eno raven, saj je zaradi oddaljenosti in obremenitve učitelja nemogoče izvajati vse ravni hkrati. Vpis v začetno skupino je bil tako možen ob odprtju lektorata, nato pa še leta 2014, 2017 in 2018. Leta 2008 se je vpisalo 23 oseb, leta 2018 pa 40. Vsaka skupina ima pouk enkrat tedensko po dve uri od konca marca do sredine decembra, torej skupaj 60 ur. Leta 2015 so bile namesto šolskih uvedene 60-minutne ure. Udeleženci lektorata ob koncu leta pišejo izpit in od fakultete prejmejo potrdilo. V Buenos Airesu med slušatelji prevladujejo potomci slovenskih izseljencev in njihovi partnerji. V La Plati pa so zdaj skoraj vsi slušatelji redno vpisani študenti ene od laplaških fakultet.

Med letoma 2003 in 2017 je učitelj slovenščine v okviru Oddelka za književnost na Filozofski fakulteti Univerze v Buenos Airesu poučeval tudi izbirni seminar Južnoslovanske književnosti. Pobudo zanj je dala buenosaireška fakulteta, saj se je v istem letu kot lektorat ustanovila Katedra za slovansko književnost, kjer se je do nedavnega poučevalo izključno rusko književnost. Do leta 2013 je seminar vsako leto izvajala Mojca Jesenovec, leta 2015 in leta 2017 pa je seminar izvedla Tjaša Lorbek pod naslovom *La conformación de la identidad balcánica a través de la poesía eslava meridional del siglo XX* oz. *Una lectura biopolítica de la ex Yugoslavia en la narrativa eslava meridional del siglo XX* in pri obeh za asistenta imenovala Pabla Davida Arraigado. V štud. letu 2018 je seminar prevzela dr. Julia Sarachu, ki je na omenjeni fakulteti leta 2017 doktorirala s področja slovenske poezije (mentorica Barbara Pregelj z UNG, somentorica Susana Cella z Univerze v Buenos Airesu). To je prvi in zaenkrat edini doktorat s področja slovenskega jezika ali književnosti v Argentini. Seminar, ki traja en semester in obsega 60 ur, je namenjen rednim študentom književnosti, zato poteka v španščini. V vseh teh letih ga je zaključilo več kot 120 študentov.

Na **znanstvenoraziskovalnem področju** lektorat ni zelo dejaven, saj je študij slovanskih jezikov in književnosti še v povojih. S slovenskih univerz in raziskovalnih ustanov so lektorat obiskali profesorji in raziskovalci, kot so dr. Branka Kalenić Ramšak, dr. Mojca Nidorfer Šiškovič, dr. Alojzija Zupan Sosič, dr. Ada Vidovič Muha, dr. Ana Toroš, Miha Zobec, dr. Danila Zuljan Kumar. Nekdanji in tedanji udeleženci lektorata (Floencia Ferre, Julia Sarachu, Pablo Arraigada, Soledad Barriunuevo) so leta 2016 in leta 2018 s prispevki o slovenskem jeziku, književnosti, zgodovini in prevajanju sodelovali na prvi oz. drugi konferenci slovanskih študij v Argentini, ki ju je v Buenos Airesu organiziralo društvo Sociedad Argentina Dostoievski v sodelovanju z buenosaireško Filozofsko fakulteto.

Na **kulturnem področju** lektorat tesno sodeluje z Veleposlaništvom RS v Buenos Airesu in s slovenskimi društvi, nekatere dogodke pa je organiziral tudi samostojno. Na lektoratu so med drugim gostovali književniki, kot so Dušan Šarotar, Miha Mazzini, Marko Kravos, Eva Petrič, Brane Mozetič, Jana Putrle Srdič, Mojca Kumerdej, Aleš Šteger, Andrej Rozman Roza in Marij Čuk, Študentska založba oz. Beletrina, režiser Nejc Gazvoda in drugi. Slušatelji lektorata za potrebe gostovanj velikokrat **prevajajo** dela gostov, nekatera so bila natisnjena v obliki brošur. Redno pa se lektorat vključuje v projekte CSDTJ, za katere je lektorica Mojca Jesenovec v preteklosti organizirala posebne prevajalske krožke za študente.

Da bi lektorat kdaj postal del katere od študijskih smeri, je zaradi povsem drugačne zasnove univerzitetnega študija v Argentini zelo težko pričakovati. Katedra za slovansko književnost na

Filozofski fakulteti v Buenos Airesu si prizadeva, da bi se na Oddelku za sodobne jezike odprla tudi Katedra za slovanske jezike, v okviru katere bi se študenti književnosti in drugih smeri lahko učili poleg ruščine še slovenščino za študijske namene, t. i. lectocomprensión. Radi bi vzpostavili tudi mednarodno sodelovanje z različnimi visokošolskimi ustanovami, še posebej s FF UL, za kar bi bilo treba podpisati ustrezne sporazume.

ARGENTINA, CORDOBA

Maja Kračun

Slovenistiki na Katoliški univerzi v Cordobi in Državni univerzi v Cordobi

Slovenistika v najstarejšem univerzitetnem mestu v Argentini gostuje na dveh ustanovah. Na Katoliški univerzi v Cordobi ima lektorat slovenskega jezika **status** izbirnega predmeta za študente več dodiplomskih in podiplomskih študijskih programov in smeri. Tečaj slovenskega jezika je odprt tudi za zunanje slušatelje. Na Državni univerzi v Cordobi pa lahko od štud. leta 2019/2020 študenti smeri *Klasična književnost* in *Moderna književnost* na Oddelku za književnost Fakultete za filozofijo in humanistiko vpišejo obvezni izbirni seminar s področja slovenske in južnoslovanskih književnosti.

Pogovori o odprtju lektorata so se začeli leta 2017, ko je CSSTJ na pobudo Veleposlanstva RS v Buenos Airesu in v sodelovanju slovenske skupnosti navezal stike z dvema največjima mestnima univerzama, Državno univerzo v Cordobi in Katoliško univerzo v Cordobi. Slavnostno odprtje lektorata je bilo leta 2018, ko se je na tečaj slovenščine vpisala prva generacija študentov. V prvem letu se je za učenje slovenščine odločilo 36 slušateljev. Med študenti jih je bilo največ s smeri *Mednarodni odnosi*, med zunanjimi slušatelji pa so prevladovali potomci slovenskih priseljencev. V štud. letu 2019/2020 smo razpisali začetno in nadaljevalno skupino, v prvo se je vključilo 36, v drugo pa 18 študentov. Od tega leta je v ponudbi obveznih izbirnih predmetov na Oddelku za književnost Fakultete za filozofijo in humanistiko Državne univerze prvič tudi seminar s področja slovenske in južnoslovanske književnosti. Lektorica v Cordobi je od leta 2018 Maja Kračun, ki s CSSTJ sodeluje kot honorarna sodelavka.

K zagonu in delovanju slovenistike v Cordobi so izdatno pripomogli veleposlanica RS v Argentini Jadranka Šturm Kocjan, na Katoliški univerzi prorektorica prof. dr. Olga C. Bonetti in mag. Milton E. Escobar, na Državni univerzi v Cordobi prof. dr. Cecilia Pacella, z izkušnjami in nasveti pa lektorica na univerzah v Buenos Airesu in La Plati Tjaša Lorbek.

Kljub kratkemu obdobju delovanja ni manjkalo **obštudijskih aktivnosti**. Dogodkov se poleg študentov radi udeležujejo tudi člani slovenske skupnosti, ljubitelji književnosti in slovenske kulture. Ob odprtju smo organizirali predstavitev *Martina Krpana*, prevoda Levstikove povesti v španščino, in projekcijo kratkega animiranega filma produkcije Strup, ob koncu istega štud. leta pa *Svetovne dneve Ivana Cankarja* s projekcijo filma *Cankar A. Muratovića* in literarnim večerom

Skodelica kave, na katerem smo predstavljali *Antologijo literature Ivana Cankarja s prevodi v tuje jezike*. Pri njenem nastajanju smo sodelovali s pomočjo Vere Breznikar Podržaj, Natalie Rant in Miriam Zorn s tremi besedili. V štud. letu 2019/2020 smo v sodelovanju z Veleposlaništvom RS in Slovensko kulturno akcijo v Buenos Airesu študentom in širši javnosti predstavili pisatelja Draga Jančarja. Veseli nas tudi, da je v Knjižnici dr. Gustava Ortiza Katoliške univerze v Cordobi že od konca leta 2018 študentom na voljo slovenski knjižni kotiček.

Ob izjemno pozitivnih odzivih z začetka poti upamo na rast zanimanja za slovenski jezik, literaturo in kulturo. Prizadevanja bodo usmerjena tudi k spodbujanju mednarodnih izmenjav in sodelovanju univerz. UL je prek Fakultete za kemijo in kemijsko tehnologijo v bilateralnem projektu že povezana s Fakulteto za kemijske znanosti Katoliške univerze v Cordobi. Slovenistika pa v tem univerzitetnem prostoru orje ledino na področju slovanskih študij, kar pomeni izziv in priložnost.

AVSTRIJA, CELOVEC

Peter Svetina, Nataša Hribar Slovenistika na Univerzi Celovec

Na celovski univerzi je slovenistika del študijske in raziskovalne dejavnosti Inštituta za slavistiko, ki je eden od ustanovnih inštitutov Univerze Celovec. Slovenščino je mogoče študirati kot prvi ali drugi slovanski jezik v okviru dodiplomskega in magistrskega študija, na pedagoškem dodiplomskem in magistrskem študiju, iz slovenskega jezika in literature je mogoče tudi doktorirati.

Zgodovina slovenistike na Univerzi Celovec od začetkov do leta 1999 je podrobneje opisana v zborniku CSSTJ (1999: 57–62).

Število študentov je v zadnjih dvajsetih letih nihalo, opazen pa je trend upadanja vpisa; v zadnjih desetih letih se je število vpisanih na študij slavistike z okoli 120 zmanjšalo na približno 60. Po izbiri prvega jezika so študenti razporejeni približno na tretjine. V zadnjih desetih letih je s slovenistično temo drugo stopnjo študija zaključilo okrog 20 študentov, doktorirali so štirje. Dvema doktorandkama (Nadji Volavšek-Kurasch in Evi Verhnjak-Pikaló) je Urad Vlade RS za Slovence po svetu za njuni disertaciji podelil nagrado Republike Slovenije; Anna Marija Korenjak in Sara Schippel, absolventki magistrskega študija slovenščine, sta prejeli nagrado dežele Koroške.

Inštitut za slavistiko se je v dvajsetih letih z osmih povečal na enajst redno zaposlenih. Večino slovenističnih predmetov izvajajo lektorica dr. Nataša Hribar – jezikovni predmeti, višja znanstvena sodelavka dr. Tatjana Vučajnk – didaktika slovenščine, habilitirani profesor dr. Peter Svetina – literarne vede; vse tri v celoti zaposluje celovška univerza. **Učitelji**, ki so v zadnjih dvajsetih letih pokrivali večino slovenističnih predmetov oz. jih izvajajo še zdaj, so Ljubica Črnivec, dr. Hertha Maurer-Lausegger, dr. Ursula Doleschal, dr. Bernarda Volavšek-Kurasch, dr. Nataša Hribar, dr. Tatjana Vučajnk in dr. Peter Svetina.

Za potrebe pedagoškega študija in za pokrivanje nekaterih drugih slovenističnih predmetov honorarno zaposlujemo več zunanjih sodelavk in sodelavcev, mnoge iz vrst koroških Slovencev; večina jih je slavistiko doštudirala prav na celovski univerzi. Nekatero predmete pokrivajo sodelavci iz Slovenije.

Gostujoči profesorji za področje slovenistike so sestavni del študija na celovski slavistiki. K nam prihajajo z ljubljanske in mariborske Filozofske fakultete, ljubljanske Fakultete za družbene vede in Pedagoške fakultete ter z različnih inštitutov ZRC SAZU. V okviru izmenjave učitel-

jev Erasmus imamo redne izmenjave gostovanj s FF UM, s slovenističnimi temami so pri nas sodelovali kolegi z UP in UNG, občasno pri nas gostujejo profesorji z dunajske univerze in iz koroškega prostora.

V okviru pedagoškega in raziskovalnega dela redno sodelujemo s FF UL, FF UM, Fakulteto za družbene vede, CSDTJ, z UP in UNG, ZRC SAZU, v avstrijskem prostoru z univerzama na Dunaju in v Gradcu, s pedagoško visoko šolo (Celovec), z Inštitutom Urbana Jarnika, društvom Člen 7 (Potrna, Štajerska), s Slovensko študijsko knjižnico (Celovec), Volbankovo ustanovo pri projektu *Pisana promlad*, Katoliškim domom prosvete Sodalitas (Tinje), s časopisoma *Nedelja* in *Novice*, z radijskimi programi radia *Agora* in slovenskim sporedom ORF, z Musilovim inštitutom, s slovensko gimnazijo in z dvojezično zvezno trgovsko akademijo (Celovec), višjo šolo za gospodarske poklice (Št. Jakob v Rožu) ter z gimnazijami in novimi srednjimi šolami s slovenščino kot izbirnim predmetom. Znanstveno sodelovanje na področju slovenistike je v zadnjih dvajsetih letih potekalo in še poteka tudi v širšem mednarodnem prostoru (sodelovanje z univerzami v Krakovu, Zagrebu, Pragi, Brnu, Heidelbergu).

Študenti, ki študirajo slovenščino kot pedagoški predmet, v okviru izmenjave Erasmus redno odhajajo na študij na FF UL, tako pedagoški kot nepedagoški študenti so redno udeleženci tečajev v Ljubljani (SSJLK) in Bovcu, občasno tudi v Kopru.

Izrazito je **mednarodno sodelovanje** sodelavcev inštituta v okviru njihovega znanstvenega in strokovnega dela – izpostavljamo dr. Herto Maurer-Lausegger, dr. Ursulo Doleschal, dr. Tatjano Vučajnk in dr. Petra Svetino. Sodelovanje poteka od Tokia, Združenih držav Amerike, Kanade, Avstralije, Danske, Finske, Madžarske, Hrvaške (avdiovizualna dialektologija) prek Rusije, Srednje Evrope (večjezičnost), Sredozemlja in Islandije (didaktika) do Kitajske in zahodnoslovanskega sveta (literarna branja in okrogle mize).

Znanstvenoraziskovalna dejavnost se je na celovškem Inštitutu za slavistiko v zadnjih dvajsetih letih izoblikovala v nekaj izrazitejših tematskih področjih: dr. Herta Maurer-Lausegger je v okviru dialektologije razvila disciplino avdiovizualne dialektologije; raziskovalno se ukvarja tudi s koroškim bukovništvom, z dvo- in večjezičnostjo v alpsko-jadranskem prostoru, kulturo Slovanov in koroških Slovencev idr. Dr. Ursula Doleschal se v okviru raziskovanja večjezičnosti ukvarja z vprašanji slovensko-nemške dvojezičnosti v koroškem prostoru. Dr. Peter Svetina raziskuje slovensko mladinsko književnost – 2019 je izšla njegova monografija o slovenski mladinski književnosti v obdobju 1920–1975. Dr. Tatjana Vučajnk raziskuje področje didaktike slovenskega jezika in književnosti, z dr. Emerichom Kelihom z dunajske univerze je pripravila obsežen tematski slovensko-nemški slovar. Dr. Nataša Hribar se že dobro desetletje ukvarja z vprašanji jezikovne rabe v vsakdanji komunikaciji, članke objavlja v periodiki.

Sodelavci inštituta za slavistiko trenutno sodelujemo pri dveh bilateralnih **projektih** – rokopisna in tiskana besedila starejšega slovenskega slovstva (sodelovanje z ZRC SAZU) in jezik skozi leposlovje (sodelovanje s Pedagoško visoko šolo na Koroškem, Celovec). Vsa leta sodelujemo pri projektih *Svetovni dnevi*. Pripravili smo razstavo o Ivanu Cankarju, v letu 2019 pripravljamo razstavo o Stanislavu Škrabcu. V okviru filmskega projekta *Avdiovizualna dialektologija* so potekale redne etnografske razstave ter številne filmske predstavitve doma in v tujini. V letih 2012/2013 je bilo izvedeno 365-dnevno sodelovanje z radijsko postajo Slovenskega sporeda ORF v Celovcu (narečno izrazje). S študentskimi **prevodi** smo sodelovali pri *Antologiji literature*

Ivana Cankarja s prevodi v tuje jezike. V sodelovanju s koroškimi vrtci in šolami pripravljamo delavnice za otroke in mladostnike. Vsako leto na celovški univerzi sodelujemo pri prireditvi *Dan jezikov in kultur*.

V okviru študijskih obveznosti redno organiziramo **ekskurzije** v Slovenijo, ki pokrivajo celoten slovenski prostor, in sicer tako geografsko kot jezikovno, literarno in kulturnozgodovinsko. Leta 2018 smo se celovški slovenisti povezali s Pavlovo hišo (Radgona) in organizirali skupno ekscuzijo treh avstrijskih slovenistik (Celovec, Dunaj, Gradec), leto pozneje se nam je pridružila FF UM, v načrtu je povezovanje z drugimi institucijami v Avstriji in Sloveniji.

In nadaljnjih dvajset let? V načrtih in pripravi je skupen magistrski študij celovške slavistike – in v tem okviru tudi slovenistike – z graško univerzo. Prizadevamo si za povezovanje z drugimi za Slovence in slovenski jezik pomembnimi institucijami na Koroškem, še naprej si želimo sodelovanja s Slovenijo, pa tudi s slavistikami/slovenistikami v Avstriji. Volja za pedagoško delo, raziskovanje in povezovanje na slovenistiki je, podpora inštituta in univerze je, dela je dovolj.

AVSTRIJA, DUNAJ

Jernej Ključevšek Slovenistika na Univerzi Dunaj

Slovenistika na Dunaju deluje na Inštitutu za slavistiko Filološke-kulturološke fakultete Univerze Dunaj (UD). V okviru slavistike se slovenščina izvaja v obliki dodiplomskega programa (*Bachelorstudium Slawistik*), pri čemer študenti v šestih semestrih pridobijo 180 kreditnih točk, in magistrskega programa (*Masterstudium Slawistik*), ki traja štiri semestre in je ovrednoten s 120 kreditnimi točkami. Slovenščina je na voljo tudi v okviru pedagoškega študija slavistike na dodiplomski in magistrski stopnji, kot izbirni tečaj za študente drugih študijev, iztekajoči se diplomski študij in na Filološki-kulturološki fakulteti kot doktorski študij.

Zgodovina UD kaže, da je bila ta že od ustanovitve leta 1365 pomembna za razvoj slovenske inteligence in s tem tudi znanosti in kulture. Med tistimi, ki so pustili viden pečat, so bili npr. tudi znanstvenik in jezikoslovec dr. Jernej Kopitar, polihistor dr. Janez Žiga Popovič ter fizik dr. Jožef Stefan. Slovenistika je bila na UD formalno vzpostavljena leta 1975 s cepitvijo slavistike na samostojne študijske smeri, praktično pa njen začetek sega v leto 1849, ko je dr. Fran Miklošič na UD ustanovil stolico za primerjalno slovansko jezikoslovje, kjer je bil sprva profesor, nato dekan, v štud. letu 1853/1854 pa tudi rektor UD. Študenta dunajske univerze sta bila med drugimi tudi dr. Rajko Nahtigal in dr. Ivan Prijatelj, ki sta tvorila del prvega profesorskega kolegija FF UL.

Lektorji, ki so poučevali in bili odgovorni za jezikovni pouk slovenščine, so bili dr. Pavel Zdovc (1968–1996), dr. Elizabeta Jenko (1998–2016), v posameznih semestrih pa so ga dopolnjevali še dr. Pavel Zdovc, dr. Eva Tesar - Terseglav, Teja Lokar, Maja France, mag. Tatjana Koren in Matej Klemen, od leta 2017 pa slovenščino poučuje Jernej Ključevšek.

Od leta 1999 do 2019 so imeli pri študiju slovenščine pomembno vlogo gostujoči profesorji, ki so študentom omogočali, da so se seznanjali z raznovrstnimi temami iz slovenskega jezikoslovja in književnosti. Gostovanja so bila omejena na štiri mesece, letos pa so bila ukinjena. Na tak način skrbimo za kontinuiteto **znanstvenoraziskovalnega** in **pedagoškega** dela. Prvo gostovanje dr. Silvije Borovnik je trajalo dve leti, njej so (nekateri večkrat) v kronološkem zaporedju sledili še ddr. Igor Grdina, dr. Marko Terseglav, dr. Jože Lipnik, dr. Boža Krakar Vogel, dr. Peter Scherber, dr. Vladimir Kralj, dr. Irena Novak Popov, dr. Marko Stabej, dr. Irena Orel, dr. Alenka Jensterle Doležal, dr. Milena Mileva Blažič, dr. Barbara Sonnenhauser, dr. Urška Perenič, dr. Krištof Jacek Kozak, dr. Katja Mihurko Poniž, dr. Jožica Čeh Šteger, dr. Janja Vollmaier Lubej in dr. Matej Šekli.

Kot profesor za južnoslovanske jezike se je dr. Gerhard Neweklowsky med letoma 2000 in 2006 znanstveno ukvarjal s slovenističnimi temami in jih tudi predaval. Od leta 2004 do 2010 je bil kot asistent za slovensko književnost zaposlen dr. Andrej Leben, leta 2012 je asistent za južnoslovansko jezikoslovje postal dr. Emmerich Kelih. Med letoma 1984 in 2015 je slovensko književnost predavala dr. Katja Sturm - Schnabl.

Dunajska slovenistika že skoraj dve desetletji tesno **sodeluje** s Katedro za didaktiko književnosti Oddelka za slovenistiko FF UL, posebej z dr. Božo Krakar Vogel. Znanstvenoraziskovalno sodelovanje je kmalu preraslo okvire bilateralnega projekta in je privedlo do nastanka inovativnih učnih pripomočkov za pouk slovenščine.

Diplomanti slovenistike na UD kot tudi mnogi drugi študenti slovenščine, ki obiskujejo jezikovne tečaje in katerih število iz semestra v semester narašča, so ustvarjalni na mnogih področjih. Dr. Erwin Köstler, doma iz Zgornje Avstrije, torej nemškogovoreči Avstrijec, se je po študiju slovenistike na UD posvetil prevajanju slovenske literature v nemščino, predvsem Ivana Cankarja. Za svoje delo je leta 2000 prejel avstrijsko državno nagrado, leta 2010 pa Lavrinovo diplomo Društva slovenskih književnih prevajalcev za pomembne prispevke na področju posredovanja slovenske književnosti v mednarodnem okolju. Kot ambasador slovenske književnosti in jezika je leta 2011 dr. Peter Scherber prejel mednarodno Pretnarjevo nagrado. Drugi so se ukvarjali ali se ukvarjajo s poučevanjem slovenskega jezika. Nekaj teh, ki danes opravljajo to pomembno in odgovorno delo, se je izobraževalo na UD, kamor prihajajo iz zasebnih in stvarnih razlogov tudi mladi s Koroške. Lucija Feinig je podpredsednica Strokovnega pedagoškega združenja Koroške, Tatjana Feinig uči na Dvojezični trgovski akademiji v Celovcu, Maja France, dr. Elizabeta Jenko in dr. Eva Tesar - Terseglav poučujejo oz. so poučevale na UD, slednja tudi na Danube International School, dr. Daniela Pečnik je učiteljica na Višji šoli Št. Peter, Manuel Pfeiler pa je v šolskem letu 2013/2014 opravljal pedagoško prakso na Slovenski gimnaziji v Celovcu. Manuel Pfeiler je poleg dr. Michaela Reichmayrja in dr. Eve Tesar - Terseglav poučeval tudi zaposlene prek avstrijskega ministrstva za obrambo in avstrijskega ministrstva za notranje zadeve. O tem piše dr. Elizabeta Jenko (2015: 191–198) v prispevku *650 let Univerze na Dunaju – 40 let slovenistike na Univerzi na Dunaju – 15 let sodelovanja z Božo Krakar Vogel*.

Zelo živahna je tudi **kulturna izmenjava** z uglednimi predavatelji iz Slovenije. Vzporedno s 100-letnico UL mineva 20 let od izvedbe prvega *Slovenskega večera* (1999) na UD, pod organizacijo vseh pa se podpisuje Elizabeta Jenko. Ideja za tovrstne dogodke se je porodila iz želje študentom predstaviti Slovenijo, slovenski jezik in kulturo v živo. Na tradicionalno odlično obiskanih *Slovenskih večerih* se je zvrstilo že skoraj 50 gostov z različnih področij, npr. književnosti (Maja Novak), jezika (Boža Krakar Vogel), glasbe (Zoran Predin), gledališča (Jurij Souček), politike (Ivo Vajgl), naravnih znamenitosti (Jože Mihelič), kulturne dediščine (Marjeta Ciglencečki) in drugih. Dogodki so večkrat potekali v sodelovanju z Veleposlaništvom RS na Dunaju, Slovenskim znanstvenim inštitutom, Slovenskim kulturnim centrom Korotan, Klubom slovenskih študentov in študentk ter drugimi podporniki.

V dvajsetih letih se je – četudi ta ni del študijskega kurikula – zvrstilo vsaj toliko strokovnih slovenističnih **ekskurzij** v različne dele Slovenije, pa tudi po »slovenskem Dunaju«.

Študenti slovenščine na UD se lahko pri študiju oprejo na **publikacije**, ki pogosto temeljijo na nemško-slovenski govorni stičnosti: znanstveni monografiji *Didaktika slovenščine v mednarod-*

nem prostoru (Elizabeta Jenko, Milena Mileva Blažič, 2015) in *Ardigata! Krucinal!: ein slowenisches Schimpfwörterbuch, basierend auf Arbeiten von Josef Matl (1897–1974) zum deutsch-slawischen Sprach- und Kulturkontakt* (Michael Reichmayr, 2003), kviz *Slovenija pod drobnogledom/Slowenien unter der Lupe* (Elizabeta Jenko, Doris Krajnc Cerny, 2013), zbirko avtentičnih neumetnostnih besedil *Slowenisch lesen und verstehen/Z branjem do slovenščine* (2016; Elizabeta Jenko), zbirka besedil *Slowenisch hören und verstehen/Zvočna čitanka za pouk slovenščine* (Elizabeta Jenko, Daniela Pečnik, Michael Reichmayr, 2002) in slovnico *Grammatik der slowenischen Sprache* (Elizabeta Jenko, 2000). Monografske publikacije, ki so se porodile iz slovenističnih diplom na UD, so: *Slovenščina v šoli: zgodovina pouka slovenščine na Koroškem/Slowenisch in der Schule: die Geschichte des Slowenischunterrichts in Kärnten* (Tatjana Feinig, 2008), *Von Ajda bis Žuži: Slawisches in österreichischen Rindernamen; eine sprachliche und kulturhistorische Analyse* (Michael Reichmayr, 2005), *Prve učiteljice, prve pisateljice – kdo jih še pozna?: ženski prispevek k slovenski literaturi od začetkov do 1918* (Mateja Kušej, 1996), *Vereinnahmt und ausgegrenzt. Die slowenische Literatur in Kärnten* (Andreas Leben, 1994) in *Sich auf die Socken machen: deutsch-slowenisches Wörterbuch der Redewendungen/Vzeti pot pod noge* (Elizabeta Jenko, 1994).

Za najboljše rezultate v prihodnosti si želimo ureditve področja sistematizacije slovenističnih delovnih mest – stalne profesure in vodje jezikovnih tečajev slovenščine –, saj le takšno stanje zagotavlja trajno in uspešno znanstveno ter pedagoško delo. Za zagotovitev nujnih organizacijskih pogojev in nadaljnji razvoj slovenistike na Dunaju se tako zdi, da bo kljub bogati tradiciji, visoki motivaciji pedagoških delavcev in študentov ter dozrajšjim odličnim rezultatom ključna politična podpora.

AVSTRIJA, GRADEC

Andrej Šurla Slovenistika na Univerzi Karla in Franca v Gradcu

Graška slovenistika je, tako kot ves Inštitut za slavistiko, nadaljevalka znanstvene in pedagoške tradicije, ki se je začela leta 1811 z ustanovitvijo katedre za slovenski jezik na graški jezuitski univerzi. **Zgodovina** od začetkov do leta 1999 je podrobneje opisana v zborniku CSDTJ (1999: 63–67). Predstavljajo jo tudi članek prof. dr. Andreja Lebna *Prihodnost slovenistike na Univerzi v Gradcu* v zborniku 50. SSJLK (2014) in dva prispevka v skupinski monografiji *Graz und Slowenen/Gradec in Slovenci* (2012). V slednji prof. dr. Ludwig Karničar osvetljuje znanstvene začetke, kot jih izpričuje 155 seminarских nalog, ki so jih študenti slovenisti in zgodovinarji napisali v letih 1892–1917, v »eri slovenskega profesorskega bloka«, ko so slavistično profesuro zasedali izključno Slovenci: položaj t. i. prvega profesorja dr. Gregor Krek (1870–1902), dr. Matija Murko (1902–1917) in dr. Fran Ramovš (1918–1919), drugega pa dr. Karel Štrekelj (1896–1913) in dr. Rajko Nahtigal (1914–1919). S koncem tega obdobja so se iz graškega slavističnega fokusa slovenske teme umaknile, kar je z izjemo jezikovnih vprašanj, ki jih je po drugi sv. vojni v raziskave jugovzhodnoevropskega prostora vključeval predstojnik dr. Josef Matl, trajalo do leta 1964, ko je bil na mesto izr. profesorja imenovan Stanislav Hafner, za asistenta sprejet Erich Prunč in so bile spet uvedene jezikovne vaje iz slovenščine, ki jih je vodila dr. Marija Petrov Slodnjak. Dr. Andrej Leben v predstavitvi kadrovske strukture po drugi svetovni vojni pove tudi, da je bila v letih 1946–1958 slovenščina s prevajalskimi tečaji in predavanji iz književnosti bolj zastopana na prevodoslovju. A tudi tam je sledil 15-letni premor. Dve leti po obnovitvi sta se oddelka kadrovske povezala, kar pomeni, da jezikovni učitelji poučujemo na obeh. Slovenistiko na slavistiki je leta 1979 poživil prihod dr. Ludwiga Karničarja, ki se je s položaja lektorja hitro povzpел na mesti asistenta in docenta. Dodatno se je okrepila leta 2010, ko je bila slavistiki oz. dr. Andreju Lebnu podeljena edina slovenistična profesura v Avstriji. Vmes je leta 1989 dr. Erich Prunč postal profesor in nato predstojnik prevodoslovja, ki ga je razvil v moderen Inštitut za teoretsko in uporabno prevodoslovje.

Na Inštitutu za slavistiko ima slovenščina **status** ene od treh študijskih smeri, ob ruščini in bosanščini/hrvaščini/srbščini. Poleg stalnega profesorja (za literaturo in kulturologijo) ima še univerzitetno asistentko (za jezikoslovje), asistenta za slovensko književnost in kulturo, stalno

domačo lektorico in lektorja iz Slovenije, ki si ga deli z inštitutom za prevodoslovje. Slavistika izvaja nepedagoški program prve in druge diplomske ter doktorske stopnje, pa tudi pedagoški program. Največ študentov prihaja z avstrijske Koroške, skoraj polovica jih izbere pedagoški program. Poročilo dr. Andreja Lebna v zborniku 50. SSJLK beleži v zimskem semestru 2012/2013 71 študentov oz. 13,42 % vseh 529 vpisanih na slavistiko. Odtlej je število precej padlo, kar pa velja tudi za druga jezika. Sprejemljivo število slušateljev pomagajo vzdrževati študenti prevodoslovnega inštituta, kjer slovenščina sodi med 14 jezikov, med katerimi izbirajo študenti dodiplomskega študija medkulturne komunikacije, magistrskega programa prevajanja in tolmačenja ter magistrskega prevodoslovnega študija, ki se izvaja v sodelovanju z UL. Za slovenščino poleg domače lektorice in lektorja iz Slovenije skrbi še nekaj pogodbenih predavateljev specialističnih predmetov.

Od leta 1999 so se na enem ali obeh inštitutih s slovenščino ukvarjali naslednji **učitelji in lektorji**: dr. Erich Prunč (1968–2010), dr. Ludwig Karničar (1979–2014), dr. Božica Prunč-Kitičić (1987–2008), mag. Franz Mandelc (1988–2007), dr. Sonja Lukanovič Novak (1989–2010), dr. Fabjan Hafner (1990–2007), dr. Cornelia Vospernik (1996–1999), mag. Metka Zobec (1996–1999), dr. Bernard Rajh (1998–2001), mag. Vesna Gros (1999–2001), mag. Zdenka Hafner-Čelan (1999–2007), dr. Karmen Teržan Kopecky (2001), dr. Miha Vrbinc (2002, 2006, 2008), dr. Silvija Borovnik (2003, 2006), dr. Marko Jesenšek (2003), mag. Norma Bale (2003–2005), mag. Kasilda Bedenk (2003–2018), dr. Stane Granda (2004), dr. Jožica Čeh Steger (med 2004 in 2010), mag. Tatjana Koren (od 2005), dr. Tatjana Vučajnk (od 2005), mag. Darja Sommer-Teppey (od 2007), dr. Vid Snoj (2008/2009), dr. Engelbert Logar (2008, 2009/2010), Tjaša Alič (2008–2014), dr. Blanka Bošnjak (2009/2010), dr. Marija Stanonik (2009), dr. Ada Gruntar Jermol (2009–2011), Metka Filipič (2009–2012), dr. Aleksandra Nuč (od 2009), dr. Jurij Fikfak (2010), dr. Andreas Leben (od 2010), dr. Tone Smolej (2012), dr. Milena Mileva Blažič (2012/2013, 2014), dr. Mojca Smolej (2013/2014), Bogdana Pribevski (2014), dr. Vanesa Matajč (2014/2015), dr. Andrea Haberl-Zemljič (2014/2015), Katja Lenič-Šalamun (2014/2015), Tomaž Dietinger (2014/2015), Matej Klemen (2014–2018), dr. Agnieszka Będkowska-Kopczyk (od 2014), dr. Helga Benigni-Cokan (od 2014), Rosemarie Linde (od 2014), Daniela Kocmut (2015/2016), Barbara Bračko (od 2017), Petra Zdouc (2017/2018), dr. Karin Almasy (od 2017), Ana Lotrič (od 2017), dr. Andrej Šurla (od 2017), dr. Marko Simonović (od 2019) in mag. Felix Kohl (od 2019).

Po podatkih univerzitetnega informacijskega sistema je na slavistiki od leta 2011 (starejših podatkov v sistemu ni) nastalo 15 slovenističnih diplomskih del. Magistrski naziv sta v istem času dosegla dva študenta: leta 2015 Daniela Trieb z raziskavo prostora in reprezentacije v slovenskih filmih (mentor Peter Grzybek) ter leta 2019 Felix Oliver Kohl z delom o slovenskem generacijskem romanu (mentor Andrej Leben). Doktorirala pa je leta 2016 Tatjana Vučajnk z disertacijo *Pomen literarnega branja pri učenju slovenščine kot drugega/tujega jezika* (mentorja Heinrich Pfandl in Sonja Novak-Lukanovič).

Prevodoslovje beleži za obdobje 2012–2014 deset na slovenščino osredotočenih diplom, za leta 2014–2019 19 magistrskih del ter za leto 2017 dve doktorski disertaciji, Aleksandre Nuč o prevajanju zakonodajnih besedil (mentorja Erich Prunč in Michaela Wolf) in Karin Almasy o prevajalskokulturnih in ideoloških mehanizmih v slovenskem prevajanju šolskih učbenikov v 2. polovici 19. in prvih dveh desetletjih 20. stoletja (mentorja Erich Prunč in Tanja Žigon).

S predavanji ali na slovenističnih simpozijih se je na obeh inštitutih zvrstilo veliko gostov. Sad srečanj so **publikacije**, kakršna sta zbornika *Graz und Slowenen/Gradec in Slovenci* (2012 in 2014) in *Literarische Mehrsprachigkeit im österreichischen und slowenischen Kontext* (2019) s prispevki s simpozija *Literarna večjezičnost v Avstriji in Sloveniji* (2018, vodja Andrej Leben). V letu 2018 se je z monografijo in razstavo zaključil projekt prof. dr. Heinricha Pfandla in sodelavcev *Postcarting Lower Styria*. Heinrich Pfandl in Agnieszka Będkowska-Kopczyk sta uredila kolektivno monografijo *Slavofraz 2016: Phraseologie und (naive) Psychologie*. Bogata je slovenistična bibliografija Ludwiga Karničarja, Andreja Lebna, Agnieszke Będkowske-Kopczyk. Inštitut za slavistiko je bil središče inventarizacije slovenskih narečij na Koroškem, s katero sta začela dr. Stanislav Hafner in dr. Erich Prunč, nadaljeval pa dr. Ludwig Karničar. Jezikoslovna in kulturniška prizadevanja slednjega so navdihnili tudi zbornik *Beiträge zur interdisziplinären Slowenistik/Prispevki k meddisciplinarni slovenistiki*, ki so ga ob profesorjevi 65-letnici uredili Andrej Leben, Erich Prunč in Martina Orožen.

O **mednarodnem** projektu obeh inštitutov *SloSign*, razstavi sodobnega slovenskega oblikovanja, ki sta ga leta 2017 s študenti izvedla lektorja Kasilda Bedenk in Matej Klemen, priča dvojezični katalog. Delo prevodoslovnih študentov dr. Karin Almasy je prevod stripovske predelave Cankarjevega *Hlapca Jerneja in njegove pravice* (z razstavo decembra 2018). Maja 2010 so bili na slavistiki razstavljeni plakati študentov o Slovencih, ki so pustili pečat v Gradcu. Še en pomemben projekt, v prvi vrsti dr. Ludwiga Karničarja, je obnavljanje in postavljanje nagrobnikov znanih graških Slovencev, v zadnjih letih Karla Štreklja in Benjamina Ipavca.

Pri organizaciji **kulturnih prireditiv** sodelujemo s *Kulturnim društvom Člen 7 za avstrijsko Štajersko – Pavlova hiša*, društvom *Avstrijsko-slovensko prijateljstvo Gradec* in *Univerzitetno knjižnico Maribor*. Skupne dogodke pripravljamo kot t. i. Slovenska čitalnica (ustanovljena leta 2013 po prizadevanju vseh omenjenih in slovenskega veleposlaništva), večinoma v prostorih graške Štajerske deželne knjižnice. V šestih letih smo izvedli okoli 60 dogodkov: predstavitev novih leposlovnih prevodov in neleposlovnih publikacij, srečanj s slovenskimi diplomati itn. S tem se je zmanjšalo število dogodkov na fakulteti, kjer pa še vedno prirejamo zlasti filmske dogodke, mdr. novembra 2018 v sodelovanju s Slovenskim filmskim centrom *Slovenski filmski teden*.

Še pred nekaj leti so slovenisti prirejali tudi t. i. božičnice, v zadnjih pa s čitalniškimi sodelavci prednovoletni koncert izbranega slovenskega glasbenika (v lokalu Die Scherbe). Omeniti velja vsaj še vodenje po slovenskih točkah Gradca, ki ga izvajata dr. Heinrich Pfandl in dr. Agnieszka Będkowska-Kopczyk. Slednja, pa tudi dr. Andrej Leben, posredno opozarjata na naš obstoj tudi z avtorskimi oddajami na radiih *Helsinki* in *Agora*.

Neposreden stik z okolico bomo poskušali vzpostaviti tudi s prireditvami, s katerimi bomo leta 2020 obeležili 150-letnico obstoja graške slavistike. Upamo, da bomo z njimi in s svojo siceršnjo aktivnostjo uspešno prebrodili obdobje zmanjšane interesa za študij t. i. manj razširjenih jezikov ter plodno nadaljevali bogato tradicijo znanstvenega, pa tudi narodnopodpornega delovanja graških slovenistov.

BELGIJA, BRUSELJ

Ivana Petric Lasnik Slovenistika na Svobodni univerzi v Bruslju

Slovenistika na Svobodni univerzi v Bruslju (Université libre de Bruxelles – ULB) na Oddelku za jezike in literature deluje od štud. leta 1996/1997 naprej. Začetki bruseljske slovenistike so podrobneje opisani v zborniku CSDTJ (1999: 45–47). **Status slovenistike** se je v letih delovanja spreminjal skupaj s potrebami in razvojem programov na univerzi, trenutni položaj pa je sledeč: predmeti iz slovenskega jezika in slovenske književnosti so izbirni predmeti, vključeni v program študija modernih jezikov na magistrski stopnji na usmeritvah slovanski jeziki, germanski jeziki, splošna usmeritev. V teh usmeritvah lahko študenti zberejo 20 kreditnih točk, slovenščina pa je njihov tretji tuji jezik. Predmeti iz slovenskega jezika (v tem primeru lahko študenti zberejo 10 kreditnih točk) so na voljo tudi študentom oddelkov za prevajalstvo, komunikologijo, zgodovino, umetnostno zgodovino, arheologijo, muzikologijo in filozofijo na dodiplomski ali podiplomski stopnji. Slovenščina je v tem primeru za študente drugi ali tretji tuji jezik, na izbiro pa imajo 13 jezikov (med drugim tudi španščino, portugalščino, italijanščino, moderno grščino, ruščino, poljščino, češčino). Slovenski jezik je na voljo tudi zunanjim slušateljem ter vsem študentom bruseljske univerze, ki bi si želeli pridobiti dodatne kreditne točke. Študenti lahko obiskujejo predavanja iz književnosti in jezikovne vaje dve študijski leti.

Slovenistika deluje kot lektorat, zato na ULB ni diplomantov, prav tako študenti nimajo možnosti pisati diplomskega ali magistrskega dela iz slovenistične teme ali se udeležiti daljših izmenjav. Pri predmetih slovenska književnost I in II pa nastajajo seminarske naloge, v katerih študenti podrobneje raziščejo ustvarjanje slovenskih književnikov ali izbrano literarno delo. V vseh preteklih letih so se študenti udeleževali SSJLK, od koder se vračajo s pozitivnimi izkušnjami, z veliko mero entuziazma in večinoma po zaključku drugega leta študija samostojno nadaljujejo z učenjem slovenskega jezika. Štipendije za tovrstne prireditve so za slovenistike, kakršna je na ULB, ključnega pomena za konkretno seznanjanje študentov s slovensko kulturo in živim jezikom. Število študentov se v zadnjih letih giblje med 10 do 20, mednje pa sodijo študenti slavistike, prevajalstva, Erasmus študenti na izmenjavi na ULB ter zunanji slušatelji (s slovenskimi koreninami, s slovenskimi partnerji, navdušenci nad Slovenijo, slovenskim jezikom in kulturo).

Prva **lektorica** iz Slovenije na ULB je bila mag. Katjuša Zakrajšek, in sicer je poučevala med leti 1996 in 2006. V štud. letu 2006/2007 jo je nasledila mag. Vesna Nedelko Bhaktidevi Gros, ki je

na ULB delala do štud. leta 2012/2013, ko je delo prevzela mag. Meta Klinar in za razvoj lektorata skrbela do štud. leta 2015/2016, ko jo je nasledila Ivana Petric Lasnik.

Mednarodno sodelovanje v obliki gostovanj z matične ljubljanske fakultete za bruseljske študente pomeni neprecenljiv vpogled v raziskovalno in znanstveno dejavnost v Sloveniji, v zadnjih letih smo gostili dr. Matejo Pezdirc Bartol, ki je predavala o Cankarjevi dramatik, ter dr. Boža Repeta, ki je govoril o zgodovinskem razvoju Slovenije v srednjeevropskem prostoru.

Na slovenistiki se je zvrstilo tudi precej **kulturnih dogodkov**, različnih gostovanj in literarnih večerov, ki so bili pogosto izvedeni v sodelovanju s slovenskim veleposlaništvom, slovenistiko v Gentu ter CSDTJ. V spomin na 500-letnico rojstva Primoža Trubarja je bila organizirana *Trubarjada*, gostili smo prevajalko slovenske književnosti v francoščino Andree Lück Gaye, slovenski ustvarjalci Gabriela Babnik, Anja Golob, Karel Hmeljak, Andrej Hočevar, Barbara Korun, Miha Mazzini, Gregor Podlogar, Barbara Pogačnik, Lucija Stupica, Dušan Šarotar in Aleš Šteger so bili gostje na ULB, v literarni hiši Passa Porta ali na slovenskem veleposlaništvu. Skupaj s katedro za poljščino smo organizirali literarni večer z Milošem Biedrzyckim, s poljskim pesnikom slovenskih korenin ter prevajalcem slovenske poezije v poljščino. Na ULB so bili prikazani slovenski filmi *Circus Fantasticus* Janeza Brugerja, *Izlet* Nejca Gazvode ter *Sladke sanje* Saša Podgorška. Študenti so se srečali z evropskim poslancem Lojzetom Peterletom. Študenti slovenščine sodelujejo tudi pri drugih skupnih dogodkih – na primer vsakoletnem branju *Malega princa* v vseh jezikih oddelka na odprtem dnevu univerze, novoletnem praznovanju na univerzi ter praznovanju slovenskega kulturnega praznika, ko se okoli 8. februarja na povabilo Veleposlaništva RS v Belgiji zberejo in predstavijo vsi otroci in odrasli, ki se v Belgiji učijo slovenščino. Slovensko veleposlaništvo tudi sicer podpira bruseljsko slovenistiko, tako je bilo v preteklih letih poleg sodelovanja na kulturnem področju kar nekaj konstruktivnih srečanj, na katerih se je poskušalo najti možnosti za nadaljnji razvoj lektorata. Skrb za promocijo lektorata je izjemnega pomena, saj moramo študente na tako veliki univerzi najprej sploh seznaniti z možnostjo učenja slovenskega jezika. V ta namen smo pripravili informativno brošuro, organiziramo kratke predstavitve slovenščine, sodelujemo na odprtih dnevih, na oddelčni konferenci leta 2016 pa sem lektorica v kratkem nastopu predstavila dve veliki imeni slovenske kulture, Primoža Trubarja in Franceta Prešerna.

Izzivov je veliko, vsekakor si želimo večjo prepoznavnost ter večjo kontinuiteto slovenistike na ULB. K učenju slovenščine si želimo pritegniti študente vseh profilov, razmišljamo o različnih možnostih vzpostavljanja stika ter informiranja študentov o možnosti učenja slovenščine. V štud. letu 2019/2020 spreminjamo ponudbo predmetov za študente modernih jezikov na magistrski ravni, saj želimo študentom omogočiti, da dosežejo čim višji nivo znanja slovenskega jezika. Predvidevamo, da bo to tudi povečalo motivacijo študentov za učenje slovenščine.

BELGIJA, GENT

Ivana Petric Lasnik Slovenistika na Univerzi Gent

Zgodovina slovenistike na Univerzi Gent na Oddelku za jezike in kulture, katedri za vzhodnoevropske jezike in kulture se začne v prvi polovici 90. let, ko sta slovenščino začela poučevati Wilifried Pieters in kasneje tudi njegova žena dr. Majda Pieters. Njuno delo, ki je potekalo na prostovoljni bazi, od leta 1999 naprej zaradi zakonskih sprememb v Flandriji ni bilo več mogoče, zato je oddelek kot **lektorico** zaposlil Marjano Lavrič, takrat v Belgiji živečo Slovenko in slovenistko FF UL. Marjana Lavrič je kmalu po nastopu dela stopila v stik s programom STU in skupaj s finančno in organizacijsko podporo CSDTJ so uspeli slovenistiko na Univerzi Gent formalno ustanoviti ter zagotoviti njeno kontinuiteto z lektorjem iz Slovenije. Marjana Lavrič je slovenščino v Gentu poučevala do jeseni 2002, za njo pa je delo na lektoratu v štud. letu 2002/2003 prevzela mag. Meta Klinar. Od štud. leta 2003/2004 do štud. leta 2015/2016 je za razvoj slovenistike skrbel mag. Pavel Ocepek, ki ga je jeseni 2015 nadomestila Ivana Petric Lasnik.

V času formalne ustanovitve je imela slovenščina **status** obveznega izbirnega predmeta v programu *Slavistika in vzhodnoevropske študije*. Enak status so imeli še poljski, češki, srbohrvaški in bolgarski jezik. Izbirni jezik so študenti izbrali v 2. letniku dodiplomskega študija in so se ga lahko učili tri leta. Glavni jezik je bila ruščina. V času spopadanja s pomanjkanjem študentov na katedri in finančnim primanjkljajem se je status slovenistike, skupaj s celotnim študijskim programom katedre, spremenil. Leta 2015 je slovenščini pripadel status izbirnega (minor) jezika, to je status, ki ga ima tudi trenutno in pomeni, da je slovenski jezik izbirni, tretji jezik za študente na programu *Vzhodnoevropski jeziki in kulture*. Prvi jezik ostaja ruščina, drugi pa obvezni izbirni jezik – srbsščina/hrvaščina/bosansščina ali bolgarščina. Slovenščino lahko študenti vpišejo v drugem letniku dodiplomskega študija in se jezikovnih vaj udeležujejo do konca magistrskega študija. Kot izbirni jezik pa je slovenščina na voljo tudi vsem drugim študentom Univerze Gent. Študenti, ki se po navadi odločajo za učenje slovenščine, so zelo dobri jezikoslovci in dosežejo visoko raven znanja, saj jih slovenski jezik in slovenska kultura izjemno zanimata. Slovenščina v zadnjih letih postaja zanimiva izbira tudi za študente na Erasmus izmenjavi na Univerzi Gent. Občasno se skupini študentov pridružijo tudi zunanji slušatelji, ki se želijo slovenščino naučiti zaradi stikov, ki jih imajo s Slovenijo in Slovenci. V najboljših letih je bilo na slovenistiko aktivno vključenih okoli 15 do 20 študentov, v zadnjih letih jih je od 5 do 10. Upad je povezan tako s spremembo statusa slovenščine kakor tudi z nižjim vpisom študentov v program *Vzhodnoevropske študije*.

Sicer pa je slovenistika aktivno vključena v **raziskovalne in kulturne dejavnosti** na oddelku. V času delovanja slovenistike na Univerzi Gent je nastalo več kot 25 diplomskih in magistrskih del s slovenistično tematiko. Študenti so se ukvarjali tako z zgodovino Slovenije (na primer Ilirske province v Sloveniji, slovensko-ruski stiki) kot slovensko literaturo (preučevali so na primer Kosovela, Jančarja, Trubarja, Pahorja) in jezikoslovjem (študente so zanimali na primer fonetika, purizem v slovenskem jeziku, frazeologija, fenomen dvojine, slovenski rokopisi). Nastalo je tudi nekaj doktorskih del, ki se (vsaj deloma) ukvarjajo s področjem slovenskega jezika in kulture; Ingrid Merchiers se je ukvarjala z deli Jerneja Kopitarja, Pieter Troch pa z izobraževanjem in nacionalnimi idejami v medvojni Jugoslaviji. Asistentka in doktorska študentka Tilde Geerardyn trenutno pripravlja doktorat o življenju in delu pomembnega slovenskega rusista Janka Lavrina.

Gostovanja profesorjev iz slovenskih znanstvenih in raziskovalnih institucij omogočajo stik z raziskovalnimi dejavnostmi in novostmi, na Univerzi Gent je tako gostovalo okoli petnajst profesorjev s FF UL, med drugimi dr. Simona Kranjc, dr. Alojzija Zupan Sosič, dr. Marko Juvan, dr. Vojko Gorjanc, dr. Irena Novak Popov, dr. Nataša Logar, dr. Vesna Požagaj Hadži, dr. Božo Repe, dr. Matija Ogrin. Predavanja so bila vedno dobro obiskana, nekaj jih je bilo uvrščenih med vabljená predavanja slavistov, ki jih katedra redno organizira.

Študenti pozdravljajo tudi možnost študija slovenskega jezika v Sloveniji; v zadnjih dvajsetih letih se je SSJLK udeležilo okoli 30 študentov, ena od študentk, Jits Dumarey, pa je na seminarju leta 2017 sodelovala tudi kot praktikantka programa Erasmus, preizkusila se je v vlogi asistentke. Na podlagi bilateralne štipendije med slovensko in flamsko vlado so v Sloveniji nekaj mesecev bivali in raziskovali štirje študenti gentske univerze, osem študentov pa se je udeležilo Erasmus izmenjave in na FF UL študiralo en semester.

Slovenistika na Univerzi Gent je bila v zadnjih dvajsetih letih aktivna tudi na **kulturnem področju**. Vključujemo se v vse projekte, ki jih izvaja program *Vzhodnoevropski jeziki in kulture*, tako so v ciklusu slovanskih filmov, ki jih organiziramo vsako leto, veliko navdušenja poželi filmi *Outsider* Andreja Košaka, *Čefurji raus!* Gorana Vojnoviča ter *Ivan Janeza* Burgerja. Pridružili smo se tudi iniciativi *Taalkr(g)*, ki za študente jezikov na naši katedri organizira predavanja, srečanja z literarnimi ustvarjalci, prevajalske delavnice ipd. V okviru te iniciative smo gostili slovensko pesnico Stanko Hrastelj, prejemnika evropske nagrade za književnost Jasmina B. Freliha ter organizirali srečanja med študenti slovenščine ter študenti iz Slovenije na Erasmus izmenjavi v Gentu. Nekdanji lektor mag. Pavel Ocepek je bil izjemno dejaven pri pripravi slavističnih večerov študentskega društva Slavia; skupaj s študenti je pripravil vrsto kulturnih dogodkov, predstav in performansov, med drugim je na študentski oder postavil Grumov *Dogodek v mestu Gogi*, s katerim je gostoval tudi v Sloveniji. Veliko kulturnih dogodkov je nastalo tudi v sodelovanju s slovenskim veleposlaništvom, LUD Literaturo in/ali slovenistiko v Bruslju – odmevna so bila praznovanja slovenskega kulturnega praznika z gledališkimi nastopi študentov ter branji poezije, prevajalske delavnice s Tanjo Mlaker ter gostovanja slovenskih ustvarjalcev; Gent so med drugimi obiskali Boris A. Novak, Gabriela Babnik, Nejc Gazvoda, Maja Gal Štromar, Drago Jančar, Barbara Korun, Miha Mazzini, Dragica Potočnjak, Katja Perat, Barbara Pogačnik, Gregor Podlogar, Lucija Stupica, Aleš Šteger, Tomaž Šalamun.

Eden od pomembnih dosežkov zadnjih let je tudi **prevod** zbirke Barbare Korun v nizozemščino pod naslovom *Sodihanje/Samen ademhalen*. Pod prevode sta se podpisala nekdanja študenta

slovenščine Phaedra Claeys in Glenn du Ville pod mentorstvom mag. Pavla Ocepka, pesnico pa smo gostili tudi v prestižnem Poeziecentrum v središču Genta.

Izzivov je na slovenistiki v Gentu veliko, trenutno je prvi in najpomembnejši slovenščini zagotoviti status drugega, obveznega izbirnega jezika, kot ga imata srbščina in bolgarščina. Tako bi zagotovili večjo kontinuiteto študija, študenti bi dosegli višjo stopnjo znanja, slovenistika pa bi bila na ta način bolj prepoznana tako na oddelku kot na celotni fakulteti.

BELGIJA, LOUVAIN-LA-NEUVE

Meta Klinar Slovenistika na Katoliški univerzi v Louvainu

Sodelovanje s Katoliško univerzo v Louvainu v Belgiji (Université Catholique de Louvain – UCL) se je **začelo** v štud. letu 2002/2003 na pobudo mag. Katjuše Zakrajšek, ki je v tistem obdobju poučevala na Svobodni univerzi v Bruslju (ULB). Slovenistika je postala del programa Inštituta za žive jezike (Institut des langues vivantes – ILV), in sicer kot izbirni predmet v okviru drugih diplomskih predmetov, za začetnike in nadaljevalce, študente slovanskih jezikov, drugih študijskih smeri, podiplomske študente in zunanje slušatelje.

Prvi študenti so se na dvoletni program slovenskega jezika vpisali v štud. letu 2003/2004. Od leta 2006 je slovenščino poučevala **lektorica** mag. Vesna Bhaktidevi Gros (Nedelko), od 2012 do 2015 pa mag. Meta Klinar.

Poleg rednega študija so bili louvainški študenti slovenistike dejavni na različnih **kulturnih prireditvah** v okviru svoje univerze in drugod. Na UCL so lektorice večkrat organizirale slovenske dogodke, med katerimi velja izpostaviti filmske večere, ki jim je vedno sledil pogovor in predstavitev Slovenije; nadalje obeležnja slovenskega kulturnega praznika in sodelovanja s študenti v Gentu. V okviru Inštituta za žive jezike so študenti z lektorico redno sodelovali na vsako leto drugače zasnovanem univerzitetnem dogodku *Teden jezikov in kultur*, kjer so Slovenijo in slovenski jezik predstavljali skozi gledališče, film ali kulinariko. Leta 2009 so v tem okviru uprizorili slovenski del desetjezične gledališke predstave *Kdo je tam?*, leta 2012 pa so sodelovali v štirinajstjezični predstavi *Polyphonie Polyfolie* in pred 300 ljudmi na oder postavili *Zdravljico* v klasični, rock in jazz verziji. Posebej zanimivo je bilo srečanje s slovensko pesnico in prevajalko ter nekdanjo študentko louvainske fakultete, Barbaro Pogačnik, novembra 2014. Pogovora o prevajanju in pisanju poezije se je udeležilo tudi precej profesorjev z Inštituta.

Študenti so ob izvedbah projektov *Svetovni dnevi* in drugih s Slovenijo povezanih dogodkih občasno sodelovali s študenti iz Bruslja in Genta. Posebej aktivni so bili ob predstavitvi *Žepne slovenščine* leta 2014 na slovenskem veleposlaništvu v Bruslju. Isto leto je v študentskem časopisu UCL-a izšla celostranska predstavitev študija slovenistike. Za oboje je v veliki meri zaslužen študent Nicolas Hanot, ki je kasneje, od leta 2015 do 2018, na ljubljanski univerzi deloval kot lektor francoščine, kot umetniški vodja Les Théâtres (študentska gledališka skupina na FF UL) pa je povezal vse študentske frankofone gledališke skupine na območju nekdanje Jugoslavije.

Slovensko veleposlaništvo v Bruslju je delovanje lektorata zlasti v zadnjih letih močno podpiralo. Poleg prispevkov pri pogostitvah so se diplomati nekajkrat tudi sami udeležili slovenskih dogodkov na ILV.

Slovenistika je bila dobro vključena v delovanje na ILV. Žal pa je kljub dejstvu, da je mogoče v Louvainu študirati samo dva slovanska jezika, in kljub promociji slovenščine na različnih dogodkih zanimanje pri študentih počasi upadalo. Od začetnih let, ko je bilo študentov 7–8, sta v zadnjih letih k pouku prihajala le dva. Razlogov je več, eden od njih je verjetno možnost učenja slovenščine v Bruslju, ki je od Louvaina oddaljen le slabo uro vožnje. S štud. letom 2014/2015 se je zato možnost študija slovenščine na UCL začasno ukinila.

BOLGARIJA, SOFIJA

Eva Šprager

Slovenistika na Univerzi svetega Klimenta Ohridskega v Sofiji

Status slovenistike na sofijski univerzi lahko spremljamo od leta 1975 v okviru Fakultete za slovanske filologije (FSF). Do konca 80. let 20. stoletja so jo poučevali tri semestre kot obvezni lektorat za študente srbohrvatistike, nato se je število ur skrčilo na dva semestra. Od leta 2001 do 2017 je imela slovenščina (ob obveznem lektoratu) tudi status izbirno obvezne B smeri (II. specialnost), tako da je program obsegal štiri semestre po 12 ur predavanj in vaj tedensko. Z organizacijsko-programskimi spremembami na univerzi leta 2017 so vse izbirne specialnosti postale plačljive, kar je logično privedlo do zmanjšanja števila študentov in zapiranja smeri. Spremenil se je tudi status slovenistike, ki še zmeraj obstaja kot obvezni lektorat ter kot obvezno izbirni jezikovni tečaj za slaviste, kot jezikovno prevajalska delavnica ter izbirni jezikovni tečaj z možnostjo pridobitve certifikata za vse zainteresirane.

Prva **lektorica** Viktorija Menkadžieva je slovenščino poučevala do leta 1992, ko je bila iz Slovenije na to delovno mesto napotena Vera Zalokar (do 1997). Sledili sta lektorici Eva Šprager in Polona Liberšar, od leta 2002 do danes pa je lektorica slovenščine Eva Šprager.

Študenti slovenistike so na izbirnih tečajih zelo raznoliki. Slovenščina se je izkazala zanimiva tudi za študente zgodovine, klasičnih jezikov, starocerkvene slovanščine in neslovanskih jezikov, še zmeraj pa je največ študentov s FSF, zlasti srbohrvatistov, ki se s slovenščino seznanijo na obveznem lektoratu. Na lektoratu, ki ga obiskujejo študenti 3. letnika srbskega in hrvaškega jezika, je običajno 10–15 slušateljev, izbirne tečaje in prevajalsko delavnico pa obiskuje 5–10 študentov. Nekoliko zaskrbljujoč je podatek, da se število študentov na FSF zmanjšuje – v štud. letu 2018/2019 se je prvič v zgodovini fakultete zgodilo, da so ostala prosta študijska mesta na vseh katedrah. Hkrati pa se zapirajo slavistike na univerzah v drugih mestih po Bolgariji, kar bo najverjetneje pozitivno vplivalo na število študentov v Sofiji.

Slovenistika v Sofiji uspešno sodeluje preko **mednarodnih programov** za izmenjavo študentov in predavateljev z drugimi ustanovami, zlasti s FF UL in UNG. Do zdaj so v Sofiji gostovale dr. Mateja Pezdirc Bartol, dr. Alojzija Zupan Sosič, dr. Katja Mihurko Poniž, dr. Danila Zuljan Kumar (dvakrat) in dr. Đurđa Strsoglavac. Leta 2008 sta v okviru programa EU za poklicno izobraževanje Leonardo da Vinci izšla učbenik za učenje in samoučenje bolgarskega, češkega, slovaškega in

slovenskega jezika *Jezik v turizmu* ter tematski slovar naštetih jezikov. V tem dveletnem projektu smo lektorji in sodelavci CSDTJ sodelovali s kolegi s FSF, Inštituta za bolgarski jezik pri Bolgarski akademiji znanosti ter Inštituta za češki jezik pri Češki akademiji znanosti in s predstavniki turističnih organizacij in podjetij.

Študentske **prevode** smo objavili v kratki antologiji sodobne slovenske poezije *Požirek tu, požirek tam* (2011, založba Fabel) in v prevodu Cankarjevih *Podob iz sanj* (2019, založba Stiluet). Rezultat sodelovanja lektorice slovenščine v Sofiji in lektorja bolgarščine v Ljubljani dr. Ljudmila Dimitrova pa je prevod antologije sodobne slovenske proze *O čem govorimo* (2013, založba Fabel). Študenti so s svojimi prevodi sodelovali tudi v vseh projektih, ki smo jih izpeljali na CSDTJ, med drugimi *Antologija sodobne slovenske literature*, prevodi dokumentarnih filmov, *Žepna slovenščina*, *Antologija literature Ivana Cankarja s prevodi v tuje jezike*.

Pri organizaciji in izvedbi **kulturnih dogodkov** izredno dobro sodelujemo s slovenskimi diplomatskimi predstavništvi: sprva je bilo to Veleposlaništvo RS v Budimpešti, od leta 2018 pa Veleposlaništvo RS v Sofiji. Odlično sodelovanje z diplomatskimi predstavništvi se je začelo leta 2008, ko smo z začasnim odpravnikom poslov v Sofiji Milanom Predanom poskrbeli, da se je tudi Slovenija pridružila projektu Občine Sofija *Wall to Wall Poetry*, v okviru katerega smo organizirali, da Prešernov verz krasi eno izmed sofijskih gimnazij. V Bolgariji so se na različnih literarnih in glasbenih dogodkih predstavili slovenski ustvarjalci Alojz Ihan, Suzana Tratnik (dvakrat), Iztok Osojnik, Maja Novak, Tatjana T. Jamnik, Taja Kramberger, Tina Kozin, Tone Škrjanec, Jani Kovačič, Ksenija Jus, Polona Glavan, Mitja Čander, Aleš Debeljak, Tadej Golob. Ti dogodki so namenjeni študentom slovenistike in tudi zunanji publiki, študente pa se ves čas opozarja in vabi tudi na bolgarske kulturne dogodke s slovensko udeležbo (npr. Mednarodni sofijski filmski festival, kjer redno predvajajo najnovejše slovenske filme, *Dnevi Ljubljane v Sofiji*, pogosta gostovanja slovenskih gledališč na festivalu v Varni ...).

Izziv za slovenistiko v Sofiji je predvsem izboljšati njen položaj, ki ga želimo izenačiti z ostalimi slovanskimi jeziki na FSF, tj. zagotoviti status samostojne študijske smeri. Možnosti za to so se povečale z vrnitvijo dr. Ljudmila Dimitrova, ki ima kot redni profesor na sofijski univerzi ter nekdanji lektor bolgarščine v Ljubljani, prevajalec in avtor strokovnih prispevkov o slovenski literaturi in kulturi ugledno mesto na univerzi, zaradi česar bo obravnava tega vprašanja zdaj potekala na višji ravni. Poleg tega imamo zagotovljeno pomoč tudi s strani slovenskega veleposlanika RS Anžeja Frangeža. Dodatna spodbuda našim prizadevanjem je tudi projekt bolgarskega Ministrstva za izobraževanje za tako imenovane zaščitene specialnosti in poklice, po katerem so manjše in redke, lahko bi rekli butične specialnosti dodatno financirane, tako da ne bi obremenjevali proračuna sofijske univerze. Na tak način se že izvajajo študij madžarščine, klasičnih jezikov, armenščine in kavkazologije, arabistike ... Vzpostavitev slovenistike kot samostojne študijske smeri pa poleg vsega navedenega povečuje tudi možnost kadrovskih razširitev z našimi nekdanjimi študenti, ki so že doktorji ali doktorandi, M. Malakov, H. Bojadžiev, L. Mindovav itn.

BOSNA IN HERCEGOVINA, SARAJEVO

Pavel Ocepek Slovenistika na Univerzi v Sarajevu

Slovenistika deluje v okviru Oddelka za slovanske jezike in književnosti Filozofske fakultete Univerze v Sarajevu (FF UNSA).

Slovenistika ima **status** lektorata, in sicer se izvaja v zimskem in letnem semestru kot obvezni izbirni predmet v 1. letniku enopredmetnega in dvopredmetnega podiplomskega študija na oddelku, kot izbirni predmet v 1. ali 2. letniku podiplomskega študija katerekoli smeri na FF UNSA in kot fakultativni predmet za vse zainteresirane študente vseh dodiplomskih ali podiplomskih programov članic UNSA. Slednji se lahko slovenščine učijo štiri semestre in ob uspešnem zaključku pridobijo potrdilo, ki ga izda FF UNSA.

Zgodovina slovenistike v Bosni in Hercegovini na UNSA sega v leto 1974. Leta 1992 je bilo delovanje zaradi vojne na področju nekdanje Jugoslavije za 23 let prekinjeno. Slovenistika je bila vnovič vzpostavljena v letu 2015, po večletnih prizadevanjih CSDTJ FF UL, profesorjev in vodstev fakultet na obeh straneh, pa tudi z diplomatsko podporo od leta 2014. Ponovno delovanje slovenistike ima ob tradicionalno močnem gospodarskem in zunanjepolitičnem sodelovanju med državama še širši pomen, saj v Sarajevu že 85 let v okviru velike slovenske skupnosti deluje Slovensko društvo Ivan Cankar in od leta 2014 pod okriljem Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport RS in Urada Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu poteka dopolnilni pouk slovenskega jezika in kulture. Za uspešen razvoj slovenistike so ob financiranju RS in velikem angažmaju programa STU v okviru CSDTJ FF UL ter lektorja zaslužni tudi prodekan FF UNSA prof. dr. Nijaz Ibrišević, predstojnici Oddelka za slovanske jezike in književnosti FF UNSA doc. dr. Adijata Ibrišević Šabić in doc. dr. Amela Ljevo Ovčina ter akademikinja prof. dr. Marina Katnić Bakaršić, ki je v preteklosti sovodila dva bilateralna projekta v okviru znanstvenotehničnega sodelovanja med RS in BiH, imela več gostujočih predavanj na FF UL, tudi v okviru doktorskega študija, in aktivno nastopa na mednarodnih znanstvenih konferencah v Sloveniji.

Lektorji, ki so poučevali slovenščino na FF UNSA od začetkov do leta 1992, so bili dr. Jasna Honzak Jahić (večkrat), mag. Velemir Gjurin in Ljubica Črnivec. V tem obdobju delovanja slovenistike je bilo letno na lektoratu od 10 do 25 študentov. Vsako leto so se udeleževali SSJLK na FF UL. Od štud. leta 2015/2016 je učitelj slovenščine, napoten iz Slovenije, mag. Pavel Ocepek, ki skrbi za vsestranski razvoj slovenistike, na UL FF je tudi študent doktorskega študija.

Število študentov se je v prvih dveh letih delovanja (2015–2017) vseskozi povečevalo, zadnji dve leti pa je konstantno (v povprečju 80 letno, od tega 20 v okviru izbirnega in 60 v okviru fakultativnega predmeta). Redno se udeležujejo SSJLK, prihajajo na študijske izmenjave, nekateri pa študij tudi nadaljujejo na eni izmed univerz v Sloveniji.

Sarajevska slovenistika uspešno **mednarodno sodeluje** z različnimi visokošolskimi ustanovami, še posebej s FF UL in FF UM, pogosta so gostovanja profesorjev in profesorice, v štirih letih jih je v okviru različnih programov gostovalo deset.

Ker je osnovna dejavnost sarajevske slovenistike predvsem namenjena predavanjem, seminarjem in lektorskim vajam jezika, je v okviru slovenistike od vzpostavitve naprej lektor vodil štiriletni mednarodni eksperimentalni **projekt** *Kaj pa književnost in kultura?*, katerega prvi cilj je bil preveriti, ali je v določenem časovnem razponu mogoče študentom slovenistike in širšemu univerzitetnemu okolju podrobno predstaviti slovensko sodobno književnost in kulturo. Drugi cilj projekta je bil v tujem okolju predstaviti literaturo, ki jo pišejo ženske, in s tem opozoriti in spodbuditi prepotrebne razmisleke o tej tematiki.

Podrobna predstavitev slovenske literature je vključevala predavanja (dr. Alojzija Zupan Sosič, dr. Mateja Pezdirc Bartol, dr. Silvija Borovnik in Barbara Korun), individualne in skupinske literarne večere s slovenskimi pesnicami (Barbara Korun, Lucija Stupica, Alja Adam, Maja Vidmar, Veronika Dintinjana, Ana Svetel, Ana Pepelnik in Nataša Velikonja), izid pesniške zbirke *Grad oslikan balonima i kišom* (2019) (izbor sodobne poezije enajstih slovenskih pesnic v prevodu nekdanjega študenta slovenščine Dejana Tešića pod mentorstvom lektorja, založba ART Rabic, Sarajevo) in obsežno objavo *Sodobna slovenska literatura* v osrednji bosanski reviji za književnost in kulturo *Život*, ki jo od leta 1952 izdaja Društvo pesnikov in pisateljev Bosne in Hercegovine. V 10., jubilejni številki novega uredništva (Almir Bašević, glavni in odgovorni urednik) je v aprilu 2019 pod rubriko *Govor drugih* (ur. Pavel Ocepek), v prevodu Dejana Tešića pod mentorstvom lektorja izšel obširen pregled sodobne slovenske literature, ki so ga pripravile in z esei opremile profesorice s FF UL dr. Irena Novak Popov (pesništvo), dr. Alojzija Zupan Sosič (pripovedništvo) in dr. Mateja Pezdirc Bartol (dramatika).

Predstavitev slovenske kulture je vključevala tudi kulturološka in jezikoslovna predavanja (dr. Barbara Orel, dr. Vojko Gorjanc, dr. Damjan Huber, dr. Irena Stramljič Breznik in dr. Maja Đukanović), okroglo mizo *Tudi drugi se učijo mojega jezika*, na kateri so sodelovali vodja programa STU (dr. Mojca Šiškovič Nidorfer) in sodelavci FF UNSA (dr. Marina Katnić Bakaršić, dr. Amela Šehović, dr. Halid Bulić, mag. Enisa Bajraktarević, mag. Elma Durmišević-Cernica), pripravo obsežne skripte *Slovenska kultura* (nastale v okviru projekta STU *Svetovni dnevi slovenske kulture*), razstavo *Sledi, ki ostajajo* (*Svetovni dnevi Ivana Cankarja*) ter *I., II. in III. dneve sodobnega slovenskega filma* (kino Meeting point Sarajevo), ki so bili izvedeni v tesnem sodelovanju s Slovenskim filmskim centrom. Nadgradnjo projekta sta predstavljali dve strokovni ekskurziji študentov v Slovenijo.

Več kot 18 dogodkov je tako v štirih letih osmislilo eksperimentalni projekt *Kaj pa književnost in kultura?* in pokazalo, da je na tuji slovenistiki, ki deluje v okviru lektorata, ob poučevanju jezika moč poglobljeno predstaviti tako nacionalno literaturo kot kulturo, ob tem pa naslednjim generacijam zapustiti trajna gradiva.

Slovenistiki na UNSA se je kljub dolgoletni odsotnosti v akademskem prostoru uspelo v kratkem, štiriletnem obdobju močno zasidrati tako v univerzitetni prostor kot tudi v širše okolje, razvila je odlično sodelovanje s slovensko skupnostjo, slovenskimi gospodarskimi subjekti, ki delujejo na območju Bosne in Hercegovine, kot tudi s pomembnimi kulturnimi institucijami in se uveljavila kot prepoznavna glasnica slovenske besede in promotorka slovenske znanstvene misli, literature in kulture.

BOSNA IN HERCEGOVINA, BANJALUKA

Pavel Ocepek Slovenistika na Univerzi v Banjaluki

Slovenistika deluje v okviru Oddelka za srbski in ruski jezik Filološke fakultete Univerze v Banjaluki (FLF UNILB).

Slovenistika ima **status** dodatnega lektorata, in sicer se izvaja v zimskem in letnem semestru kot izbirni predmet v 1., 2. ali 3. letniku dodiplomskega študija katerekoli smeri na FLF UNILB in kot fakultativni predmet za vse zainteresirane študente vseh dodiplomskih ali podiplomskih programov članic UNILB. Slednji ob uspešnem zaključku pridobijo potrdilo, ki ga izda FLF UNILB.

Slovenistika je po večletnih prizadevanjih CSDTJ FF UL, profesorjev in vodstev fakultet na obeh straneh, pa tudi z diplomatsko podporo, začela delovati v letu 2018. Za uspešen začetek delovanja slovenistike je ob financiranju RS in velikem angažmaju programa STU v okviru CSDTJ FF UL ter lektorja zaslužna prof. dr. Biljana Babić.

Začetek delovanja slovenistike ima ob tradicionalno močnem gospodarskem in zunanje-političnem sodelovanju med državama še širši pomen, saj v Banjaluki v okviru velike slovenske skupnosti deluje eno najboljše organiziranih in dejavnih slovenskih izseljeniških društev, in sicer Društvo Slovencev Republike Srbske Triglav, pod okriljem Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport RS ter Urada Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu pa v Banjaluki poteka tudi dopolnilni pouk slovenskega jezika in kulture.

Lektor, ki je kot prvi v štud. letu 2018/2019 poučeval slovenščino, je bil mag. Pavel Ocepek. Pedagoške obveznosti je izvajal na 14 dni, s štud. letom 2019/2020 pa je izvedbo lektorata prevzela doc. dr. Janja Vollmaier Lubej.

Število študentov je že v prvem letu delovanja presešlo pričakovanja, saj se je slovenščine v okviru fakultativnega predmeta učilo 37 študentov. Ena študentka se je udeležila SSJLK, nekaj pa jih bo študij nadaljevalo na eni izmed univerz v Sloveniji.

Ena najmlajših slovenistik, ki je začela z delovanjem v štud. letu 2018/2019, ima zaradi velikega zanimanja in močnega meduniverzitetnega sodelovanja ter velike podpore v okolju zagotovo velike možnosti, da v prihodnje preraste sedanje okvire delovanja v obliki lektorata.

ČEŠKA, BRNO

Mateja Kosi, Pavel Krejčí Slovenistika na Masarykovi univerzi v Brnu

Slovenistika, ki deluje v okviru Oddelka za slavistiko Filozofske fakultete Masarykove univerze v Brnu (FF MU), je na Češkem prisotna 24 let (od štud. leta 1995/1996), v omejenem obsegu pa začetki poučevanja slovenščine segajo v leto 1991.

Status slovenistike se je s štud. letom 2019/2020 spremenil iz enopredmetne in dvopredmetne študijske smeri na diplomskem študijskem programu ter izbirnega lektorata v nov študijski program, poimenovan *Južnoslovanski in balkanski študiji*. Program ima tri osnovne različice študijskega načrta, in sicer *specializacija slovenščina* predstavlja multidisciplinarni področni študij s poudarjeno filološko noto, pri katerem imajo študenti šest semestrov pouka slovenščine, jezikovna raven ob zaključku je B1–B2; *glavni študijski program* (maior) predstavlja multidisciplinarni področni študij s poudarjeno kulturno-zgodovinsko noto, v okviru katerega se lahko slušatelji slovenščine učijo štiri semestre, predvidena jezikovna raven ob zaključku študija pa je A2; *stranski študijski program* (minor) predstavlja nefilološko zasnovan študij, ki ne vključuje obveznega jezikovnega pouka. Jezikovni tečaj slovenščine je torej ponujen v dveh oblikah: v polni obliki specializacije in v obliki nižje zahtevnosti kot obvezni izbirni in izbirni predmet v okviru študijskih programov znotraj FF MU.

Podiplomski program je skupni, poimenovan *Slavistika*, študenti pa imajo možnost izbrati specializacijo *Južnoslovanski in balkanski študiji* in v njenem okviru jezikovni tečaj slovenščine.

Teme s področja slovenistike si lahko študenti izbirajo tudi v okviru doktorskih študijskih programov Oddelka za slavistiko (npr. *Filološko-področni študiji*, *Paleoslavistika in slovanski jeziki*, *Teorija in zgodovina slovanskih literatur*).

Zgodovina slovenistike od začetkov do leta 2016 je bila podrobneje opisana v dveh člankih doc. dr. Pavla Krejčíja (2005: 37–48, 2017: 19–28). Od leta 1991 do leta 1995 je osnove slovenščine v zelo omejenem obsegu v okviru *Jugoslavistike*, ki je spadala pod Katedro balkanistike in hungaristike na Oddelku za zgodovino srednje, jugovzhodne in vzhodne Evrope FF MU, poučeval profesor bohemistike dr. Přemysl Hauser. V štud. letu 1995/1996, ko je bil ustanovljen Oddelek za slavistiko, je v okviru prav tako na novo ustanovljenega Seminarja južnoslovanskih filologij in balkanistike na pobudo prof. dr. Ivana Dorovskega kot plod sodelovanja med oddelkoma za slavistiko oziroma slovenistiko na univerzah v Brnu in Ljubljani začela delovati študijska

smer *Slovenski jezik in literatura*. Vodja Seminarja južnoslovanskih filologij in balkanistike je bil do leta 1999 prof. dr. Ivan Dorovský, nato je vodenje za tri leta prevzel rusist dr. Jiří Gazda, od leta 2002 pa ga vodi sedanji vodja dr. Pavel Krejčí. Leta 2000 je bil vpisan zadnji letnik slovenistov po starem skupnem 5-letnem magistrskem programu, leta 2003 pa so se prvi slovenisti vpisali po bolonjskem modelu študija. Leta 2016 je bila prvič uvedena podiplomska študijska smer *Združeni južnoslovanski študiji*, ki je povezala magistrske programe slovenistike, kroatistike, srbistike, bolgaristike in makedonistike, v štud. letu 2019/2020 pa je nastal nov študijski program na diplomski stopnji študija, poimenovan *Južnoslovanski in balkanski študiji*. Podiplomski program je skupni, poimenovan *Slavistika*, študenti pa imajo možnost izbrati specializacijo *Južnoslovanski in balkanski študiji*.

Lektorice, ki so poučevale in skrbele za slovenistiko, so bile makedonsko-slovenska lektorica mag. Bistrica Kranjec Mirkulovska (1995/1996–1996/1997), Darija Jakše (por. Pivk, 1996/1997), ki se je vozila iz Bratislave, nato pa iz Slovenije na FF MU napotene lektorice Polonca Čontala (1997/1998–1998/1999), Petra Blagšič (1999/2000–2001/2002), mag. Tatjana Jamnik (2002/2003–2003/2004), mag. Mateja Medvešek Rjavec (2004/2005–2006/2007), mag. Laura Fekonja Fonteyn (2006/2007–2010/2011) in od štud. leta 2011/2012 sedanja lektorica mag. Mateja Kosi. Poleg lektorice so bili ob podpori dolgoletnega predstojnika Oddelka za slavistiko prof. dr. Iva Pospíšila v pouk slovenističnih predmetov vključeni predavatelji dr. Ivan Dorovský, nato doc. dr. Alenka Jensterle Doležalová, doc. dr. Ladislav Hladký, dr. Pavel Krejčí, Michal Przybylski, Eva Mikulová (por. Carbolová), pa tudi nekdanja doktoranda dr. Petr Mainuš in dr. Alena Klvaňová ter sedanja doktorska študentka Iveta Bůžková. Pri predmetih primerjalnega tipa za celotno južnoslovansko področje študente slovenistike poučujejo tudi drugi sodelavci Seminarja južnoslovanskih filologij in balkanistike.

Vpisi na študij slovenščine so potekali v letih 1995, 1999, 2000, 2003, 2005, 2007, 2008, 2010, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017 (ne 2018, 2019), skupno torej 14 letnikov, vpis pa je načrtovan spet za štud. leto 2020/2021.

Za študij slovenščine se ne pričakuje predznanje jezika, tako da se pouk jezika začne od začetka, zato je poseben poudarek namenjen prav učenju jezika. Predmeti, ki jih študenti lahko izbirajo, so jezikovne vaje, konverzacija, slovenska književnost, slovenska zgodovina in kulturno-zgodovinski pregled. Študente je poleg navedenega treba seznaniti še s fonetiko in fonologijo, morfologijo z besedotvorjem in s skladnjo, pa tudi z zgodovinsko slovnico, na dodiplomski stopnji se kalijo tudi v prevajanju v češčino.

Na podiplomski stopnji imajo poleg jezikovnega pouka in prevajanja v slovenščino možnost spoznati osnove leksikologije, zvrstnosti, dialektologije južnoslovanskih jezikov v primerjalnem vidiku in pregled razvoja južnoslovanskih knjižnih jezikov.

Število študentov in diplomantov je v zadnjih letih v povprečju 20 do 30 na semester (vsi predmeti so semestralni), večina jih obiskuje izbirne predmete. Študenti slovenistike študij zaključijo z diplomskim izpitom iz slovenskega jezika, književnosti in zgodovine ter z zagovorom diplomskega oz. magistrskega dela. Od leta 2006 do aprila 2019 je po podatkih iz informacijskega sistema FF MU diplomsko študijsko stopnjo uspešno zaključilo 28 študentov, magistrsko pa 31 študentov. En študent, Petr Mainuš, je leta 2007 uspešno zaključil stari doktorski program, leta 2019 pa

je bolonjski program zaključila Alena Klvaňová. Trenutno se s slovenistično temo na doktorskih študijskih programih ukvarjata dve študentki, in sicer Iveta Bůžková in Aneta Moltašová.

Brnska slovenistika uspešno **mednarodno sodeluje** z različnimi visokošolskimi ustanovami, še posebej s FF UL. V okviru različnih programov je gostovalo več kot 30 predavateljev iz Slovenije, med drugim dr. Agnieszka Będkowska-Kopczyk, dr. Janez Bogataj, dr. Andrej E. Skubic, dr. Miran Hladnik, dr. Mojca Horvat, dr. Damjan Huber, dr. Barbara Ivančič, dr. Marko Juvan, dr. Alenka Koron, dr. Jernej Kosi, dr. Ajda Lipavac Oštir, dr. Katja Mihurko Poniž, dr. Nataša Logar, dr. Tanja Mirtič, dr. Andrej Pleterski, dr. Vera Smole, dr. Mojca Smolej, dr. Tone Smolej, dr. Marko Stabej, dr. Miran Štuhec, dr. Saška Štumberger, dr. Klara Šumenjak, dr. Ana Toroš, dr. Jonatan Vinkler. Slovenistika sodeluje tudi z društvi Slovencev oziroma prijateljev Slovencev, npr. z Društvom prijateljev južnih Slovanov, s Češko-slovenskim društvom in s Slovenskim društvom Jožeta Plečnika, s prevajalci iz slovenščine v češčino, ki delujejo na Češkem, z bohemistiko na FF UL (sedanja lektorica Zdeňka Kohoutková je nekdanja študentka brnske slovenistike). Vsa leta odlično sodelujemo z Veleposlaništvom RS v Pragi (eden od večjih skupnih dogodkov so bili *Slovenski dnevi v Brnu* leta 2013).

Študenti so pripravili mnoge **prevode** slovenskih literarnih del, ki so bili predstavljeni na javnih literarnih večerih in nekateri tudi objavljeni v reviji *Porta Balkanica*. Prav tako smo v okviru projekta CSDTJ *Svetovni dnevi* pripravili študentske prevode priročnika *Slovinština do kapsy – Žepna slovenščina* (2014), brošure *Světové dny slovinské kultury* (2016) in izbor besedil za *Antologijo literature Ivana Cankarja s prevodi v tuje jezike* (2018). V prevajanju pa so se kalili tudi na prevajalskih delavnicah s priznanimi prevajalci, npr. s Petrom Kuharjem, Lenko Kuhar Daňhelovo, Petrom Mainušem in Klemenom Piskom.

V okviru slovenistike smo pripravili več kot 100 **kulturnih prireditiv**, ki se jih je vsakič udeležilo med 15 in 50 ljubiteljev slovenske kulture, večkrat smo jih organizirali v sodelovanju z Veleposlaništvom RS v Pragi. Na lektoratu je gostovalo več kot 40 slovenskih književnikov, med drugimi Dušan Čater, Primož Čučnik, Milan Dekleva, Ivan Dobnik, Nina Dragičević, Andrej E. Skubic, Nejc Gazvoda, Borut Golob, Tatjana Jamnik, Drago Jančar, Vesna Lemaić, Petra Kolmančič, Barbara Korun, Iztok Osojnik, Klemen Pisk, Gregor Podlogar, Sonja Porle, Sebastjan Pregelj, Andrej Rozman Roza, Anja Štefan, Aleš Šteger, Agata Tomažič, Suzana Tratnik, Goran Vojnović, Vlado Žabot; založbe Beletrina, Franc-Franc, Goga, KUD Polica Dubova, Pivec. Med brnskimi založbami se s prevodi slovenske književnosti največ ukvarja založba Větrné mlýny, s katero smo leta 2012 izvedli mednarodni festival *Mesec avtorskega branja* z gosti iz Slovenije, kar pomeni, da je v mesecu juliju v Brnu (pa tudi v Ostravi, Košicah in Vroclavu) vsak dan nastopal en slovenski literat. Študenti so pri dogodku sodelovali s prevodi in z vodenjem literarnih večerov. Gostovali so tudi glasbeni gostje, npr. Katalena, Vlado Kreslin, N'toko, Klemen Pisk, Jani Kovačič, Andraž Polič, Tadej Vesenjaj; Andrej Rozman Roza z gledališkimi predstavami; različne razstave, npr. grafike Katarine Vladimirov Jung, razstava *Ivan Cankar ... in njegova pravica* (študenti ALUO UL). Organizirali smo tudi več filmskih večerov. Sodelavci in študenti na slovenistiki smo se redno udeleževali gledaliških predstav gostujočih slovenskih gledališč, filmskih in glasbenih gostovanj v Brnu.

Od leta 2004 je bilo organiziranih sedem **ekskurzij** v Slovenijo in v zamejstvo, in sicer leta 2004 (Štajerska, Gorenjska, Primorska, Notranjska, Dolenjska), 2006 (Po poteh slovenskih literarnih ustvarjalcev – Prešeren, Cankar, Gregorčič, Kosovel), 2008 (Dolenjska, Ljubljana, Koroška, Prek-

murje), 2010 (Koper, Škocjanske jame, Ljubljana, Celje, Ptuj, Ljutomersko-Ormoške gorice), 2012 (Ljubljana in Pomurje, obisk slovenske manjšine v Porabju), 2014 (Gorenjska in obisk slovenske manjšine na avstrijskem Koroškem), 2019 (Ljubljana, Primorska, obisk slovenske manjšine v Reziji).

V prihodnosti vidimo priložnosti v nadaljnjem kakovostnem delu s študenti, da bomo v svet še naprej uspešno pošiljali akademsko izobražene govorce slovenščine ter da bomo v povezovanju z drugimi programi na Oddelku za slavistiko FF MU čim več študentom približali slovenski jezik, literaturo in kulturo. Z nadaljnjimi gostovanji iz Slovenije in s stalnimi kulturnimi dogodki želimo poglobljati in krepiti češko-slovenske stike in medkulturne odnose.

ČEŠKA, PARDUBICE

Aleš Kozár Slovenistika na Univerzi Pardubice

Slovenistika deluje v okviru Oddelka literarne kulture in slavistike Filozofske fakultete Univerze Pardubice kot najmlajša slovenistika na Češkem, prva predavanja pa so bila izvedena v štud. letu 2007/2008.

Študij je organiziran v okviru triletnega dodiplomskega študijskega programa *Slavistične študije držav EU* in ima **status** modula/specializacije poleg poljščine, hrvaščine in bolgarščine v kombinaciji z zgodovino ali angleščino. Ponuja osnovna predavanja o zgodovini, kulturi, literaturi in področjih Slovenije. Velik del programa je namenjen jezikovnemu pouku in je zasnovan tako, da lahko študenti brez začetnega znanja slovenščine do zaključnih izpitov razvijejo oz. dosežejo svojo jezikovno zmožnost do ravni B2. Velik pomen ima seveda obvezna študentska izmenjava na kateri od slovenskih univerz v letnem semestru drugega letnika, ki študentom omogoča izboljšavo njihovega jezikovnega znanja in tudi osebni stik z državo in kulturo, ki jih zanima. Znanja študentov so okrepljena s praktičnimi tečaji prevajanja in interpretacije literarnih besedil. Ta program se nadaljuje s podiplomskim dveletnim programom *Kulturna zgodovina* s specializacijo *Kulturnozgodovinska slavistika*, ki ponuja nadaljevanje jezikovnega pouka posameznih jezikov in je literarno in kulturno specializirano usmerjen v predavanja, kot npr. Češko-slovenski kulturni odnosi, Multikulturalizem in kozmopolitizem v slovanskih literaturah, Od Triglava do Pirana – zgodovina slovenskega filma itn.

Jezikovne tečaje slovenščine so vodili in vodijo **učitelji** dr. Aleš Kozár, mag. Kristina Pellarová (por. Arsenjuková) in mag. Michal Przybylski, o slovenski literaturi in kulturi predava dr. Aleš Kozár, o slovenski zgodovini dr. Michal Téra in dr. Ladislav Hladký. V okviru **mednarodnega sodelovanja** smo izpeljali gostovanja slovenskih strokovnjakov dr. Ane Toroš, dr. Urške Perenič, dr. Darje Koter, dr. Matjaža Klemenčiča, mag. Laure Fekonje in kulturnikov, med drugimi so nas obiskali Iztok Osojnik, Tatjana Jamnik, Tomislav Vrečar in Ksenija Jus. Tudi naši profesorji predavajo na tujih univerzah, med drugim na Univerzi Komenskega v Bratislavi, Univerzi v Ljubljani, Univerzi v Beogradu in drugih čeških univerzah.

Na oddelku smo organizirali vrsto strokovnih srečanj, kjer so bili predstavljeni tudi bohemistični, slavistični in slovenistični prispevki, ki so bili kasneje izdani v raznih **publikacijah** – zbornikih ali monografijah, kot npr. *Sedm statečných – Próza psaná ženami v kontextu současné české*

literární kultury (2015), *Kontexty propagandy* (2011) in *Krajiny prostřených i prázdných stolů I., II.* (2016). Izpeljali smo **projekte** *Slovinské reálie* (2010) in *České kuchařské knihy v 19. století* (2018). S slovensko medvojno poezijo se ukvarja monografija *Poezie slovinského expresionismu* (2015). Izpod peresa dr. Aleša Kozárja je nastalo več knjižnih **prevodov** slovenskih avtorjev, npr. Alojz Rebula *Nokturno pro Přímoří* (2019), Primož Repar *Alchymie srdečního pulsu* (2015), Feri Lainšček *Nedotknutelní* (2013), Goran Vojnović *Proč na tebe každej sere aneb Čefurové, raus!* (2011), Lojze Kovačič *Křišťálová doba* (2010), pesniška antologija *Krajiny za slovy* (2008) in veliko revijalnih prevodov. Na oddelku izdajamo kulturno-strokovno **revijo** *Tahy*, kjer se tudi redno pojavljajo slovenistični prispevki, članki ali prevodi. Rastočo količino strokovnih ali umetniških objav vidimo kot enega od bistvenih dosežkov naše slovenistike, ki so pomembni tako regionalno kot tudi širše z vidika celotne češke kulture.

Od leta 2008 organiziramo za študente **ekskurzije** v Slovenijo, v zadnjih letih v sodelovanju s Karlovo univerzo v Pragi in Masarykovo univerzo v Brnu. Poleg tega smo organizirali tudi ekskurzije po sledih Slovencev v Pragi (Plečnik, Gallus, Murko itn.), leta 2018 pa smo izpeljali vodeni obisk reprezentančnih prostorov praškega gradu, vrtov in drugih prostorov, ki jih je oblikoval arhitekt Jože Plečnik. Naši študenti se tudi aktivno udeležujejo dogodkov v organizaciji CSSTJ, predvsem SSJLK v Ljubljani.

Število študentov je tudi pri nas, tako kot na vseh drugih slavistikah na Češkem, v zadnjih letih močno padlo. Če smo v prvih letih imeli okoli 12–15 študentov v letniku, imamo v zadnjih letih povprečno okoli dva študenta. To je tudi največja težava, s katero se danes spopadamo. Zato poskušamo preseči prostor univerze in promovirati Slovenijo in slovenščino v javnosti v našem mestu in regiji. V razstavnem prostoru TIC Pardubice smo npr. organizirali fotografsko razstavo o naravi Slovenije fotografov Vojka Bizjaka in Sonje Zalar Bizjak (2010). Dvakrat smo na fakulteti izvedli ciklus projekcij slovenskih filmov. V sodelovanju s knjižnico v Pardubicah smo se udeležili ciklusa literarnih večerov na razne teme iz češke in drugih slovanskih literatur, tudi s predavanji s področja češko-slovenskih literarnih odnosov.

Na slovenistiki v Pardubicah poskušamo po svojih močeh, poleg opravljanja pedagoškega in strokovnega dela, priti v zavest širšega kroga ljudi kot strokovnjaki, ki se ukvarjamo z zanimivimi temami, s katerimi lahko obogatimo mišljenje in kulturo ljudi v naši regiji.

ČEŠKA, PRAGA

Magda Lojk Slovenistika na Karlovi univerzi v Pragi

Slovenistika na Karlovi univerzi v Pragi je leta 2014 praznovala stoletnico. Njene začetke in zanimivo ter vztrajno stoletno pot je natančno popisal lektor dr. Andrej Šurla v prispevku v zborniku *Sto let slovenistiki na Univerzitetě Karlově v Praze* (2014: 463–477), nekoliko krajši zapis dogajanja do leta 1999 lektorice dr. Jasne Honzak Jahić pa najdemo v zborniku CSDTJ (1999: 101–104). Pregled dogajanja v luči družbenih sprememb od začetkov do danes ponudi tudi članek dr. Alenke Jensterle Doležal v zborniku *1919 v slovenskem jeziku, literaturi in kulturi* (2019: 157–162).

V letih 1993–2006 je imel študij slovenščine **status** samostojnega enopredmetnega ali dvo-predmetnega študija na slavistiki. Novo tisočletje pa je praški slovenistiki prineslo večje organizacijske spremembe. Katedra za slavistiko se je leta 2001 združila z Inštitutom za vzhodnoevropske študije in nastal je Inštitut za slavistične in vzhodnoevropske študije (ÚSVS), ki se je pet let pozneje reorganiziral. Tako so poprej samostojni filološki študiji leta 2006 postali le še jezikovne specializacije znotraj treh področno (tj. geografsko oz. geopolitično) usmerjenih študijskih programov, imenovanih seminarji, in sicer *Vzhodnoevropske, Srednjeevropske in Jugovzhodnoevropske študije*. Slovenistika je bila uvrščena v slednji seminar, ki se je leta 2011 preimenoval v Katedro za južnoslovanske in balkanistične študije, v okviru katere se slovenščina poučuje še danes (študenti si ob vpisu na katedro izberejo študijski modul, torej glavni jezik študija). Ob tem se je slovenščino mogoče učiti tudi kot izbirni predmet (to je jezikovni tečaj, ki se izvaja štiri semestre enkrat tedensko) ali pa jo izbrati kot drugi jezik (štiri semestre dvakrat tedensko).

Modul slovenščina je trenutno mogoče izbrati vsako drugo leto. **Število študentov** je spremljivo. Na začetku tisočletja podatki pričajo o vpisu okoli 10 študentov, potem pa število iz leta v leto pada, le kakšno leto se je številka nekoliko dvignila. Ob tem vendarle ni tako majhno zanimanje za slovenščino kot izbirni predmet v obliki jezikovnega tečaja. Vsako leto se na začetni tečaj vpiše okoli 10 študentov in približno polovica jih tečaj nadaljuje na nadaljevalni stopnji naslednje leto. Na teh tečajih je tudi veliko tujih študentov, ki v Prago prihajajo preko programa Erasmus, vedno pa tudi nekaj čeških študentov, ki so semester preživali v Sloveniji in bi radi ohranili stik s slovenskim jezikom.

Študij na dodiplomski stopnji traja tri leta in se zaključi z diplomskim delom in zaključnim izpitom, na magistrski stopnji pa dve leti, ki ju študent zaključi z magistrskim delom in zaključnim

izpitom. Na obeh stopnjah se slovenisti udeležujejo jezikovnih vaj iz slovenščine (na magistrski stopnji še predmetov za urjenje pisnega in ustnega izražanja), ki jih izvaja lektor, in teoretičnih jezikovnih predmetov (na dodiplomski stopnji so to slovenska fonetika, morfologija, leksikologija, skladnja; na magistrski stopnji pa zgodovinski razvoj jezika, stilistika in frazeologija), ki jih od leta 2016 izvaja asistent dr. Grégoire Labbé. Slovensko književnost predava dr. Alenka Jensterle Doležal. Vsak semester učitelji ponudijo tudi dodatni izbirni predmet (doslej npr. konverzacija v slovenščini, slovenska narečja, slovenski pravopis, slovenski film, stilna zaznamovanost v slovenskih literarnih besedilih, izbrane teme iz slovenske kulture ...). Od leta 1999 je bilo na področju slovenistike napisanih 14 diplomskih in po uvedbi bolonjskega sistema študija še šest diplomskih del ter šest doktoratov.

V preteklih desetletjih so za slovenščino skrbeli trije **lektorji**: v letih 1994–2008 dr. Jasna Honzak Jahić, 2008–2017 dr. Andrej Šurla, za njim je delo lektorice nastopila Magda Lojk.

Na praški slovenistiki je vseskozi prisoten trud za ohranjanje češko-slovenskega stika v okviru **mednarodnega sodelovanja** in **znanstvenoraziskovalnega** dela. V obdobju zadnjih dvajsetih let je večinoma na povabilo lektorja praško slovenistiko obiskalo mnogo slovenskih predavateljev, med drugim dr. Tone Smolej, dr. Mojca Smolej, dr. Milena Mileva Blažič, dr. Andrej Perdih, dr. Marko Jesenšek, dr. Ana Toroš, dr. Božidar Jezernik, dr. Matej Šekli. Profesorica književnosti dr. Alenka Jensterle Doležal organizira simpozije, kolokvije in konference z mednarodno udeležbo ter mednarodni pesniški festival *Mladi mesec* (doslej leta 2015, 2016, 2017), ki je svoje začetke zaokrožil z dvojezično antologijo slovenskih pesnic *Mladi mesec/Mladý měsíc*. V zadnjih letih je nastalo osem zbornikov oziroma kolektivnih monografij: *France Prešeren očima pražských slovenistů*, *Matija Majar Ziljski v česko-slovinském kontextu*, *Edvard Kocbek*, *Zofka Kvedrova* in zbornika o češko-slovenskih kulturnih stikih *Jan Václav Lego* in *Vzajemným pohledem/V očeh drugega*, razvoj slovenistike v zadnjih sto letih pa razkriva zbornik *Sto let slovenistiky na Univerzité Karlově v Praze*.

Lektorji ves čas skrbimo za redno **kulturno dogajanje** na fakulteti (literarni in filmski večeri, koncerti in razstave), prenekateri dogodek pa preseže fakultetno okolje. V tem oziru velja posebej izpostaviti kulturno delovanje lektorja dr. Andreja Šurle. V njegovem času so v Pragi gostovali med drugim Gregor Podlogar, Primož Čučnik, Goran Vojnović, Andrej E. Skubic, Dušan Šarotar, Andrej Rozman Roza, Jani Kovačič in N'toko. V pripravo kulturnih dogodkov so aktivno vključeni tudi študenti, najpogosteje kot prevajalci.

Zadnji dve desetletji slovenistike v Pragi sta minili v zaskrbljenosti za število študentov in reorganizaciji študijskih programov, ki so do določene mere tudi poskus privabljanja študentov. V zadnjem času do manjših sprememb prihaja celo prepogosto, saj ima vsak na novo izvoljeni predstojnik katedre (voljen na štiri leta) možnost oblikovati predmetnik in prilagoditi program (seveda v okviru organiziranosti fakultete) glede na lastne predstave o kakovostnem in privlačnem študiju. Vendarle pa prihodnja desetletja slovenistom ponujajo možnosti za nadaljevanje relevantnega kulturnega dogajanja, ponudbo kakovostnih in zanimivih predmetov, ki širijo in poglobljajo obzorja študentov, ter krepitev znanstvenih in kulturnih stikov med Češko in Slovenijo. Veljalo bi še okrepiti sodelovanje z drugimi oddelki, saj imajo slovenistične vsebine velik potencial tudi v okviru izbirnih predmetov za druge študijske smeri.

FRANCIJA, PARIZ

Petra Seitl Slovenistika na INALCOU v Parizu

Slovenistika na Francoskem državnem inštitutu za orientalske jezike in civilizacije (Institut national des langues et civilisations orientales – INALCO) je bila ustanovljena leta 1969, lektorat pa leta 1973. Danes deluje slovenistika v okviru Oddelka za evropske jezike (Département Europe), študijski program pa je enakovreden univerzitetnim študijskim programom drugih živih jezikov.

INALCO, ki ga v francoščini poznajo tudi pod imenom »Langues O'«, je edina visokošolska ustanova na francoskem ozemlju, ki izdaja diplome iz slovenskega jezika, in ima **status** visokošolske ustanove, kakršnega imajo tudi francoske univerze. Njegovo poslanstvo je poučevanje jezikov in civilizacij, katerih izvor se nahaja izven zahodne Evrope. INALCO, na katerem trenutno poučujejo okoli 100 jezikov, izdaja diplome ob zaključku triletnega dodiplomskega študija (Licence), magistrske diplome (Master), doktorske diplome (Doctorat) ter svoja potrdila, ki jih je moč pridobiti na osnovi preizkusov znanja jezika in civilizacije. Učni program obsega poučevanje (teoretično in praktično) jezika, civilizacije, zgodovine in književnosti. V treh letih dodiplomskega študija, po katerem je možno pridobiti diplomu (Licence), morajo študenti obiskovati predavanja in nato opravljati izpite iz številnih predmetov, ki jih lahko izbirajo iz skupnega, t. i. »transverzalnega« predmetnika, predpisanega vsem študentom jezikov z istega geografskega področja oziroma istega zgodovinskega izvora. Študenti slovenščine morajo na primer obiskovati predavanja iz zgodovine in geografije Jugoslavije, Balkana in Srednje Evrope. Študentom sta na voljo dve smeri magistrskega študija: raziskovalni magistrski študij za študente, ki želijo magisterij nadgraditi z doktoratom, ter magistrski študij iz prevajanja za tiste, ki si želijo tovrstno poklicno pot. Temu lahko dodamo še tretjo smer magistrskega študija, ki pa je specifična za študij slovenščine, namreč večpredmetni magistrski študij iz prevajanja, ki ga v okviru skupnega partnerskega programa izvajata FF UL za področje slovenščine in INALCO za francoščino. V okviru tega magistrskega programa je zato predvideno tudi daljše – enosemestrsko ali dvosemestrsko – izpopolnjevanje na eni od partnerskih univerz, o tem podrobneje piše prof. dr. Pauline Fournier v zborniku *Vloge središča – Konvergenca regij in kultur* (2010: 334–321).

Zgodovina slovenistike na INALCOU od začetkov do leta 1999 je podrobneje opisana v zborniku CSDTJ (1999: 97–100). Profesorice slovenistike na INALCOU so bile: od leta 1996 dr. Antonia Bernard – med drugim tudi predstojnica katedre za slovenistiko in oddelka, ki je izjemno zaslužna

za razvoj slovenistike in poznavanje slovenskega jezika in literature v Franciji, saj je prevedla dela Borisa Pahorja, Draga Jančarja idr. ter objavila številne razprave – in gostujoči s FF UL dr. Mojca Schlamberger in dr. Sonia Vaupot. Od leta 2011 je predstojnica oddelka za slovenistiko prof. dr. Pauline Fournier. **Lektorice** iz Slovenije, ki so poučevale in skrbele za slovenistiko, so bile Danuša Škapin, dr. Mateja Pezdirc Bartol, mag. Saša Horvat, mag. Meta Klinar in Simona Gotal. Od leta 2018 je lektorica Petra Seitl.

Število študentov in diplomantov slovenščine je do leta 1999 naraščalo, potem pa je začelo postopoma upadati. Od leta 1999 do danes se na študij vpiše povprečno 10 študentov na leto. V okviru diplomskih del so nastali tudi nekateri študentski prevodi slovenskih literarnih del. S področja slovenskega jezika in književnosti je Pauline Fournier zagovarjala doktorsko disertacijo z naslovom *Pesmi štirih*, ki predstavlja analizo, prevod in poskus definicije slovenske pesniške zbirke. Samuel Julien je magistriral iz literarnega prevajanja. Prevajal je Vinka Möderndorferja, Evalda Flisarja in Andreja E. Skubica, v sodelovanju s profesorico dr. Pauline Fournier pa tudi Draga Jančarja. Cankarjeve *Podobe iz sanj* sta prevajala Pauline Fournier in Walter Zidarič.

INALCO uspešno **mednarodno sodeluje** z različnimi visokošolskimi ustanovami, še posebej s FF UL. V zadnjih letih je v okviru različnih programov na INALCU gostovalo kar nekaj profesorjev in profesorice, med drugim dr. Marko Stabej, dr. Hotimir Tivadar, mag. Daša Ličen, dr. Tanja Kocjančič Antolik, dr. Kaja Dolar, dr. Gregor Perko, dr. Mojca Schlamberger Brezar in dr. Sonia Vaupot.

V okviru slovenistike je bilo v zadnjih dvajsetih letih pripravljenih veliko **kulturnih prireditev**, tudi v sodelovanju z Veleposlaništvom RS v Parizu, društvoma Slovenci v Parizu in Mladi Pariz, Hišo slovenske poezije v Franciji, Hišo Evrope in Orienta (Maison d'Europe et d'Orient Paris) in učenci dopolnilnega pouka slovenščine v Parizu. Med drugimi so v Parizu gostovali Tomaž Šalamun, Drago Jančar, Zdenka Štimac, Gabrijela Babnik, Barbara Pogačnik, Barbara Korun, Tone Škerjanec, Tatjana Jamnik, Kristina Hočevar, Taja Kramberger, Ana Toroš in Marko Sosič. INALCO je v sodelovanju s Hišo Evrope in Orienta pripravil tudi lingvistično-kulinarično delavnico Okusimo slovenščino skozi želodec.

INALCO si bo še naprej prizadeval ponujati kakovosten študij ter ohraniti in razvijati raziskovalno dejavnost na področju jezika, kulture in civilizacije danes živih jezikov. Vizija slovenistike se sklada z vizijo inštituta, bo pa v prihodnje izziv oddelka tudi iskanje načina, kako za študij slovenščine pridobiti zanimanje večjega števila študentov. Eden od ukrepov je tudi ta, da se študentom, ki prihajajo iz oddaljenih krajev, omogoči, da opravijo del študijskih obveznosti na daljavo. Dela za vzpostavitev študija na daljavo že potekajo, študentom pa bo ta možnost ponujena predvidoma v štud. letu 2020/2021.

HRVAŠKA, REKA

Klemen Lah Slovenistika na Univerzi na Reki

Lektorat slovenskega jezika na Univerzi na Reki je poleg zadrškega in slovenistike v Zagrebu tretji in najmlajši na Hrvaškem. V letu 2018 je nastal na pobudo dr. Smiljane Knez, slovenske veleposlanice na Hrvaškem, CSSTJ ter mnogih posameznikov iz slovenske skupnosti na Hrvaškem, ki so si dolga leta prizadevali za odprtje lektorata slovenščine na Reki.

Sporazum o **ustanovitvi** je bil podpisan 23. marca 2018 na Univerzi na Reki, in sicer med obiskom delegacije z ljubljanske univerze, ki so jo sestavljali dekani, rektor in veleposlanica RS na Hrvaškem. Lektorat je bil uradno vzpostavljen z enodnevno konferenco 24. oktobra 2018 na Filozofski fakulteti na Reki s sodelovanjem vodstva FF UL, Veleposlaništva RS v Zagrebu in Zveze slovenskih društev na Hrvaškem, ki deluje na Reki. Delo lektorja je prevzel dr. Klemen Lah, lektorat pa je začel 8. marca 2019.

Slovenistika ima **status** izbirnega predmeta: lektorat obiskujejo predvsem študenti hrvaškega jezika, pa tudi študenti drugih smeri, ki v poznavanju slovenskega jezika vidijo priložnost za delovanje v turizmu in študij v Sloveniji. Že prvo leto je vpis več kot 35 študentov potrdil, da je bilo odprtje lektorata prava poteza. Prvič je študentka z reške Filozofske fakultete prejela štipendijo za SSJLK in se udeležila poletnega učenja slovenskega jezika. Njeni prijetni vtisi bodo prihodnje leto k obisku Slovenije gotovo spodbudili tudi druge študente.

Aprila 2019 je veleposlanica dr. Smiljana Knez študentom slovenskega jezika in drugim povabljenim v **predavanju** *Slovenija in EU: izzivi malih držav* predstavila poglede na vlogo, položaj in izzive Slovenije v Evropski uniji. Zanimanje je bilo zelo veliko.

V prihodnje nas na lektoratu čaka še precej truda, da bi lahko razširili in dvignili raven poučevanja slovenskega jezika. V štud. letu 2019/2020 bo začel predmet slovenski jezik 2, razširili bomo tudi fond knjižničnega gradiva, ki bo omogočil pestrejše delo na seminarju, in se potrudili za dodatne dejavnosti.

HRVAŠKA, ZADAR

Klemen Lah, Ante Murn Slovenistika na Univerzi v Zadru

Na Filozofski fakulteti Univerze v Zadru ima lektorat slovenskega jezika že častitljivo zgodovino in tradicijo, saj neprekinjeno deluje od leta 1957, to je dobrih šestdeset let. Na univerzitetni ravni je na Hrvaškem starejše le poučevanje slovenščine na Filozofski fakulteti v Zagrebu.

V teh letih se je zvrstilo več **lektorjev** in **predavateljev**, ki so vsi pustili pečat tako s svojim študijskim kot kulturnim delovanjem. Prvi med njimi je bil dr. Janez Rotar, ki je leta 1957 postal lektor, leta 1961 pa predavatelj slovenskega jezika in književnosti, kot predavatelj je deloval do 1964. Dr. Štefan Barbarič je slovenski jezik in književnost v Zadru predaval od leta 1965 do 1972. Po dveletnem premoru, med katerim je kot gostujoči profesor predaval dr. Fran Petre iz Filozofske fakultete v Zagrebu, je slovensko književnost prevzel dr. Zoltan Jan, tedaj še kot asistent, predaval jo je od 1974 do 1976. V Zadru je pozornost namenjal literarnim in kulturnim slovensko-hrvaškim stikom – med drugim je na to temo objavil prispevek za *Zadarsko revijo* (1975–1976). V tem času je napisal tudi dve obsežni študiji, *Avtobiografijo Avgusta Tigona* (GorLtk, 1976) in *Izhodišča v pregledu »Slovenačka književnost«* za Prijateljev zbornik (Ljubljana, Slovenska matica, 1975). Od leta 1976 je slovenski jezik in književnost predaval dr. Lojze Krakar vse do upokojitve leta 1982, za tem pa je v Zadru poučeval kot gostujoči profesor. V času njegove odsotnosti je bilo urejeno nadomeščanje, med letoma 1982 in 1985 ga je občasno nadomeščal dr. Niko Jež, ki je na začetkih letnega semestra izvajal lektorske vaje iz slovenskega jezika na dveh stopnjah. Predavanja iz slovenske književnosti je občasno nadomeščal tudi dr. Štefan Barbarič. V letih od 1974 do 1978 so slovensko književnost poučevali dr. Fran Petre, dr. Zoltan Jan in Lojze Krakar, slovenski jezik pa je predavala Ana Marija Kobal (por. Paljetak). Leta 1991 je predavatelj slovenske književnosti in jezika postal dr. Ante Murn, ki je predaval vse do leta 2005, ko se je upokojil, nato pa je do leta 2008 nadaljeval s poučevanjem kot zunanji sodelavec. Leta 2008 je slovenski jezik začel predavati dr. Klemen Lah kot zunanji sodelavec, s finančno podporo s slovenske strani.

Slovenščina ima na zadrski Filozofski fakulteti **status** izbirnega predmeta, ki ga obiskujejo predvsem študenti kroatistike, pa tudi študenti drugih smeri, ki v poznavanju slovenskega jezika vidijo priložnost za delovanje v turizmu in študij v Sloveniji. Zanimanje za slovenski jezik je veliko, občasno je bilo celo treba omejiti vpis na največ 30 študentov.

Poleg predavanj lektor pozornost namenja tudi **kulturnim dejavnostim** in **mednarodnemu sodelovanju**, vsako leto organizira slovenski filmski večer in predstavitev slovenske kine-

matografije, na seminarjih je pogosta gostja Darja Jusup, predsednica slovenskega kulturnega društva Lipa, ki predstavi delovanje Slovencev v severni Dalmaciji, občasno lektorat obiščejo tudi gostujoči profesorji iz Slovenije (npr. dr. Jožica Škofic z ZRC SAZU z Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša), v okviru lektorata potekajo tudi kulturni hrvaško-slovenski stiki (npr. leta 2018 je dr. Klemen Lah iz hrvaščine v slovenščino prevedel knjigo zadrškega publicista Anteja Perkovića *Sedma republika*, ki govori o pop in rock glasbi po razpadu Jugoslavije). Dr. Klemen Lah sodeluje tudi v projektih CSDTJ. Vsako leto študenti zadrške kroatistike gostujejo v Ljubljani, kjer se redno udeležujejo SSJLK.

Študijska knjižnica je še iz časov Jugoslavije dobro založena s slovensko literaturo, zelo dobrodošli pa bi bili v prihodnje prevodi sodobne slovenske literature v hrvaščino, ki bi omogočili pestrejše delo na lektoratu.

HRVAŠKA, ZAGREB

Simona Gotal Slovenistika na Univerzi v Zagrebu

Na Filozofski fakulteti v Zagrebu je bilo mogoče študirati južnoslovanske jezike in književnosti že leta 1874, in sicer v kombinaciji s t. i. študijem za učitelje hrvaškega jezika in književnosti, kasneje pa na Oddelku za jugoslovanske jezike in književnosti vse do leta 1992.

Zgodovina slovenistike kaže, da je slovenščina na začetku imela status, ki je bil podoben današnjemu lektoratu in so se jo lahko učili le na enoletnih tečajih, slovenska književnost pa se je predavala v sklopu večjezičnih slavističnih študijev. Prva predavanja iz zgodovine slovenske književnosti so bila izvedena leta 1880, ko je Fran Celestin v okviru predavanj iz drugih slovanskih jezikov (občasno je predaval tudi o slovenskem jeziku) študentom predstavil Franceta Prešerna. Znamenita profesorja slovenistike sta bila dr. Fran Ilešič, od leta 1919 prvi habilitirani profesor za slovenski jezik in književnost, ter zaslužni profesor dr. Fran Petre, ki je predaval predvsem slovensko književnost in organiziral katedro v »modernem smislu«. Krajši čas sta slovensko književnost predavala ugledni slavist akademik dr. Jože Pogačnik in danes znani kroatist akademik dr. Krešimir Nemeč, istočasno, toda dlje časa, pa sta delovala tudi profesorja dr. Aleksandar Šljivarić in dr. Ivan Cesar. Takratni lektorji za slovenski jezik so bili še danes znani jezikoslovci, med katerimi je bil tudi akademik dr. Jože Toporišič, od leta 1974 pa je bila kot lektorica za slovenski jezik zaposlena Milojka Jakomin. Po ustanovitvi Oddelka za kroatistiko leta 1994 je tedanji Oddelek za slovanske jezike in književnosti vključil v svoj študij slavistike, kasneje južne slavistike oz. dvo-predmetnega študija južnoslovanskih jezikov in književnosti, lektorat bolgarskega jezika, Katedro za makedonski jezik in književnost, Katedro za slovenski jezik in književnost ter Katedro za srbsko in črnogorsko književnost. Od leta 2005, po bolonjski prenovi študija, delujeta na oddelku še Katedra za bolgarski jezik in književnost ter Katedra za primerjalno zgodovino južnoslovanskih jezikov in književnosti.

Od leta 1995 oziroma 1996 je skrb za nadaljnji **razvoj slovenistike** ter seminarje in predavanja iz slovenske književnosti prevzel predstojnik katedre profesor dr. Zvonko Kovač, zgodovinar južnoslovanskih književnosti, ki je svoje znanstvene raziskave in strokovno delo objavil v desetih knjigah, slovenistične v knjigah *Međuknjiževna tumačenja* in *Međujezična razlaganja*. Od štud. leta 1999/2000 na katedri deluje tudi profesorica dr. Anita Peti-Stantić, predstojnica katedre od leta 2005, ki se ukvarja predvsem s slovnico slovenskega jezika, s primerjalnim južnoslovanskim

jezikoslovjem in s sodobnim kognitivnim pristopom k jezikovnim strukturam. Dr. Peti-Stantić je tudi zelo aktivna prevajalka, ki je v zadnjih letih prevedla več kod 20 leposlovnih in znanstvenih knjig iz slovenščine v hrvaščino. Leta 2000 se je v pouk vključila lektorica za slovenski jezik iz Slovenije Mateja Tirgušek, ki je med svojim petletnim delovanjem na katedri veliko pripomogla k ustanovitvi novega študija. Leta 2003 so bili z reorganizacijo ustanovljeni Oddelek za vzhodnoslovanske jezike in književnosti, Oddelek za zahodnoslovanske jezike in književnosti ter Oddelek za južnoslovanske jezike in književnosti, znotraj katerega so se razvile štiri medsebojno enakovredne študijske smeri (*Slovenski jezik in književnost*, *Srbski jezik in srbska ter črnogorska književnost*, *Bolgarski jezik in književnost* ter *Makedonski jezik in književnost*), v novem magistrskem študiju pa tri smeri (*Jezikovno-prevajalska*, *Književno-interkulturna* in *Pedagoška smer*). Od štud. leta 2005/2006 je bila lektorica iz Slovenije Andreja Ponikvar, asistentka za slovensko književnost pa Ivana Latković, ki vodi in izvaja uvodne predmete o slovenski književnosti, predava pa tudi o sodobni slovenski prozi. Ivana Latković je doktorirala s temo *Reprezentacijske prakse zgodovine v sodobnem slovenskem romanu* in leta 2016 pridobila mesto docentke. Takrat sta bili začasno zaposleni še lektorica Ivana Tarle in asistentka Ariana Klier. Leta 2010 je mesto lektorice iz Slovenije prevzela Ivana Petric Lasnik, pri poučevanju slovenskega jezika pa se je slovenistiki pridružila asistentka Jelena Tušek, ki izvaja uvodne predmete iz slovenskega jezikoslovja ter prevajanje iz slovenščine v hrvaščino. Leta 2019 je doktorirala s temo *Obogatena kompozicionalnost argumentne strukture glagolov v hrvaščini in slovenščini*. Od takrat je zaposlena na mestu postdoktorandke na Katedri za slovenščino. Na mestu lektorja iz Slovenije so poučevale mag. Laura Fekonja Fonteyn v štud. letu 2011/2012, Ivana Petric Lasnik (znova) v štud. letih od 2012/2013 do 2014/2015, od štud. leta 2015/2016 ter prvi semester štud. leta 2017/2018 pa mag. Meta Klinar. Od drugega semestra štud. leta 2017/2018 je na tem mestu zaposlena Simona Gotal.

Po **statusu** se slovenščina danes na Oddelku za južnoslovanske jezike in književnosti na dodiplomskem študiju študira v povezavi s še enim južnoslovanskim jezikom, bolgarščino, makedonščino ali srbsščino, ter s še eno študijsko smerjo na Filozofski fakulteti oziroma kot enoletni izbirni predmet za vse študente Filozofske fakultete. Po zadnjih podatkih iz leta 2019 je v prvem, drugem in tretjem letniku ter na tečaju slovenskega jezika vpisanih okoli 50 **šudentov**. Po zaključenem triletnem dodiplomskem študiju lahko študenti nadaljujejo študij na magistrskem in doktorskem študiju. Tam je po podatkih iz leta 2019 vpisanih okoli 40 študentov. Od leta 1998/1999, odkar se izvaja nov dvopredmetni študij južnoslovanskih jezikov, so nastale številne seminarske naloge, okoli 35 diplomskih del in nekaj doktorskih disertacij. Diplomaska, magistrska in doktorska dela, ki so bila napisana na katedri od njene ustanovitve (leta 2009 na primer je doktoriral Klemen Lah s temo *Tipologija književnih likovna stranaca u slovenskoj pripovednoj prozi*), prikazujejo širok razpon tem in interesov študentov, prav tako tudi njihovo visoko kompetenco v jezikoslovnih, primerjalnoslovanskih, prevajalskih in književnoteoretičnih vprašanjih.

Oddelek za južnoslovanske jezike in književnosti že dlje časa uspešno **mednarodno sodeluje** z visokošolskimi ustanovami in organizira gostovanja številnih profesorjev, ki prihajajo predvsem z UL, UM, UP, z univerze v Celovcu in tudi z drugih univerz. Tako so dlje časa gostovali npr. dr. Marko Stabej, dr. Mihaela Koletnik, dr. Irena Stramljič Breznik, dr. Marko Juvan, dr. Alojzija Zupan Sosič, dr. Krištof Jacek Kozak, dr. Dragica Haramija, dr. Peter Svetina, dr. Igor Saksida, dr. Mateja

Pezdirc Bartol, dr. Milena Mileva Blažič, dr. Hotimir Tivadar. Prav tako člani katedre gostujejo na drugih univerzah, organizirajo slovenistične simpozije, kot je bil npr. *Simpozij o poeziji Tomaža Šalamuna* z dr. Krištofom Jackom Kozakom in z dr. Barbaro Pregelj. Z dr. Miranom Hladnikom s FF UL so leta 2006 v Zagrebu organizirali *Slovenski slavistični kongres*, z dr. Miranom Štuhcem s FF UM pa dveletne bilateralne projekte.

V okviru katedre delujejo predavatelji, ki s svojim delom pri pouku in **obštedijskih dejavnostih** zelo pozitivno vplivajo na hrvaško-slovenske odnose in njihovo poglobljanje. Takšen primer je izdaja *Velikega sodobnega slovensko-hrvaškega in hrvaško-slovenskega slovarja* (2014, avtorica Anita Peti-Stantić). V nastajanju je tudi kontrastivna slovensko-hrvaška slovnica. Prav tako so predavatelji na katedri samostojno ali v sodelovanju s študenti prevedli številna dela sodobnih slovenskih avtorjev v hrvaščino, med njimi so romani Ferija Lainščka, Andreja Skubica, Gorana Vojnoviča, Janje Vidmar, Maje Gal Štromar, Vlada Žabota, Roberta Simoniška, Gabriele Babnik, Mojce Kumerdej ... Predavatelji na katedri so zelo dejavni pri promoviranju slovenskega jezika in književnosti ter redno sodelujejo na literarnih večerih in predstavitev slovenskih avtorjev na Hrvaškem. V okviru slovenistike je bilo organiziranih več kulturnih prireditev, strokovnih ekskurzij v Slovenijo, okroglih miz, filmskih in literarnih večerov, gledaliških predstav in razstav, tudi v sodelovanju z Veleposlaništvom RS v Zagrebu in s kulturnim društvom *Slovenski dom* v Zagrebu.

Slovenistika s študijem slovenskega jezika in književnosti na Filozofski fakulteti v Zagrebu s svojimi dejavnostmi postaja prostor pedagoške in metodološke odprtosti z močnim poudarkom na primerjalnih, splošnojezikoslovnih, prevajalskih in interkulturnih pristopih. Tudi v prihodnje si bomo prizadevali izvajati kakovosten študij, ki ga bomo podkrepili z različnimi gostovanji in s kulturnimi dogodki.

ITALIJA, NEAPELJ

Maria Bidovec Slovenistika na Univerzi L'Orientale v Neaplju

Saši Žabjek Scuteri v spomin

Univerza L'Orientale v Neaplju je nastala kot naslednica znamenitega Orientalskega inštituta, nekdanjega Kitajskega kolegija (Collegio dei Cinesi), ki je bil ustanovljen leta 1732, v svoji dolgi zgodovini pa je delovala pod različnimi imeni. Je edino italijansko univerzitetno središče, kjer je slovenistiko skozi vseh zadnjih dvajset let predavala in poučevala ena sama oseba, kar pa je samo ena izmed posebnosti te najbolj južne postojanke poučevanja slovenskega jezika na italijanskem ozemlju.

Zgodovina slovenistike na Univerzi L'Orientale od začetkov do leta 1999 je podrobneje opisana v zborniku CSDTJ (1999: 87–90), v publikacijah Miša Renka (1982), Saše Žabjek Scuteri, Lucie Gaje Scuteri (2011). Za neapeljsko slovenistiko se je novo tisočletje začelo dokaj dobro, z obetavno novico: prvič po kar nekaj letih je krmilo tamkajšnje katedre slovenskega jezika in književnosti prav v prelomnem štud. letu 2000/2001 spet prevzela univerzitetno diplomirana slovenistka iz Ljubljane, Aleksandra (Saša) Žabjek Scuteri, ki ga je trdno držala v rokah skoraj do upokojitve (2000–2015). Saša Žabjek Scuteri je posebej tukajšnjo slovenistiko, saj je bila lektorica in docentka obenem. Lektorat ji je bil sicer poverjen že veliko prej, sredi osemdesetih let, ob začetku novega tisočletja pa je ob prevzemu docenture postala – unikum v italijanski slovenistiki zadnjih let – edina po italijanskem sistemu priznana docentka, pristojna za katedro slovenščine, ki je hkrati tudi izpolnjevala vse naloge lektorata, v sodelovanju CSDTJ. Neutrudno, učinkovito, z nalezljivo ljubeznijo do svojega maternega jezika in kulture je skrbela za vsa področja, od teoretskih predavanj iz jezika, književnosti in kulture do lektorskih vaj, od mentorstva diplomskih in magistrskih del do organizacije seminarjev in simpozijev, od koordiniranja študijskih izmenjav profesorjev in študentov do izvajanja lastnih raziskovalnih dejavnosti s področja jezika, književnosti in kulture.

Tudi sicer se lahko slovenistika na Univerzi L'Orientale pohvali z več svojevrstnimi rekordi: od petih italijanskih univerz, kjer se predavajo slovenistični predmeti, je od Slovenije geografsko najbolj oddaljena in hkrati tista, kjer seže poučevanje slovenščine, čeprav ne kontinuirano, najdlje v preteklost, v leto 1914. Takrat je na njej namreč začel predavati beneški Slovenec, srednješolski profesor Bruno Guyon, in sicer na podlagi letne pogodbe s tedanjim italijanskim ministrstvom za kolonije (CSDTJ 1999: 89). Kljub temu da so k uvedbi tega študija seveda prispevali vojaško-

strateški vzgibi v času prve svetovne vojne, lahko rečemo, da se je slovenščina prej poučevala na neapeljski kot na ljubljanski univerzi, ki je bila ustanovljena pet let kasneje.

Tako kot številni drugi jeziki (in književnosti) je imela tudi slovenistika vse do leta 2000 na Univerzi L'Orientale **status** štiritletne študijske smeri, v okviru takratnega štiritletnega študija (laurea quadriennale oziroma pozneje laurea vecchio ordinamento) na Filozofski fakulteti (Facoltà di Lettere e filosofia), Fakulteti za tuje jezike in književnosti (Facoltà di Lingue e letterature straniere) in Fakulteti za politične vede (Facoltà di Scienze politiche). Z univerzitetno reformo (*Legge Gelmini*) leta 2010 pa so se v Italiji začele ukinjati fakultete, na Univerzi L'Orientale dokončno leta 2013.

Po bolonjski reformi s konca devetdesetih let prejšnjega stoletja je ob reorganizaciji iz enovitega študija v sistem 3 + 2 tudi slovenščina postala študij na osnovni in magistrski oziroma podiplomski stopnji. V okviru obeh stopenj so nastale številne nove študijske smeri, v okviru katerih je bilo od leta 2000 do danes – ob raznih spremembah smeri – možno vpisati slovenščino kot obvezni ali izbirni predmet. Na Univerzi L'Orientale se namreč poučevanje jezikov in književnosti zelo tesno prepleta z antropološkimi, družboslovnimi, zemljepisnimi, zgodovinskimi vedami ipd. Če naštejemo le glavne študijske smeri, v okviru katerih je bilo možno študirati slovenistične predmete, so to *Jeziki, kulture in ustanove sredozemskih držav* (Lingue, culture e istituzioni dei Paesi del Mediterraneo), *Primerjalno jezikoslovje in kultura* (Lingue e culture comparate), *Jeziki in kulture vzhodne Evrope* (Lingue e culture dell'Europa orientale), *Kulturna mediacija z vzhodno Evropo* (Mediazione culturale con l'Europa orientale), *Večjezičnost in medkulturnost v mediteranskem območju* (Plurilinguismo e interculturalità in area mediterranea), *Jezikovna in kulturna mediacija* (Mediazione linguistica e culturale), in končno *Jeziki in medkulturna komunikacija v evromediteranskem območju* (Lingue e comunicazione interculturale in area euromediterranea).

Tudi status slovenistike se je skozi leta spreminjal: če je bila do bolonjske reforme eden glavnih študijskih predmetov na štiritletnem študiju, po njej pa več let zapored prav tako glavni študijski predmet skozi ves petletni cikel, se je pouk slovenskega jezika in književnosti v naslednjih letih zaradi poostitve italijanskih državnih zakonov, ki zelo omejujejo možnosti poučevanja »manjših« jezikov, morala umakniti najprej v triletni, nato pa se dodatno »skrčiti« na dveletni študij (samo) na magistrski stopnji.

Kot posledica triletnega prehodnega obdobja (štud. leta 2015/2016, 2016/2017, 2017/2018) – ko je slovenistika zaradi predčasne upokojitve prof. Saše Žabjek Scuteri iz zdravstvenih ostala brez uradnega nosilca predmeta in hkrati brez lektorja (predmet v obliki enega osnovnega tečaja za začetnike sem izvajala Marija Bidovec z Univerze v Vidmu) – ima slovenski jezik danes na tej univerzi status izbirnega predmeta v okviru podiplomskega študija študijske smeri *Jeziki in medkulturna komunikacija v evromediteranskem območju* na Oddelku za humanistične in družbene vede (Dipartimento di Scienze umane e sociali). Od novembra 2018 je slovenščina ponovno pridobila nosilko predmeta za nedoločen čas (dr. Maria Bidovec), zato upamo, da se slovenistiki na Univerzi L'Orientale znova obetajo boljši časi. Manjši napredek je zabeležiti že ob tem, da je slovenščino, ki je bila od 2015/2016 do 2018/2019 predvidena le kot enoletni študij, s študijskimi letom 2019/2020 mogoče vpisati za dva letnika.

Skupno število vpisanih **studentov** je v preteklih letih nihalo med 8 in 17, trenutno jih je zaradi ponovnega uveljavljanja slovenistike seveda manj. Hkrati je imela slovenistika ves čas konti-

nuirano sorazmerno veliko število diplomskih oziroma magistrskih del. Od 2001 do 2013 jih je bilo 13, torej eno na leto, med njimi skoraj polovica magistrskih. Če bi šteli še somentorstva, bi jih bilo še precej več. Dela se dotikajo široke palete tem, od jezikovnih (o slovenski cerkveni terminologiji, televizijskem govoru in migrantskem pisanju) do etnografsko-mitoloških in kulturoloških (o Kralju Matjažu, Trubarju, ustni kulturi), od aktualnih družbenopolitičnih (o manjšinski identiteti, tržaškem vprašanju, slovensko-italijanskih odnosih v zamejstvu) do bolj literarnih (o Ivanu Cankarju, Dragu Jančarju, Maji Vidmar, Andreju Blatniku). Ta tradicija se nekako nadaljuje, saj je v štud. letu 2016/2017 iz slovenistike (čeprav z jezikovnega vidika angleščine) ena kandidatka magistrirala na temo literarnega ustvarjanja potomcev slovenskih izseljencev v ZDA.

Študenti oz. diplomanti in magistranti slovenistike na Univerzi L'Orientale so se skozi leta udeleževali tudi mednarodnih seminarjev, zlasti SSJLK, in drugih znanstvenih prireditev, tudi z znanstvenimi prispevki, dr. Lucia Gaja Scuteri in dr. Valeria Rodriguez sta z referatom nastopili na simpoziju ob 90-letnici slovenščine v Neaplju (2004), prva še s predavanjem na posvetu ob 100-letnici neapeljske slovenistike (2014) in v okviru *Parade mladih* na SSJLK v Ljubljani (2015) ter na drugih znanstvenih srečanjih, druga pa še na simpoziju Obdobja leta 2004.

Študenti iz več študijskih smeri so redno obiskovali seminarje iz književnosti, ki jih je priredila katedra, ter se udeležili številnih predavanj gostujočih profesorjev, projekcij filmov in drugih iniciativ, s katerimi je prof. Saša Žabjek Scuteri popestrila študij slovenskega jezika in književnosti. Na Univerzi L'Orientale je tudi bogato založena knjižnica, ki ima več kot 1.000 knjižnih enot in pokriva vsa pomembnejša slovenistična področja ter tudi kulturno, umetnostno in zgodovinsko, italijanske prevode slovenskih literarnih besedil in še marsikaj drugega.

Neapeljska slovenistika je **znanstveno** in **mednarodno** sodelovala z univerzami v Ljubljani, Krakovu in Varšavi. Saša Žabjek Scuteri je skozi leta organizirala vrsto mednarodnih simpozijev in znanstvenih prireditev, povabila priznane pisatelje, raziskovalce in kulturne delavce, ki so s svojim gostovanjem obogatili slovenistični študij in privabili tudi publiko z drugih področij. Med pomembnejšimi prireditvami naj navedemo zelo odmeven simpozij ob 90-letnici slovenščine v Neaplju (*La festa inizia già dal mattino...*, leta 2004, z izidom zbornika predavanj *90 anni dello sloveno a Napoli*, Neapelj 2011), ki so se ga poleg domačih udeležili tudi številni ugledni raziskovalci z evropskih univerz: iz Neaplja dr. A. Cerbo, dr. C. De Caprio, dr. A. De Francesco, dr. A. Giannini, dr. S. Glavaš, dr. M. Kerul'ová, dr. M. Pettorino, dr. P. Nummenaho, dr. A. in T. Wilkoń, dr. J. Żurawska, iz Ljubljane dr. M. Glavan in dr. I. Novak Popov, iz Novoga Sada dr. M. Živančević-Sekeruš, iz Skopja dr. R. Nikodinovska, iz Verone dr. S. Bonazza in iz Vidma dr. F. Ferluga Petronio. Posebne pozornosti je bilo na prireditvi deležno aktivno sodelovanje tržaškega germanista, esejista in pisatelja evropskega slovesa Claudia Magrisa, ki je skupaj s tržaškim italijanistom Eliom Guagninijem predstavil delo svoje žene, pisateljice Marise Madieri, Italijanke z Reke. Simpozij je bil zelo odmeven, zato je doživel nadaljevanje deset let pozneje, leta 2014, ko je neapeljska slovenistika praznovala jubilejno stoletnico. Več udeležencev s prejšnjega slovenističnega posveta se je navdušeno prijavilo tudi na novega, pridružili pa so se jim še novi predavatelji, z Univerze L'Orientale dr. G. Rotiroti, iz Ljubljane dr. M. Ožbot in mag. V. Vetrhi, iz Vidma dr. M. Bidovec. Na obeh simpozijih sta bila prisotna tedanja rektorica neapeljske Univerze L'Orientale dr. Lida Viganoni in predstojnik oddelka dr. Salvatore Luongo, Veleposlaništvo RS iz Rima pa sta zastopala minister svetovalec Gregor Šuc in veleposlanik Iztok Mirošič.

Vzporedno s simpozijem so potekali tudi različni **kulturni dogodki**. Leta 2004 sta nastopila kvintet Forellius z ljubljanske glasbene akademije in Tržaški vokalni kvartet; študenti z Oddelka za vzhodnoevropske jezike in kulture so ob simpoziju pripravili razstavo fotografij s potovanj po srednji in vzhodni Evropi pod naslovom *Sguardo a Est*, udeleženci so si ogledali projekcijo filma *Hvala za Sunderland* (2012) ter prisostvovali okrogli mizi o pisateljici M. Madieri. Ob stoletnici je bila na ogled razstava akademskega slikarja Franca Goloba iz Nove Gorice. Leta 2009 se je v Neaplju v okviru slovenistike odvil tudi interni slovenistični kongres, kjer so imeli glavno besedo mlajši raziskovalci in nekdanji študenti slovenskega jezika in književnosti. Številni dogodki, ki so bili organizirani v zadnjih dvajsetih letih, so bili najpogosteje izpeljani v sodelovanju CSSTJ. Poleg več ciklov projekcij slovenskih filmov v okviru projekta STU *Svetovni dnevi* leta 2005 in 2012 naj omenimo srečanja s pesnico Majo Vidmar (2006) in s pesnikom Marcellom Potoccom (2012) ter gostovanja uglednih raziskovalcev, predavateljev in kulturnikov iz Slovenije ter zamejstva, npr. dr. Gorazd Bajc, Norina Bogatec, Marij Čuk, dr. Martina Ožbot, dr. Boris Paternu, dr. Mateja Pezdirc Bartol, dr. Marija Pirjevec, Patrizia Raveggi, Nadja Roncelli, mag. Vera Vetrih, dr. Alojzija Zupan Sosič.

Slovenistika na neapeljski Univerzi L'Orientale ima tudi bogat nabor **publikacij**, saj šteje bibliografija prof. Aleksandre (Saše) Žabjek Scuteri po letu 2000 več kot 20 naslovov. Poleg urejanja slovenističnih in drugih zbornikov je tudi avtorica številnih znanstvenih člankov z večplastno tematiko, posebno pri srcu ji je bilo slovenstvo v tujini in medkulturni dialog med Slovenijo in Italijo (*Il vino dalla polvere tra Trieste e Trst. Il Doppio*, Zagreb, 2008: 595–606; *Interscambi letterari: tra il mio e il tuo vince il nostro. 90 anni dello sloveno a Napoli. Atti del Convegno internazionale*, Napoli, 2011: 215–230; (Ne)poznavanje slovenstva v južni Italiji. *Obdobja* 31, Ljubljana, 2012: 367–372), posebno pozornost je namenjala primerjalnim vidikom v književnosti (leta 2006 je primerjala Luigija Compagnoneja in Lojzeta Kovačiča, leta 2009 je pisala o italijanskih prevodih Alojza Gradnika), zanimala pa se je tudi za slovensko-poljske literarne in kulturne stike (Emil Korytko alla scoperta della realta slovena, *Studi in onore di Aleksander Wilkoń*, Napoli, 2005: 289–307).

Rdeča nit njenega raziskovalnega dela so torej izmenjave, želja po komunikaciji, ljubezen do slovenstva in tudi do Neaplja, kamor se je iz Ljubljane preselila v osemdesetih letih. Mestu, v katerem se je odvijalo njeno zasebno in poklicno življenje na Univerzi L'Orientale, je prav tako posvetila del svojih publikacij, med njimi je zgovoren naslov članka, ki se začne z besedami *Innamorarsi di Napoli*, torej *Zaljubiti se v Neapelj* (*Genius loci*, Napoli, 2006: 149–162). Za posredovanje dragocenih podatkov za ta sestavek se iskreno zahvaljujem Lucii Gaji Scuteri in drugim svojcem Saše Žabjek Scuteri.

Saša Žabjek Scuteri nas je po dolgi in težki bolezni zapustila v letu 2018. Za sabo je pustila globok pečat kot profesorica in raziskovalka na neapeljski slovenistiki in slovenistiki v tujini, v našem spominu pa ostaja kot oseba, ki je svoje znanje vedno posredovala brez kančka arogance in z nasmeškom, kot oseba, ki je gojila pristna prijateljstva in človeške vrednote, kot so prisrčnost, solidarnost in veselje do raziskovanja ter posredovanja kulture, zato predstavitev slovenistike na Univerzi L'Orientale v Neaplju zaključujem z naslovom njenega članka oz. z besedami pesnika Alojza Gradnika *Samo spomini življenje pravo so*.

ITALIJA, PADOVA

Polona Liberšar Slovenistika na Univerzi v Padovi

Začetki učenja slovenščine na Univerzi v Padovi (UNIPD) segajo že v štud. leto 1914/1915 (in samo v to študijsko leto), ko je Bruno Guyon iz Beneške Slovenije zaradi prve svetovne vojne učil slovenščino vojake, ki so se odpravljali na fronto na vzhodu države. Tako je po (dokaj tragičnem) naključju slovenščina prvi slovanski jezik, ki so ga predavali na UNIPD.

O **zgodovini** slovenistike v Padovi pa lahko začnemo temeljiteje pisati v obdobju po prvi svetovni vojni, ko so se spremenile meje držav. Na padovsko univerzo se je vpisovalo veliko študentov iz Istre, Dalmacije ter Trsta, ki so prej študirali na univerzah v Gradcu in na Dunaju, nato pa kmalu izrazili zanimanje za študij slovanskih jezikov. Med profesorji takratne Filozofske fakultete so naleteli na razumevanje in zagotovili so jim prvega učitelja za slovansko jezikoslovje, dr. Giovannija Maverja, leta 1920 pa so ustanovili Katedro za slovansko jezikoslovje, ki je v tridesetih letih prerasla v Inštitut za slovansko filologijo, prvi te vrste v Italiji. Iz teh časov izhaja tudi tradicija zbiranja virov iz vseh slovansko govorečih dežel, zato se lahko UNIPD pohvali z eno najbogatejših knjižnic v Italiji s knjižnimi in drugimi viri s tega področja.

S slovenščino so se spet intenzivneje ukvarjali po prihodu dr. Artura Cronie, ki je od 1940 do 1967 vodil Katedro za srbohrvaščino. Imel je posluš za študente, ki so bili povečini slovenskega porekla, in tako je posledično nastalo več diplomskih nalog iz slovenske književnosti, nekaj pa tudi iz jezika. Prvi diplomant je bil Giuseppe Kosovel, ki je leta 1937 diplomiral na temo Franceta Prešerna, vseh diplom iz slovenščine pri dr. Arturu Cronii pa je bilo 30. Med svojimi študenti je izredno pohvalil Milka Matičetovega, ki je že med študijem raziskoval slovenska narečja v Furlaniji - Julijski krajini in hkrati učil slovenščino v semenišču v Benetkah. Stoletnico ustanovitve ljubljanske univerze ter stoletnico rojstva Matičetovega padovska slovenistika tako obeležuje s simpozijem *Slovenska znanost v Italiji: zapuščina etnologa Milka Matičetovega, bivšega študenta na Univerzi v Padovi*. Pri dr. Cronii je leta 1947 diplomiral tudi Boris Pahor, zadnje diplomsko delo iz slovenščine, katerega mentor je bil, pa je iz leta 1960.

Zaradi intenzivnega zanimanja za slovenščino je UNIPD leta 1963 zagotovila učitelja za slovenski jezik in književnost, dr. Martina Jevnikarja, ki je učil do leta 1975 – v 12 letih njegovega dela je pri njem opravilo izpite 117 študentov, 10 pa jih je diplomiralo. Po dr. Martinu Jevnikarju je vodenje študija v Padovi prevzel dr. Natalino Radovich, ki je bil profesor za slovansko filologi-

jo (pri njem je leta 1980 diplomirala dr. Fedora Ferluga Petronio). Kasneje je zanimanje za slovenščino nekoliko upadlo, vendar se je študij nadaljeval pod vodstvom dr. Marieluize Ferazzi in dr. Sofie Zani, ki je diplomirala leta 1973 pri dr. Jevnikarju na temo *Gledališče Dominika Smoleta*.

Inštitut za slovansko jezikoslovje je obstajal do leta 2000, ko se je skupaj z drugimi katedrami slovanskih jezikov vključil v novoustanovljeni Oddelek za anglo-germanske in slovanske jezike in književnosti, njegova zadnja direktorica pa je bila dr. Rosanna Benacchio, ki raziskuje predvsem glagolski vid v ruščini ter slovenska narečja v Furlaniji - Julijski krajini.

Od leta 1996 je zaznati povečano sodelovanje s FF UL (Oddelkom za slovenistiko, CSDTJ), saj je ta prvič zagotovila **učitelja** za slovenski jezik iz Slovenije, ki od takrat naprej (s krajšo prekinitvijo v štud. letu 1998/1999) redno uči slovenščino na UNIPD, učiteljice z daljšim stažem so bile do zdaj Irena Ivelja, Barbara Iskra Šarec in Polona Liberšar.

Slovenščina je bila do leta 2012 del Sekcije za slavistiko Oddelka za anglo-germanske in slovanske jezike in književnosti, od 1. 1. 2012 pa vsi jeziki in književnosti spadajo pod skupen Oddelek za literarnovedne in jezikoslovne študije (Dipartimento di Studi Linguistici e Letterari). Predstojnik Katedre za slovenski jezik in književnost je od leta 2001 dr. Han Steenwijk, ki predava tako jezik, in sicer slovensko slovnico, razvoj jezika ter prevajanje, kot tudi književnost. Pri njem je do zdaj diplomiralo 13 študentov. Dr. Han Steenwijk je strokovnjak za rezijanščino, avtor rezijanskega pravopisa in slovnice in je bil ob mentorici profesorici dr. Rosanni Benacchio svetovalec Malinki Pila pri pisanju doktorske disertacije z naslovom *La categoria dell'aspetto verbale nel modo indicativo in russo e in sloveno: usi e significati a confronto*; dr. Malinka Pila na Univerzi v Konstanzi v Nemčiji nadaljuje tradicijo svojih predhodnikov z UNIPD in se podoktorsko ukvarja z glagolskim vidom v rezijanščini.

Danes je **status slovenistike** za študente dobro urejen, saj lahko študirajo slovenščino kot prvi in drugi jezik, kar traja tri leta, ali tretji jezik, kar traja eno leto. Iz slovenščine lahko diplomirajo, magistrirajo in tudi doktorirajo. Največ študentov se odloči za študij slovenščine v okviru programov *Medkulturno posredovanje in Sodobne književnosti*, obisk predavanj ter lektorata je odprt tudi za zunanje slušatelje, ki jih je vsako leto kar nekaj, del teh je tudi slovenskega porekla in jim obisk predavanj predstavlja edino možnost za ohranjanje stika s slovenščino. Število redno vpisanih študentov je dokaj stalno (okoli 10), študenti so predvsem Italijani, v zadnjih letih so le redki tisti, ki imajo slovenske korenine. Slovenistika v Padovi je leta 2015 praznovala 50-letnico delovanja, ki ga je proslavila s strokovnim srečanjem, ki so se ga udeležili diplomatski predstavniki RS v Italiji ter slovenisti iz Slovenije in Italije.

CSDTJ že od začetka obstoja slovenistike zagotavlja štipendije za SSJLK in finančno pomaga pri izvedbi različnih **kulturnih dogodkov**, ki jih organizirajo na Katedri za slovenski jezik in književnost. V zadnjih letih so bili gostje v Padovi Andrej E. Skubic, Boris Pahor, Marko Sosič, Goran Vojnovič, Suzana Tratnik, Nataša Sukič, Gašper Malej, Uroš Prah, Igor Pison, Petra Koršič in Miha Mazzini. Slovenistika dobro sodeluje z obema diplomatskima predstavništvoma v Italiji, predvsem s Konzulatoma Republike Slovenije v Trstu, ki tudi finančno podpira organizacijo kulturnih dogodkov, ter z Javno agencijo za knjigo in Slovenskim raziskovalnim inštitutom iz Trsta. Učitelji in študenti so vključeni v različne projekte, predvsem pa tiste, ki jih pripravlja CSDTJ, kot so npr. *Svetovni dnevi*, v okviru katerih so prevajali podnapise za dokumentarni film o Mili Kačič, besedila za priročnik *Žepna slovenščina* ter za *Antologijo literature Ivana Cankarja s prevodi v tuje jezike*.

Mednarodno sodelovanje poteka predvsem v obliki gostovanj profesorjev s FF UL (dr. Alojzija Zupan Sosič, dr. Simona Kranjc, dr. Nataša Pirih Svetina), z UP (dr. Jadranka Cergol) in UNG (dr. Ana Toroš in dr. Katja Mihurko Poniž). Zaradi svoje tradicije raziskovanj na področju slovenskih narečij v Italiji se slovenistika v Padovi povezuje tudi z ZRC SAZU, Inštitutom za slovenski jezik Frana Ramovša, Dialektološko in Leksikološko sekcijo; v Padovi so gostovali dr. Jožica Škofic, dr. Domen Krvina, dr. Janoš Ježovnik, dr. Danila Zuljan Kumar ter dr. Nataša Gliha Komac. Aktivno je tudi meduniverzitetno povezovanje z ostalimi slovenistikami v Italiji, predvsem z Univerzo v Trstu in Univerzo v Vidmu, s katerimi skupaj organizirajo vsakoletne strokovne **ekskurzije** v Slovenijo. Skupaj z drugimi oddelki UNIPD organizirajo različna predavanja, npr. z Oddelkom za zgodovino gostovanje dr. Marte Verginella (s FF UL) in z Oddelkom za umetnost, glasbo in gledališče obisk pisatelja in režiserja Igorja Pisona.

Na slovenistiki na UNIPD ohranjajo več kot petdesetletno tradicijo študija slovenščine, ostajajo vitalni in si prizadevajo za večjo prepoznavnost slovenščine, Slovenije in slovenske kulture ne samo na univerzi, pač pa tudi v mestu Padova in hkrati širše v pokrajinah Benečiji (Veneto) in Furlaniji - Julijski krajini.

ITALIJA, RIM

Sanja Pirc Slovenistika na Univerzi Sapienza v Rimu

Slovenistika, ki danes deluje v okviru Oddelka za evropske, ameriške in medkulturne študije, je na najstarejši rimski univerzi Sapienza navzoča že dobrih 50 let. V izjemno bogati in raznoliki ponudbi jezikov, ki jih študentom ponuja to eminentno italijansko vseučilišče, se na dodiplomskem študiju umešča v študijski program in smeri *Lingue, Culture, Letterature, Traduzione* (Jeziki, kulture, književnosti in prevajanje), na podiplomski ravni pa v *Corso di Laurea Magistrale in Scienze Linguistiche, Letterarie e della Traduzione* (Jezikoslovne, literarne in prevajalske vede).

Status slovenistike je dvojen: slovenščino se lahko študira v obliki izbranega študijskega programa ali v obliki lektorata kot obvezni ali izbirni predmet v okviru drugih študijskih programov. V obeh, tj. na dodiplomskem (skupno 54 kreditnih točk) in podiplomskem študijskem programu (skupno 30 kreditnih točk), se predmeti s področja slovenistike izvajajo kot obvezni in obvezni izbirni predmeti. Študenti lahko slovenščino študirajo kot prvi predmet v sklopu matične smeri tujih jezikov in književnosti, kot izbirni predmet pa jo lahko vključijo v svoj študijski program tudi v okviru drugih smeri. Ob lektoratu, kjer gre predvsem za kontinuirano praktično usvajanje jezika, je sicer študij slovenskega jezika in književnosti zasnovan modularno; na ta način omogoča večjo prilagodljivost, hkrati pa v treh letih seznanja matične študente z vsemi jezikovnimi ravni ter najpomembnejšimi mejniki in ustvarjalci slovenske kulturne zgodovine. Na podiplomskem študiju imajo tako dovolj predznanja, da lahko poglobijo svoje vedenje o posameznih specifičnih področjih iz slovenske književnosti in sodobnega slovenskega jezikoslovja, prevajajo literarna in tehnična besedila ter se izpopolnjujejo v govornem in pisnem izražanju.

Zgodovina katedre za slovenščino na Sapienzi v Rimu je mestu primerno razgibana in kompleksna, prežeta z velikim angažiranjem posameznikov na njej, v zadnjih 20 letih pa tudi z institucionalizirano podporo iz Slovenije, ki po različnih kanalih prispeva k ohranitvi njene stabilnosti.

Lektorat, ki je v Rimu začel delovati v štud. letu 1965/1966, je bil po zaslugi prvega lektorja Srečka Renka konec 70. let prejšnjega stoletja spremenjen v katedro. Po upokojitvi Srečka Renka je med letoma 1998 in 2001 slovenistiko prevzel dr. Miran Košuta, po njegovem odhodu na tržaško univerzo pa dr. Maria Bidovec, ki je kot zunanja sodelavka predano skrbela za katedro vse do januarja 2016, ko je delo na njej prevzel izredni profesor dr. Andrea Trovesi. **Lektorji**, ki so v teh letih poučevali in skrbeli za slovenistiko, so bili učitelji slovenščine, napoteni na Sapienzo

iz Slovenije, in sicer mag. Dragica Novak, mag. Rada Lečić, mag. Vera Vetrh, mag. Uroš Urbanija, od štud. leta 2007/2008 do danes pa Sanja Pirc.

Število študentov in diplomantov na slovenistiki je relativno konstantno, v povprečju od osem do 12 letno. Od štud. leta 2006/2007 do danes je sedem študentov zaključilo študij na prvi stopnji z zagovorom diplomskega dela s področja slovenistike, v letošnjem štud. letu pa prvič nastajajo tudi tri magistrska dela. Predavanja iz književnosti in jezika ter lektorat potekajo v italijanščini in slovenščini, saj so študenti Italijani in začetniki. Slednje pa ni ovira za doseganje nadpovprečno dobrih uspehov; nekdanji študent Luigi Pulvirenti, trenutno doktorand na FF UL, učitelj italijanščine na slovenskem liceju v Trstu in prevajalec, je že ob koncu svojega študija skupaj z zaposlenimi na slovenistiki sodeloval pri urejanju prenovljene izdaje dvojezičnega slovensko-italijanskega slovarja *Sloveno compatto*, ki je izšel pri založbi Zanichelli (2017).

Na področju **znanstvenoraziskovalne dejavnosti** velja posebej izpostaviti dvodnevni simpozij *Dalla lira di France Prešeren: armonie letterarie e culturali tra Slovenia, Italia ed Europa* (O/iz Prešernove lire: literarne harmonije med Slovenijo, Italijo in Evropo), s katerim smo na Univerzi La Sapienza obeležili 200-letnico Prešernovega rojstva (december 2000). V zadnjem obdobju se je okrepilo sodelovanje s slovensko manjšino, predvsem s Slovenskim raziskovalnim inštitutom iz Trsta – SLORI, ki se je na katedri novembra 2017 tudi predstavil s svojo publikacijo *Skupnost v središču Evrope – Slovenci v Italiji od padca Berlinskega zidu do izzivov tretjega tisočletja*.

Rimska slovenistika uspešno **mednarodno sodeluje** z različnimi visokošolskimi ustanovami, še posebej s FF UL. V zadnjih letih je pretežno v sklopu programa Erasmus na njej gostovalo sedem profesorjev: dr. Vojko Gorjanc, dr. Martina Ožbot Currie, dr. Alojzija Zupan Sosič, dr. Erika Kržišnik, dr. Hotimir Tivadar, dr. Mateja Pezdirc Bartol in dr. Karin Marc Bratina. Sodelovanje poteka uspešno tudi v obratni smeri: oba profesorja, tako dr. Maria Bidovec prej kot dr. Andrea Trovesi sedaj, se dejavno vključujeta v dogajanje na slovenskih visokošolskih ustanovah (predvsem FF UL) in inštitutih.

V konkretne projekte se predvsem s svojimi **prevodi** aktivno vključujejo tudi študenti: sodelovali so pri pripravi priročnika *Lo sloveno in tasca – Žepna slovenščina* (2014) in pri *Antologiji literature Ivana Cankarja s prevodi v tuje jezike* (2018), leta 2012 pa so v Rimu z italijanskimi podnapisi opremili dokumentarni film RTV Slovenija *20. stoletje Jurija Gustinčiča*.

V zadnjih desetih letih smo v prostorih univerze ali na različnih lokacijah v Rimu pripravili približno 30 **kulturnih dogodkov**, pri čemer smo velikokrat sodelovali z Veleposlaništvom RS v Rimu. Ravno dobre medsebojne izkušnje so pripeljale do njihove pobude, da se tudi rimska slovenistika aktivno vključi v priprave ob prvem slovenskem državniskem obisku v Italiji (januar 2011): na katedri smo tako pripravili uradni sprejem za takratno predsedniško soprogo Barbaro Miklič Türk, študenti pa so imeli priložnost osebno spoznati tudi predsednika dr. Danila Türka, ki je kot častni gost na La Sapienzi predaval o prihodnosti EU. Ob političnih obiskih smo na katedri gostili predvsem slovenske literarne ustvarjalce. Študentom so predavanja v Rimu z gostovanji popestrili Evald Flisar, Andrej Capuder, Miha Mazzini, Jurij Hudolin, Gorazd Kocjančič, Jani Virk, Aleš Šteger, Mitja Čander, Brane Mozetič, Gašper Malej, Alja Adam, Barbara Korun, Goran Vojnovič, dvakrat pa tudi prevajalka Patrizia Raveggi.

Ob številnih kulturnih dogodkih smo s pomočjo slovenskih institucionalnih predstavništev na rimski univerzi organizirali tudi dva precej odmevna promocijska dogodka: decembra 2014

s Slovensko turistično organizacijo v Italiji srečelov/kviz o poznavanju Slovenije, decembra 2016 pa *Medeni dan kulture*, ko smo s pomočjo Veleposlaništva RS v Rimu organizirali slovenski medeni zajtrk. Slovenistika se je tudi večkrat izvirno predstavila na prireditvah ob svetovnem dnevu jezikov, ki jih organizira evropsko združenje kulturnih inštitutov EUNIC Rome.

O prihodnosti slovenistične katedre v Rimu moramo razmišljati v širšem kontekstu, saj so kazalci italijanskega statističnega urada ISTAT, ki opozarjajo, da bi se utegnila do leta 2028 populacija šolajoče se mladine (3–18 let) znižati s sedanjih 9 na 8 milijonov, vse prej kot spodbudni. Univerza La Sapienza že zdaj beleži rahel upad pri vpisu na študij jezikov, njihova izbira pa postaja zaradi visoke stopnje brezposelnosti med mladimi v Italiji vedno bolj pragmatična, kjer z izjemo ruščine preostanek slavistike, pa čeprav v (relativno oddaljeni) soseščini, ne kotira ravno najvišje. Ker se tudi italijanske državne univerze vse bolj spogledujejo z modelom tržnega gospodarstva, bo treba v prihodnje še toliko bolj krepiti vsa področja sodelovanja, ki bodo prispevala k razvoju (slovenske) znanosti, obenem pa tudi ustvarjala delovna mesta za naše diplomante. Z neprecenljivo institucionalno podporo od doma si bomo tako podobno kot naši predhodniki vsak po svoje prizadevali, da bo tudi slovenistika prepoznavna v Italiji in Rimu predvsem kot aktivna, zelena in zdrava destinacija.

ITALIJA, TRST

Rada Lečič Slovenistika na Oddelku za humanistične študije Univerze v Trstu

Slovenistika, ki deluje v okviru Oddelka za humanistične študije Univerze v Trstu, je prisotna že od štud. leta 1943/1944. Prvotno je delovala v okviru Filozofske fakultete, dokler se ni ta z reformo leta 2010 preimenovala v Oddelek za humanistične študije.

Status slovenistike je dvojen, saj se izvaja v oblikah študija in lektorata kot obvezni in izbirni predmet v okviru študijskih programov in smeri *Tuji jeziki in književnosti*, *Zgodovinske in filozofske vede* ter *Klasični in sodobni jeziki, umetnost in komunikacija* tako na dodiplomski kot na podiplomski stopnji. Študenti lahko slovenščino študirajo kot prvi predmet v sklopu matične smeri *Tuji jeziki in književnosti*, lahko pa jo vključijo kot izbirni predmet v svoj študijski program tudi v okviru drugih smeri. V samostojnem študijskem programu *Slovenski jezik in književnost* se seznanijo s pregledom zgodovine slovenske književnosti (od začetkov do danes), s fonetiko in fonologijo slovenskega jezika, z oblikoslovjem, skladnjo in pravopisnimi pravili.

Od štud. leta 2011/2012 je uveden dveletni podiplomski študij, med katerim lahko študenti poglobijo posamezne specifične tematike iz slovenske književnosti in sodobnega slovenskega jezikoslovja, prevajajo literarna in tehnična besedila ter se izpopolnjujejo v ustnem in pisnem izražanju. Od štud. leta 2012/2013 je v sodelovanju z videmsko univerzo možen tudi doktorski študij v okviru *Doktorata književnih in jezikovnih ved*.

Zgodovina slovenistike od začetkov do leta 1999 je podrobneje opisana v zborniku CSDTJ (1999: 125–133). Od leta 2001/2002 je na Oddelku redno zaposlen izredni profesor Miran Košuta, ki predava zgodovino slovenske književnosti in slovenskega jezika. Mag. Rada Lečič je kot **lektorica** iz Slovenije prišla na Oddelek v štud. letu 2009/2010; pred njo sta to delo opravljala Ljudmila Cvetek Russi in dr. Zoltan Jan.

Drugi **predavatelji** so pogodbeni docenti in gostujoči profesorji. V preteklih petnajstih letih sta na dodiplomski stopnji predavala profesorja dr. Matej Šekli in dr. Robert Grošelj, profesorici dr. Andreja Žele in dr. Nataša Gliha Komac, na podiplomskem študiju pa profesorici dr. Milena Mileva Blažič in dr. Marjetka Golež Kaučič; v zadnjih dveh letih ima predavanja iz sociolingvistike na podiplomskem študiju dr. Majda Kaučič Baša, predavanja iz jezika na dodiplomskem študiju

pa dr. Vesna Mikolič. V zadnjem letu je slovensko književnost predavala na podiplomski stopnji ob prof. Košuti tudi dr. Ana Toroš.

Študenti so tako Italijani začetniki kot Slovenci, večinoma pripadniki slovenske narodne skupnosti v Italiji. Predavanja iz književnosti in jezika ter lektorat potekajo v slovenščini in italijanščini. Študentov na slovenistiki je letno v povprečju od 20 do 25, v zadnjih letih pa zaznavamo rahel upad; znanje slovenščine poglobljajo in utrjujejo na vseh ravneh jezikovnega sestava, pri čemer so pozorni tudi na interferenčne posebnosti slovenščine v zamejstvu, ki se pojavljajo pod vplivom prevladujočega jezika okolja, italijanščine.

Za začetnike je študijski program lektorata bistveno drugačen kot za slovenske študente. Ob stalnem usvajanju besedišča in slovničnih zakonitosti se postopoma usposablja za tvorbo najprej preprostih, potem pa vedno zahtevnejših, tudi strokovnih besedil. Sam študij je zasnovan tako, da poleg jezikovnega znanja dobijo čim več informacij o Sloveniji, njeni kulturi in zgodovini.

Študenti, ki vpisejo slovenščino kot prvi ali drugi jezik in književnost v svoj študijski program, zberejo skupno 45 kreditnih točk iz slovenskega jezika in književnosti na prvi, triletni stopnji, kjer poslušajo fonetiko in fonologijo, oblikoslovje, skladnjo, zgodovino slovenskega jezika in književnost, na lektoratu pa imajo v vseh treh letnikih vaje iz glasoslovja, oblikoslovja, skladnje in pravopisa. Na drugi, dveletni stopnji zberejo še nadaljnjih 33 ali 24 točk, predavanja pa zajemajo različne specifične tematike iz sodobne slovenske književnosti in iz slovenske književnosti v Italiji.

Diplomsko nalogo lahko napišejo v jeziku, ki ga študirajo, torej v slovenščini, in dodajo italijanski povzetek. Po opravljeni prvi stopnji pridobijo naziv »profesor tujih jezikov in književnosti – slovenščina«, po drugi stopnji pa »magister tujih jezikov in književnosti – slovenščina«. Od študentov na drugi stopnji lahko navedemo Tino Frandolič, ki je magistrirala leta 2013, ko je uspešno zagovarjala nalogo z naslovom *Primorske pravljice in pripovedke iz Štrekljeve zapuščine*, in Tjašo Križmančič, ki je magistrirala leta 2015 z nalogo *Slovenski otroški avtorji na ozemlju Furlanije - Julijske krajine od začetka dvajsetega stoletja do danes*.

Za študijske potrebe slovenistike je prof. Miran Košuta napisal **knjige** *Krpanova sol. Književni liki in stiki na slovenskem zahodu; Scritture parallele. Dialoghi di frontiera tra letteratura slovena e italiana; Slovenica. Peripli letterari italo-sloveni; E-mejli. Eseji o mejni liter@turi; Mikrofonije. Izbrani govori in pogovori*. Mag. Rada Lečič je napisala **učbenike in priročnike** *Osnove slovenskega jezika/Fondamenti della lingua slovena; Slovenščina od A do Ž/Lo sloveno dalla A alla Ž (1. in 2. del); Slovenski glagol: oblikoslovni priročnik in slovar slovenskih glagolov/Il verbo sloveno: manuale morfologico e dizionario dei verbi sloveni; kartice Igraje do znanja slovenščine/Imparare lo sloveno giocando in Prepletanke*. Leta 2015 je izšla brošura *Slovenščina na Oddelku za humanistične študije Univerze v Trstu* (avt. Miran Košuta in Rada Lečič).

Študenti so aktivno vključeni v **projekte STU**: sodelovali so pri *Prevajanju slovenskih literarnih besedil* (2004), priročniku *Lo sloveno in tasca – Žepna slovenščina* (2014) in *Antologiji literature Ivana Cankarja s prevodi v tuje jezike* (2018). V sklopu študija se udeležujejo raznih **prireditvev**, ki potekajo tako v Trstu kot Koprju. V preteklih letih so bili v Trstu na predstavitvi romana *Via Ljubljana* Jurija Hudolina, fotografski razstavi arhitekta Mateja Mljača in projekciji kratkometražnega filma *Vem* režiserja Jana Cvitkoviča. Udeležili so se dvodnevne simpozija z naslovom *Tržaški Cankar in naše branje*, bili so na predstavitvi pesniške zbirke Marije Kostnapfel, prisluhnili pa so tudi Jolki Milič, dr. Mariji Pirjavec, dr. Marti Verginelli, Marku Sosiču, dr. Maji Smotlak in drugim.

V Kopru so v zadnjih desetih letih poslušali Iztoka Geistra, Gabrielo Babnik, Marcella Potocca, Andreja Medveda, Juana Octavia Prenza, Miklavža Komelja, Borisa A. Novaka, Josipa Ostija, Marjana Tomšiča, Vesno Mikolič, Vilmo Purič, Marijo Kacin in številne druge, ki so govorili bodisi o svojih delih ali pa so predstavili dela drugih avtorjev. Maja 2019 so spoznali ministra RS za Slovence v zamejstvu in po svetu Petra J. Česnika, ki je imel na oddelku javno predavanje z naslovom *Uspešna komunikacija za vstop mladih na trg dela*. Na Oddelku organiziramo ekskurzije tako po Trstu kot v Ljubljani in Kopru. Študenti si vsako drugo leto ogledajo Ljubljano v spomladanskem in zimskem času. Trst so si nazadnje ogledali decembra 2018 pod vodstvom Marte Ivašič, ki jim je razkazala Cankarjev delavski Trst.

Tako sedanji kot nekdanji študenti so vključeni v kulturno življenje manjšinske skupnosti, saj delajo v kulturnih društvih in gledališču (npr. režiser in pisatelj Igor Pison), nekateri so zaposleni pri slovenskem tržaškem radiu in televiziji (npr. programistka Elena Leghissa, novinarki Biserka Simoneta in Valentina Oblak), pišejo za osrednjeslovenske in zamejske revije ter časopise, kot so *Primorski dnevnik* (npr. novinarka Poljanka Dolhar), *Mladika* (študentka Nika Čok), *Novi glas*, *Matajur* itn., mnogi pa poučujejo v šolah.

Kljub kakovostnim dvojezičnim študijskim programom, novejšim kadrovskim okrepitevam in dobrim zaposlitvenim možnostim diplomantov je v zadnjih letih zaznati rahel upad študentov zaradi vsesplošnega pešanja humanističnih smeri, konkurence osrednjeslovenskih univerzitetnih slovenistik in manjšega odziva tako italijanskega kot slovenskega krajevnega kulturnega okolja. Zato je slovenistiki na Oddelku za humanistične študije tržaške univerze v dragoceno oporo predvsem velika pomoč matičnega CSDTJ, brez katere bi predmetna predavanja in lektorat težko nemoteno potekali.

ITALIJA, TRST

Karin Marc Bratina

Slovenistika na Oddelku za pravne in jezikoslovne študije ter tolmačenje in prevajanje Univerze v Trstu

Čeprav je Italija več kot 60-milijonska država, ima zgolj dve prevajalski fakulteti, študij slovenščine pa je možen le na tržaški. **Začetek** študija prevajanja in tolmačenja na Univerzi v Trstu sega v leti 1953 oz. 1954, ko je bil za razvijanje kompetenc s področja prevajanja neliterarnih besedil na ekonomski fakulteti ustanovljen Inštitut modernih tujih jezikov s 3-letnimi tečaji modernih tujih jezikov za prevajalce in konferenčne tolmače. Že od začetka tuje jezike poučujejo njihovi naravni govorniki, ki so večinoma tudi profesionalni tolmači ali prevajalci.

Predhodnica fakultete, Visoka šola modernih jezikov za prevajalce in konferenčne tolmače (Scuola Superiore di Lingue Moderne per Traduttori e Interpreti di Conferenze – SSLMIT), je bila ustanovljena leta 1962, že 1961 pa se je s še sedmimi drugimi sorodnimi inštitucijami podpisala pod ustanovno listino svetovnega združenja fakultet za prevajalce in tolmače CIUTI. Leta 1978 je šola postala fakulteta, to obdobje pa je pomembno tudi zaradi širjenja nabora tujih jezikov in možnosti vpisa na specialistični študij italijanščine kot tujega jezika.

Slovenistika je bila na nekdanji SSLMIT vpeljana v štud. letu 1973/1974. Prva profesorica slovenščine je bila grofica Janja Auersperg Novak, ki jo Slovenci v Italiji poznajo po mednarodni zgodovinsko-literarni nagradi Auersperg/Premio Auersperg (v Furlaniji - Julijski krajini jo podeljujejo za zasluge pri »tkanju kulturnih vezi«, doslej pa so jo prejeli dr. Miha Preinfalk, Alojz Rebula, dr. Tatjana Rojc, Elisabetta Sgarbi, Arrigo Cipriani). S štud. letom 1978/1979 je šola postala fakulteta s 4-letnim študijskim programom, v okviru katerega so študenti prvi dve leti študirali dva jezika po izbiri, prejeli diplomu, nato pa v 3. letniku izbrali specializacijo v prevajanju oz. tolmačenju. To obdobje predstavlja tudi prelomnico za študij slovenščine ter širše za slovensko kulturo. V štud. letu 1995/1996 je bil namreč na pobudo prof. dr. Marije Pirjevec, dolgoletne gonilne sile sekcije za slovenščino na tržaški prevajalski fakulteti, ustanovljen lektorat slovenskega jezika z znatno podporo CSDTJ FF UL. V štud. letu 1996/1997 se je fakulteta preselila v tržaški Narodni dom, ki predstavlja ne le simbol slovenstva, temveč tudi steber večkulturnosti v mestu.

V štud. letu 1998/1999 se je bilo edinkrat mogoče na fakulteto vpisati s slovenščino kot prvim jezikom. V istem štud. letu je bil na pobudo in s sofinanciranjem Evropske komisije razpisan tudi

specialistični študij tolmačenja za slovenščino, češčino in poljščino (*Corso di Perfezionamento in Interpretazione in Lingua Slovena, Cecca e Pollacca*), v katerega so se lahko vpisali študenti, katerih materni jeziki so bili slovenščina, češčina ali poljščina, obenem pa so morali odlično obvladati italijanščino in enega ali več drugih evropskih jezikov. V okviru enoletne specializacije so izpopolnjevali veščine simultane in konsektivnega tolmačenja.

Status slovenistike je od štud. leta 2001/2002 organiziran kot študij po bolonjskem modelu 3 + 2. Tako na 1. stopnji (programa *Medjezikovno posredovanje in Medjezikovno posredovanje na področju prava*) kot tudi na 2. stopnji (programa *Konferenčno tolmačenje in Specializirano prevajanje* od štud. leta 2017/2018) je treba za vpis najprej uspešno opraviti sprejemni izpit. Sprva je bilo mogoče izbirati med dvema učnima programoma, in sicer za rojene govorce italijanščine in za rojene govorce drugih jezikov, v okviru teh pa je bilo treba izbrati vsaj dva tuja jezika. Danes je študij namenjen samo rojenim govorcem italijanščine, izbrati pa morajo tri tuje jezike (od štud. leta 2007/2008). V štud. letu 2008/2009 sta bila zaradi zmanjšanja skupnega števila vseh izpitov na največ 20 predmetov tuji jezik in prevajanje združena v en sam modul (*Lingua e traduzione L1/L2/L3/Jezik in prevajanje J1/J2/J3*). Prvemu in drugemu jeziku (J1, J2) je v treh letih namenjenih 46 KT (3 x 12 za predmet jezik in prevajanje, 4 za literaturo, 6 za tolmačenje), medtem ko je za J3 predvidenih 24 KT (12 + 6 + 6 za predmet jezik in prevajanje). Slovenščina je v zadnjih letih na fakulteti uradno J3, a se z dodatnimi dejavnostmi in izobraževanjem trudimo, da dosegamo število ur, kot so predvidene za J1 oz. J2. Kljub temu da študenti za to ne prejmejo dodatnih kreditnih točk, zanimanje za slovenščino ostaja, o čemer priča tudi solidno število diplomskih del.

Ker gre za jezikovno specifičen pristop, vpet v kompleksno geografsko območje, so metode dela v grobem zasnovane za dve različni skupini študentov: za materne govorce slovenščine in za materne govorce italijanščine, saj v zadnjem času slovenščino izbere vse več študentov, ki prihajajo iz drugih italijanskih dežel in jo študirajo kot začetniki. Ko se za študij odločijo drugi profili (materni govorce slovenščine iz Italije oz. materni govorce italijanščine iz Slovenije in Hrvaške), se prilagodimo njihovim potrebam in željam ter jezikovnemu predznanju. Zato na začetku oblikujemo dodatne skupine, ko pa se znanje slovenščine nekoliko izenači, jih združujemo, saj je eden glavnih poudarkov študija prav prepoznavanje interferenc med slovenščino in italijanščino na dveh jezikovno mešanih območjih. Slovenski jezik, ki ga govori slovenska manjšina v Italiji, se namreč od standardnega razlikuje predvsem po obsegu interferenc iz sistema italijanskega jezika. Podobno je s študenti, ki so po narodnosti Italijani, živijo pa na območju slovenske ali hrvaške Istre; pri njihovi italijanščini je zaznati precejšnjo mero jezikovnih prvin iz teh dveh slovanskih jezikov, zato veliko pozornost namenjamo podobnostim in razlikam med sistemoma slovenskega oz. italijanskega jezika ter opozarjamo na interference, s tem pa se dotikamo kontrastivnoslovnične tematike.

Poleg obveznih se študenti udeležujejo tudi **gostujočih predavanj**. Na fakulteto vabimo ugledne slovenske jezikoslovce in literarne zgodovinarje, prevodoslovce ter profesionalne prevajalce in tolmače, fakulteta financira 15- in 30-urna izpopolnjevanja s področja prevajanja in tolmačenja. Doslej so uradni študijski program popestrila predavanja naslednjih jezikoslovcev in literarnih zgodovinarjev ter drugih uglednih slovenskih raziskovalcev, profesionalnih prevajalcev in literarnih ustvarjalcev: dr. Jadranke Cergol, Martine Clerici, dr. Marka Jesenška, dr. Matjaža Kmecla, dr. Alenke Kocbek, dr. Vesne Mikolič, dr. Martine Ožbot, dr. Jožeta Pirjevca, Igorja Pisona, Laure

Sgubin, dr. Mojce Smolej, dr. Mateja Šeklija, dr. Ane Toroš, dr. Alenke Valh Lopert, dr. Jerneja Vičiča, dr. Barbare Zorman in dr. Andreje Žele.

Študij slovenščine na prevajalski fakulteti v Trstu poteka tudi zunaj univerzitetnih predavalnic. V okviru projekta *Svetovni dnevi* so bili v sodelovanju s tržaškimi (kulturnimi) inštitucijami organizirani različni dogodki. Sodobno slovensko literaturo so študenti spoznavali s **prevajanjem** odlomkov iz antologije in o njej razpravljali na literarnem večeru s pisateljem Goranom Vojnovičem, s katerim so si na Tržaškem filmskem festivalu ogledali njegov film *Piran - Pirano* (NŠK in Kino Ariston). Podnaslavljanje in projekcije slovenskih dokumentarnih filmov so spremljala srečanja s strokovnjaki z različnih področij: s prevajalko Jolko Milič so se študenti pogovarjali o prevajanju poezije Mile Kačič (NŠK in Tržaška knjigarna), s prevajalcem Boštjanom Gorencem - Pižamo, nastopajočim v dokumentarnem filmu *V letu hip - hopa*, pa so na literarnem večeru razmišljali o prevajanju fantazijske literature (Slovenski klub). *Svetovne dneve slovenskega jezika* smo zaokrožili z dvema okroglima mizama, in sicer na temo prevajanja oz. nadnaslavljanja za gledališče (Aula Magna, SSG) in na temo učenja slovenščine v odraslem obdobju (Magazzino delle Idee, Pokrajina Trst). Uvertura v *Svetovne dneve slovenske kulture* je bila predstavitev slovenskih kulturnih inštitucij iz Trsta (NŠK), na osrednjem dogodku pa smo pod vodstvom etnologinje Vesne Guštin okušali dobrote iz slovenske e(t)nogastronomije (Tržaško knjižno središče). Cankarjeve *Svetovne dneve* si bodo študenti zapomnili po ogledu drame *Hlapci* v ljubljanski Drami in sprehodu po Cankarjevem Trstu, ko so brali svoje prevode odlomkov iz pisateljeve antologije (niz dogodkov Cankarjevo leto v Trstu v soorganizaciji slovenskih kulturnih inštitucij).

Ob **ekskurzijah** v Slovenijo (Istra, Kras, Cerknica, Cerkljansko, Goriška, Ljubljana, Rezija, Kanalska dolina, Planica, Popotovanje od Litije do Čateža) in aktivni udeležbi na **kulturnih** (literarna srečanja *V Trstu prodajajo kavbojke* z dr. Ireno Novak Popov, *Pridobljeno s prevodom* s prevajalce-ma Vasjo Bratino in Miranom Košuto, srečanje s pisatelji Markom Sosičem in Susanno Tamaro, Borisom Pahorjem, Suzano Tratnik, razstavi *Razprta obzorja – umetnost 20. stoletja med Italijo in Slovenijo* ter razstava fotografij tržaškega fotografa Maria Magajne) in **drugih dogodkih** (obisk tržaških slovenskih založb, tiskarne Graphart, Primorskega dnevnika, slovenske redakcije RAI, prevajalske agencije IOLAR, ogled vaj v gledališču za predstavi *Trst, mesto v vojni* in *Grozljiva lepota*, udeležba na dogodku v organizaciji Evropske komisije v Ljubljani *Poslanec za en dan – simulacija Evropskega parlamenta* in udeležba na okrogli mizi o pomenu slovenščine in večjezičnosti v Evropskem parlamentu) študenti svoje znanje slovenskega jezika, literature in kulture izpopolnjujejo tudi na praksi v slovenskih kulturnih inštitucijah v mestu in celotni Furlaniji - Julijski krajini (založbi Mladika in ZTT, NŠK, PD, SSG, SLORI, SKD Planika idr., Centralni urad za slovenščino pri Deželi FJK), s čimer so jim omogočeni prvi koraki na trg dela.

Kljub temu da slovenščini trenutno ni namenjenih veliko kreditnih točk, si na tržaškem študiju prevajalstva in tolmačenja prizadevamo za intenzivnejši razvoj slovenistike tudi v mednarodni smeri, zato z Oddelkom za prevajalstvo FF UL načrtujemo skupni študij – dvojno diplomu iz prevajanja za jezikovni par slovenščina-italijanščina.

ITALIJA, VIDEM

Lara Pižent Slovenistika na Univerzi v Vidmu

Zgodovina videmske slovenistike je kljub kratkemu obdobju delovanja zelo pestra in bogata, izstopa pa tudi zaradi kontinuitete in učinkovitosti svojega pouka v sorazmerno težkih časih, ki jih je slovenski narod trpel na tem območju. Videmska univerza je med večjimi italijanskimi ena najmlajših, saj je bila ustanovljena leta 1978. Slovenščina se je tu poučevala že leta 1972, torej že pred nastankom same univerze, in sicer v sklopu Fakultete za tuje jezike. Univerza je bila ustanovljena po potresu leta 1976 z namenom, da bi postala središče izobraževanja s tesnim stikom s svojo okolico in večjezično pokrajino. Tu si manjšinski jeziki zaslužijo prav posebno pozornost, saj je Furlanija edino območje v Evropi, kjer se v istem prostoru govorijo jeziki in narečja romanškega, slovanskega in germanskega izvora.

Med **profesorji** oz. slovenisti in drugimi strokovnjaki, ki so se v Vidmu ukvarjali s slovenistiko, so številna ugledna imena. Dr. Martin Jevnikar je na tej univerzi predaval več kot desetletje (1972–1983). Sledili so mu dr. Roberto Petaros, dr. Lojzka Bratuž, dr. Sergio Bonazza, dr. Arnaldo Bressan, dr. Nikolai Mikhailov, dr. Roberto Dapit, dr. Laura Sgubin in dr. Marija Bidovec. Po odhodu dr. Marije Bidovec poučuje jezik Lara Černic, nekdanja magistrandka videmske univerze. **Lektorice** slovenščine na videmski univerzi pa so bile Andreja Duhovnik, Vanda Husu, mag. Rada Lečič, Ivanka Hergold, Polona Liberšar, Urška Kerin, Eva Srebrnič in Lara Pižent.

Status slovenistike je vsaj zadnje desetletje bolj ali manj enak. Študenti lahko vpišejo slovenščino kot prvi jezik in iz nje diplomirajo ali magistrirajo. Slovenistika deluje na Oddelku za jezike in književnosti ter komunikacijske, izobraževalne in družbene vede (Dipartimento di Lingue e letterature, comunicazione, formazione e società – DILL), in sicer imajo poleg standardnih študijskih smeri – *Tuji jeziki in književnosti* (Lingue e Letterature Straniere) in *Kulturna mediacija* (Mediazione Culturale) na triletnem študiju ter *Prevajanje in kulturna mediacija* (Traduzione e Mediazione Culturale) na magistrski stopnji – na voljo še dodatno možnost v okviru smeri *Izobraževalne vede* (Scienze della Formazione Primaria). Na tej smeri je namreč predviden tudi slovenski kurikulum, namenjen bodočim učiteljem v italijanskih šolah s slovenskim učnim jezikom. V njegovem okviru se samo na tej italijanski univerzi poučujejo posebni predmeti, kot sta slovenska antropologija (pred reformo) in didaktika slovenskega jezika (še vedno). Posebnost videmske slovenistike je tudi to, da je med vpisanimi precejšen delež mladih, ki izhajajo iz oko-

lij, kjer govorijo slovenska narečja, čeprav se člani teh skupnosti ne štejejo vedno za Slovence (za razliko od slovenske manjšine na Tržaškem in Goriškem). Mladi po navadi svojih narečij ne obvladajo, kar pogosto velja tudi za njihove starše, medtem ko so narečja med starejšimi generacijami večinoma še vedno živa. Zadnja leta se čedalje pogosteje dogaja, da študenti, ki na začetku izberejo slovenščino kot C jezik (za eno leto), s študijem jezika in književnosti nadaljujejo, tako da ga preprišejo na A/B oz. izkoriščajo druge strategije (kot izbirni predmet oz. crediti soprannumerari itn.). V sorazmerju s številom vpisanih ima tukajšnja univerza relativno veliko diplomantov in magistrantov, kar pomeni, da izmed obeh enakopravnih glavnih jezikov (iz katerih lahko diplomirajo oz. magistrirajo) večinoma izberejo slovenščino. Vpisanih študentov je več deset, trend naraščanja pa beležimo že nekaj let zapored. Vsi študenti obiskujejo predavanja iz slovenskega jezika ter lektorat slovenščine, veliko se jih odloči tudi za predavanja iz književnosti. V štud. letu 2018/2019 se slovenščina poučuje tudi na Oddelku za humanistiko, in sicer v okviru t. i. jezikovnega laboratorija Slovenščina za kulturne dobrine (Sloveno per i beni culturali), ki ga vodi lektorica Lara Pižent.

Število študentov je bilo do leta 2014 bolj ali manj enako (okoli 30 študentov vsako štud. leto), leta 2014 in 2015 se je številka znižala do 15 študentov, v zadnjih letih pa beležimo povečanje. V štud. letu 2018/2019 se je na slovenistiko vpisalo 32 študentov, narašča pa tudi število diplomantov in magistrantov. V štud. letu 2010/2011 je diplomant Luciano Lister za svoje diplomsko delo dobil nagrado Gorske skupnosti za Guminsko, Železno in Kanalsko dolino, ki podeljuje nagrade za diplomska dela, ki obravnavajo tematiko slovenske rodne skupnosti v občinah Naborjet - Ovčja vas, Trbiž in Rezija.

Študenti so v okviru projektov *Svetovni dnevi* sodelovali pri **prevajanju** več del, in sicer podnapisov za dokumentarne filme, pesmi in literarnih besedil za *Antologijo sodobne slovenske književnosti* in priročnika *Žepna slovenščina – Lo sloveno in tasca* ter izbora besedil za *Antologijo literature Ivana Cankarja s prevodi v tuje jezike*.

Septembra 2018 je na Univerzi v Vidmu potekal **slovenski slavistični kongres** z naslovom *Slovenistika in slavistika v zamejstvu: Videm 2018*, ki so ga organizirali Slavistično društvo Slovenije, Slavistično društvo Trst-Gorica-Videm in Univerza v Vidmu. Posvečen je bil predvsem zamejskim razmeram pri razvijanju in učenju slovenskega jezika in literature, predstavljeni so bili načini in oblike ohranjanja slovenskega ustnega izročila, uporaba slovenskega jezika in narečij v medijih ter poučevanje slovenskega jezika v šolah v Furlaniji - Julijski krajini ter tudi na italijanskih univerzah. Na okrogli mizi so svoje referate predstavile profesorica dr. Marija Bidovec, lektorica Lara Pižent ter tudi študentke videmske univerze, Karin Radovič, Sara Tracogna in Sara Basaldella. Posebni priznanji za dosežke na področju slovenistike v italijanskem prostoru sta prejela oba profesorja slovenščine na videmski univerzi, dr. Maria Bidovec in dr. Roberto Dapit.

Čeprav je Videm blizu slovensko-italijanske meje in je veliko možnosti za obisk različnih **kulturnih prireditev**, se jih je v vseh teh letih kar nekaj zvrstilo tudi na videmski univerzi. Gostili smo prevajalce (Miha Obit, Marina Cernetig, Luciano Lister, Patrizia Raveggi), predavatelje (dr. Vincenc Rajšp, dr. Simona Kranjc, dr. Katja Mihurko Poniž, dr. David Bandelj, dr. Jožica Škofic, dr. Iri-na Makarova Tominec) ter številne slovenske avtorje (Jurij Hudolin, Miha Mazzini, Aleš Šteger, Suzana Tratnik, Anja Štefan, Uroš Zupan, Goran Vojnović, Nejc Gazvoda). Študenti slovenščine so lahko v zadnjih desetih letih kar štirikrat prisluhnili pisatelju Borisu Pahorju, saj je bil v štud. letu

2008/2009 gost festivala Vicino/Lontano, leta 2010 je nastopil v občinski palači mesta Videm, leta 2011 se je udeležil srečanja *Culture di periferia: sloveni e friulani tra realtà e immaginazione*, leta 2012 pa je obiskal prav videmsko slovenistiko. Veliko novic v povezavi s kulturnimi projekti videmske slovenistike je bilo objavljenih tudi v lokalnih časopisih, kot so *Novi Matajur*, *Primorski dnevnik*, *Dom* ipd.

Pomembna stalnica so **ekskurzije** v okviru slovenistike, ki se organizirajo neprekinjeno že vsaj 10 let. Tako so lahko študenti obiskali Gorenjsko, Posočje, Obalo, Istro, Kras, Novo Gorico in Gorico, Trst, Rezijo in Kanalsko dolino, Idrijo in Cerkljo, Ljubljano in Vrhniko, večkrat pa so si ogledali tudi smučarske skoke v Planici.

Slovenistika na videmski univerzi zagotavlja ukvarjanje s slovenskim jezikom v regiji Furlanija - Julijska krajina, edinem območju v Evropi, kjer se govorijo kar štiri jeziki: italijanski, furlanski, slovenski in nemški. Slovenščino se učijo študenti, ki jim je slovenščina tuji, drugi ali celo prvi jezik. Vedno več je tudi kulturnih in gospodarskih izmenjav med Slovenijo in Italijo. Videmska slovenistika izobražuje na območju specifične večjezičnosti mlade, ki bodo to znanje uporabljali pri svojem delu, bodisi na dvojezičnih šolah v zamejstvu bodisi v kulturnem ali gospodarskem okviru, in ki bodo tako lahko pripomogli k še boljši povezavi obeh držav.

JAPONSKA, TOKIO

Meta Klinar Slovenistika na univerzah v Tokiu

Slovenistika je na različnih univerzah v Tokiu **prisotna** od leta 1997. Dveletni program slovenskega jezika in kulture, ki je v letih 1997–1999 pod vodstvom mag. Jelisave Dobovšek-Sethna potekal na Univerzi v Tokiu, je opisan v zborniku CSDTJ (1999: 123–124). Leta 1999 se je na Tokijski univerzi za tuje študije (Tokyo University of Foreign Studies – TUFS) na Oddelku za ruske in vzhodnoevropske študije odprl izbirni tečaj slovenščine za diplomske in podiplomske študente. Leta 2009 je bila slovenistika spet prisotna na Univerzi v Tokiu, kasneje za nekaj let tudi na Univerzi Rikkyo. Mag. Dobovšek-Sethna je slovenščino poučevala en ali dva semestra, odvisno od univerze in študijskega programa. V štud. letu 2015 je na TUFS-u slovenščino prevzela profesorica dr. Kumiko Kanazaši, ki sicer poučuje češki jezik. Spomladi 2018 se je mag. Dobovšek-Sethna upokojila in takrat je Slovenija na Japonsko napotila lektorico mag. Meto Klinar. Ta je v štud. letu 2018/2019 poučevala na univerzah TUFS in Soka University of Japan, v letu 2019/2020 pa le na TUFS-u.

Slovenistiko je od 2018 na TUFS-u mogoče študirati kot izbirni predmet na dodiplomski ravni v okviru katerekoli študijske smeri na univerzi. V programu so štiri predmeti, in sicer slovenski jezik za začetnike in nadaljevalce ter področne študije 1 in 2; slednja trenutno potekata v angleščini in vsebinsko obsegata predvsem slovensko književnost.

Število študentov na slovenistiki je okrog deset študentov na leto. Do danes so trije študenti napisali seminarsko nalogo s slovenističnega področja, dva pa sta se s slovenistiko ukvarjala v diplomskih delih. SSJLK se je do zdaj kljub težavam z urnikom (semester se na Japonskem konča konec julija) udeležilo šest japonskih študentov, na izmenjavo pa so v Slovenijo odšli študirat slovenščino trije študenti jezikoslovci.

Tudi na Univerzi v Tsukubi so bili več let organizirani kratki tečaji slovenskega jezika za japonske študente, ki so odhajali na študentsko izmenjavo v Slovenijo. Kratki tečaji so občasno v poletnih mesecih potekali tudi na TUFS-u. Ob tem velja omeniti, da podobne tečaje vsako leto za izmenjavne študente izvaja tudi Oddelek za azijske študije na FF UL in da bi se bilo dobro povezati v skupnem prizadevanju po čim učinkovitejšem poučevanju.

Na področju **znanstvenoraziskovalne dejavnosti** je slovenistika na Univerzi v Tokiu organizirala dva simpozija slovenskega jezika in kulture: leta 2000 – ob 200-letnici Prešernovega rojstva in

leta 2008 – v Trubarjevem letu in letu slovenskega vodenja Evropske unije. Obakrat sta izšla tudi **zbornika** predavanj. Slovenistika je večkrat dejavno sodelovala na simpozijih Linguapax Asia. Posebej pomembno je bilo leto 2016, ko je prof. dr. Kumiko Kanazaši izdala v japonščini napisano *Slovensko slovnico za Japonce* in *Slovensko-japonski slovar*.

Poleg študija so tokijski študenti dejavni tudi na različnih **kulturnih prireditvah**. Slovenijo so predstavljali na vsakoletnem kulturnem festivalu na TUFU-u in gostili dva slovenska pisatelja, ki sta jih obiskala v okviru *Svetovnih dni*: leta 2006 Vinka Moderndorferja in leta 2010 Nejca Gazvodo. Obakrat so si študenti z gostoma ogledali njun film, temu pa je sledil pogovor. Študentski **prevodi** slovenskih literarnih del so objavljeni v zborniku *Prevajanje* (2004), *Antologiji sodobne slovenske literature* (2010) in *Antologiji literature Ivana Cankarja s prevodi v tuje jezike* (2018). V japonščini je izšel tudi priročnik *Žepna slovenščina* (2014), podnaslovili pa so še štiri slovenske dokumentarne filme (2012).

Posebno pozornost velja nameniti delovanju **Slovensko-japonske prijateljske skupine**, ki jo vodi mag. Dobovšek-Sethna. V zadnjih dvajsetih letih je bilo v okviru slovenistike in Slovensko-japonske prijateljske skupine, občasno tudi v sodelovanju s slovenskim veleposlaništvom, organiziranih veliko kulturnih prireditev, ki so se jih udeleževali vsi zainteresirani za Slovenijo in slovensko kulturo. Na njih so japonski študenti večkrat nastopili s petjem ali recitacijo in igro v slovenščini. Poleg tega je mag. Dobovšek-Sethna na različnih univerzah organizirala večere slovenskega filma, kjer je projekciji vedno sledil pogovor s slovenskim filmskim ustvarjalcem (po skypu) ali japonskim strokovnjakom z obravnavanega področja. Tako si je bilo do danes mogoče ogledati petnajst celovečernih in dva dokumentarna filma. Junija 2010 je na Univerzi v Tokiu potekal *Festival slovenskega filma*. Poleg tega je slovenski film vsako leto predvajan na Festivalu filmskih dnevoev Evropske unije.

Zanimanje za slovenščino med japonskimi študenti je živo in bo tako tudi ostalo, saj jim naš jezik predstavlja zanimivo dopolnitev njihovega poznavanja slovanskega sveta. Zato bi bil v prihodnosti zaželen habilitiran profesor slovenistike, s katerim bi se lahko študijska smer bolj uveljavila in bi se zanjo odločilo še več študentov. Področij za znanstveno raziskovanje jezikovnih in širših družboslovnih odnosov med japonščino in slovenščino je več kot dovolj in svet čaka na nova odkritja. Pa tudi novi knjižni prevodi slovenske književnosti, katerih seznam zdaj obsega tri knjižne in približno šest revijalnih ter spletnih prevodov, si želijo stopiti pred bralce.

KITAJSKA, PEKING

Metka Lokar Slovenistika na Pekinški univerzi za tuje študije

Slovenistika je na Pekinški univerzi za tuje študije (Beijing Foreign Studies University – BFSU) prisotna od štud. leta 2009/2010 naprej. Univerza, ki je bila ustanovljena leta 1941 in je ena najbolj priznanih kitajskih jezikoslovnih univerz, ob številnih drugih programih ponuja študij kar stotih jezikov z vsega sveta (v štud. letu 2018/2019 skupaj 101, od tega 100 v dodiplomskih študijskih programih; več o univerzi na <http://global.bfsu.edu.cn/sl/>). Oddelek za slovenistiko deluje v okviru Fakultete za evropske jezike in kulture (School of European Languages and Cultures – SELC).

Status slovenistike na BFSU je dvojen. Slovenščina je že od vsega začetka izbirni predmet, t. i. tretji jezik, za študente 2., 3. in 4. letnikov različnih študijskih smeri. Izvaja se na začetni (1–2 semestra 4 ure tedensko, za kar študenti dobijo kreditne točke) in/ali dveh nadaljevalnih ravneh (2–4 ure tedensko, odvisno od vpisanih študentov, brez kreditnih točk). Od štud. leta 2018/2019 je slovenščina tudi redni dodiplomski študijski program, trenutno z vpisom na štiri leta.

Zgodovina slovenistike na BFSU in nasploh na Kitajskem sega v leto 2008, ko se je tedanji slovenski predsednik dr. Danilo Türk med uradnim obiskom na Kitajskem srečal s kitajskim predsednikom Hu Jintaom in predsednikom kitajske vlade Wen Jiabaom, se z njima med drugim pogovarjal o kulturnem sodelovanju med državama ter tako tudi o možnostih poučevanja slovenščine na Kitajskem. Slovenistika – najstarejša v tem delu sveta, v zadnjih letih se ji pridružujejo nove – je, po podpisu dogovora o sodelovanju in ustanovitvi lektorata med FF UL in BFSU, začela delovati že naslednje leto. Prva **lektorica** je bila Natalija Toplišek, in sicer je slovenščino na BFSU poučevala od štud. leta 2009/2010 do štud. leta 2012/2013. V štud. letu 2013/2014 sem jo nasledila mag. Metka Lokar, prav tako na BFSU napotena iz Slovenije. Vodja Oddelka za slovenistiko je kitajski učitelj mag. Bao Jie.

Število študentov je bilo do štud. leta 2018/2019, ki zaradi vzpostavitve rednega študija predstavlja prelomnico v zgodovini slovenistike na BFSU, bolj ali manj stalno. Predavanja je v povprečju vsako leto obiskovalo približno 25 študentov, več v zimskem in nekaj manj v poletnem semestru. Skupaj je bilo v začetno in dve nadaljevalni skupini vključenih 210 študentov (2009/2010 – 35, 2010/2011 – 24, 2011/2012 – 18, 2012/2013 – 18, 2013/2014 – 27, 2014/2015 – 27, 2015/2016 – 17, 2016/2017 – 22, 2017/2018 – 22). Prva na slovenistiko redno vpisana generacija šteje 10 študentov. Začetna izbirna skupina zaradi vzpostavljanja novega programa v štud.

letu 2018/2019 ni bila razpisana, s poukom pa do ponovnega razpisa nadaljujejo študenti, ki so se slovenščino začeli učiti v preteklih letih.

Slovenske štipendije je do zdaj prejelo in šlo v Slovenijo 19 študentov: na SSJLK na FF UL jih je bilo 13 (običajno jim je dodeljena štipendija za strokovni in spremljevalni program s sofinanciranjem namestitve z zajtrkom), leta 2013 pa je 6 študentov odšlo tudi na poletno šolo na Ekonomski fakulteti UL. V štud. letu 2019/2020 bodo v Slovenijo na 9-mesečno bilateralno izmenjavo prišli štirje dodiplomski študenti slovenistike, za kitajske štipendije pa bo kandidiralo preostalih 6 rednih študentov. Ti naj bi v Slovenijo na enoletni študij prišli v štud. letu 2020/2021.

Slovenistika na BFSU je sicer izrazito usmerjena v **mednarodno sodelovanje** in spodbujanje povezovanja med Slovenijo in Kitajsko. Ob vsestranski podpori obeh univerz – UL in BFSU – se povezuje z različnimi institucijami v Sloveniji in na Kitajskem: pristojnimi ministrstvi, univerzami, raziskovalnimi centri, inštituti, kulturnimi in drugimi ustanovami. S pomočjo Slovenskega filmskega centra, Javne agencije za knjigo, Društva slovenskih pisateljev, knjižnih založb in knjižnic v Sloveniji ter drugih dopolnjujemo slovenski filmski in knjižni fond na oddelku in v univerzitetni knjižnici. Podpore slovenistiki večkrat izrazijo tudi uradne slovenske delegacije in slovenski državniki, ki prihajajo na obisk na BFSU – tako med drugim leta 2015 tedanji predsednik slovenske vlade dr. Miro Cerar in leta 2018 nekdanji slovenski predsednik dr. Danilo Türk (omenjena sta na BFSU tudi predavala, dr. Türku pa je BFSU podelila naziv častnega profesorja). Ob tem je dragocena pomoč slovenskega veleposlaništva v Pekingu, ki slovenistiki na BFSU in sploh na Kitajskem namenja prav posebno pozornost.

Ob rednem pouku slovenistika izvaja vrsto **obštudijskih dejavnosti**, ki študentom in drugim omogočajo spoznavanje Slovenije in slovenske kulture v najširšem pomenu besede (podrobneje so te dejavnosti zabeležene v rednih letnih poročilih CSDTJ, velikokrat pa tudi predstavljene v različnih slovenskih in kitajskih medijih): organizira npr. obiske slovenskih ustvarjalcev z različnih področij in drugih vidnih osebnosti iz Slovenije, kulturne in druge prireditve, predavanja ter se vključuje v različne projekte CSDTJ in dogodke na BFSU, še posebej na matični fakulteti, ter kolikor je mogoče tudi zunaj nje (npr. v dogodke, ki jih organizira Delegacija EU na Kitajskem). Spodbuja tudi prevajalske projekte, ki bodo z vzpostavitvijo rednega študija v prihodnje lažje izvedljivi kot doslej in se bo zato, upajmo, prevodu *Integralov* '26 v kitajščino (Yuan Fan, 2017), ki predstavlja enega najvidnejših dosežkov slovenistike na BFSU do zdaj, pridružil še kakšen biser slovenske književnosti v kitajski preobleki, ki bo delo naših študentov.

Leta 2014 je bil podpisan memorandum o sodelovanju med UL in BFSU, ki še dodatno spodbuja sodelovanje med univerzama na področju izobraževanja, izmenjave študentov, profesorjev in drugega fakultetnega osebja, raziskovalne projekte ter izmenjave raziskovalnih in študijskih gradiv. V začetku štud. leta 2015/2016 je bil podpisan tudi sporazum med BFSU in UL o mednarodni kreditni mobilnosti v okviru programa Erasmus+ (za obdobje 2015–2017, z novim dogovorom se podaljšuje za obdobje 2018–2020). To odpira vrata tudi **znanstvenoraziskovalni dejavnosti**, med drugim predvsem intenzivnejšemu sodelovanju slovenistike s Centrom za srednje- in vzhodnoevropske študije, ki deluje na SELC BFSU, Centrom za balkanske študije BFSU ter drugimi centri in inštituti tako na Kitajskem kot v Sloveniji.

Upamo, da bo vse to v naslednjem desetletju, v katero vstopa s štud. letom 2019/2020, slovenistiki na BFSU prineslo nove zanimive izzive, predvsem pa tudi s tem povezane rezultate dela.

KITAJSKA, PEKING

Jernej Kusterle Slovenistika na Univerzi za mednarodne študije v Pekingu

Univerza za mednarodne študije v Pekingu (BISU) je bila ustanovljena leta 1964, memorandum o akademskem in znanstvenem sodelovanju ter izmenjavi med BISU in UL pa je bil podpisan leta 2017.

Slovenistika je bila na BISU **vzpostavljena** v okviru Šole za osrednje evropske jezike (26. decembra 2018 se je šola reorganizirala in preimenovala v Šolo za evropske jezike, literaturo in kulturo) s štud. letom 2017/2018, ko se je v program GuanPei vpisala prva generacija študentov slovenistike (*GuanPei* je 7-letni študijski program, ki ga BISU izvaja v sodelovanju z Občino Peking, sicer pa je del programa *One Belt One Road Initiative*). Vse od začetka poučujejo na slovenistiki **lektorji** iz Slovenije, ki jih financira BISU, prva je poučevala Martina Toplišek. V štud. letu 2018/2019 so na BISU začeli izvajati še 4-letni univerzitetni študijski program slovenistike, kamor se je vpisalo 16 študentov. Lektorsko delo sta prevzela Jernej Kusterle in Katja Piuži, ki je študente GuanPei poučevala do decembra 2018. Od takrat jih je poleg skupine dodiplomskih študentov poučeval lektor Jernej Kusterle. V štud. letu 2019/2020 pa dodiplomske študente slovenistike na BISU poučujeta lektorja Jernej Kusterle in Barbara Kustec.

V štud. letu 2018/2019 so v povezavi s slovenistiko na BISU potekali različni **kulturni dogodki** (npr. slovenski filmski večeri, razstava *Jugoslovanski teden filma in Kekec*, mednarodni *The BISU Breeze Festival*) in gostovanja (Cvetka Bevc, dr. Igor Saksida, Rok Vihar, dr. Alida Bevk), pomembno pa je bilo tudi povezovanje ter sodelovanje z Veleposlaništvom RS v Pekingu, ki je vseskozi podpiralo slovenistične dejavnosti.

Na BISU se krepi tudi **znanstvenoraziskovalno** delo na področju slovenistike. 17. maja 2019 so uradno odprli Pedagoško-raziskovalno sekcijo slovenistike. Dogodka se je z delegacijo udeležil minister dr. Jernej Pikalo z Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport RS, ki je ob obisku prejel naziv *Častni profesor Univerze za mednarodne študije v Pekingu*. 6. junija 2019 je rektor BISU izdal soglasje za imenovanje Jerneja Kusterla za predstojnika Pedagoško-raziskovalne sekcije slovenistike. S tem je Jernej Kusterle postal prvi tuji lektor na BISU, hkrati pa eden redkih na Kitajskem s takim nazivom.

3. septembra 2019 je bila med BISU in FF UL podpisana pogodba o gostovanju in izvedbi intenzivnega tečaja slovenskega jezika na UL v okviru CSDTJ za 10 GuanPei študentov v štud. letu 2019/2020.

LITVA, VILNA

Jelena Konickaja Slovenistika na Univerzi v Vilni

Slovenistika v Litvi deluje v okviru Oddelka za rusko filologijo Inštituta jezikov in kultur na Baltiku Filološke fakultete Univerze v Vilni (FilF VU) in obstaja od leta 1995, ko je bil vzpostavljen prvi lektorat slovenščine na FilF VU. Oblike poučevanja slovenskega jezika in kulture so se skozi čas večkrat spremenile.

Do leta 2012 je pouk slovenskega jezika in književnosti potekal v različnih oblikah, z različnim **statusom**: a) obvezni predmet (drugi slovanski jezik) za študente študijske smeri *Slovanska (bolgarska) filologija* (1997/1998); b) prvi predmet enopredmetnega prvostopenjskega diplomskega univerzitetnega programa *Slovanska (slovenska) filologija* (2000–2004; 2004–2008); c) drugi predmet dvopredmetnega prvostopenjskega univerzitetnega diplomskega programa *Litovska filologija in tuji (slovenski) jezik* (2008–2012); č) (obvezni) izbirni predmet pri študiju polonistike in rusistike; d) izbirni tečaj za začetnike oz. nadaljevalce (1995/1996–2013/2014) za študente različnih fakultet na VU; e) izbirni predmet za študente, ki prihajajo na VU v okviru mednarodnega programa *Erasmus/Socrates*. Od leta 2012 se študij slovenskega jezika izvaja v obliki lektorata kot izbirni predmet v okviru drugih študijskih programov in smeri (rusistika, polonistika, skandinavistika idr.) in kot izbirni predmet za študente mednarodnega programa Erasmus. Od leta 2012 se je tečaj slovenščine (na ravneh A, B) uveljavil v okviru programa FilF VU *Vseživljenjsko učenje*.

Različne oblike študijskega procesa je v letih 1995–2019 obiskovalo več kot 340 študentov. Iz slovenistike je **diplomiralo** 36 študentov. Uspešen je bil zagovor dveh magistrskih del iz slovenske književnosti in primerjalne folkloristike (leta 2000). Od leta 2013 število študentov različnih tečajev slovenščine zelo niha – od 24 (2014/2015) do 9 (2017/2018).

Zgodovina slovenistike na FilF VU od začetkov do leta 2010 je podrobneje opisana v zborniku *Vloge središča – Konvergenca regij in kultur* (ur. Irena Novak Popov 2010: 342–350). Od leta 2000 so na FilF VU iz Slovenije prihajali naslednji **lektorji**, ki so poučevali in skrbeli za slovenistiko: Bernarda Pavlovec (2000–2003), Lucija Štamulak (2004–2006), Žiga Rangus (2006–2007), Helena Škrbec (2007–2008), Lara Pižent (2008–2017). Vsi lektorji so bili dobro usposobljeni, pri opravljanju lektorskega dela zelo motivirani in so ob poučevanju slovenskega jezika in književnosti veliko pozornosti namenili organizaciji dodatnih kulturnih dejavnosti.

Slovenistika v Vilni uspešno **mednarodno sodeluje** z različnimi visokošolskimi ustanovami, še posebej s FF UL, tudi z UM in UNG. Pogosta so gostovanja profesorjev v okviru različnih programov. V Vilni so gostovali dr. Alojzija Zupan Sosič, dr. Branka Kalenič Ramšak, dr. Marko Stabej, dr. Mojca Nidorfer Šiškovič, dr. Damjan Huber, dr. Marko Jesenšek, dr. Ivan Rozman, dr. Katja Mihurko Poniž in dr. Danila Zuljan Kumar. Uveljavljeni slovenski strokovnjaki so litovskim profesorjem in študentom predstavili različna področja slovenske znanosti: od sodobne slovenske književnosti in dramatike do narečjeslovja, zgodovine slovenskega jezika in sociolingvistike.

Za študijske potrebe slovenistike smo izdali antologijo krajših slovenskih besedil *Skaitykime sloveniškai* (*Beremo slovensko*, Vilnius 2002), ki je poleg komentiranih izvirnih besedil in njihovih prevodov vsebovala tudi prvi slovensko-litovski slovarček (več kot 4000 gesel). Leta 2012 je bila v elektronski obliki objavljena praktična slovenska slovnica *Praktinė slovenų kalbos gramatika* (Jelena Konickaja 2012; URL https://www.flf.vu.lt/dokumentai/mokslas/el_knygu_versijos/slovenu_kalbos_gramatika_internetui.pdf).

Študentske **prevode** slovenskih literarnih del smo objavili v številnih publikacijah v litovskih literarnih in kulturnih revijah in časopisih. Prvi obsežnejši prevod Josipa Jurčiča v litovščino, ki ga je pripravil študent prvega izbirnega tečaja slovenščine Vykintas Ostašenkovas, je izšel v reviji *Liaudies kultūra* (Ljudska kultura) leta 1998. Nato je leta 1999 Laima Masytė, absolventka bolgaristike, v literarni reviji *Metai* objavila prve prevode novel Slavka Gruma. Kasneje so se v revijah *Naujoji Romuva* (Nova Romuva), *Literatūra ir menas* (Literatura in umetnost), *Šiaurės Atėnai* (Severne Atene), *Lietuvos rytas* (Jutro Litve) idr. zvrstili prevodi odlomkov del Mitja Čandra, Aleša Štegra, Daneta Zajca, Saše Pavček, Ivana Cankarja, Vinka Möderndorferja, Vesne Lemaic, Barbare Korun idr., ki so jih pripravili študenti in absolventi slovenističnega študija. Izdali smo študentske prevode priročnika *Slovenų kalba kišenėje – Žepna slovenščina* (2014), pripravili smo brošuro *Slovenų literatūra* (2011) – antologijo prevodov iz sodobne slovenske književnosti v litovščino.

V okviru slovenistike smo s CSDTJ izvedli veliko **kulturnih prireditev**, ki se jih je vsakič udeležilo od 20 do 150 ljubiteljev slovenske kulture. Večkrat smo jih organizirali v sodelovanju z Veleposlaništvom RS v Kopenhagen. Na lektoratu so gostovali slovenski književniki, med drugimi Aleš Debeljak, Aleš Šteger, Klemen Pisk, Lucija Stupica, Goran Vojnović, Vlado Žabot, Andrej Rozman Roza, Vinko Möderndorfer, Tomaž Šalamun, Dušan Šarotar, Mitja Čander, Ženja Leiler, Jan Cvitkovič, Vesna Lemaic, Igor Bratož. Skupne kulturne projekte smo pripravljali tudi v sodelovanju z založbo Beletrina (od leta 2002).

Ena izmed kulturnih slovenističnih dejavnosti je bil *Slovenski vikend*, ki je bil prvič organiziran leta 2005. Priredili smo jih trinajst, vsak od njih je bil namenjen določeni temi: *Praznovanje desete obletnice slovenščine na Univerzi v Vilni* (maj 2006), *Tradicija in sodobnost v slovenskem in litovskem jeziku, kulturi in književnosti* (2010), *Slovenska likovna umetnost* (2012), *Moje odkritje Slovenije* (2015), *20. obletnica slovenščine na VU* (2016), *Litva in Slovenija: dve kulturi v Evropi* (2017) idr. Kulturni program *Slovenskega vikenda* je potekal na različnih mestnih lokacijah: v Društvu litovskih pisateljev, Društvu litovskih novinarjev, Spominski hiši družine Tomasa Venclove, Spominskem muzeju pisateljice in skladateljice Beatriče Grincevičiūtė, na Poljskem inštitutu in v Poljskem kulturnem centru, v galeriji Malonioji idr., tudi v glasbeni šoli mesteca Trakai, kjer je nastopal Vlado Kreslin (2010). V okviru *Slovenskega vikenda* so Litvo obiskali in svoje

delo predstavili priznani in ugledni slovenski ustvarjalci, in sicer pevka Brina Vogelcnik, kitarist Luka Ropret (2006), pesnica Barbara Korun (2008), igralka, pesnica, pisateljica in profesorica na AGRFT Saša Pavček (2009), glasbenik, pevec in pesnik Vlado Kreslin (2010), gledališka in filmska igralka ter dramatičarka Dragica Potočnjak (2011), gledališki in filmski igralec ter glasbenik Janez Škof (2012), ilustratorica, oblikovalka in avtorica stripov Kaja Avberšek (2013), igralec in pisatelj Andrej Rozman Roza (2007, 2014), kantavtor Zoran Predin (2015).

Na status slovenistike na FilF VU so pozitivno vplivali uradni obiski vodilnih slovenskih politikov: zunanjega ministra RS Dimitrija Rupla (2002), predsednika vlade RS Janeza Janše (2005), predsednika RS Danila Türka (2010) in predsednika DZ RS Milana Brgleza (2017).

Slovenistika na VU, ki deluje več kot 20 let, se je uveljavila kot stabilen in za študente privlačen učni predmet ter tudi kot dejavnik razširjanja znanja o slovenskem jeziku, literaturi in kulturi v Litvi.

MADŽARSKA, BUDIMPEŠTA

Mladen Pavičić Slovenistika na Univerzi Loránda Eötvösa

Slovenistika, ki deluje v okviru Inštituta za slovansko filologijo Filozofske fakultete Univerze Loránda Eötvösa v Budimpešti (ELTE BTK), je na Madžarskem prisotna od leta 1981, ko je začel poučevati lektor Vlado Nartnik. Pred tem je v 50. letih 20. stoletja tu potekal višješolski študij porabskih učiteljev.

Status slovenistike je od leta 2006 enak statusom drugih študijskih smeri, ki delujejo v okviru Inštituta: študij poteka na prvi in drugi (magistrski) stopnji, prav tako je mogoče s slovenistično temo doktorirati. V okviru prvostopenjskega študija je slovenistika lahko glavni ali stranski predmet, magistrski študij pa je enopredmeten. Poleg tega so lektorske vaje iz slovenskega jezika obvezni izbirni predmet za študente drugih slavističnih študijskih smeri, *Srednjeevropskih in Balkanskih študij*, ter izbirni predmet za vse študente Filozofske fakultete, učitelji slovenistike pa predavamo v okviru *Srednjeevropskih in Balkanskih študij*.

Zgodovina slovenistike na ELTE BTK od začetkov do leta 1999 je podrobneje opisana v zborniku CSDTJ (1999: 49–52). Za slovenistiko sta najprej skrbela lektor dr. Vlado Nartnik (1981–1986) in lektorica Marjanca Mihelič (1986–1992), od štud. leta 1992/1993 pa dr. Mladen Pavičić – vsi trije napoteni iz Slovenije. Štud. leto 2006/2007 je bilo za položaj slovenistike na ELTE BTK prelomno, saj je ob uvedbi bolonjskih študijskih programov po zaslugi predstojnika Katedre za slovansko filologijo prof. dr. Istvána Lukácsa začel potekati slovenistični študij. Takrat se je na slovenistiko vpisala prva generacija prvostopenjskih, tri leta pozneje pa prva generacija magistrskih študentov. Že od začetka na slovenistiki predava dr. István Lukács, v štud. letih 2007/2008 in 2008/2009 je na njej poučeval dr. Marko Jesenšek z UM, od štud. leta 2009/2010 dr. Marija Bajzek Lukács, v štud. letih 2015/2016 in 2016/2017 asistent dr. Előd Dudás, od štud. leta 2017/2018 pa asistent György Rágyanszki.

Število študentov je v letih pred uvedbo slovenističnega študija nihalo med 10 in 20, od njegove uvedbe pa med 15 in 25. Prvostopenjski študij študenti glavnega predmeta zaključijo z jezikovnim in zaključnim izpitom, diplomskim delom in njegovim zagovorom, študenti stranskega predmeta pa z jezikovnim izpitom. Na koncu magistrskega študija čakata študente zaključni izpit in magistrsko delo z zagovorom. Prvi slovenistični diplomanti so prvostopenjski študij zaključili v štud. letu 2008/2009, prvi magistrski diplomanti sta bili podeljeni dve leti pozneje. Doslej je prvo-

stopenjski študij zaključilo 43 študentov, magistrskega 10, 5 pa jih je doktoriralo s slovenističnimi temami. V bližnji prihodnosti se obetata še dva doktorata.

Budimpeška slovenistika **mednarodno sodeluje** predvsem s FF UL in FF UM, s predavanjem pa je gostovala tudi dr. Maja Đukanović s Filološke fakultete Univerze v Beogradu. (Stiki z UP in UNG so bili doslej omejeni na obisk skupine študentov in lektorja na obeh fakultetah.) Doslej je gostovalo 18 profesorjev in profesorice, in sicer dr. Alenka Valh Lopert, dr. Alojzija Zupan Sosič, dr. Hotimir Tivadar, dr. Jožef Smej, dr. Maja Đukanović, dr. Marko Jesenšek, dr. Martina Orožen, dr. Mateja Pezdirc Bartol, dr. Melita Zemljak Jontes, dr. Mihaela Koletnik, dr. Miran Hladnik, dr. Mojca Smolej, dr. Natalija Ulčnik, dr. Miran Štuhec, dr. Polonca Šek Mertük, dr. Tone Smolej, dr. Vincenc Rajšp in dr. Zinka Zorko. Na področju **znanstvenoraziskovalne dejavnosti** je bila 26. 10. 2016 organizirana mednarodna znanstvena konferenca *Slovenistika 10* z 19 udeleženci, leto pozneje je izšel tudi zbornik predavanj s te konference. Poleg tega je István Lukács izdal slovenistične znanstvene monografije *A megváltó Mátyás király színeváltozásai a szlovén néphagyományban és szépirodalomban* (2001), *Közel s távol. Szlovén-magyar irodalomtörténeti tanulmányok* (2005) in *Paralele. Slovensko-madžarska literarna srečanja* (2006), Mária Bajzek Lukács pa *Slovar Gornjega Senika. A–L*. (2009) in prevod *Prekmurske slovenske slovnice Avgusta Pavla* (2013).

Za študijske potrebe slovenistike smo izdali *Szlovén irodalmi antológia* v štirih knjigah (2007–2010, ur. Mária Bajzek Lukács, István Lukács in Mladen Pavičić) in *Prekmuriano* Marka Jesenška v prevodu Mária Bajzek Lukács. Študenti budimpeške slovenistike so s **prevodi** sodelovali pri pripravi priročnika *Zsebszlovén – Žepna slovenščina* (2014) in *Antologije literature Ivana Cankarja s prevodi v tuje jezike* (2018), prav tako so prevedli dokumentarne filme *V letu hip hopa*, *Presihajoče jezero – Zadnji čoln*, *Spomini med koši* in *Toporišič – Samotni hodec skozi neprijazni čas* (2012). Delovna skupina, ki so jo sestavljali učitelji in doktorandi budimpeške slovenistike ter mariborska slovenistka Natalija Ulčnik, je napisala veliki madžarsko-slovenski slovar, ki je dostopen na spletni strani www.szotar.net.

V okviru slovenistike smo v zadnjih dvajsetih letih pripravili lepo število **kulturnih prireditev**, pogosto v sodelovanju z Veleposlaništvom RS v Budimpešti. Gostovalo je 43 slovenskih umetnikov, in sicer Aleš Čar, Aleš Šteger, Alojz Svete, Ana Pepelnik, Andrej Brvar, Andrej Ermenc Skubic, Andrej Hočvar, Andrej Rozman Roza, Anja Golob, Anja Mugerli, Blaž Milar, Davorin Lenko, Dino Bauk, Drago Jančar, Dušan Šarotar, Francek Mukič, Gašper Kralj, Ivana Djilas, Jani Kovačič, Jože Hradil, Jure Jakob, Kaja Blazinšek, Kajetan Kovič, Katarina Šetinc, Kristina Kočan, Lidija Dimkowska, Ljoba Jenče, Lucija Stupica, Marko Breclj, Mateja Gačnik, Matjaž Zupančič, Mojca Kumerdej, Nataša Kramberger, Polona Glavan, Primož Čučnik, Stanka Hrastelj, Suzana Tratnik, Štefan Kardoš, Tadej Golob, Tone Partljič, Vesna Lemaic, Vita Mavrič in Vlado Kreslin, pa tudi madžarski prevajalci slovenske književnosti Orsolya Gállos, Klára Körtvélyessy in László Lator. Od slovenskih založb se je predstavila Beletrina, v prostorih Inštituta za slovansko filologijo pa je bila na ogled razstava *Poljub jezika*. Prav tako na slovenistiki redno potekajo filmski večeri – v vsakem semestru so predvajani vsaj trije slovenski filmi.

Študenti so bili doslej štirikrat na strokovni **ekskurziji** po Sloveniji. Obiskali so vse štiri slovenske slovenistike in si ogledali velik del Slovenije od Lendave do Planice in nato do Kopa, pokukali pa so tudi v zamejstvo (Trst, Gorica).

Osrednji izziv v času usihanja študentov na visokošolskih ustanovah po vsej Evropi, ki ga je mogoče občutiti tudi na madžarskih filozofskih fakultetah, je pritegniti k študiju čimvečje število študentov in jim omogočiti, da bodo postali izvrstni slovenisti, ki bodo utrjevali vezi med narodom in državama. Slovenistika na osrednji madžarski filozofski fakulteti se je leta 2006 razvila iz lektorata v študijsko smer in s tem doživela preporod. Postala je središče madžarske slovenistike z živahnim znanstvenim in kulturnim utripom. To mora ostati tudi v prihodnje.

MADŽARSKA, SOMBOTEL

Elizabetha Emberšič Škaper, Ibolya Dončec Merkli Slovenistika v Univerzitetnem središču Savaria v Sombotelu

Slovenistika v Sombotelu deluje v okviru Oddelka za slavistiko Pedagoškega centra Daniela Berzsényija v Univerzitetnem središču Savaria Univerze Loranda Eötvösa že 40 let.

Status slovenistike je od leta 1980 dvojen, saj se po eni strani izvaja v obliki lektorata kot obvezni izbirni predmet in izbirni predmet v okviru drugih študijskih programov in smeri (npr. kroatistika, rusistika, zgodovina itn.), po drugi strani pa v okviru Katedre za slovenski jezik in književnost kot osnovna študijska smer za slavistiko (slovenistiko), ki se izvaja tudi z narodnostnim programom, kot t. i. nedeljena dvopredmetna pedagoška smer, obstajajo tudi različni »kratkotrajni« pedagoški programi ter izpopolnjevalni študij za poučevanje strokovnih predmetov v narodnostnem slovenskem jeziku.

Osnovna dodiplomska študijska smer (BA) traja tri leta, namenjena je študentom z znanjem slovenščine in tudi tistim brez jezikovnega predznanja na rednem oz. izrednem študiju. V okviru dodiplomskega nedeljenega pedagoškega programa se študenti lahko udeležujejo dvopredmetnega študija v različnih kombinacijah, tako npr. z zgodovino, matematiko, madžarščino in po željah kandidatov obstaja možnost kombinacije z ostalimi smermi, ki se izvajajo v Pedagoškem centru v Sombotelu. Na ustanovi obstaja več »kratkotrajnih« pedagoških programov, ki so razpisani za kandidate z vsaj eno visokošolsko diplomom. Študij je namenjen tistim, ki si želijo nadgraditi oz. pridobiti znanje iz slovenskega jezika na višji ravni ter postati profesorji slovenščine za srednje šole. Izpopolnjevalni študij za poučevanje strokovnih predmetov je namenjen učiteljem predmetnega pouka, ki so zaposleni v porabskih dvojezičnih šolah, in jim v štirih semestrih nudi strokovno in jezikovno izpopolnjevanje iz slovenščine.

Zgodovino slovenistike v Sombotelu lahko delimo na dve obdobji, tj. čas, ko je obstajal samo lektorat, oz. čas, ko je bila že ustanovljena slovenska katedra. Že od začetka 70. let prejšnjega stoletja je na takratni Visoki šoli v Sombotelu obstajala možnost za izobraževanje v slovenskem jeziku. V obliki lektorata in ciklusnih predavanj so pouk izvajali predavatelji takratne Pedagoške akademije v Mariboru. **Profesorji**, ki so poučevali na ustanovi in skrbeli za slovenski jezik, so bili dr. Marija Bratkovič, dr. Marija Grgič, dr. Zinka Zorko, dr. Janko Čar, dr. Zlata Vokač. S štud. letom 1980/1981 je bila pod vodstvom dr. Karla Gadanyija ustanovljena Katedra za slovenski

jezik in književnost, ki danes deluje v okviru Oddelka za slavistiko. Od ustanovitve katedre so redno zaposleni lektorji iz Slovenije in dva domača profesorja. Najdlje je nalogo **lektorja** opravljala dr. Elizabeta Bernjak, potem še dr. Anja Benko, dr. Janja Vollmaier Lubej in Jernej Ključevšek, sedanja lektorica na oddelku je Mojca Jesenovec, ki jo trenutno nadomešča Lea Vrečič Lehner.

Število študentov in diplomantov na slovenistiki se je v zadnjih petnajstih letih znatno zmanjšalo, saj je tudi število narodnostnih osnovnošolcev in srednješolcev majhno. Ob ustanovitvi katedre je bilo zanimanje za slovenski jezik kar veliko, vendar je to sčasoma upadlo, ker so bila delovna mesta slovenskega učitelja v porabskih narodnostnih šolah zasedena. Trenutno se za slavistiko letno odloči le 1–2 kandidata (zakon o narodnostih namreč omogoča študij slovenščine tudi z enim študentom), so pa tudi študijska leta, ko v študijski program ni vpisan noben redni študent.

V minulem obdobju je na slovenski katedri diplomiralo okrog sto rednih oz. izrednih študentov, večina jih je bila iz slovenskega Porabja. Diplomanti so končali študij na različnih smereh in se zaposlili na raznih področjih narodnostnega življenja.

Sombotelska slovenistika uspešno **sodeluje** z različnimi visokošolskimi ustanovami, tako doma kot v tujini, še posebej z UM. Pogosta so gostovanja profesorjev in profesorric, v zadnjih letih pa sodelujemo v evropskem projektu, ki ga vodi sombotelska univerza. Na področju **znanstvenoraziskovalne dejavnosti** smo od leta 1981 vsako tretje leto organizirali *Mednarodne slavistične dneve*, kjer so sodelovali priznani slavisti iz Madžarske in različnih držav. Ob vsaki konferenci je izšel tudi zbornik predavanj. Na slavistiki dolga leta izhaja revija za jezikoslovje in literarne vede *Studia Slavica Savariensia*.

Profesorji slovenistike sodelujemo z učitelji osnovnošolskih in srednješolskih vzgojno-izobraževalnih ustanov. Zadolženi smo bili za sestavo **učbenikov** za slovenski jezik v dvojezičnih osnovnih šolah (učbenik in delovni zvezek za slovenščino v 7. razredu ter učbenik in delovni zvezek za slovenščino v 8. razredu).

V okviru slovenistike smo v štiridesetih letih pripravili vrsto **kulturnih prireditev**, v zadnjih letih smo jih večkrat organizirali v sodelovanju s sombotelsko slovensko samoupravo. Vsakič se pridružimo **mednarodnemu kulturnopromocijskemu projektu** CSDTJ *Svetovni dnevi*, v okviru katerega smo na oddelek povabili več slovenskih književnikov (Feri Lainšček, Milan Vincetič, Tone Partljič ...), gostili predavatelje z drugih univerz ali predvajali nekaj slovenskih filmov za širše občinstvo. Zadnja tri leta v sodelovanju s Slovenskim filmskim centrom, CSDTJ, z Generalnim konzulatom RS v Monoštru, s Sombotelsko slovensko samoupravo v Sombotelu prirejamo *Filmske dneve* v kinu Agora Savaria. Prireditev pritegne tudi veliko obiskovalcev večinskega naroda, tj. Madžarov, in je namenjena spoznavanju Slovenije in slovenske filmske produkcije.

Izobraževanje v slovenskem jeziku na Univerzitetnem središču Savaria bo v prihodnosti zagotovljeno le v primeru, če bomo v sodelovanju z Državno slovensko samoupravo, ki je upravitelj dveh dvojezičnih porabskih šol, in s šolami pridobili študente za obstoječe akreditirane študijske programe. V porabskih izobraževalnih ustanovah se ponekod že soočajo s pomanjkanjem pedagoških kadrov, zato bi lahko bil osnovnim šolam pri pridobitvi mladih strokovnjakov v veliko pomoč ravno Oddelek za slavistiko, ki ima na razpolago raznoliko paleto študijskih programov. Pri prizadevanju, da bi s programi slovenistike seznanili čim širši krog naslovnikov, imamo pomembno vlogo sami, računamo pa tudi na druge slovenske organizacije, ki delujejo na Madžarskem.

Možnosti za učenje in usvajanje slovenskega jezika v Sombotelu obstajajo že 40 let. Zadnje čase zaznavamo upad zanimanja za slovenščino, zato je treba poiskati pravo motivacijo in obenem pot do ljudi, da bi se vključili v študijske programe slovenistike, saj je prihodnost nekega naroda oz. narodnosti v veliki meri odvisna prav od znanja jezika in poznavanja lastne kulture.

NEMČIJA, BERLIN

Boštjan Dvořák Slovenščina na Humboldtovi univerzi v Berlinu

Pouk slovenščine na Humboldtovi univerzi v Berlinu (Humboldt-Universität zu Berlin – HU), ki v intenzivni obliki poteka že 15 let, se je razvil iz **statusa** primerjalnega seminarja za jezikoslovce, ki sem ga kot sodelavec raziskovalnega inštituta ZAS (Zentrum für Allgemeine Sprachwissenschaft) leta 2004 ponudil kot lingvistični dodatek za študente slavistike in drugih jezikoslovnih ved v okviru oddelka za južno slavistiko na slavističnem inštitutu (Seminar für Slawistik) na HU. Program primerjalnega študija slovničnih struktur, ki sem si ga zamislil kot nadgradnjo v okviru slavistike in indoevropske lingvistike, izhajajoč iz posebnosti slovenskega jezika (etimologija, glagolski vid, zaimki, klitične strukture, dvojina, modalnost itn.), je leta 2004 sprejela prof. dr. Barbara Kunzmann Müller, ki je južna slavistka in slovenistka, in ga vgradila v slavistični program; zanimanje je bilo že v prvem semestru veliko, saj je bila predavalnica polna.

Med naslednjim semestrom sem opazil, da se udeležencem pridružuje vse več **študentov**, ki jih zanima slovenščina in bi se je radi naučili kot jezika za praktično rabo, zato sem seminarju dodal tečaj, ki je potekal kot uvod pred primerjalnim delom. Iz teh dveh enot sta se v naslednjih štirih semestrih razvili po eni strani redni skupini začetnikov (tečaj I) in nadaljevalcev (tečaj II), pouk se je osredotočal na usvajanje slovničnih osnov in razvijanje komunikacijskih zmožnosti, saj so sčasoma prevladali udeleženci slavistike, ki so se oprijeli slovenščine kot drugega ali tretjega slovanskega jezika ali pa so se pripravljali na takrat vse bolj popularne študijske izmenjave in prakse v Sloveniji – po drugi strani pa sem ohranil lingvistični seminar za primerjalne študije in poleg tega vpeljal še književnega, v okviru katerega nastopajo slovenski pesniki, pisatelji, dramatik, pa tudi znanstveniki in študenti ter druge kulturno aktivne osebe, ki jih vabim na predstavitve v sklopu njihovega bivanja v Berlinu. Seminar je bilo treba zaradi vse večje udeležbe (tudi čez 60 udeležencev) v nekaterih letih oziroma semestrih (recimo 2007 in 2008) razdeliti celo na štiri skupine (dve začetniški in dve nadaljevalni).

Literarni del seminarja se krepi tudi na osnovi vse večjega sodelovanja s slovenskim veleposlaništvom, ki slovenskim umetnikom omogoča rezidenčno bivanje v nemški prestolnici, med katerim lahko nastopijo v seminarju – predtem pa sem nastopajoče vabil na lastno pobudo. Na slovenistiki HU so tako **gostovali** številni ustvarjalci in predavatelji, med njimi Boris Pahor, Nataša Kramberger, Anja Golob, Peter Mlakar, Suzana Tratnik, Jana Ritter, Tomaž Šalamun, Lili Buthmann Condé, Evald Flisar, Jedrt Lapuh Maležič, Teodor Illek, Evidika Cuder, Elizabeta Lindner,

Nadine Vollstaedt, Dimitri Brandolin in Marcel Nagel, Lutz Mauk, dr. Alenka Žitnik, Rok Andres, Martin Strel, Andreja Rustja Moškotevc, Jaka Plešec in drugi.

Kulturne prireditve so za udeležence tudi priložnost za stik z govorjenim jezikom in slovensko kulturo, organizirane pa so v večernih urah, da se jih lahko udeleži čim večje število zainteresiranih, tudi tistih, ki se zanimajo za slovenščino izven univerzitetnega okolja. Predstavitve in predavanja potekajo večinoma v slovenščini, po potrebi pa jih simultano prevajam.

Že po nekaj nadaljevalnih tečajih sta se na podlagi pridobljenega jezikovnega znanja nekaterih udeležencev lahko razvila najprej **literarno-prevajalski** in nekoliko pozneje še **jezikoslovni krožek**; v okviru prvega je skupina študentov v dveh semestrih kot prvi projekt prevedla knjigo dr. Berte Jereb *Mali vitezi*, ki je v nemškem prevodu izšla pri celovski Mohorjevi družbi, lotili pa smo se še številnih drugih podvigov, medtem ko smo v okviru jezikoslovnega projekta sodelovali tudi pri pripravi *Žepne slovenščine*.

Z namenom spoznavanja dežele smo, tudi s podporo radia Multikulti (urednica Martina Konda) in organizacije Mali vitez (dr. Berta Jereb), organizirali tudi nekaj **ekskurzij** v Slovenijo. Nekaj študentov, ki so v Berlinu začeli s prvim tečajem za začetnike, je po uspešni praksi celo nadaljevalo in zaključilo študij v Sloveniji in/ali se tam stalno naselilo.

Prav v času največjega zanimanja za slovenščino je – kot **posledica spremembe študijskega modela** in hkratne uvedbe **varčevanja univerze** (omejitev splošne študijske ponudbe in popolna prekinitev financiranja ter spletnega napovedovanja enot odtlej stranskih predmetov) – prišlo do opaznega osipa udeležbe, ki pa se je sčasoma izravnal s povečanim obsegom aktivnosti že udeleženih študentov in zunanjih udeležencev (študentov z drugih univerz in neštudentov). Udeležba pri pouku in prireditvah sicer niha od semestra do semestra, zanimanje za slovenščino pa ostaja veliko in se znova celo povečuje.

V sklopu plodnega **mednarodnega sodelovanja** in sodelovanja s CSSTJ potekajo tudi uspešni slovensko-nemški programi izmenjav. Poleg učnih materialov in možnosti, ki jih CSSTJ nudi študentom na primer v obliki intenzivnih poletnih tečajev, se je v Berlinu uveljavilo tudi poučevanje slovenščine v obliki prakse, ki ga izvajajo slovenisti iz Slovenije; učne semestrskeske prakse so s svojimi posebnimi didaktičnimi metodami doslej zelo uspešno opravili npr. Alenka Žitnik, Vito Poredoš in Neža Slosar.

V sodelovanju s CSSTJ v Ljubljani, Slovenskim kulturnim centrom v Berlinu, Veleposlaništvom RS v Berlinu in seveda Humboldtovo univerzo se trudimo za ponovno utrditev in razširitev statusa slovenščine, ki vzbuja zanimanje ne le med slavisti, ampak kot tipološko zanimiv in v mnogih pogledih edinstven jezik s številnimi posebnostmi tudi med germanisti in splošnimi jezikoslovci. Udeležba oseb raznolikih narodnosti in maternih jezikov na slovenistiki (nemščina, slovenščina, poljščina, češčina, ruščina, bolgarščina, srbsščina, latvijščina, španščina, francoščina, italijanščina, estonščina, finščina) omogoča najrazličnejše primerjalne študije, kot so vplivi med slovenščino in nemščino in nova dognanja o ugrofinsko-baltoslovanskih vzporednicah.

Prevajanje slovenske literature klasičnih in sodobnih avtorjev, ki ga spodbujata Slovenski kulturni center (mag. Gregor Jagodič) in Javna agencija za knjigo, odpira nove oblike sodelovanja, ki bodo v prihodnje povezane tudi z rednimi predstavitvami slovenske književnosti in kulture v obliki nastopov na Humboldtovi univerzi.

NEMČIJA, KÖLN

Nejc Robida Slovenistika na Univerzi v Kölnu

Prve zamisli o slovenistiki v Kölnu segajo na začetek leta 2015, in sicer je ideja zaživela na pobudo Monike Pemič, ki je ugotovila, da lahko čaka slovenščino boljša prihodnost v Kölnu kot v Hamburgu, in tako se je začela **zgodovina** slovenistike v Kölnu. Že v naslednjem študijskem letu (2015/2016) smo na Slavističnem inštitutu Univerze v Kölnu (UzK) v okviru CSDTJ in predvsem s podporo prof. dr. Jörga Schulteja, s pomočjo prof. dr. Daniela Bunčiča ter takratne veleposlanice mag. Marte Kos Marko in ministrice dr. Maje Makovec Brenčič odprli novo slovenistiko.

Mag. Marta Kos Marko je Inštitut obiskala spomladi 2015 in v pogovoru s profesorjema preverila pripravljenost in možnosti za razvoj slovenistike, kar je pospešilo priprave za preselitev lektorata iz Hamburga v Köln. Pobudnica Monika Pemič je postala tudi prva lektorica, slovenščina pa je od takrat eden izmed obveznih izbirnih jezikov. Lektorica je kot vodilna članica Cologne-Bonn Centre for Central and Eastern Europe v prvem letu z osnovno strokovno literaturo in drugim učnim gradivom dopolnila knjižnico. Leta 2016 je slovenistiko v Kölnu obiskala tudi predstavnica slovenskega veleposlaništva v Berlinu Maja Brdnik. Po prvem letu se je tedanja lektorica, ki je bila ves čas znanstveno aktivna, poslovala in nadaljevala svojo pot kot raziskovalka. V štud. letu 2016/2017 je slovenščino poučevala Kristina Eder, ki je nadaljevala začeto delo, uspelo ji je tudi ohraniti zanimanje študentov za slovenski jezik in slovensko kulturo ter na Inštitutu ozavestiti možnost učenja slovenščine. Nasledil jo je Nejc Robida, ki slovenski jezik v Kölnu poučuje od štud. leta 2017/2018. Omeniti moramo še dr. Željka Markovića, ki je med letoma 2000 in 2003 na svojo pobudo dvakrat tedensko izvajal fakultativni tečaj slovenščine.

Slovenistika domuje na Inštitutu in ima **status** obveznega izbirnega in izbirnega predmeta v okviru različnih študijskih programov, glavni med njimi so *Slavistika*, *Regionalne študije vzhodne in srednje Evrope*, *Evropska pravna lingvistika*, *Primerjalna književnost*, *Kulturna in intelektualna zgodovina med vzhodom in zahodom* itn. Študenti lahko slovenščino izberejo kot *Schwerpunktsprache* oziroma glavni jezik ali pa kot *Zweitsprache* oziroma drugi jezik.

Slovenščina ima na slavistiki UzK med jeziki najkrajšo tradicijo, a glede števila študentov od drugih jezikov vseeno ne odstopa. Od odprtja slovenistike v letu 2015 število študentov počasi, a vztrajno raste. V prvem letu je bilo študentov 6, prav tako drugo leto, v štud. letu 2017/2018 je slovenščino obiskovalo 10 študentov in toliko tudi v naslednjem letu.

Slovenistika pri organizaciji **kulturnih dogodkov** dobro in vedno tesneje sodeluje s Slovenskim kulturnim centrom Berlin, povezani pa smo tudi s FF UL, saj smo gostili več predavateljev z Oddelka za slovenistiko in tudi nekaterih drugih, kot sta Oddelek za klasično filologijo in Oddelek za slavistiko. Stiki z drugimi lektorati na Inštitutu so dinamični in produktivni, redno prirejamo skupne slovanske filmske cikle in zgodovinska predavanja. Tudi študenti slovenščine so dejavni, s svojimi **prevodi** so na primer sodelovali pri projektu *Svetovni dnevi Ivana Cankarja*.

Lektorji v Kölnu so poleg poučevanja slovenščine in organiziranja kulturnih dogodkov tudi **znanstvenoraziskovalno** aktivni, s svojimi prispevki sodelujejo na konferencah in simpozijih, ki jih prirejajo UzK ter druge univerze v Nemčiji in tujini. S pomočjo različnih prispevkov študentom predstavljajo slovenski jezik, kulturo in zgodovino tudi izven seminarja slovenskega jezika. V prihodnje bomo znanstveno sodelovanje s FF UL poglobili z novimi Erasmus bilateralnimi pogodbami in snovanjem skupnega magistrskega študijskega programa, načrtujemo pa predvsem še boljše sodelovanje s Slovenci iz celotne pokrajine Severno Porenje - Vestfalija, ki že zdaj aktivno sodelujejo in se udeležujejo naših prireditev, saj ima Köln zelo dobro strateško lego in prometne povezave.

Čeprav je slovenistika v Kölnu še mlada, ima slovenščina dolgo tradicijo. Romanja Slovencev, ki so se vsakih sedem let odpravili na pot v Kelmorajn, kot smo poslovenili tudi samo ime mesta Köln am Rhein, segajo v 12. stoletje. Eno takšnih romanj je v svojem s kresnikom nagrajenem romanu z naslovom *Katarina, pav in jezuit* opisal tudi Drago Jančar, zato je po vsem zapisanem in tem, kar je bilo narejeno, študij slovenščine v Kölnu logično in nujno nadaljevanje že v srednjem veku začete zgodbe.

NEMČIJA, MÜNCHEN

Marjanca Jerman Slovenistika na Univerzi Ludwiga Maximiliana München

Slovenistika, ki deluje v okviru Oddelka za slovansko filologijo Fakultete za jezikoslovje in književnost Univerze Ludwiga Maximiliana (LMU), je na Bavarskem prisotna od leta 1925. Slavistika v Münchnu, katere predstojnik je prof. dr. Ulrich Schweier, ponuja integrirani študij jezikoslovja in književnosti ter kulturno-znanstveni študij s področij družbe, kulture in intermedialnosti. Slavistika obsega večino slovanskih jezikov: ruščino, češčino, poljščino, bosanščino-hrvaščino-srbščino, ukrajinščino in bolgarščino, slovenščina pa ima status drugega obveznega jezika (enako tudi slovaščina). Med težišči slavistike je treba poudariti področji ukrajinistike in balkanske filologije ter medkulturno usmerjeni študij literarnih ved, ki je na številnih področjih povezan s primerjalno književnostjo. Poleg tega je münchenska slavistika del elitnega magistrskega študijskega programa *Vzhodnoevropske študije*. Na področju povezovanja z drugimi univerzami deluje *Kolokvij SPIM*, ki omogoča stalni dialog med doktorandi Slavističnih inštitutov v Salzburgu, Passauu, Innsbrucku in Münchnu. Poleg tega Inštitut za slavistiko izdaja vrsto znanstvenih publikacij: *Die Welt der Slaven*, *Die Slavistischen Beiträge*, *Sagners Slavistische Sammlung*, *Der Wiener Slawistische Almanach* in *Russian Linguistics*.

Zgodovina slovenistike na LMU od začetkov do leta 1999 je podrobneje opisana v zborniku CSDTJ (1999: 85–86). **Lektorici**, ki sta od tedaj poučevali slovenistiko, sta bili dr. Mateja Jemec Tomazin in Iris Meško. Od štud. leta 2009/2010 do danes slovenščino poučuje Marjanca Jerman kot pogodbeno sodelavka.

Status slovenistike je od leta 2009 nespremenjen. Slovenščino lahko vpisujejo študenti, ki so vpisani v dodiplomske ali magistrske študijske programe, vendar jo lahko kot prvi obvezni jezik študenti dodiplomskega programa vpišejo šele od 5. semestra naprej. Zato je večina slušateljev iz magistrskih programov in drugih smeri, ki so na svojih strokovnih področjih povezani s slovenskimi fakultetami, ali pa slovenščino vpišejo iz drugih razlogov. V zimskem semestru potekata stopnji slovenščina 1 in 3, v poletnem pa 2 in 4, in sicer po 4 ure tedensko na vsaki stopnji.

Število študentov na slovenistiki je v zadnjem desetletju konstantno, 5–10 študentov v posameznem semestru. Zaradi dejstva, da je slovenščino na dodiplomskem programu mogoče izbrati šele od 5. oziroma 6. semestra dalje, je število študentov slavistike razmeroma majhno.

V glavnem slovenščino vpisujejo študenti drugostopenjskega študijskega programa slavistike in študenti drugih smeri. Slednji se želijo slovensko naučiti zaradi študijskih izmenjav, tako da slovenščino obiskujejo največ dva semestra.

Knjižnica slavistike obsega 31.421 knjig (stanje iz leta 2017) in se v poletnem semestru 2019 zaradi prostorske stiske na Inštitutu za slavistiko seli na nove lokacije.

Mednarodno sodelovanje slovenistike poteka v okviru gostovanj profesorjev in profesorice, v zadnjih letih sta na LMU predavali dr. Mateja Jemec Tomazin na temo strokovnih jezikov in terminoloških slovarjev v dobi digitalizacije in dr. Ana Toroš s predavanji: *Alojz Gradnik in nemška književnost* in *Od Pomola San Carlo do tržaških kavarn: dogajalni prostori slovenske in italijanske poezije o Trstu prve polovice 20. stoletja*).

V okviru slovenistike smo v zadnjih letih pripravili **kulturne prireditve**, ki so bile dobro obiskane. Nekatere smo organizirali v sodelovanju z Generalnim konzulatom RS iz Münchna in Bavarsko-slovenskim društvom. Leta 2011 smo v počastitev slovenskega kulturnega praznika priredili literarni večer z Vinkom Möderndorferjem, prevode besedil so pripravili študenti. Leta 2012 smo v Literarni hiši München gostili Mojco Kumerdej in Evalda Flisarja. Istega leta smo v okviru projekta *Svetovni dnevi slovenskega dokumentarnega filma* priredili *Hip hop večer*, koncert Murata in Partizana v slovenskem in nemškem jeziku (projekt *Slojtsch*). Prevode pesmi Vlada Kreslina v nemščino smo zaokrožili s koncertom v klubu Loft aprila 2013. Januarja 2019 smo na LMU ponovno priredili slovenski kulturni praznik v sodelovanju z Generalnim konzulatom RS iz Münchna in Slovenskim kulturnim centrom iz Berlina; ob tej priložnosti sta Prešernovo poezijo recitirala Aleš Valič v slovenskem in Urs Remond v nemškem jeziku. V času delovanja Slovenske čitalnice v Regensburgu smo obiskovali tudi nekatere tamkajšnje prireditve, med drugim predavanje Ifigenije Simonovič o Vitomilu Zupanu. V maju 2011 smo organizirali strokovno ekskurzijo v Slovenijo. Večkrat smo obiskali Bavarsko državno knjižnico, ki hrani Brižinske spomenike. Ob zaključku leta smo prirejali filmske večere na primer *Outsider* (2010), *Petelinji zajtrk* (2011), *Rdeči boogie* (2012) in *Tisoč ur bridkosti za eno uro veselja* (2019) v okviru *Svetovnih dni Ivana Cankarja*.

Sodelovali smo pri projektih *Svetovni dnevi* in tako pripravili **prevode** podnapisov filma *V letu hip hopa* (2012), priročnika *Taschenslowensich. – Žepna slovenščina* (2014), izbor besedil za *Antologijo literature Ivana Cankarja s prevodi v tuje jezike* (2018).

V letih od 2009 do 2013 je lektorica Marjana Jerman izven pogodbenih obveznosti izvajala tedensko dve dodatni uri prevajanja za nadaljevalce, saj vseskozi obstaja veliko zanimanje za učenje slovenščine na nadaljevalni stopnji. Kljub prizadevanjem nam v zadnjih desetih letih ni uspelo realizirati polovičnega lektorskega mesta. Razlog za to je upad študentov na slavistiki – ne le na LMU, temveč po celotni Nemčiji. Kljub temu pa je dosedanji predstojnik dr. Ulrich Schweier naklonjen nadaljnjemu obstoju slovenistike v Münchnu, podpira delovanje lektorata in sodelovanje s slovenskimi univerzami in drugimi institucijami.

NEMČIJA, REGENSBURG

Slavo Šerc Slovenistika na Univerzi Regensburg

Z ustanovitvijo Univerze Regensburg in z začetkom predavanj v štud. letu 1967/1968, najprej na pravni, ekonomski in filozofski fakulteti, se je izpolnila želja, ki jo je mogoče zasledovati tja v leto 1487, ko je bavarski vojvoda Albreht IV. skupaj z regensburškim mestnim svetom poslal peticijo papežu. Ta je prošnji sicer ugodil, vendar na voljo ni dal samostana, kamor naj bi se univerza po zamislih načrtovalcev vselila. Načrti za univerzo v Regensburgu so spet postali aktualni spet v času tridesetletne vojne. Ko so leta 1633 mesto osvojili Švede, naj bi ustanovili protestantsko univerzo, potem pa je mesto zavzela cesarjeva vojska in načrti so spet propadli. Ob premetitvi univerze v Landshutu sta bili za novo lokacijo izbrani dve mesti: Regensburg, ki je leta 1810 postal del Kraljevine Bavarske, in München, za katerega se je kralj Ludvig I. slednjič odločil.

Status slovenistike se je začel oblikovati že v ustanovitvenem letu regensburške univerze 1967, ko je svoje delovanje vzpostavila slavistika. Razdeljena je bila – tako kot še danes – na dve stolici (za jezik in literaturo), ki sta jo leta 1967 zasedla dr. Karl-Heinz Pollok iz Göttingena in dr. Erwin Wedel z Münchenske univerze; združeni sta bili v Inštitut za slavistiko, ki je pod okriljem Filozofske fakultete IV – jezikoslovje in literarne vede. Obe stolici sta imeli asistenta, znanstvenega sodelavca in tajnico. Ob tem je imel Inštitut pet lektoratov, in sicer za ruščino, poljščino, češčino, srbohrvaščino in bolgarščino. Druge slovanske jezike, ki niso bili organizirani kot lektorat, so poučevali sodelavci Inštituta – slovaščino, ukrajinščino, mednje je takrat spadala tudi slovenščina. Prvi je poučevanje prevzel mag. Peter-Axel Krase v zimskem semestru 1978/1979, nato v zimskem semestru 1979/1980 dr. Klaus Koszinowski, ki je poučeval do poletnega semestra 1984. V zimskem semestru 1984/1985 so bile vaje iz slovenščine naloga dr. Reinharda Iblerja, poznejšega profesorja v Magdeburgu in Marburgu na Lahni. V poletnem semestru leta 1985 je delo prevzel Slavo Šerc, in sicer dve uri tedensko. Pozneje je število ur variiralo, največ jih je bilo osem tedensko, zdaj pa se je ustalilo pri šestih urah na teden. Slovenski jezik v Regensburgu je izbirni predmet.

Slovenščina v Regensburgu ni navzoča samo v obliki lektorata, temveč tudi s številnimi predavanji, branji in drugimi prireditvami. Pred samostojnostjo Slovenije so na univerzi s posameznimi **predavanji** gostovali profesorji ljubljanske univerze (dr. Franc Jakopin, dr. Matjaž Kmecl, dr. Boris Paternu, dr. Miran Hladnik, dr. Vasja Predan) ali pa so bili gostujoči profesorji (dr. Jože Toporišič).

Organizirani so bili številni **kulturni dogodki**, npr. branja in nastopi slovenskih pesnikov in pisateljev, med drugimi so nastopili Gorazd Kocijančič, Primož Čučnik, Andrej Hočevar, Marko So-

sič, Drago Jančar, Tomaž Šalamun, Iztok Osojnik, Barbara Korun, Jani Kovačič, Taja Kramberger, Andrej Blatnik. S študenti sodelujemo tudi pri projektih *Svetovni dnevi*, ki jih organizira CSSTJ, nazadnje s **prevodi** izbranih besedil za *Antologijo literature Ivana Cankarja s prevodi v tuje jezike* (2018).

V poletnem semestru leta 2008 je lektor Slavo Šerc organiziral cikel predavanj, koncertov, branj in filmskih predstav z naslovom *Poznate Slovenijo*. Nastopili so Zoran Predin, Andrej Blatnik, ddr. Igor Grdina in Gregor Podlogar. V mestnem kinu pa so bili predvajani filmi Vinka Mödendorferja *Pokrajina št. 2, Od groba do groba* Jana Cvitkoviča in *Pod njenim oknom* Metoda Pevca.

Slovenščina ima na Univerzi Regensburg dolgo tradicijo, saj je prisotna že od ustanovitve leta 1967. Najprej so jo poučevali nemški slavisti, leta 1985 je poučevanje prevzel Slavo Šerc. V tem času je poskušal študentom približati slovenski jezik, z branji, s projekcijami filmov in s predavanji pa tudi Slovenijo in slovensko kulturo nasploh. S tem je slovenščina izpolnjevala pomembno poslanstvo: s kulturnega vidika krepiti sodelovanje med Slovenijo in Bavarsko. Ti odnosi so, kot vemo, zgodovinskega pomena, prav tako pa so pomembni tudi v današnjem času, ko dobiva sodelovanje med državami in regijami v Evropski uniji vse večjo težo.

NEMČIJA, TÜBINGEN

Irma Kern Nachtsheim Slovenistika na Univerzi v Tübingenu

Na Filološki fakulteti Univerze Eberharda-Karla v Tübingenu (FF UT) poteka **študij slovenščine** v okviru študijskega programa *Slavistika*, študirati je možno pet smeri slovanskih jezikov: ruščino, poljščino, češčino, bosanščino-hrvaščino-srbščino (BKS) in slovenščino. V okviru *Slavistike* je obvezen študij dveh slovanskih jezikov, pri čemer lahko študenti kot prvi jezik izberejo ruščino, poljščino ali češčino, slovenščina ima **status** drugega jezika. *Slavistiko* je možno študirati kot glavni predmet ali kot stranski predmet, slovenščino kot dodatni stranski predmet ali kot t. i. obvezno ključno kvalifikacijo na področju, ki ni primarna študijska smer, lahko pa jo izberejo tudi študenti drugih študijskih smeri (npr. pravo, ekonomija, računovodstvo in finance, politologija, pedagogika, retorika, zgodovina, geografija, kulturologija).

Slovenistika je bila v okviru *Slovanskega seminarja* FF UT vzpostavljena leta 1989. Zgodovina slovenistike na UT je podrobneje popisana v zborniku CSDTJ (1999: 139–141). **Lektorji** slovenščine iz Slovenije so bili Janez Štrbenc, dr. Marja Bešter, dr. Marko Stabej, dr. Irena Orel, dr. Ina Ferbežar, dr. Uršula Krevs, Danijela Bakovnik, Nina Blažon, dr. Saška Štumberger in Mojca Šoštar-ko. Od štud. leta 2011/2012 naprej je lektorica slovenščine dr. Irma Kern Nachtsheim. **Predstojnik** *Slovanskega seminarja* je prof. dr. Tilman Berger, vodilni nemški slavist jezikoslovec, strokovnjak na področju jezikovne zgradbe slovanskih jezikov. Njegova namestnica je prof. dr. Schamma Schahadat, strokovnjakinja na področju slovanskih literatur in literarne teorije. Habilitirani **profesor** za južnoslovanske jezike je prof. dr. Jochen Raecke, ki po upokojitvi še vedno predava, pri njem študenti opravljajo diplomska, magistrska in doktorska dela na teme iz slovenske književnosti in kulture. Nosilka predmeta slovanske literature je prof. dr. Schamma Schahadat, ki je vključila v svoj literarnovedni seminar tudi sklop slovenska literatura 20. stol. Slovensko literaturo posreduje tudi lektorica slovenščine dr. Irma Kern Nachtsheim, mag. Matthias Jakob podrobneje vključuje poglavja o slovenski literaturi v praktične literarne delavnice, ki spremljajo literarnovedni seminar. Predmeti s področja slovenistike se izvajajo kot obvezni oz. obvezni izbirni predmeti.

Po bolonjski reformi je večji delež **študentov** Nemcev, ki največkrat nimajo slovenskih korenin. Za študij slovenščine se pogosto odločijo, ker je na smeri *Slavistika* v ponujenih modulih obvezno izbrati dva slovanska jezika, slovenščino izberejo kot drugi jezik. Razlogi za študij slovenščine so različni: najpogosteje jih vodi želja po znanju vsaj enega južnoslovanskega jezika, nekatere pri-

vlačita lepa dežela in kultura, želijo si komunicirati s Slovenci v slovenščini, nekateri so s slovenščino povezani na drugih študijskih področjih (npr. politologija, ekonomija, zgodovina itn.), kjer se ukvarjajo s »slovenskimi« temami, zato želijo brati slovensko strokovno literaturo (pripravljajo diplomsko delo ali pišejo disertacijo), ali jo študirajo iz osebnih razlogov (npr. ljubezni). K študiju jih pritegneta poglobljen študij v majhnih skupinah in dodatne obštudijske dejavnosti.

Od štud. leta 2012/2013 je na slavistiki na dodiplomskem programu s temo iz slovenske literature **diplomiralo** sedem študentov, magistrirale so tri študentke, in sicer Marilena Zabitoglou na temo značilnosti tipičnih jezikovnih struktur v slovenskih propagandnih besedilih, Maria Gollmer, Kristina Zeitler na temo analize pojavljanja originalnih slovenskih pravljicnih figur v slovanskih pravljicah; študentka slovenščine Carmen Thamm je promovirala na Inštitutu za politologijo na Univerzi Tübingen z doktorsko disertacijo na temo primerjane analize delovne in socialne politike EU v Nemčiji, Avstriji in Sloveniji. Verena Deutsch je po diplomi na FF UT uspešno nadaljevala študij na magistrskem programu na FF UL na študijskem programu *Zgodovina*, Marilena Berlot pa pripravlja disertacijo na *Slavistiki* na temo iz slovenske moderne. Tudi po diplomi študenti pogosto nadaljujejo učenje slovenščine. Po starem programu (pred bolonjskim študijem) je s temo iz slovenske literature diplomiralo osem študentov.

Študente slovenščine lektorica usmerja k dodatnemu delu, med drugim k **prevajanju** slovenske literature v nemščino. Do zdaj so izšla tri knjižna dela: 1. *Geschichten über Prešeren/Zgodbe o Prešernu Janeza Mušiča*, prevedla študentka slovenščine Constanze Becker (2014), ki ga študenti uporabljajo kot dodatno gradivo za obravnavo Prešernove poezije. 2. *Das Mädchen, das alles weiss – Eine Auswahl slowenischer Kurzgeschichten/Dekle, ki vse zna – izbor prevodov slovenske kratke proze v nemščino* (2016), prevod Kristina Matkovič, Marilena Berlan, Constanze Becker. 3. *Bei Sonnenuntergang spazierten sie zu zweit am Meer entlang..., Eine Auswahl slowenischer Kurzgeschichten/Izbor slovenske kratke proze Ob sončnem zahodu* (2018), prevod Carmen Thamm, Kristina Zeitler, Constanze Becker. Študenti so prevedli v nemščino tudi podnapise za slovenski dokumentarni film *Ivana Kobilca* (2013), prispevali prevode za *Taschenslowenisch/Žepna slovenščina* (2014) in za *Antologijo literature Ivana Cankarja s prevodi v tuje jezike* (2018).

V letu 2012 smo na FF UT uvedli prireditve *Slovenski kulturni dan*, ki je postala že tradicionalna. V okviru prireditve organiziramo **strokovna srečanja**, na katerih sodelujejo kot predavatelji slovenski profesorji in znanstveniki, med drugimi od leta 2012 dr. Miran Hladnik, dr. Silvija Borovnik, dr. Katja Mihurko Poniž, dr. Vida Jesenšek, dr. Saška Štumberger, dr. Saša Vojtech Poklač, dr. Aleksandra Derganc, dr. Janko Trupej, dr. Tanja Žigon, pesnik in prevajalec Aleš Šteger (pogovor o njegovem ustvarjanju in ogled filma z njegovimi besedili *Brezmejno* v kinu Löwen v Tübingenu), dr. Urška Perenič, dr. Matej Šekli, akademik dr. Jože Krašovec, dr. Mladen Uhlík. V Tübingenu se trudimo ozaveščati slušatelje in obiskovalce na literarnih popoldnevih tudi o delu in pomenu Primoža Trubarja. Poleg poučevanja jezika študentom predstavljamo temeljna poglavja slovenske literature na **kulturnih dogodkih in ekskurzijah** (*Hallo Luther – živjo, Trubar, Slovenska Biblia Slavica* – donacija SAZU Evangelisches Stift, *Iz Tübingena v Memmingen in Kempten, Trubarjeva evropska dimenzija ob 25-letnici slovensko-nemških odnosov, Trubarjeva misel in Prešernov duh* na otvoritvi novega konzulata RS v deželi Baden Württemberg. V Cankarjevem letu smo predstavljali literaturo Ivana Cankarja na Posvetu Slovencev v Nemčiji. Študenti poglobljajo znanje slovenščine na SSJLK na FF UL ter aktivno sodelujejo pri projektih *Svetovni dnevi* v organizaciji CSDTJ.

V Tübingenu uspešno **sodelujemo** s slovenskim veleposlaništvom v Berlinu, s Konzulatom RS v Münchnu in z Uradom Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu (npr. sodelovanje študentov slovenščine FF UT na prireditvi *Skupaj praznujemo 25 let Slovenije/Zusammen feiern wir 25'* v Stuttgartu z literarno predstavitevijo *Dekle, ki vse zna* (2016); v maju 2017 na *Dnevih slovenske kulture* v Stuttgartu s prispevkom Trubarjeva evropska dimenzija in na otvoritvi slovenskega častnega konzulata RS v Stuttgartu s Prešernovo poezijo), prav tako s Koordinacijo slovenskih društev v Nemčiji in z Bavarsko-slovenskim društvom v Münchnu, zlasti v okviru predavanj lektorice o temah iz slovenske literature (Trubar, Prešeren, Cankar) in umetnosti (slovensko slikarstvo).

Slovenistika v okviru *Slovanskega seminarja* na FF UT **mednarodno sodeluje** z UL, UM in UNG. Akademske vezi med Tübingenom in Ljubljano so vse pogostejše, prof. dr. Tilman Berger je večkrat predaval na FF UL, v letu 2017 je sodeloval na *12. srečanju Združenja za slovansko jezikoslovje* v Ljubljani. Prof. dr. Schamma Schahadat kot vodja mednarodnega prevajalskega projekta *Transstar* uspešno sodeluje s prevajalskim oddelkom na FF UL, kjer je tudi predavala. Projekt je povezal univerze v šestih državah (Univerzo v Ljubljani, Karlovo univerzo v Pragi, Univerzo v Lodžu, Univerzo v Zagrebu, Univerzo Tarasa Ševčenka v Kijevu), vključuje pa tudi druge institucije, kot so Literaturhaus Stuttgart, Collegium Bohemicum (Ustí nad Labem), Goethe Institut (Kijev) in Villa Decius (Krakov). V okviru projekta je nastalo knjižno delo *Fünf Wege zur Übersetzung* (Pet poti do prevoda), izbor prevodov sodobne slovenske literature v nemščino.

Dejavnosti slovenistike v Tübingenu podpira in spodbuja CSDTJ, tesno je tudi povezovanje lektorata z drugimi slovenističnimi oddelki na slovenskih institucijah, z drugimi slovenistikami sodelujemo na področju informiranja, pretoka idej in medkulturnega posredovanja. Stremimo k cilju, da bi se študenti v čim večji meri odločali za študij slovenščine in da bi v prihodnosti na Slovanskem seminarju FF UT lahko slovenščino študirali tudi kot prvi jezik v okviru slavistike.

POLJSKA, GDANSK

Maša Guštin Slovenistika na Univerzi v Gdansku

Lektorat slovenskega jezika je bil vzpostavljen v štud. letu 2005/2006 s **statusom** obveznega izbirnega predmeta v okviru slavističnega študija (Katedra slavistike) na Univerzi v Gdansku. Na začetku so se slovenščine učili študenti 4. letnika v okviru diplomskega študija, po vpeljavi bolonjskega sistema študija pa se je učijo študenti 2. letnika v okviru dodiplomskega študija oz. študenti 1. letnika magistrskega študija.

Lektorat slovenščine vse od začetka delovanja vodi in na njem **poučuje** dr. Maša Guštin. **Število študentov** je v 15 letih nihalo od 25 do 6 na skupino, nekaj let pa lektorat tudi ni deloval, predvsem zaradi kadrovskih težav in ne zaradi zmanjšanega števila zainteresiranih študentov za slovenščino.

Študenti v okviru lektorata slovenskega jezika ne spoznavajo samo slovenščine in Slovenije, temveč se tudi aktivno udeležujejo pri pripravi različnih **kulturnih projektov**. Gostili smo več predavateljev, strokovnjakov, znanstvenih raziskovalcev oz. profesorjev s slovenskih univerz, npr. dr. Mateja Šeklija, dr. Janoša Ježovnika, dr. Leonoro Flis itn., ter več kulturnih ustvarjalcev, igralcev, pisateljev, režiserjev, novinarjev, na primer Sašo Pavček, Tomaža Šalamuna, Vlada Žabota, Aleša Čara, Aleša Štegra, Primoža Čučnika, Gregorja Podlogarja, Ano Pepelnik, Ženjo Leiler, Gorana Vojnoviča in Jana Cvitkoviča. Sodelovali smo pri projektih STU, organizirali različne mednarodne kulturne projekte (*Slovenija na Baltiku*, *Svetovni dnevi slovenskega filma*, *Svetovni dnevi slovenske literature*, *Svetovni dnevi slovenskega dokumentarnega filma* ...), kakor tudi kulturne projekte na Poljskem oz. v Gdansku (*Festival Slavistike*, *Slovenski okus z Robertom Maklovičem*, *Slovenski pesniki pod lupo Ministrstva Literature* ...). Pri kulturnih projektih smo redno sodelovali z mesti Gdansk, Gdynia in Sopot, z Veleposlaništvom RS na Poljskem oz. Veleposlaništvom Poljske v Sloveniji, s poljskimi in slovenskimi kulturnimi centri oz. inštitucijami, kot so ACK Alternator, Nadbałtyckie Centrum Kultury, Klub ŻAK, Instytut Kultury Miejskiej, Študentska založba, Beletrina, Slovenski Filmski Center, Slovenska Kinoteka, RTV Slovenija itn.). Pri dogodkih je pogosto sodelovalo ter nam finančno pomagalo društvo Triglav-Rysy. V okviru založbe Międzymorze smo sodelovali pri pripravi **publikacij**, in sicer smo izdali dve antologiji (antologijo sodobne slovenske kratke proze *Noc w Lublanie* in sodobno pesniško antologijo *Równoległa realność*) ter prevoda

dveh slovenskih romanov, *Čefurji raus!*/*Czefurzy raus!* Gorana Vojnoviča ter *Ljubezni Sinjebradca/Miłości Sinobrodego* Vinka Möderndorferja. Sodelovali smo tudi pri drugih projektih CSDTJ, npr. pri **prevajanju** priročnika *Žepna slovenščina* v poljščino.

Glede na to, da je zanimanje študentov za slovenščino kar veliko, upamo, da bomo po zaključenih reformah, ki so trenutno v teku, od prihodnjega leta spet intenzivno delovali v obliki lektorata, do takrat pa vodja slovenistike sodelujem pri projektih, povezanih s slovensko kulturo, med drugim decembra pri dnevih slovenskega filma v Varšavi in Gdansku, ki jih organizira Veleposlaništvo RS v Varšavi s podporo Ministrstva za zunanje zadeve, oziroma pri mednarodni konferenci o slovensko-poljskem medkulturnem dialogu v Katovicah.

POLJSKA, KATOVICE

Monika Gawlak, Tina Jugović Slovenistika na Šlezijki univerzi v Katovicah

Šlezijška slavistika letos praznuje petinštirideseto obletnico obstoja. Slovenistika **deluje** na Inštitutu za slovanske jezike na Filološki fakulteti v Sosnovcu. Leta 1991 se je na pobudo prof. dr. Emila Tokarza odprl prvi redni študij slovenistike na Poljskem (slovenščina je bila prisotna tudi pred letom 1991, in sicer v okviru študija srbsko-hrvaške filologije in jugoslavistike). Po ustanovitvi je vse do štud. leta 2017/2018 deloval kot samostojni študij z možnostjo izbire drugih južno- ali zahodnoslovanskih jezikov ali kot drugi študijski jezik, zdaj pa se izvaja kot drugi študijski jezik ter kot obvezni izbirni predmet v okviru študijskega programa *Slovanska filologija*. V štud. letu 2018/2019 se je slovenščino učilo 45 **študentov**, povprečno pa se zanjo odloči okoli 30 do 40 študentov letno, od tega ena tretjina na drugi študijski stopnji. Študenti, ki se v drugem letniku odločijo za slovenščino kot drugi študijski jezik, poleg jezikovnih vaj obiskujejo tudi druge slovenistične predmete: pregled slovenske književnosti, opisno slovnico, prevod in tolmačenje.

V obdobju od leta 2004/2005 do 2017/2018 je na šlezijški slovenistiki nastalo 78 **diplomskih** in 65 **magistrskih del**, največ s področja literarne vede in jezikoslovja, v zadnjih letih tudi prevodoslovja (podatki po letu 2004, ko so se dela začela beležiti v študijskem informacijskem sistemu). Študenti, ki se odločijo za nadaljnji študij, lahko slovenistične teme raziskujejo v sklopu doktorskega študija jezikoslovja, literarne vede ali kulturologije. Od leta 1999 so znanstveni naslov z **doktorati** s slovenistično temo pridobili Joanna Pszczoła, Agnieszka Będkowska-Kopczyk, Nikolaj Jež, Marcin Baniowski, Monika Gawlak, Regina Wojtoń, Andrej Šurla, Maja Jasińska, Marlena Gruda in Joanna Ciešlar, ena kandidatka pripravlja doktorsko disertacijo.

Na področju slovenističnega jezikoslovja na Šlezijki univerzi so **predavali** prof. dr. Emil Tokarz, prof. dr. Władysław Kryzia, dr. Agnieszka Będkowska-Kopczyk in dr. Maja Jasińska. Teoretično usmerjene predmete iz literarne vede, prevodoslovja ter slovenistične seminarje so vodili prof. dr. Božena Tokarz, prof. dr. Zdzisław Darasz, dr. Joanna Pszczoła in dr. Monika Gawlak. Zakonca Emil in Božena Tokarz sta za svoje dolgoletno prizadevanje za uveljavljanje slovenskega jezika in literature ter povezovanje slovenske in poljske kulture prejela Pretnarjevo nagrado, oba sta tudi dopisna člana Slovenske akademije znanosti in umetnosti.

Predmeti jezikovne vaje (jezik v rabi), občasno tudi vaje iz opisne slovnice in vaje iz književnosti, so zaupani **učiteljem** iz Slovenije, ki so na Šlezijko univerzo napoteni iz Slovenije. Od leta

1998/1999 so vaje vodili lektorji dr. Andrej Šurla, Mateja Tirgušek, Urška Kerin in Barbara Upale, od leta 2011/2012 jih izvaja Tina Jugović. V štud. letu 2018/2019 so slovenistične predmete poučevale dr. Monika Gawlak, doktorandka Weronika Wóznicka in Tina Jugović.

Na šlezjski slovenistiki je nastala vrsta strokovnih **publikacij**, pomembni monografski deli, ki sta izšli po letu 1999 s področja slovenističnega jezikoslovja, je napisal dr. Władysław Kryzia: *Polskie i słoweńskie predykaty modalne o znaczeniu »chcieć«, »móc«, »musieć«, »powinien« na poszerzonym tle słowiańskim* (2005) ter *Słoweński, Słoweńcy, Słowenia: zarys historii języka i kształtowania się świadomości narodowej* (2008). Med literarnozgodovinske publikacije sodijo dela, posvečena Srečku Kosovelu in Gregorju Strniši, in sicer *Med destrukcijo in konstrukcijo. O poeziji Srečka Kosovela v kontekstu konstruktivizma* (2013) dr. Božene Tokarz ter *Świat poetycki Gregora Strniśy* (2012) dr. Monike Gawlak. Prevodoslovno delo dr. Božene Tokarz *Spotkania. Czasoprzestrzeń przekładu artystycznego* (2010) vključuje kontekst prevodov poljske literature v Sloveniji in slovenske na Poljskem.

Na šlezjski slavistiki vsako leto od leta 2009 naprej izide zvezek revije *Przekłady literatur słowiańskich* (dostopno na <http://www.pls.us.edu.pl/sl/>), ki se posveča vprašanem literarnega prevoda in prevajanja v okviru južnoslovanskih jezikov. Na tem mestu naj dodamo še zbornik *Komunikacja międzykulturowa. Przekład. Komparatystyka. Teoria i historia literatury* (ur. Monika Gawlak idr. 2016), s katerim so se slovenski in poljski literarni zgodovinarji, teoretiki in prevodoslovci poklonili profesorici dr. Boženi Tokarz. Omenimo tudi **prevode** študentov v priročniku *Kieszonkowy słowenski – Żepna slovenščina* (2014), *Antologiji literatury Ivana Cankarja s prevodi v tuje jezike* (2018) ter prevode podnapisov dokumentarnih in igranih celovečernih slovenskih filmov, npr. *V letu hip hopa* (2011), *Čefurji raus* (2013).

Študenti slovenistike se udeležujejo tudi **obštudijskih dejavnosti**, npr. številnih predavanj gostujočih strokovnjakov iz Slovenije, dr. Božidarja Jezernika, dr. Bernarda Nežmaha, dr. Toma Virka, dr. Mojce Smolej, dr. Toneta Smoleja, dr. Nikolaja Ježa, dr. Mirana Hladnika, dr. Silvije Borovnik, dr. Marka Jesenška idr. Slovensko kulturno in intelektualno življenje jim približujejo tudi **kulturne prireditve**, ki jih vseskozi podpira CSDTJ, nekatere dogodke pa smo pripravili v sodelovanju z drugimi slovenskimi ter poljskimi kulturnimi ustanovami. Samo v zadnjih desetih letih smo organizirali več kot štirideset večjih prireditev, ki so promovirale slovensko kulturo v prestižnih ustanovah kulturnega življenja Katovic. Širši šlezjski javnosti so se predstavili priznani ustvarjalci, Miha Mazzini, Goran Vojnović, Polona Glavan, Vlado Žabot, Suzana Tratnik, Jure Potokar, Iztok Osojnik, Jani Kovačič, Maja Novak, Nejc Gazvoda in mnogi drugi. Za posredovanje vsebin, povezanih s kulturo in aktualnimi dogajanjmi v Sloveniji, skrbimo tudi na spletu in na Facebooku v skupini *Słowenia za hałdami*.

Študentom neposredni stik s slovensko družbo in kulturo omogočajo tudi različne oblike študijske mobilnosti, opravljanje delovne prakse v Sloveniji, udeležba na SSJLK ter strokovne ekskurzije, omenimo zadnje iz leta 2017, kjer smo skupaj z varšavskimi slovenisti raziskovali slovenske pustne običaje. V letu 2019/2020 smo se povezali s polonisti z UL v skupnem projektu *Slovensko-poljska kulturna izmenjava*, v katerem si študenti izmenjujejo pisma in avtorske videoposnetke.

Šlezjska slovenistika oz. slavistika se sooča z izzivi, ki jim botrujejo slabša kadrovska zasedenost, globalne spremembe na trgu dela, demografski padec ter reforma visokega šolstva na

Poljskem (t. i. Konstytucja dla nauki), s katero bo že v štud. letu 2019/2020 prišlo do prestrukturiranja organizacijskih enot Šlezijske univerze. V tem trenutku je težko predvideti, kako bodo reforma ali vsesplošne družbene spremembe vplivale na status in obseg posameznih filologij. Dinamičnim premikom bo lažje slediti z oblikovanjem takega študijskega programa, ki bo poleg specifičnega znanja vključeval tudi razvijanje vseživljenjskih spretnosti, s katerimi se diplomanti lažje vključujejo v poklicno življenje. Po drugi strani pa skušamo ohraniti raven in ponudbo akademskih vsebin ter negovati izjemnost posameznih študijskih usmeritev, ki je v primeru šlezijske slavistike prevajalske ter komunikacijsko-medjezikovne narave.

POLJSKA, KRAKOV

Bojana Todorović Slovenistika na Jagelonski univerzi v Krakovu

Slovenistika na Jagelonski univerzi v Krakovu je nastala kot prva na Poljskem in sodi med najstarejše slovenistike, ki so bile odprte v tujini (55. SSJLK 2019: 190). Njena **zgodovina** sega v leto 1925, ko je bil slovanski študij v Krakovu razširjen na pet kateder, katedro za umetnostno zgodovino slovanskih narodov pa je prevzel ljubljanski profesor dr. Vojeslav Molè. Predaval je bizantinsko in slovansko umetnost, ukvarjal pa se je tudi s slovenskim jezikom in književnostjo. Zaradi njegovih prizadevanj so štipendije za študij na krakovski slavistiki dobivali tudi slovenski slavisti, ki so se ob svojem raziskovalnem delu posvečali tudi poučevanju slovenščine. Že v štud. letu 1926/1927 je lektorsko delo neformalno opravljal bodoči literarni zgodovinar dr. Anton Slodnjak, v letnem semestru štud. leta 1938/1939 pa dr. Rozka Štefan, kasnejša predavateljica za poljščino in prevajalka poljske književnosti na FF UL. Po drugi svetovni vojni je bila v Krakovu od 1956 do 1958 na študijskem izpopolnjevanju dr. Breda Pogorelec s FF UL, ki je od poletnega semestra 1956/1957 poučevala tudi slovenščino. Ni zanesljivih podatkov, ali sta delala kot lektorja tudi štipendist jezikoslovec dr. France Tomšič leta 1928 ter rusist dr. Franc Jakopin leta 1959.

Do pomembne organizacijske spremembe je prišlo leta 1962/1963, ko je – po enoletnem študijskem bivanju na Poljskem – na osnovi mednarodne pogodbe o izmenjavi lektorjev na takratni katedri za slovansko filologijo začela uradno delati kot lektorica dr. Martina Orožen s FF UL. Od takrat je delovno mesto lektorja stalno in slovenščina se poučuje kontinuirano. Slovenski lektorat je bil na začetku popolnoma izbiren predmet v okviru študija slavistike, že v naslednjem štud. letu ga je obiskovalo devet študentov. Naslednji lektor je bil Franc Drolc, ki naj bi glede na določila pogodbe v letih 1964/1965 ter 1965/1966 poučeval 10 ur tedensko. Za njim je od leta 1966/1967 delovala dr. Katarina Šalamun Biedrzycka, prevajalka slovenske in poljske književnosti, ki je bila lektorica najprej pet let, nato pa spet leta 1974/1975. Leta 1976 je v Krakovu zagovarjala doktorat o poeziji A. Podbevška in A. Vodnika. Vmes je bil tri leta (1971–1974) zaposlen Dušan Pirc.

O najzgodnejšem obdobju slovenistike v krakovskem arhivu žal ni veliko podatkov, prav tako so ti včasih netočni. Tudi v Ljubljani se hranijo poročila šele od srede 70. let, ko je iz katedre že nastal Oddelek za slovansko filologijo. Na osnovi teh poročil je delovanje slovenistike v obdobju od srede 70. do konca 90. let opisal Aleksander Križ v zborniku CSSTJ (1999: 75–78). V tem času

so slovenščino poučevali **lektorji** dr. Tone Pretnar (1975/1976–1980/1981 ter 1982/1983), vmes Andreja Duhovnik Antoni (1981/1982), nato dr. Silvija Borovnik (1983/1984), dr. Jasmina Šuler Galos (1984/1985–1987/1988 ter 1992/1993), vmes dr. Mladen Pavičić (1988/1989–1991/1992), dr. Simona Klemenčič (1993/1994), Aleksander Križ (1994/1995), ponovno dr. Mladen Pavičić (1995/1996), dr. Alenka Jensterle Doležal (1996/1997 ter 1998/1999–1999/2000) in vmes spet Aleksander Križ (1997/1998), nato pa mag. Bojana Todorović od jeseni leta 2000 naprej.

Slovenščina ima od začetka **status** obveznega izbirnega dodatnega jezika v okviru študija enega od petih južno- in zahodnoslovanskih jezikov, in sicer češčine, slovaščine, bolgarščine, srbščine in hrvaščine. V zadnjih dveh desetletjih je število ur nihalo, slovenski lektorat pa je bil obvezni izbirni predmet v 4. in 5. letniku oziroma po uvedbi bolonjske reforme na drugi stopnji študija (prvi vpis na 2. stopnjo je bil izveden leta 2010/2011).

V letih od 1999 do 2003 je slovenistični program obsegal skupno 300 ur lektorata (pet semestrov po štiri ure tedensko) ter predmeta opisna slovnica in kultura Slovenije. Postopoma je bil zmanjševan do 90 ur lektorata (trije semestri po dve uri tedensko), kar je bila posledica prilaganja na bolonjski sistem študija. Tak obseg je imel obvezni program v letih od 2003 do 2012. Od 2012/2013 se je slovenski lektorat izvajal od 2. letnika dalje (dve uri tedensko, na prvi stopnji 120, na drugi 90 ur), od leta 2018/2019 pa je okrepljen program na 2. stopnji, ki poleg intenzivnega lektorata (210 ur v treh semestrih) obsega še 60 ur predavanj in vaj iz stilistike, zvrstnosti jezika in prevajanja.

Z uvajanjem bolonjske reforme so se slovenistični predmeti lahko pojavljali tudi kot izbirni. Tako se je od leta 2006/2007 oblikovalo več skupin študentov, ki so začele s povsem izbirnim lektoratom slovenščine že na prvi stopnji študija in ga na drugi stopnji nadaljevale kot obvezni izbirni predmet. Lektorica je večkrat izvedla tudi predmet kultura Slovenije, po enkrat pa predmete zgodovina slovenskega knjižnega jezika, slovenščina med slovanskimi jeziki, prevajalske vaje iz slovenščine ter ikone slovenske literature. Leta 2014/2015 sta bila tako slovenski lektorat kot kultura Slovenije izvajana na Oddelku za vzhodnoslovansko filologijo. V letih 2006/2007 ter 2007/2008 je bil slovenski lektorat kot lektorat drugega jezika prisoten na izrednem študiju *Slovanskih jezikov in kultur*.

Od leta 2016/2017 izbirne predmete o slovenski književnosti ter vaje iz stilistike in prevajanja izvaja dr. Marlena Gruda, ki je redno zaposlena od leta 2018. S tem se je poleg lektorskega odprlo še drugo slovenistično delovno mesto, kar pomeni močno okrepitev študija.

Nenehno povečujoča se izbira slovenističnih predmetov je pozitivno vplivala na odločitve študentov za pisanje **slovenističnih diplom**. Tako so v tem času nastala tri slovenistična magistrska dela (Zuzanna Jabłońska je pisala o romanu J. Virka *Smeh za leseno pregrado*, Patrycja Truchlińska o slovaško-slovenski medjezikovni homonimiji, Marcelina Musiał pa o prevajanju slenga v romanu G. Vojnoviča *Čefurji raus!*) ter pet prvostopenjskih diplom, od tega ena na izrednem študiju. Še dve diplomii prve stopnje sta bili zagovarjani na Oddelku za vzhodnoslovansko filologijo.

Slovenistične jezikoslovne, literarne, zgodovinske in kulturne vsebine, ki so zajete pri mnogih rednih splošnoslavističnih predavanjih, s svojim znanjem še dodatno dopolnjujejo številni **gostujoči predavatelji** iz Slovenije. Študentom slovenskega lektorata so predavali mdr. dr. Jože Pirjevec, dr. Mojca Smolej, dr. Nataša Pirih Svetina, dr. Silvija Borovnik, dr. Peter Vodopivec, dr. Saška

Štumberger, dr. Matej Šekli, dr. Tone Smolej, dr. Peter Svetina, dr. Danila Zuljan Kumar, dr. Jasna Fakin Bajec, dr. Špela Ledinek Lozej, dr. Vesna Požgaj Hadži, dr. Vincenc Rajšp, dr. Niko Jež.

Posebno koristen in privlačen način spoznavanja slovenske kulture predstavljajo za študente neposredni stiki s slovenskimi **ustvarjalci**. Med avtorji, ki so do zdaj gostovali v Krakovu, je treba navesti literate Vlada Žabota, Majo Vidmar, Barbaro Korun, Milana Deklevo, Gorana Vojnoviča, Iztoka Osojnika, Majo Novak, Meto Kušar, Anjo Golob, Evalda Flisarja, Alenko Jovanovski, Primoža Čučnika, Boruta Goloba, Alenko Jensterle Doležal, Barbaro Pogačnik, Janija Virka, Braneta Mozetiča, Klemena Piska, prevajalko Katarino Šalamun Biedrzycko ter režiserja Janeza Lapajneto in Francija Slaka.

Spoznavanje s slovensko kulturo omogočajo tudi številni **projekti**, ki jih pogosto izvajamo v sodelovanju s CSDTJ in v katere so vključeni predvsem študenti. Med njimi velja iz zadnjih dveh desetletij omeniti obeležitev 500-letnice rojstva Primoža Trubarja z nizom študentskih predavanj, praznovanje 20-letnice krakovske slovenistike in 90-letnice Univerze v Ljubljani, filmske projekcije (projekta *Svetovnih dni* ob stoletnici slovenskega filma in o slovenski literaturi na filmu, izbor igranih ter dokumentarnih filmov študentov AGRFT, projekcije slovanskih filmov za študente slavistike ter več posameznih prikazov), prevajalske delavnice *Zlati čoln* (v sodelovanju s prevajalnimi avtorji, namenjene poljskim slovenistom in bohemistom), slovenistični jezikovni teden (z intenzivnimi jezikovnimi vajami in družabnimi prireditvami), predstavitev slovenščine na univerzitetni prireditvi *Noč jezikov* ali na festivalu znanosti na Glavnem trgu v Krakovu.

Del **kulturnih dogodkov** nastaja tudi v sodelovanju med lektoratom in veleposlaništvom RS, in sicer npr. praznovanje 600-letnice kronanja Ane Celjske v Krakovu za poljsko kraljico, znanstvena konferenca in dvojezični zbornik (*V Galiciji in ob Soči. Poljaki in Slovenci na frontah 1. svetovne vojne*, 2016) o Slovencih in Poljaki med 1. svetovno vojno na Fakulteti za zgodovino, razstava o Jožefu Reslju v Mestnem tehničnem muzeju ali prevajalske delavnice na Miloszevem literarnem festivalu.

V zadnjih dvajsetih letih je bilo **število študentov**, ki so obiskovali slovenski lektorat, zelo visoko, povprečno jih je bilo 90. Manj kot 70 (66 oz. 67) jih je bilo le v letih 2004/2005 ter 2005/2006, preko 100 pa jih je bilo v letih 2006/2007–2008/2009 ter 2014/2015–2015/2016. Rekordno je bilo leto 2015/2016, ko je poleg 106 študentov slavistike slovenski lektorat ter kulturo Slovenije obiskovalo tudi 53 rusistov.

Aktualno stanje na slovenistiki v Krakovu daje zaradi velikega števila ur, namenjenih slovenskemu lektoratu, redne prisotnosti slovenističnih predmetov, pa tudi števila študentov ter dveh delovnih mest razloge za optimističen pogled v prihodnost.

POLJSKA, LODŽ

Vesna Bukovec Slovenistika na Univerzi v Lodžu

Na Filološki fakulteti v Lodžu je bilo mogoče študirati slovenščino že leta 1995. Takrat je bila v okviru Katedre za zgodovino poljskega jezika in slovanske filologije na pobudo tedanje vodje prof. dr. Marie Kamińskiej ustanovljena Katedra za slovansko filologijo.

Od začetka je katedro vodila prof. dr. Małgorzata Korytkowska, po njeni upokojitvi pa je vodenje od leta 2012 prevzel predstojnik prof. dr. Georgi Minczew. **Zgodovina** slovenistike v Lodžu do leta 1999 je podrobneje opisana v zbornikih CSSTJ (1999: 79–80) in 50. SSJLK (2014: 139–146). Danes slovenistika deluje v okviru Katedre za slovansko filologijo Univerze v Lodžu. Slovenščina se študira na Katedri za slovansko filologijo, na diplomskem študiju v povezavi z enim od južnoslovanskih jezikov – bolgarščino ali srbsščino. Po zaključenem triletnem dodiplomskem študiju lahko študenti nadaljujejo študij na magistrskem in doktorskem študiju.

Po zadnjih podatkih je število študentov, vpisanih v štud. letu 2018/2019, 29. Slovenščina je vodilni oz. glavni (A) jezik v drugem letniku, v prvem in petem letniku pa lahko študenti izberejo slovenščino kot drugi (B) jezik. V obdobju 2014–2018 je bilo napisanih 16 diplomskih del, povezanih s slovenščino in slovensko kulturo, ter devet magistrskih del. V štud. letu 2018/2019 je za izjemne dosežke na področju slovenističnega jezikoslovja študentka Magdalena Gapsa prejela Škrabčevo štipendijo.

Lektorice in lektorji iz Slovenije, ki so poučevali in skrbeli za slovenistiko od samega začetka, so bili Aleksander Križ (1996–2009), dr. Janja Vollmaier Lubej (2009–2011), Mateja Gojkošek (2011–2014), dr. Boris Kern (2014–2015) in Vesna Bukovec (2015–). Poleg lektorja ima slovenistika tudi domače profesorje, ki predavajo književnost in jezikoslovje. V štud. letu 2018/2019 je književnost predavala dr. Anetta Buras-Marciniak, jezikoslovje pa dr. Anna Stefan in dr. Marek Majer (prof. dr. Agnieszka Zatorska je bila na raziskovalnem dopustu).

Na slovenistiki se izvajajo lektorat oz. praktični jezik, opisna slovnica slovenskega jezika, zgodovina in kultura Slovenije, slovenska književnost, zgodovina slovenskega jezika in prevajanje. Didaktični program je s štud. letom 2018/2019 obogaten tudi z dvema novima predmetoma, in sicer jezik v turizmu in poslovni jezik (oba predmeta vodi lektorica). V okviru loške slovenistike deluje tudi znanstveni krožek sv. Cirila in Metoda, ki ga v štud. letu 2018/2019 vodi dr. Anna Stefan. Cilj krožka je študentom približati slovansko zgodovino, kulturo in umetnost, sodelovanje

na različnih seminarjih in konferencah, simpozijih ter znanstvenih srečanjih. V okviru krožka so v mesecu aprilu potekale slavistične delavnice na območju Podlasia (vzhod Poljske).

Loška slovenistika uspešno **mednarodno sodeluje** z različnimi visokošolskimi ustanovami in organizira gostovanja številnih profesorjev in predavateljev. V zadnjih letih (2014–2019) so v okviru različnih programov sodelovali dr. Saška Štumberger, dr. Damjan Huber, dr. Ljudmil Dimitrov, dr. Anja Mrak, dr. Branislava Vičar, dr. Andrej Šurla, dr. Maša Guštin, dr. Boris Kern, dr. Lucija Čevnik in mgr. Agata Głaz. Prav tako se zaposleni na katedri redno udeležujejo slovenističnih simpozijev in seminarjev v Sloveniji ter drugje.

Skupaj s kolegi na Katedri skrbimo za promocijo slovenščine in pripravljamo različne **kulturne dogodke**. Vsako leto predstavimo slovenistiko oz. študij slovenščine na dnevu odprtih vrat za srednješolce – *Dzień Otwarty*, prav tako pa slovenščino in Slovenijo predstavimo tudi v okviru Festivala tehnike in umetnosti. Med štud. letom je organiziranih več filmskih večerov in drugih kulturnih dogodkov. Eden bolj odmevnih je bil v štud. letu 2014/2015, ko so na gostovanje prišli člani skupine Laibach.

Zanimanje za študij slovenskega jezika in književnosti na Filološki fakulteti v Lodžu je precejšnje, kar dokazuje število diplomantov, magistrantov in doktorandov, s katerim bi se težko pohvalila katera druga slovenistika na Poljskem. Prav tako ne moremo spregledati dejstva, da je Univerza v Lodžu vzgojila lastni slovenistični kader. Številne publikacije na področju jezikoslovja, književnosti in kulture loških slovenistov pa nazorno prikazujejo vlogo, ki jo ima loška slovenistika v razvoju znanosti. Tudi v prihodnje se bomo v Lodžu trudili za kakovosten študij in organizacijo različnih kulturnih dogodkov ter gostovanj.

POLJSKA, VARŠAVA

Jasmina Šuler Galos Slovenistika na Univerzi v Varšavi

Varšavska slavistika je pred tremi leti praznovala stoletnico svojega obstoja. Od leta 1993 v Inštitutu za slovansko filologijo, kasneje preimenovanem v Inštitut za zahodno in južno slavistiko, poteka tudi študij slovenistike. Sprememba naziva je bila povezana z določitvijo novih didaktičnih ciljev, prilagojenih obvezujočim znanstvenim paradigmam, kar je narekovalo korenito spremembo učnih načrtov. Več o spremembah do leta 1999 je napisanega v zborniku CSDTJ (1999: 143–144); pomembnejše vsebinske spremembe po letu 2004 so izpostavljene v nadaljevanju.

Status slovenistike je v okviru novega študijskega programa poudarjeno interdisciplinarne narave in daje prednost trem širšim raziskovalnim področjem: procesu oblikovanja kulturne identitete pri posameznih zahodno- in južnoslovanskih narodih, sobivanju teh kultur znotraj širših kulturno-političnih struktur ter raziskovanju štirih južnoslovanskih (bolgarščina, hrvaščina, srbsščina, slovenščina) in dveh zahodnoslovanskih jezikov (češčina, slovaščina). Posodobljeni učni program je seveda zajel tudi študij slovenistike. Trenutno študenti na dveh stopnjah (dodiplomski študij je v skladu s smernicami bolonjske reforme dvodelen, slovenistiko pa je mogoče vpisati vsako tretje leto) poslušajo 12 slovenističnih predmetov (zbornik 55. SSJLK 2019: 129–134). V okviru dodiplomskega študija je lektorat slovenščine tudi obvezni izbirni predmet, ki se konča z izpitom na ravni B2. Učni načrt posebej izpostavlja vodeno in samostojno raziskovalno delo študentov ter pisanje znanstvenih in poljudnoznanstvenih besedil v izbranem slovanskem jeziku, zato lahko študenti slovenistike že v drugem letniku poslušajo slovenistična predavanja v slovenščini. Pomemben del učnega programa so tudi prevajalske delavnice.

K ugledu varšavske slovenistike je med učitelji veliko prispeval prof. dr. Zdzisław Darasz, dolgoletni predavatelj slovenske literature in kulture na Univerzi v Varšavi. Številnim generacijam varšavskih slovenistov je bil profesor Darasz učitelj, mentor in naklonjen svetovalec. Profesorjeva obsežna bibliografija vsebuje prispevke s področja slovenske literature, esejistike, literarne teorije in kulture. Ob upokojitvi leta 2017 so njegovi sodelavci in prijatelji izdali slovensko-poljski jubilejni zbornik *Czytać, wędrować, być. Tom dedykowany Profesorowi Zdzisławowi Daraszowi* (2016, ur. M. Bogusławska, J. Goszczyńska in J. Šuler Galos). Poleg dr. Zdzisława Darasza sta slovenistične predmete eno študijsko leto vodili tudi Izabela Chojnicka-Wolna ter dr. Grażyna Łyżwa. Lektorica dr. Jasmina Šuler Galos je bila na Univerzo v Varšavi napotena iz Slovenije leta

1993. Od leta 2016 sta na Inštitutu zaposleni tudi absolventka varšavske slovenistike in doktorica slovenistike dr. Marta Cmiel-Bażant ter absolventka slovenistike in polonistike ter doktorica polonistike dr. Joanna Bilińska, ki je leta 2013 zagovarjala doktorsko disertacijo *Analiza in leksikografski opis Lindejevega slovarja za namene digitalizacije*, njene aktualne publikacije pa se nanašajo na povezavo med poljskim in slovenskim slovaropisjem v prvi polovici 19. stoletja. Za razvoj slovenistike v Varšavi so zaslužni tudi predstojniki Oddelka za južno in zahodno slavistiko, ki so naklonjeno spremljali njen razvoj ter se trudili ohraniti samostojni študij tudi v letih, ko zanimanje za slovenistiko med študenti ni bilo veliko.

Število **diplomantov** druge bolonjske stopnje je od ustanovitve smeri do danes nihalo med 14 in 3, zadnja leta se občutno manjša. Upad števila študentov ne vpliva na kvaliteto študija. Dokaz za to so licenciatske in diplomske naloge, dve doktorski disertaciji slovenistične smeri ter rastoče število slovenističnih publikacij v poljskem znanstvenem tisku. Leta 2005 je diplomantka varšavske slovenistike Grażyna Łyżwa uspešno zagovarjala doktorsko disertacijo z naslovom *Relacija svoboda – oblast – moralnost v prozi Vladimírja Bartola*, dvanajst let kasneje je za disertacijo *Slovenska literarna kritika med obema vojnama (1918–1941)* prejela naziv doktorice humanističnih znanosti tudi Marta Cmiel-Bażant, ki danes na varšavski slovenistiki vodi več kulturoloških in literarnozgodovinskih predmetov.

Raziskovalni projekti, konference in publikacije so – v skladu s smernicami Inštituta – zasnovani interdisciplinarno in večkulturno, število slovenističnih razprav v njih pa se iz leta v leto povečuje. Znanstveno tehtni so tudi študentski prispevki, ki nastajajo bodisi v okviru projektov STU bodisi znotraj učnega programa (na primer obisk slovenskih pisateljev in pesnikov na urah slovenščine ali predavanja gostujočih profesorjev v okviru mednarodnih štipendijskih programov). V sodelovanju z Veleposlaništvom RS v Varšavi vsako leto počastimo slovenski kulturni praznik, trudimo pa se vzpostaviti tudi stik s poljskimi kulturnimi institucijami. Z založbami sodelujemo pri pripravi avtorskih večerov, pisanju uredniških recenzij, organizaciji tiskovnih konferenc ter izbiranju za prevod primernih del. Zelo cenimo tudi sodelovanje z drugimi slovenistikami na Poljskem. Tako je v sodelovanju s študenti slovenistike iz Katowic leta 2017 nastal raziskovalni projekt *Pustovanje v Sloveniji*, ki je zajemal študentsko ekskurzijo, predavanja za študente, pisanje člankov in poročil ter predstavitev slovenskih pustnih običajev.

Leta 2009 sta izšli dve kulturološko usmerjeni študentski publikaciji. Prva je naslovljena *Poljaki v Sloveniji/Polacy w Słowenii* (2009, ur. M. Cmiel, A. Kołeczek, P. Lament, A. Łubińska, A. Pieńkowska) in je zasnovana kot zbirka poglobljenih intervjujev. Druga je zbornik prispevkov s študentske konference, ki so jo organizirali varšavski študenti, na njej pa so z referati sodelovali predstavniki vseh poljskih slovenistik – prispevki so zbrani pod naslovom *Sodobna slovenska kultura in njene korenine/Współczesna kultura słoweńska i jej źródła* (2009, ur. Z. Darasz). Istega leta je v sodelovanju s slovenisti iz Gdanska in pod mentorstvom dr. Maše Guštin in dr. Jasmine Šuler Galos izšla tudi zbirka **prevodov** kratke proze z naslovom *Noč v Ljubljani/Noc w Lublanie* (2009). Na 49. Tednu slovenske drame je bila predstavljena še knjiga prevodov z naslovom *Nova slovenska drama/Nowy dramat słoweński* (2019, ur. A. Moskwin), za katero so študenti, ki so v štud. letu 2017/2018 obiskovali tretji in peti letnik varšavske slovenistike, prevedli dve dramski deli, *5fantkov.si* Simone Semenič ter *Rdeče češnje rada jem* Dragice Potočnjak.

Težko je predvideti, kakšne spremembe bo prinesla napovedana reforma poljskega visokega šolstva in kakšne bodo v prihodnosti potrebe in pričakovanja študentov, vendar prilagajanje novim smernicam ne bi smelo vplivati na temeljni cilj slovenističnega študija: predstaviti Slovenijo in njeno kulturo kot integralni del širšega geografskega, zgodovinskega in kulturnega prostora in hkrati ponuditi študentom orodje za razumevanje posebnosti slovenske kulture in slovenskega jezika.

PORTUGALSKA, LIZBONA

Mateja Rozman Slovenistika na Univerzi v Lizboni

Slovenistika, ki deluje v okviru Oddelka za jezikoslovje Filozofske fakultete Univerze v Lizboni (FLUL), bo v štud. letu 2019/2020 dopolnila 15 let.

Slovenistika ima **status** lektorata, obenem pa so slovenistične vsebine del obveznih vsebin predmetnika: predmet slovenski jezik in kultura je obvezni izbirni za študente *jezikoslovja* in *slavistike*, izbirni predmet za študente drugih dodiplomskih študijskih smeri ter za podiplomske študente v okviru Univerze v Lizboni. Tečaji slovenskega jezika in kulture so namenjeni študentom Univerze v Lizboni in zunanjim slušateljem. Uvod v slovensko literaturo je obvezni modul pri predmetu uvod v slovansko literaturo, teme s področja slovenske književnosti pa so obvezni modul v okviru predmeta teme iz slovanske literature. Poleg tega so primeri iz slovenskega jezika obvezna vsebina predmeta uvod v slovansko jezikoslovje.

Zgodovina slovenistike na FLUL se je začela v štud. letu 2005/2006 s tečaji na lektoratu za slovenski jezik in kulturo. Pri ustanovitvi lektorata so sodelovali CSDTJ, Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport, vodstvo FLUL, vodstvo FF UL, Veleposlaništvo RS v Lizboni ter sedanja lektorica za slovenski jezik mag. Mateja Rozman, ki je na FLUL napotena iz Slovenije. Pred začetkom poučevanja je bila v Lizboni na podiplomskem študiju primerjalnega jezikoslovja s področja portugalskega in slovenskega jezika. Na njeno pobudo je vodstvo FLUL izvedlo anketo, da bi ugotovili, kolikšno je zanimanje za slovenski jezik med študenti jezikoslovja. Rezultati ankete so pokazali, da bi se od 50 od 80 študentov radih učilo slovenski jezik, kot glavni razlog za študij slovenskega jezika pa so večinoma navedli odkrivanje njim neznane kulture. Vodstvo FLUL se je po večmesečnem dogovarjanju odločilo, da se poučevanje slovenskega jezika in kulture začne teden dni po otvoritvi s pesniškim večerom, ki so ga organizirali veleposlaništvo, nekateri profesorji s FLUL ter lektorica.

V štud. letu 2006/2007 se je predmet slovenski jezik in kultura že uvrstil v študijski program kot izbirni predmet. Leta 2008 pa je bila na FLUL akreditirana študijska smer *Slovanske študije*, v katero je bila vključena tudi slovenska literatura kot obvezni modul, poleg nje pa tudi obvezne vsebine iz slovenskega jezikoslovja. Tega leta je bila uradno ustanovljena slovenistika, ki jo še danes vodi lektorica mag. Mateja Rozman.

Z uvedbo novih programov se je povečalo mednarodno sodelovanje med Portugalsko in Slovenijo, podpisanih je bilo več pogodb za mednarodno izmenjavo. V štud. letu 2012/2013 je bilo zelo boleče zaprtje Veleposlaništva RS v Lizboni, ki je vsa leta odlično delovalo in bilo vedno v podporo pri razvoju lektorata. Še danes so vidni rezultati projektov, izvedenih v sodelovanju z veleposlaništvom ter lektoratom v letu 2012, ko sta bili Evropski prestolnici kulture mesti Guimarães in Maribor.

Na FLUL se študijski programi, povezani s slovenistiko od leta 2012/2013 do danes niso več bistveno spremenili, v prihodnje pa se načrtujejo novi podiplomski programi, v katere bodo vključeni tudi slovenski jezik, kultura, jezikoslovje ter slovenska literatura in zgodovina.

Število študentov slovenščine se je od začetka delovanja slovenistike povečalo in se v zadnjih desetih letih ustalilo na povprečno od 25 do 35 letno. Študenti različnih smeri v okviru študija pri različnih predmetih pišejo ter predstavljajo seminarske naloge iz slovenističnih tem ter pogosto sodelujejo pri organizaciji kulturnih prireditev na lektoratu, nekateri tudi sami organizirajo razne občudnijske dejavnosti. Na podiplomskih študijih različnih smeri lahko pišejo raziskovalne naloge s slovenskimi vsebinami. Študentka in sedanja profesorica na FLUL dr. Silvia Valencich Frota je bila prva, ki je v svoj magisterij vključila vsebine s področja slovenske kulture.

Mednarodno sodelovanje lizbonske slovenistike je bilo vsa leta zelo pestro, podrobneje je opisano v letnih poročilih CSDTJ. Vsako leto so na FLUL gostovali profesorji s FF UL in tudi z ostalih slovenskih visokošolskih institucij, med drugimi dr. Alojzija Zupan Sosič, dr. Marko Stabej, dr. Vojko Gorjanc, vodja programa STU dr. Mojca Nidorfer Šiškočič.

Pogodbe na področju mednarodnih izmenjav omogočajo, da profesorji in študenti ostanejo na FLUL tudi več časa. Profesor dr. Vojko Gorjanc je v okviru slovenistike na FLUL predaval dva semestra ter sodeloval pri organizaciji dogodkov, ki so se izvajali v okviru slovenistike, npr. pri organizaciji cikla predavanj s področja slovenskega jezikoslovja. Prav tako so profesorji s FLUL predavali na FF UL. Nekdanji dekan FLUL ter sedanji prorektor Univerze v Lizboni dr. Antonio Feijó je v letu 2011 sprejel povabilo vodstva FF UL in bil prvi dekan s FLUL, ki je predaval na FF UL. Istega leta je na FF UL gostovala tudi dr. Ana Maria Tarrío, profesorica z oddelka za klasično filologijo FLUL in napisala dva članka, *Jasão em Liubliana (Jazon v Ljubljani)* ter *El tiempo y Mito: Los Argonautas en Liubliana Cas in mit (Argonavti v Ljubljani)*.

V okviru slovenistike ves čas poteka tudi redna izmenjava študentov FLUL ter FF UL. V štud. letu 2018/ 2019 je na slovenistiki gostoval Aljaž Koprivnikar, mladi slovenski pesnik in nekdanji podiplomski študent FF UL ter študent podiplomskega študija Univerze v Pragi.

V okviru slovenistike je bilo na FLUL ter v znanih lizbonskih kulturnih centrih v štirinajstih letih organiziranih več kot sto **kulturnih prireditev**, pri organizaciji katerih je vedno sodelovalo tudi Veleposlaništvo RS v Lizboni ter v zadnjih letih veleposlanik RS s sedežem v Ljubljani. Na lektoratu so gostovali slovenski književniki Andrej Rozman Roza, Boris A. Novak, Barbara Korun, Brane Mozetič, Dušan Jovanovič, Miklavž Komelj, Milan Jesih, Milan Dekleva, Suzana Tratnik idr. Pripravili smo tudi razstavo fotografij in koncert Lada Jakše ter koncert slovenskega igralca in glasbenika Janeza Škofa.

V sodelovanju s portugalskimi in slovenskimi pesniki smo **prevedli** pesmi osemdesetih slovenskih in portugalskih pesnikov, ki so zbrane v ciklu nedokončanih antologij *Treze poetas*

eslovenos (Trinajst slovenskih pesnikov) ter *Slovenski in portugalski pesniki XX. stoletja/Poetas Eslovenos e portugueses do século XX*. Cikel nedokončanih antologij slovenskih pesnikov in pisateljev se nadaljuje v državah s portugalskimi ter španskimi govorci, v sodelovanju s pesniki iz različnih držav.

V prihodnje se na FLUL načrtujejo novi študijski programi in pogodbe za sodelovanje na znanstvenem in kulturnem področju ter kulturni dogodki, ki bodo pripomogli k prepoznavnosti slovenistike in Slovenije in zaradi katerih jo odkrivajo tudi prenekateri novi študenti.

ROMUNIJA, BUKAREŠTA

Katarina Dovč Slovenistika na Univerzi v Bukarešti

Slovenistika je v Romuniji s krajšimi premori prisotna že 40 let. Deluje v okviru Oddelka za rusko in slovansko filologijo Univerze v Bukarešti (UNIBUC).

Trenutno se v obliki lektorata izvajajo praktične ure slovenskega jezika za študente od prvega do tretjega letnika na smereh *Filologija* ter *Prevajanje in tolmačenje*, za podiplomske študente programa *MA Balkanske kulturne študije* ter predmet slovenska kultura in civilizacija za študente slavistike in drugih filoloških smeri. Predmeti s področja slovenistike se izvajajo kot obvezni izbirni in izbirni. Na smereh *Filologija* ter *Prevajanje in tolmačenje* je slovenščina vsako leto ponujena na izbiro kot eden izmed petih izbirnih slovanskih jezikov.

O **zgodovini** slovenistike na UNIBUC od začetnega leta 1978 do leta 1999 si lahko podrobneje preberemo v zborniku CSDTJ (1999: 53–56). Lektorat je bil ustanovljen leta 1978 s prihodom učitelja slovenščine Petra Pala. Po letu delovanja je prišlo do daljše prekinitve, od leta 1984 pa lektorat deluje neprekinjeno. Lektorji, ki so opravljali delo na slovenistiki, so Vida Rus, Irena Santoro, Mojca Šoštarko, mag. Irena Oder, Aleksandra Boj in Boštjan Božič. Od štud. leta 2017/2018 naprej na slovenistiki deluje Katarina Dovč.

Večja sprememba glede **statusa slovenistike** na UNIBUC se je najprej zgodila v štud. letu 2012/2013, ko je od statusa zgolj neobveznega izbirnega oz. fakultativnega predmeta slovenistika dosegla status obveznega izbirnega predmeta. Slovenščino so kot tretji oz. C-jezik prvič ponudili v nabor petih jezikov, med katerimi so izbirali študenti na prvostopenjskem bolonjskem študiju *Prevajalstva*. Slovenščina je v ta nabor prišla vsako drugo leto, od štud. leta 2017/2018 naprej pa je prisotna vsako leto. Za razvoj slovenistike v zadnjih letih sta zaslužni predvsem nekdanja in trenutna predstojnica Oddelka za rusko in slovansko filologijo prof. dr. Antoaneta Olteanu in prof. dr. Octavia Nedelcu, ki sta podprli in omogočili te pozitivne spremembe.

Na slovenistiki v Bukarešti zaradi teh sprememb število študentov v zadnjih letih narašča. Do leta 2012 je število nihalo med 10 in 20 študenti na štud. leto, nato se je do leta 2017 povečalo na do 25, zadnji dve leti pa imamo 34 študentov na leto. Študenti zaključijo štiri semestre z izpitom in prejmejo certifikat o znanju jezika, na smeri *Prevajalstvo* pa je predmet ovrednoten s tremi kreditnimi točkami. Na UNIBUC študija slovenščine sicer ni, je pa v štud. letu 2011/2012 študent Bogdan Daniel Ciurezu zaključil 1. stopnjo diplomskega študija z diplomskim delom *Aspecte ale*

influenței croate și slovene a supra dialectului istroromân, v katerem se je deloma ukvarjal tudi s slovenščino.

Slovenistika v Bukarešti se trudi navezovati stike tudi v obliki **mednarodnega sodelovanja**, tako občasno sodeluje s slovenskimi visokošolskimi ustanovami; po podpisu listine *Erasmus bilateral* leta 2009 sta v Bukarešti gostovala dr. Đurđa Strsoglavec (2013/2014) in dr. Vojko Gorjanc (2014/2015) s FF UL. Mednarodnega slavističnega srečanja v Bukarešti sta se leta 2011 udeležili dr. Nataša Pirih Svetina in dr. Manca Erzetič.

Poleg dr. Vide Rus, ki je študente opremila s slovarjem in priročnikom o jeziku in književnosti, je v času svojega delovanja na slovenistiki lektorica Irena Santoro za potrebe študija pripravila slovensko-romunski slovar, ki je bil nato leta 2007 izdan tudi za širšo uporabo.

Slovenistika v Bukarešti je vključena v različne projektne dejavnosti, v okviru katerih so k sicer kar bogati prevodni dejavnosti med Romunijo in Slovenijo del prevodov prispevali tudi študenti. Študentski **prevodi** so objavljeni v naslednjih publikacijah: *Prevajanje slovenskih literarnih besedil* (2004), *Žepna slovenščina* (Slovena de buzunar, 2014), *Antologija literature Ivana Cankarja s prevodi v tuje jezike* (2018). V okviru projekta *Svetovni dnevi dokumentarnega filma* je študentka Alina Irimia prevedla podnapise za film *Ivo Daneu*, letos pa je kot doktorandka na željo lektorice za potrebe gostovanja gledališča Glej prevedla še predstavo *Nikita. Rojena 1985*.

Na slovenistiki v Bukarešti se kljub statusu lektorata – in ne študija – odvija veliko **kulturnih prireditev**. Poleg rednih filmskih večerov organiziramo posamezne glasbene in gledališke dogodke. Od leta 2006, ko je bilo vzpostavljeno Veleposlaništvo RS v Bukarešti (prej pod Varšavo), imamo teh možnosti še več. Zadnja leta smo v sodelovanju z veleposlaništvom organizirali več gostovanj slovenskih književnikov in drugih umetnikov ter ustvarjalcev, postavili nekaj razstav, se predstavili na *Evropski tržnici* ipd. Od leta 2017 vsako leto organiziramo štiridnevno **ekskurzijo** v Slovenijo, sodelujemo pa tudi pri posameznih projektih UNIBUC, kot je na primer *Teden slovenskih jezikov*.

Po štiridesetih letih truda vseh vpletenih se zdi, da slovenistika v Bukarešti le počasi napreduje, vendar so koraki trdni in usmerjeni v pravo smer. Ob novi realnosti, vse večji mobilnosti, finančni podpori in spodbudah z več strani je napredovanje lažje, sprememba lektorata v študij pa realnejša. Kljub temu je velik izziv predvsem motivacija študentov za resnejše ukvarjanje s slovenščino in vsesplošen padec v goli pragmatizem k temu ne pripomore. Verjamemo pa, da se s približevanjem jezika skozi kulturo in umetnost da narediti več in bolje.

RUSIJA, MOSKVA

Boštjan Božič

Slovenistika na Moskovski državni univerzi M. V. Lomonosova

Slovenistika, ki deluje v okviru Katedre za slovanske jezike Filološke fakultete Moskvske državne univerze M. V. Lomonosova (FF MGU), je v Rusiji prisotna že od štud. leta 1969/1970, ko je slovenski jezik kot drugi slovanski jezik vpisala skupina študentov srbohrvaščine.

Status je oblikovan tako, da je slovenistiko trenutno mogoče študirati na prvi, drugi in tretji stopnji (dodiplomski (vpis poteka vsaka 4 leta), magistratura, aspirantura), kot drugi slovanski jezik za študente 3. in 4. letnika prvostopenjskega študija slovanskih jezikov, kot izbirni predmet na podiplomskem magistrskem študijskem programu *Ruska literatura* ter kot fakultativni predmet za študente različnih študijskih smeri in letnikov.

Zgodovina slovenistike na FF MGU od začetkov do leta 1999 je podrobneje opisana v zborniku CSDTJ (1999: 81–84). Že od ustanovitve je na slovenistiki FF MGU zaposlena in zanjo skrbi doc. dr. Olga S. Plotnikova, ki predava opisno in teoretično slovnico modernega slovenskega jezika, dialektologijo in zgodovino jezika ter vodi različne strokovne seminarje in tečaje, poleg nje pa je na slovenistiki že vrsto let zaposlena doc. dr. Nadežda N. Starikova, ki predava o slovenski zgodovini, kulturi, književnosti in literarni kritiki. V štud. letu 2017/2018 je začela z moskovsko slovenistiko sodelovati še ruska slovenistka dr. Marija L. Kulešova, ki je prevzela eno izmed fakultativnih skupin slovenščine. Vse od štud. leta 1973/1974 so (z nekaj prekinitvami) na slovenistiki v Moskvi prisotni tudi **lektorji** iz Slovenije, ki vodijo praktične vaje slovenščine. Lektorji iz Slovenije, ki so poučevali na FF MGU, so bili dr. Vlado Nartnik, Anica Cedilnik, Mirko Orehovec, Alenka Markuš, Francka Kavčič, Darja Peperko, Maja Alidžanović, Vera Zalokar, mag. Darja Markoja, Ksenija Fänrich, Nina Gabrovšek, Katarina Ogrinc, Magda Lojk in od štud. leta 2017/2018 naprej Boštjan Božič.

Za razvoj, delovanje in obstoj slovenistike sta že vrsto let zaslužni tudi predstojnica Katedre za slovanske jezike FF MGU prof. dr. Natalija J. Ananjeva in dolgoletna dekanja prof. dr. Marina L. Remnjova, ki od leta 2019 deluje kot predsednica FF MGU.

Število študentov in diplomantov na slovenistiki je v zadnjih dvajsetih letih dokaj konstantno (15–20 letno, od tega 2–7 s slovenistično specializacijo). Od štud. leta 1999/2000 do danes je na FF MGU nastalo 21 diplomskih del s področja slovenistike in tri doktorske (kandidatske) dis-

ertacije s področja slovenskega jezikoslovja. Študenti svoja slovenistična dela redno predstavljajo tudi na tradicionalni študentski znanstveni konferenci *Lomonosov*.

Moskovska slovenistika zgledno **mednarodno sodeluje** z različnimi visokošolskimi ustanovami in inštituti, pogosta so gostovanja profesorjev iz Slovenije. V zadnjih letih so v okviru različnih programov in izmenjav predavali dr. Tomo Virk, dr. Matevž Kos, dr. Jože Pirjevec, dr. Krištof Jacek Kozak, dr. Borut Klabjan, dr. Gorazd Bajc, dr. Alojzija Zupan Sosič, dr. Mojca Nidorfer Šiškovič, dr. Matej Šekli in dr. Mladen Uhlik. Na področju **znanstvenoraziskovalne dejavnosti** je bilo na FF MGU leta 2015 uspešno organizirano strokovno srečanje slovenistov *Slovenščina na stiku*, leta 2016 pa še odmevna mednarodna znanstvena konferenca *Slovenski jezik, literatura in kultura v slovanskem in evropskem kontekstu*. Žive so tudi **študijske izmenjave** naših študentov, ki imajo možnost pridobiti bilateralno štipendijo med državama ali štipendijo za SSJLK ter na ta način še bolj poglobljeno spoznavati slovenski jezik, literaturo in slovensko kulturo ter ljudi.

Predavateljica in sodelavka na slovenistiki doc. dr. Nadežda N. Starikova je za potrebe svojih slušateljev napisala dve **monografiji**, in sicer *Slovenski zgodovinski roman v letih 1920–1930: Tipologija, genealogija, poetika* (2006) ter *Literatura v sociokulturnem prostoru samostojne Slovenije* (2018), kot glavna urednica, prevajalka in ena od avtorjev pa je sodelovala še pri dveh skupinskih monografijah s področja slovenske književnosti, in sicer *Slovenska književnost od začetkov do preloma 19. in 20. stoletja* (2010) ter *Slovenska književnost 20. stoletja* (2014).

Študenti se lahko pogosto že med študijem preizkušajo tudi v prevajanju slovenskih literarnih del. Ob gostovanju založbe Beletrina je bila natisnjena knjižica s študentskimi **prevodi** v ruščino *Jutra v Rusiji – Утра в России* (2005). Od leta 2012 se v Moskvi (in vsako drugo leto v Ljubljani na FF UL) pod vodstvom ruske slovenistke dr. Julije A. Sozine in v organizaciji Vseruske državne knjižnice za tuje književnosti Margarite Rudomino ter Inštituta za slavistiko Ruske akademije znanosti (RAN) odvijajo rusko-slovenski prevajalski seminarji, na katerih med drugim potekajo številne, tudi za naše študente izredno zanimive in koristne literarne delavnice in prevajalski natečaji. Leta 2012 so imeli študenti v okviru projekta *Svetovni dnevi* priložnost v ruščini podnaslavljati slovenske dokumentarne filme. Prav tako je izšel študentski prevod priručnika *Словенский в кармане – Žepna slovenščina* (2014) in prispevali smo študentske prevode za *Antologijo literature Ivana Cankarja s prevodi v tuje jezike* (2018).

Za študente in tudi širšo publiko je bilo v zadnjih dvajsetih letih pripravljenih več zanimivih in dobro obiskanih **kulturnih prireditvev**, večkrat v sodelovanju z Vserusko državno knjižnico za tuje književnosti Margarite Rudomino, s Centrom slovanskih kultur in Veleposlaništvom RS v Moskvi ter ob podpori CSDTJ, na katerih so se ruskemu občinstvu predstavili slovenski ustvarjalci Tone Pavček, Andrej Rozman Roza, Sebastijan Pregelj, Vinko Möderndorfer, Vlado Kreslin, Mirt Komel, Boris A. Novak in drugi ter založbi Beletrina in Goga. V okviru slovenistike so na katedri že vrsto let organizirani *Večeri slovenskega filma* pod pokroviteljstvom Slovenskega filmskega centra, redno pa se odzivamo tudi na vabila na dogodke, ki se zgodijo v Moskvi in so kakorkoli povezani s Slovenijo, slovenskim jezikom in kulturo. Na nekaterih so študenti na prošnjo organizatorjev tudi že aktivno sodelovali kot nastopajoči, prevajalci, tolmači ali pa so pomagali pri organizaciji.

Moskovska državna univerza M. V. Lomonosova je bila prva tuja univerza, na kateri je bilo in je še vedno mogoče vpisati ter študirati slovenščino kot glavni diplomski predmet. V štud. letu 2018/2019 je dodiplomski študij slovenščine zaključila deseta generacija slovenistov, izziv pa ostaja ohranjanje vpisa novih generacij študentov na študij slovenščine.

RUSIJA, SANKT PETERBURG

Anna Bodrova

Slovenistika na Sanktpeterburški državni univerzi

Slovenistika, ki deluje v okviru Oddelka za slovansko filologijo Filološke fakultete Sanktpeterburške državne univerze (FF SPbU), je uradno prisotna že skoraj 30 let, od 90. let 20. stoletja. Za prvo peterburško oz. leningrajsko slovenistko sicer velja še pred tem dr. Maja Ryžova, prevajalka slovenskega leposlovja, ki je v svojih znanstvenih delih preučevala slovensko moderno. Leta 1973 je zagovarjala doktorat na temo *Slovenska poezija iz konca 19. in začetka 20. stol. in ruska literatura*.

Slovenistika ima **status** lektorata kot izbirnega in obveznega izbirnega predmeta (kot drugi ali tretji slovanski jezik za slaviste) na dodiplomskem študijskem programu (bakalavreat) ter status izbirnega in glavnega predmeta na drugi stopnji študija (magisterij). Trenutno je v ponudbi 10 predmetov (problemi morfologije in sintakse slovenščine, specifika slovenske slovnice, slovenski jezik v praksi, slovenska književnost, izbrana poglavja iz slovenske literature in kulture, tolmačenje in prevajanje iz obeh jezikov, avtobiografska proza Ivana Cankarja, slovenski potopisi itn.).

Status slovenistike na FF SPbU se je v času njenega delovanja večkrat spremenil, posebej pomembni sta dve prelomnici. Leta 2004, ko je slovenščina postala obvezni drugi slovanski jezik, prav tako je slovenska literatura postala obvezni izbirni predmet za študente, ki se učijo slovenščino kot drugi slovanski jezik. Štud. leto 2010/2011 pa je bilo za položaj slovenščine na FF SPbU prelomno, ker se je pojavila možnost študija slovenščine kot glavnega predmeta v okviru študijskih programov magisterija *Slovanski jeziki* in *Slovansko-germanska komparativistika*. Študenti kot dva jezika osnovne specializacije tako študirajo en slovanski jezik (češki, poljski, bolgarski itn.) in enega germanskega (angleški ali nemški). Po eni strani je kombinacija jezikov privlačna za študente s pragmatičnega vidika (znanje angleščine in nemščine povečuje možnosti pri iskanju zaposlitve), po drugi strani pa se na Oddelku razvija specifična znanstvena smer.

Zgodovina slovenistike je neposredno povezana z **učitelji** slovenističnih predmetov na FF SPbU in seže v čas po osamosvojitvi Slovenije, v štud. leto 1993/1994. Tega leta je dr. Marianna L. Beršadska, med drugim predstojnica Društva prijateljev Slovenije Triglav, začela učiti slovenščino kot tretji slovanski jezik študente srbohrvaščine. Znanstvenoraziskovalno se danes ukvarja s področjem južnoslovanske književnosti, njen doktorat je posvečen slovenski dra-

matiki med dvema vojnama (1918–1941), prevajala je tudi literarna dela slovenskih avtorjev. Dr. Marianna L. Beršadska je zelo zaslužna za razvoj slovenistike na FF SPbU, leta 2000 je za svoje delo prejela častni znak svobode RS. Od leta 2004 naprej slovenščino in slovensko književnost poučuje in jo predava dr. Anna Bodrova. Stalno se udeležuje strokovnih srečanj v Sloveniji, je mentorica številnim diplomskim in magistrskim delom. Za študijske potrebe slovenistike je izdala **učbenika** *Analiz slovenskih hudožestvennyh tekstov* (2014, 2015 ponatis) in *Filologičeskij analiz rasskaza Ivana Cankara Čašečka kofe* (2015). Za razvoj slovenistike sta poleg stalnih prizadevanj dr. Anne Bodrove zaslužni tudi predstojnici Oddelka za slovansko filologijo FF SPbU dr. Marina Kotova in dr. Olga Raina.

Število študentov in diplomantov na slavistiki se zadnja leta v Rusiji stalno zmanjšuje (letno lahko na Oddelku za slovansko filologijo vpišejo približno 5 študentov na magistrski študij in samo 5 študentov dodiplomskega študija, od teh se dva do trije vsako drugo leto odločijo za slovenščino kot drugi slovanski jezik). Študenti včasih zaključijo študij na prvi stopnji z zagovorom diplomskega dela s slovenistično temo (od štud. leta 2007/2008 do danes so nastala štiri dela s področja slovenistike), na drugi stopnji pa morajo opraviti dva ali tri diplomske izpite (slovenski jezik v praksi, slovenska književnost, tolmačenje in prevajanje) ter zagovarjati magistrsko delo (od štud. leta 2010/2011 sta nastali dve deli). Leta 2007 je Anna Bodrova zagovarjala doktorsko disertacijo *Avtobiografska proza Ivana Cankarja* (mentorica Marianna Beršadska). Študentska slovenistična in predvsem komparativna dela redno predstavljamo na *Odprti znanstveni konferenci študentov filologov* FF SPbU.

Sanktpeterburška slovenistika uspešno **mednarodno sodeluje** s FF UL in z moskovskimi slovenisti, in sicer s Filološko fakulteto Moskvske državne univerze M. V. Lomonosova in z Inštitutom za slavistiko. Sodelujemo tako na področju znanosti (nastajajo skupne monografije in zborniki, ocene, recenzije znanstvenih del) kot pri projektih STU, v okviru katerih smo izdali študentske **prevode** priručnika *Slovenskij v karmane – Žepna slovenščina* (2014), sodelovali pa smo med drugim tudi pri prevajanju izbora besedil za *Antologijo literature Ivana Cankarja s prevodi v tuje jezike* (2018).

V okviru slovenistike pripravljamo **kulturne prireditve**, ki se jih je vsakič udeležilo od 20 do 200 ljubiteljev slovenske kulture, včasih smo jih organizirali v sodelovanju z Veleposlaništvom RS v Moskvi. Na lektoratu so gostovali slovenski književniki, med drugimi Polona Glavan, Drago Jančar, Milan Jesih, Mojca Kumerdej, Sonja Porle, Tomaž Šalamun, Dušan Šarotar, Aleš Šteger, Goran Vojnović, kulturniki Jelka Ciglinečki, Mitja Čander, Ženja Leiler, literarni zgodovinarji dr. Matvez Kos, dr. Andrej Rozman, dr. Tomo Virk, režiser Jan Cvitkovič ter založba Beletrina. Sodelavci in študenti na slovenistiki smo se tudi redno udeleževali gledaliških predstav gostujočih slovenskih gledališč ter retrospektiv slovenskega filma.

V času zmanjševanja števila študentov slavistov je pravi izziv obstati in nadaljevati tudi slovenistično tradicijo v Peterburgu. K obstoju peterburške slovenistike prispeva večletno sodelovanje s slovenisti iz Ljubljane, Moskve in Maribora, ki je že preraslo v stalno.

SEVERNA MAKEDONIJA, SKOPJE

Lidija Arizankovska Slovenistika na Univerzi Sv. Ciril in Metod v Skopju

Slovenistika, ki deluje v okviru Oddelka za makedonski jezik in južnoslovanske jezike Filološke fakultete Blaže Koneski Univerze Sv. Ciril in Metod v Skopju (FLF UKIM), je v Makedoniji prisotna že 60 let.

Prvi stiki s slovenskim jezikom, literaturo in kulturo na Univerzi v Skopju so se zgodili že leta 1946 z ustanovitvijo Filološke oz. Filozofske fakultete v Skopju, poučevanje slovenskega jezika pa se je začelo štud. leta 1959/1960 na Oddelku za makedonski jezik in južnoslovanske jezike, najprej s **statusom** lektorata, leta 1976 pa je slovenščina postala obvezni predmet v študijskem programu makedonski jezik in južnoslovanski jeziki. Leta 1991 se je odprla dodatna možnost eno- ali dveletnega učenja slovenščine kot tujega jezika v okviru kateregakoli študijskega programa na FLF UKIM. Do večje spremembe je prišlo v štud. letu 2003/2004, ko je FLF UKIM razpisala triletni samostojni študijski program slovenskega jezika, od leta 2007/2008 pa tudi štiri-letni študijski program *Slovenski jezik in književnost*. Od leta 2009/2010 se da po izpopolnjenih in evropsko primerljivih programih, po bolonjskem modelu slovenščino študirati na štirih ravneh: kot glavni študijski program, kot drugi študijski program, kot tuji jezik in kot južnoslovanski jezik na programih, ki jih razpisuje Oddelek za makedonski jezik in južnoslovanske jezike na FLF UKIM in izvaja v sodelovanju z Oddelkom za makedonsko književnost in južnoslovanske književnosti, ter tudi v okviru magistrskega in doktorskega študija.

V okviru študijskih programov se lahko študenti slovenisti, glede na raven njihovega študija, poleg sodobnega slovenskega jezika seznanjajo tudi z njegovo zgodovino in dialektologijo, se učijo veččin prevajanja in tolmačenja, kontrastivno obravnavajo slovenski jezik v primerjavi z makedonskim in spoznavajo slovensko književnost, civilizacijo in kulturo.

Pouk slovenskega jezika je začela leta 1959 izvajati **lektorica** mag. Bistrica Mirkulovska in ga je vodila vse do upokojitve leta 1990. Od takrat naprej slovenščino predava in slovenistiko vodi red. prof. dr. Lidija Arizankovska. Slovenski jezik je na FLF UKIM na različnih ravneh do zdaj študiralo več kot 3000 študentov.

V okviru uspešnega **mednarodnega** sodelovanja je bilo od leta 1999 naprej na FLF UKIM v Skopju realiziranih veliko gostovanj uglednih znanstvenikov in profesorjev, predvsem s FF UL,

med drugimi so predavali dr. Ada Vidovič Muha, dr. Alenka Šivic Dular, dr. Janez Dular, dr. Vera Smole, dr. Marko Stabej, dr. Erika Kržišnik, dr. Andreja Žele, dr. Namita Subiotto, dr. Đurđa Str-soglavac, mag. Mateja Lutar, ter gostovanj slovenskih književnikov, obiskali so nas npr. Janko Mesner (2005), Alojz Ihan (2006), Suzana Tratnik (2006), Vlado Žabot (2007), Eva Kovač (2015), Tomo Podstenšek (2015), Robert Simonišek (2015), Mare Cestnik (2016, 2018). Od leta 1946 do danes so bili objavljeni številni **prevodi** slovenske literature v makedonščino in obratno. V zadnjih dvajsetih letih narašča tudi zanimanje za prevajanje slovenske literature, s čimer se slovenska literatura in kultura približujeta mlajši generaciji ljubiteljev lepe besede.

Meduniverzitetno sodelovanje med Makedonijo in Slovenijo na področju **znanstvenoraziskovalne dejavnosti** pomeni realizacijo bilateralnih in mednarodnih znanstvenih konferenc, *Prva makedonsko-slovenska konferenca* (Ohrid, 1997), *Druga makedonsko-slovenska konferenca* (Ljubljana, 2000), *Tretja makedonsko-slovenska konferenca* (Ohrid, 2007), *Mednarodna znanstvena konferenca Bolgarija-Makedonija-Slovenija* (Ljubljana, 2019), ter realizacijo bilateralnih znanstvenih projektov: *Makedonsko-slovenske jezikovno-literarne zveze* (1999–2001), *Družbeno-kulturne vloge slovenščine v Makedoniji in makedonščine v Sloveniji* (2013). Rezultat **znanstvenega** dela, ki se nanaša na obravnavo slovenskega jezika, slovenske književnosti in slovenske kulture, so tudi številni znanstveni članki, zborniki (*Jazičnite, literaturnite i kulturnite relaciji megju Makedonija i Slovenija*, 2000, ur. Nada Petkovska, Ljudmil Spasov; *Makedonsko-slovenečki jazični, književni i kulturni vrski/Makedonsko-slovenske jezikovne, književne in kulturne zveze*, 2009, ur. Lidija Arizankovska), monografiji *Funkcionalno optovarvanje na naslednite slovenski sufiksi za nomina agentis vo makedonskiot i vo slovenečkiot jazik (so poseben osvrt na sufiksot *-tel'ь vrz fonot na izofunkcionalnite sufiksi*, 2001) in *Od semantikata i sintaksata na del od slovenečkite i makedonskite partikuli* (2007) avtorice dr. Lidije Arizankovske ter učbenika *Dijalektologija na slovenečkiot jazik na makedonski* (2011) in *Izbor od sovremenata slovenečka literatura vo prevod na makedonski jazik* (2011), ki ju je pripravila dr. Lidija Arizankovska, izdala pa založba UKIM.

Na področju **kulturnih dejavnosti** poudarjamo izvedbo številnih slovenskih večerov na FLF UKIM od leta 2004 naprej, promocije slovenskih knjižnih in znanstvenih del, filmske projekcije, proslave obletic slovenščine na FLF UKIM (40-letnica leta 2000; 50-letnica leta 2010, proslava in okrogla miza na temo *Slovenistika in makedonistika – izkušnje, perspektive in ideje*). Na proslavi ob 50-letnici slovenistike leta 2010 je Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu podelil priznanji in zahvalo mag. Bistrici Mirkulovski za trideset let in prof. dr. Lidiji Arizankovski za dvajset let poučevanja slovenskega jezika na univerzitetni ravni ter vsesplošni prispevek k promociji slovenskega jezika in kulture v Makedoniji. S CSDTJ smo sodelovali pri vseh projektih *Svetovni dnevi* od leta 2004 naprej (*Prevajanja slovenskih literarnih besedil*, 2004; *Svetovni dnevi slovenske literature*, 2006; *Svetovni dnevi slovenske literature na filmu*, 2008; *Svetovni dnevi sodobne slovenske literature*, 2010; *Svetovni dnevi slovenskega dokumentarnega filma*, 2012; *Svetovni dnevi slovenskega jezika – projekt Žepna slovenščina*, 2014; *Svetovni dnevi Ivana Cankarja – Antologija literature Ivana Cankarja s prevodi v tuje jezike*, 2018).

V omenjenih projektih sodelujejo tudi študenti slovenistike na FLF UKIM, kar pomeni, da so v stiku ne samo s slovenskim jezikom, ampak tudi s slovensko literaturo in kulturo. Naj temu dodamo še **študentske izmenjave** preko evropskih programov Ceepus, Basileus, Erazmus in CMEPIUS ter SSJLK v Ljubljani, ki študentom omogočajo neposredni stik s slovenskim jezikom

in kulturo, izpopolnjevanje znanja, izmenjavo mišljenj in izkušenj, s katerimi gradijo mostove vzajemnega sodelovanja in spoštovanja med obema državama, kar povečuje zanimanje za študij obeh jezikov v obeh okoljih.

Vezi med Slovenijo in Makedonijo so obstajale, obstajajo in bodo obstajale, vzdrževanje teh relacij z razumevanjem in s spoštovanjem kulture nekega naroda, njegove tradicije in jezika pa je temelj za nadaljnje uspešno sodelovanje. Primeri dobre prakse, ki jih podpirajo ustrezne institucije, naj se tako nadaljujejo tudi v prihodnje.

SLOVAŠKA, BRATISLAVA

Saša Vojtech Poklač Slovenistika na Univerzi Komenskega v Bratislavi

Slovenistika, ki deluje v okviru Oddelka za slovanske filologije Filozofske fakultete Univerze Komenskega v Bratislavi (FiF UK), je na Slovaškem prisotna že 80 let.

Status slovenistike na FiF UK je trenutno dvojen, saj se izvaja v obliki lektorata kot obvezni izbirni in izbirni predmet v okviru drugih štud. programov in smeri (npr. slovakistika, rusistika, etnologija, zgodovina, prevajalstvo in tolmačenje), kot ena od akreditiranih specializacij na do- in podiplomskem študijskem programu *Srednjeevropske študije*, na dodiplomskem študijskem programu *Slovanske študije* in v okviru doktorskega študija *Slavistika*. Dodiplomski študijski program *Srednjeevropske študije* poteka v angleščini na FiF UK, podiplomski pa je akreditiran kot skupni študijski program štirih srednjeevropskih državnih univerz – Univerze v Ljubljani, Univerze Komenskega v Bratislavi, Jagelonske univerze v Krakovu in Karlove univerze v Pragi. Diplomantke in diplomanti ob zaključku študija pridobijo skupno diplomo vseh štirih univerz. V okviru dodiplomskega študijskega programa *Slovanske študije*, ki ga študenti študirajo kot enopredmetni študij ali v kombinaciji z etnologijo in zgodovino, se predmeti s področja slovenistike izvajajo kot obvezni in obvezni izbirni predmeti. Trenutno je v ponudbi 18 predmetov (npr. slovenski jezik v praksi, konverzacija v slovenskem jeziku, slovenska književnost, sodobna slovenska književnost, uvod v študij slovenske kulture, dejstva o Sloveniji, tolmačenje in prevajanje iz obeh jezikov, slovenski film, slavistična ekskurzija, Ivan Cankar v kontekstu slovenske moderne itn.).

Zgodovina slovenistike na FiF UK od začetkov do leta 1999 je podrobneje opisana v zborniku CSDTJ (1999: 41–44). **Lektorice in lektorji**, ki so poučevali in skrbeli za slovenistiko, so bili dr. Jozef Ambruš, Ján Kostiha, dr. Vítázoslav Hečko, dr. Ján Stanislav, Melichar Václav, dr. Jasna Honzak Jahić, Alenka Šalej in Darija Jakše do leta 2001/2002. Od štud. leta 2002/2003 do danes je učiteljica slovenščine, napotena iz Slovenije, dr. Saša Vojtech Poklač, doktorandka slovenistike na FF UL. Od leta 2016 je na slovenistiki FiF UK redno zaposlena tudi domača asistentka za področje slovenistike dr. Svetlana Kmecová, v štud. letu 2015/2016 je na lektoratu poučeval še Miha Kragelj. Štud. leto 2012/2013 je bilo za položaj slovenščine na FiF UK prelomno, saj se je na dodiplomski študijski program *Srednjeevropske študije* vpisala prva generacija študentov. Program se je začel izvajati v štud. letu 2015/2016, prvi študenti pa so na obvezno študijsko gos-

tovanje na FF UL odšli v štud. letu 2016/2017. Za razvoj slovenistike so zaslužni tudi predstojnici Oddelka za slovanske filologije FiF UK prof. dr. Marta Pančiková in prof. dr. Mária Dobříková ter prodekan FiF UK prof. dr. Miloslav Vojtech.

Število študentov in diplomantov na slovenistiki se je v zadnjem desetletju vseskozi povečevalo, zadnja leta pa je konstantno (v povprečju 70 letno, od tega 35 s slovenistično specializacijo). Študenti zaključijo študij na prvi stopnji z zagovorom diplomskega dela (od leta 2012/2013 do danes je nastalo 12 del s področja slovenistike), na drugi stopnji pa morajo opraviti dva diplomska izpita (slovenski jezik v praksi in slovenska književnost) ter zagovarjati magistrsko delo (od štud. leta 2012/2013 je nastalo osem slovenističnih del). Leta 2016 je Svetlana Kmecová uspešno zagovarjala doktorsko disertacijo s področja slovaško-slovenske frazeologije (mentorica dr. Mária Dobříková). Študentska slovenistična dela redno predstavljamo na študentski znanstveni konferenci FiF UK (od leta 2012 do danes so osvojili tri prva mesta in eno drugo mesto), rektor Univerze Komenskega v Bratislavi pa je v štud. letu 2012/2013 študentki Lei Geringovi podelil rektorjevo nagrado za izjemno magistrsko delo (mentorica dr. Saša Vojtech Poklač).

Bratislavška slovenistika uspešno **mednarodno sodeluje** z različnimi visokošolskimi ustanovami, še posebej s FF UL, pogosta so gostovanja profesorjev in profesorice. V zadnjih letih jih je v okviru različnih programov gostovalo 15, med drugim Kasilda Bedenk, dr. Damjan Huber, dr. Alenka Jensterle Doležal, dr. Aleš Kozár, dr. Simona Kranjc, dr. Nataša Logar, dr. Tone Smolej, dr. Mateja Pezdirc Bartol, dr. Mojca Smolej, dr. Saška Štumberger, dr. Matej Šekli, dr. Jasmina Šuler Galos. Na področju **znanstvenoraziskovalne dejavnosti** smo leta 2000 in 2009 organizirali mednarodni znanstveni konferenci s področja slovensko-slovaških jezikovnih, literarnih in kulturnih odnosov *Slovinsko-slovenské jazykové, literárne a kultúrne vzťahy* (13. do 14. 4. 2000) in *90-letnica ustanovitve Univerze v Ljubljani in Univerze Komenskega v Bratislavi* (22. do 23. 10. 2009), na podlagi katerih sta izšla zbornika *PHILOLOGICA LIII. Slovinsko-slovenské jazykové, literárne a kultúrne vzťahy* (2001, ur. Marta Pančiková) in *90. výročie vzniku Univerzity Komenského v Bratislave a Univerzity v Lubľane – 90-letnica ustanovitve Univerze v Ljubljani in Univerze Komenskega v Bratislavi* (2009, ur. Saša Vojtech Poklač, Miloslav Vojtech).

Za študijske potrebe slovenistike smo izdali visokošolska **učbenika** *Slovensko-slovenská konverzačná príručka* (2008, avt. Saša Poklač in Miloslav Vojtech), *Kapitoly zo slovensko-slovenskej konverzácie* (2014, avt. Saša Vojtech Poklač in Miloslav Vojtech), skripta *Slovinský jazyk v praxi 1* (2014, avt. Saša Vojtech Poklač) in spominski zbornik *Čo všetko mi slovinčina dala alebo I feel sLOVEnia* (2013, ur. Saša Vojtech Poklač in Miloslav Vojtech).

Študentske **prevode** slovenskih literarnih del smo objavili v publikacijah *Feri Lainšček: Myšlienôčky* (2006); *Franjo Frančič: Angelo. Nepovedz lune, že som sama* (2008); *Franjo Frančič: Istrijské rozprávky a malé rozprávky* (2008); *Klemen Pisk: Pustovník a vlk* (2009); *Antológia súčasnej slovinskej literatúry* (2010); *Nahliadnutia do súčasnej slovinskej prózy* (2013); *Čítame súčasnú slovinskú literatúru* (2014). Prav tako smo izdali študentske prevode priročnika *Slovinčina do vrecka – Žepna slovenščina* (2014), brošure *Svetové dni slovinskej kultúry* (2016) in v *Antologiji literature Ivana Cankarja s prevodi v tuje jezike* (2018).

V okviru slovenistike smo v zadnjih dvajsetih letih pripravili več kot 120 **kulturnih prireditev**, ki se jih je vsakič udeležilo med 40 do 200 ljubiteljev slovenske kulture, večkrat smo jih organizirali v sodelovanju z Veleposlaništvom RS v Bratislavi. Na lektoratu je gostovalo 43 slovenskih knji-

ževnikov, med drugim Feri Lainšček, Franjo Frančič, Suzana Tratnik, Klemen Pisk, Lucija Stupica, Goran Vojnović, Breda Smolnikar, Iztok Osojnik, Tatjana Jamnik, Vlado Žabot, Andrej Rozman Roza, Branko Gradišnik, Lila Prap, Esad Babačić, glasbeniki Vlado Kreslin, Andraž Polič, Janez Škof, Goran Završnik, Lado Jakša, Mojca Zlobko Vajgl, Ditka, Goran Krmac, Gregor Volk, založbe Goga, Beletrina, Pivec, Znanstvena založba FF UL in različne razstave (Aljaž Velički, Ada Poklač, *Poljub jezika*, *Slovaško-slovenska dimenzija*, *I feel Slovenia*, *Janez Puhar*, *izumitelj fotografije na steklo*). Od leta 2005 za študente FiF UK redno organiziramo štiridnevno strokovno ekskurzijo v Slovenijo. Sodelavci in študenti na slovenistiki smo se tudi redno udeleževali gledaliških predstav gostujočih slovenskih gledališč, retrospektiv slovenskega filma, slovanskih večerov FiF UK (študenti slovenistike so uprizarjali dela slovenskih avtorjev), sodelovali pri pripravi razstave *Slovensko-slovaška dimenzija*, ki je gostovala v Bratislavi, Ljubljani, Kopru, Londonu, Berlinu, Martinu, Ružomberku, Liptovskem Mikulašu, pri organizaciji medenega zajtrka v slovaških osnovnih in srednjih šolah, v središču Bratislave se je slovenistika večkrat predstavila ob svetovnem dnevu jezikov.

V prihodnosti želimo študijske programe obogatiti še z dodatnimi slovenističnimi vsebinami. Prav tako bomo skrbeli, da bo število študentov ostalo konstantno. Še naprej bomo krepili sodelovanje slovaških in slovenskih univerz in fakultet, spodbujali raziskovalno delo na področju slovensko-slovaških odnosov ter širili zavedanje o slovenskem jeziku, literaturi in kulturi na Slovaškem.

SRBIJA, BEOGRAD

Laura Fekonja Fonteyn, Maja Đukanović Slovenistika na Univerzi v Beogradu

Slovensko-srbski jezikoslovni stiki imajo zelo dolgo in bogato tradicijo, začetki pouka slovenskega jezika in književnosti na Univerzi v Beogradu (UB) pa segajo v čas pred ustanovitvijo skupne države, ko je profesor Pavle Popović v letu 1907/1908 organiziral prvi tečaj slovenščine.

Zgodovina slovenistike na Filološki fakulteti UB do leta 1999 je podrobneje opisana v zborniku CSDTJ (1999: 35–38) in tudi v drugih publikacijah UB, UL in v tujini. Od leta 2008 na UB poučujejo **lektorice** iz Slovenije: Rut Zlobec, Zvonka Kajba in Andreja Ponikvar, od leta 2014 naprej pa mag. Laura Fekonja Fonteyn. Na slovenistiki, ki jo vodi red. prof. dr. Maja Đukanović, je od leta 2018 zaposlena tudi dr. Tanja Tomazin. Prof. dr. Maja Đukanović poučuje slovenščino na Filološki fakulteti UB od leta 1989 in zahvaljujoč njenemu predanemu delu se je tem času slovenistika izjemno razvila. Z uvedbo bolonjske reforme se je v štud. letu 2006/2007 slovenščina začela poučevati v okviru štiriletnega vzporednega diplomskega študija na Oddelku za splošno jezikoslovje, na novi akreditirani smeri *Jezik, književnost, kultura*, na Oddelku za srbski jezik in južnoslovanske jezike pa se še vedno poučuje kot izbirni enoletni predmet. V začetku štud. leta 2011/2012 je slovenistika dobila svoje prostore, opremljene za sodoben pouk.

Slovenistika ima na Filološki fakulteti UB **status** vzporednega diplomskega študija, pouk pa se izvaja v okviru izbirnih predmetov. Študenti se lahko odločijo bodisi za dva, štiri, šest ali osem semestrov pouka slovenščine v obliki lektorskih vaj ali za študij slovenskega jezika kot glavnega ali izbirnega tujega jezika v okviru dodiplomskega študija splošnega jezikoslovja, bibliotekarstva oziroma kateregakoli izmed številnih tujih jezikov, ki jih je mogoče študirati na Filološki fakulteti UB. V okviru dodiplomskega študija se izvajajo tudi predavanja iz predmetov uvod v slovensko kulturo in slovenski jezik (glasoslovje, oblikoslovje, skladnja, zgodovina slovenskega jezika, dialektologija) ter praktična predmeta, ki dopolnjujeta lektorske vaje, to sta praktikum iz slovenistike ter prevajanje za sloveniste. Študenti se na podiplomskem (magistrskem) študiju lahko odločijo za predmet slovensko-srbske medkulturne študije, na doktorskem študiju pa lahko izberejo predmet srbsko-slovenska primerjalna slovnica.

Število študentov, ki obiskujejo predavanja iz slovenističnih predmetov, je konstantno veliko, zlasti veliko je zanimanje za predmet slovenska kultura, v katerega se letno vpiše od približno 450 do 700 študentov (odvisno od omejitve mest). V zadnjih štirih letih zaznavamo upadanje zanimanja za lektorske vaje.

Beograjska slovenistika je vzpostavila bogato **mednarodno sodelovanje** z različnimi visokošolskimi in znanstvenimi institucijami, največ s FF UL, s katerih so doslej gostovali številni slovenisti.

Rezultati intenzivne **znanstvenoraziskovalne dejavnosti** v zadnjih dveh desetletjih so številni znanstveni članki, priročniki in monografije s področja slovenistike. Največ jih je prispevala dr. Maja Đukanović, ki se ukvarja s tematiko primerjalnega slovensko-srbskega jezikoslovja, teorijo prevajanja ter problematiko slovenske manjšine v Srbiji. Je avtorica monografij *Uporedna semantička analiza zameničkih reči u slovenačkom i srpskom jeziku* (2009), *Poglavlja iz slovenačke kulture* (2015) in soavtorica knjig *Osnovi gramatike slovenačkog jezika* (skupaj z dr. Željkom Markovićem, 2001, 2005) ter *Južnoslovenski jezici: gramatičke strukture i funkcije* (skupaj z dr. Vjaro Maldžijevo, dr. Zuzano Topolinsko in dr. Predragom Piperjem, 2009). Prispevki s področja slovenskega jezika in kulture od leta 2016 izhajajo tudi v *Sloveniki*, časopisu za kulturo, znanost in izobraževanje, ki ga izdajata Nacionalni svet slovenske narodne manjšine v Srbiji in Filološka fakulteta v Beogradu, v uredništvu pa so strokovnjaki iz Slovenije in Srbije. Glavni urednici in pobudnici ustanovitve *Slovenike* sta dr. Maja Đukanović in Biljana Milenković Vuković. V okviru slovenistike UB smo decembra 2018 za *Svetovne dneve Ivana Cankarja* organizirali mednarodno študentsko konferenco *Cankar i(n) mi*, na kateri je svoje raziskovalne izsledke in razmišljanja o Cankarju predstavilo kar 30 mladih iz petih držav.

Študentski **prevodi** slovenskih književnih del so izšli v publikacijah *Prevajanja* (2003), *Desetka* (2006), *Antologija savremene slovenačke književnosti* (2011), *Antologija literature Ivana Cankarja s prevodi v tuje jezike* (2018), beograjski slovenisti pa so prevedli tudi vrsto del iz sodobne slovenske književnosti. Študenti slovenščine aktivno sodelujejo pri pisanju in prevajanju za *Bilten Društva Slovencev Sava* v Beogradu ter na kulturnih prireditvah, ki jih Društvo organizira skupaj s slovenistiko. Pod mentorstvom dr. Maje Đukanović so prevedli številne podnapise filmov za festival *Dnevi slovenskega filma v Srbiji* ter za druge pomembne priložnosti.

Študenti na beograjski slovenistiki imajo že tri desetletja veliko možnosti za poglobljeno seznanjanje s slovenščino in slovensko kulturo v okviru obštudijskih dejavnosti in projektov. Na slovenistiki redno organiziramo **kulturne prireditve** pri sodelovanju s CSDTJ, z Društvom Slovencev v Beogradu Sava, z Nacionalnim svetom slovenske manjšine ter drugimi kulturnimi organizacijami in institucijami. Na Filološki fakulteti so v organizaciji slovenistike gostovali številni vodilni slovenski književniki, na primer Boris Pahor, Boris A. Novak, Goran Vojnović, Feri Lainšček, Barbara Korun, Marko Kravos, Tadej Golob, Bina Štampe Žmavc itn. V okviru lektorata so gostovali tudi številni ugledni predavatelji iz slovenskih kulturnih in znanstvenih ustanov. Od leta 2003 do 2011 so se študenti udeležili strokovnih ekskurzij, na katerih so spoznali Slovenijo, obiskali številne institucije in podjetja, kjer so se seznanili s slovenskimi posebnostmi. Vsa leta so izjemno dejavni tako na slovenističnih dogodkih kot tudi v širšem kontekstu slovensko-srbskih kulturnih stikov. Beograjski študenti slovenščine se redno udeležujejo SSJLK, za katerega prejmejo štipendije CSDTJ, ravno tako pa se udeležujejo tudi drugih slovenističnih tečajev in izpopolnjevanj v Sloveniji. Od ustanovitve štiriletnega študija slovenščine na Filološki fakulteti UB redno odhajajo na UL v okviru različnih možnosti študentskih izmenjav in mednarodnih štipendij, kjer se udeležujejo predavanj na ljubljanski slovenistiki. Beograjska slovenistika je ponosna na svoje študente, ki so nadaljevali svojo študijsko in raziskovalno pot v drugih univerzitetnih

središčih v Evropi in so tam zelo uspešni. O slovenistiki v Beogradu je med drugim posnet tudi dokumentarni film *Študira(j)mo slovenščino*, kjer so predstavljene številne dejavnosti beograjskih slovenistov. Nekdanji in sedanji študenti slovenščine s Filološke fakultete v Beogradu intenzivno sodelujejo pri vseh aktivnostih in projektih CSDTJ.

Pouk slovenščine se v Beogradu in Srbiji razvija tako na univerzitetni ravni kot tudi v okviru poučevanja slovenščine kot jezika narodne manjšine. Dolgoletna prizadevanja in trdno postavljeni temelji slovenistike na Filološki fakulteti UB so dejstva, na podlagi katerih lahko sklepamo, da se bo slovenistika v Srbiji tudi v prihodnje uspešno razvijala.

SRBIJA, NOVI SAD

Željko Marković Slovenistika na Univerzi v Novem Sadu

Na Filozofski fakulteti Univerze v Novem Sadu (FF UNS) je slovenistika prisotna približno šestdeset let in danes deluje v okviru Oddelka za srbski jezik in lingvistiko ter Oddelka za srbsko književnost.

Zgodovina slovenistike na FF UNS od začetkov do leta 1999 je podrobneje opisana v zborniku CSĐTJ (1999: 95–96). Predavatelji slovenskega jezika so bili dr. Rudolf Kolarič, dr. Jože Pogačnik, mag. Katjuša Zakrajšek, dr. Jože Toporišič, mag. Velemir Gjurin. Od leta 1989 slovenščino na novosadski univerzi poučuje (z nekaj premori) profesor dr. Željko Marković, ki predava tudi primerjalno slovnico slovanskih jezikov in imenoslovje. Od leta 2015 vaje iz slovenščine vodi asistentka Aleksandra Colić Jovanović. Dr. Željka Markovića je v času njegove odsotnosti nadomeščala dr. Maja Đukanović. Slovensko književnost so predavali dr. Rudolf Kolarič, dr. Jože Pogačnik, dr. Marija Mitrović. Od leta 1991 do danes slovensko književnost poučuje dr. Bojana Stojanović Pantović in od leta 2016 tudi asistent Miloš Jocić.

Od začetka 90. let ima slovenistika na novosadski univerzi **status** obveznega izbirnega predmeta v okviru dodiplomskih študijskih programov *Srbski jezik in književnost* in *Srbska književnost in jezik* (prvi študijski program je bolj jezikoslovno usmerjen, drugi pa primarno literarnozgodovinski (zbornik CSĐTJ 1999: 95–96)). Študenti na študijskem programu *Srbski jezik in književnost* imajo po zadnjem učnem načrtu dvosemestrski tečaj slovenskega jezika (slovenski jezik 1 in slovenski jezik 2) štiri ure tedensko (dve uri predavanj in dve uri vaj) v tretjem letniku. Študenti na študijskem programu *Srbska književnost in jezik* poslušajo zgodovino slovenske književnosti (slovenska književnost 1 in slovenska književnost 2) tri ure tedensko (dve uri predavanj in eno uro vaj) v petem in osmem semestru. Od leta 2011 imajo študenti na tem študijskem programu kot obvezni izbirni predmet tudi slovenski jezik, ki ni v isti skupini izbirnih predmetov s slovensko književnostjo. Torej študenti na študijskem programu *Srbska književnost in jezik* lahko zdaj poslušajo oba slovenistična predmeta (tako književnost kot tudi jezik). Slovenski jezik poslušajo enako kot slovensko književnost tri ure tedensko (dve uri predavanj in eno uro vaj) v petem in osmem semestru. Precej nenavaden je dvosemestrski premor med prvim in drugim delom tečaja. Poleg slovenske književnosti oziroma slovenskega jezika imajo študenti literarnozgodovinske usmeritve na izbiro tudi makedonsko književnost in jezik. Pričakovali bi, da študenti, ki npr.

izberejo slovensko književnost, izberejo tudi slovenski jezik. Vendar ni vedno tako in neredko se zgodi, da študent izbere slovensko književnost in makedonščino ali makedonsko književnost in slovenščino.

Število študentov, ki se odločajo za slovenščino, se je dolgo gibalo med 10 in 20. Od leta 2011, odkar je slovenščina na izbiro tudi študentom literarnozgodovinske usmeritve, ki jih je več kot študentov jezikoslovne usmeritve, to število strmo narašča, tako da pouk slovenščine včasih obiskuje več kot 50 študentov.

V okviru **mednarodnega sodelovanja** na področju **znanstveno-pedagoškega** dela in **kulture** so na FF UNS gostovali številni slovenski univerzitetni predavatelji, posebej s FF UL, in nekateri umetniki.

Glede statusa slovenistike na Univerzi v Novem Sadu v prihodnosti lahko domnevamo, da je položaj slovenističnih predmetov v okviru študijskih programov, v katerih se izvajajo, precej stabilen. Vprašljiv je morda le položaj slovenščine v okviru študijskega programa *Srbska književnost in jezik*. Za zdaj je znano, da je enak status zagotovljen v naslednjem akreditacijskem obdobju.

ŠPANIJA, GRANADA

Ana Fras Slovenistika na Univerzi v Granadi

Lektorat slovenščine na Univerzi v Granadi deluje od drugega semestra štud. leta 2008/2009. S poučevanjem na lektoratu je začela Ana Fras, ki tam poučuje še danes. Univerza v Granadi v letu 2019 praznuje 25. obletnico Oddelka za slovanske jezike in 10. obletnico lektorata za slovenski jezik, sicer pa je ena izmed univerz v Španiji, ki ima najbolj razvit študij slovanskih jezikov.

Status lektorata se je v desetih letih, odkar se poučuje slovenščino, spremenil. V preteklih letih so študenti dobili 3 kreditne točke na semester, s štud. letom 2018/2019 pa se je število kreditnih točk povečalo, in sicer s 3 na 6 na semester. Slovenščino študenti izbirajo kot neobvezni izbirni predmet, ki ga lahko obiskujejo štiri semestre (dve šolski leti) na štirih različnih nivojih (slovenščina I, II, III in IV) ter tako dobijo 24 kreditov. Še ena novost na Univerzi v Granadi je, da imajo študenti možnost izbrati predmet slovenska kultura, za katerega dobijo 3 kreditne točke na semester. Slovenščino kot neobvezni izbirni predmet lahko izbirajo na dveh fakultetah, na Fakulteti za prevajalstvo (Facultad de Traducción) in na Filozofski fakulteti (Facultad de Filosofía y Letras), kjer lahko prav tako izberejo predmet slovenska kultura.

Število študentov na obeh fakultetah je bilo v prvih petih letih okrog 20 na leto, v zadnjih letih je številka malce nižja, vendar se v povprečju na lektorat vpiše od 10 do 15 študentov, ki izberejo predmet za eno ali dve šolski leti.

Vsako leto na Univerzi v Granadi gostujejo **literati iz Slovenije**. Gostovanj se je v desetih letih zvrstilo kar nekaj, med drugimi so lektorat obiskali Miha Mazzini, Jana Putrle Srdić, Alja Adam, Jani Virk, Moja Kumerdej, Brane Mozetič, Anja Golob, Suzana Tratnik, Veronika Dintinjana, Kaja Teržan, Gašper Malej, Alenka Jovanovski idr.

Univerza v Granadi uspešno **mednarodno sodeluje** z različnimi visokošolskimi ustanovami, še posebej s FF UL. Vsako leto pridejo na gostovanje profesorji predvsem s FF UL, med drugimi so na lektoratu predavali dr. Marko Juvan, dr. Alojzija Zupan Sosič, dr. Gemma Santiago Alonso, dr. Jasmina Markič, za uspešno sodelovanje med obema univerzama pa so lektorat leta 2018 obiskali tudi kolegi s CSDTJ, in sicer dr. Simona Kranjc, dr. Mojca Nidorfer Šiškovič, dr. Damjan Huber ter prorektorica UL dr. Branka Kalenić Ramšak.

Na lektoratu vsako leto organiziramo veliko **kulturnih dogodkov**, prav tako pa uspešno sodelujemo s slovenskim veleposlaništvom v Madridu. S študenti smo sodelovali pri mednarodnem

projektu Miha Mazzinija *Very simple story*, pri katerem smo posneli Mazzinijevo zgodbo (*Zelo preprosta zgodba*) v španskem jeziku. V sodelovanju s slovenskim veleposlaništvom smo leta 2014 v sklopu meseca slovenske kulture organizirali razstavo Nikolaja Pirnata *Don Kihot iz Manče*, ki jo je na Evroarabski fundaciji (Fundación euroárabe, ki deluje v sklopu Univerze v Granadi) otvoril veleposlanik RS Aljaž Gosnar. V štud. letu 2015/2016 smo se na lektoratu povezali z Univerzo v La Laguni s Tenerifov, kjer so študenti pod mentorstvom prof. dr. Andresa Sáncheza Robayne organizirali pesniške **prevajalske delavnice** (med drugim tudi iz slovenščine v španščino). Prof. dr. Robayna je predstavil projekt ter prevode slovenske poezije, ki je izšla v literarnem biltenu Univerze v La Laguni. Na Univerzi v Granadi letno organiziramo filmske projekcije ciklov filmov ter branja poezije (vsako leto na lektorat prideta vsaj dva slovenska pesnika). Študenti, ki obiskujejo lektorat, redno sodelujejo tako pri projektih, ki jih organizira lektorat, kot tudi pri prevajanju v španski jezik.

V prihodnje si bomo na lektoratu prizadevali izpeljati čim več kulturnih projektov, od gostovanj literatov do profesorjev; prav tako bodo v promocijo slovenske kulture vključeni cikli slovenskih filmov ter razstave slovenskih umetnikov. S tem bo lektorat širil slovensko kulturo ne samo med študenti slovenščine, ampak tudi med širšo publiko Iberskega polotoka.

UKRAJINA, KIJEV

Olena Dzjuba-Pogrebnejak Slovenistika na Kijevski državni univerzi Tarasa Ševčenka

Slovenistika, ki deluje v okviru Oddelka za slovanske filologije Filološkega inštituta Kijevske državne univerze Tarasa Ševčenka (FI UK), je najmlajša študijska smer na oddelku.

Status slovenistike lahko spremljamo od leta 2010, ko se je slovenistika začela izvajati v obliki lektorata kot obvezni izbirni predmet (drugi slovanski jezik) v okviru drugih študijskih smeri (kroatistika, bohemistika, bolgaristika, polonistika, srbistika). S štud. letom 2015/2016 je slovenistika postala ena od akreditiranih študijskih usmeritev (specializacij) na do- in podiplomskem študijskem programu *Slovanski jeziki in literature*. Tako ima slovenistika na katedri dvojni status – kot drugi slovanski jezik in kot specializacija.

V okviru dodiplomskega študijskega programa *Slovanski jeziki in literature*, ki ga študenti študirajo kot enopredmetni študij, se predmeti s področja slovenistike izvajajo kot obvezni in obvezni izbirni predmeti. Trenutno je v ponudbi 18 predmetov (npr. slovenski jezik v praksi, konverzacija v slovenskem jeziku, slovenska književnost, sodobna slovenska književnost, slovenska kultura, dejstva o Sloveniji, slovenska drama, tolmačenje in prevajanje iz obeh jezikov itn.).

Leta 2019 je iz slovenistike diplomiralo prvih šest **diplomantov** dodiplomskega študija. Študenti zaključijo študij na prvi stopnji z diplomskim izpitom (slovenski jezik in slovenska književnost) in zagovorom diplomskega dela. V štud. letu 2018/2019 je potekal prvi vpis na slovenistični magistrski študij, na katerega so se vpisali štirje študenti; na drugi stopnji morajo študenti opraviti diplomski izpit (slovenski jezik in slovenska književnost) ter zagovarjati magistrsko delo. Študentska slovenistična dela redno predstavljamo na študentski znanstveni konferenci FI UK in na slavističnem kolokviju katedre.

Lektorice, ki so poučevale in skrbele za slovenistiko, so bile dr. Inga Jarova (prva je začela predavati slovenščino kot drugi slovanski jezik) ter lektorice iz Slovenije Katja Piuži, Petra Seitl in Andreja Kalc. Za razvoj slovenistike so zaslužni tudi prorektor univerze prof. dr. Volodimir A. Bugrov, direktor Inštituta prof. dr. Grigorij F. Semenjuk, predstojnica Oddelka za slovanske filologije prof. dr. Olga Palamarčuk in prof. dr. Olena Dzjuba-Pogrebnejak.

Slovenistika na FI UK je imela zmeraj izjemno podporo Veleposlaništva RS v Kijevu, posebej veleposlanice Nataše Prah in pooblaščenice ministrice Mateje Kračun.

FI UK uspešno **sodeluje** s FF UL, v zadnjih letih so v Kijevu gostovali dr. Mojca Nidorfer Šiško-vič, dr. Damjan Huber, dr. Alojzija Zupan Sosič, mag. Mateja Lutar, Tanja Jerman in dr. Mihaela Knez. V štud. letih 2017/2018 in 2018/2019 smo uspešno izpeljali študijske izmenjave preko programa Erasmus+ med IF KU in FF UL.

Na področju **znanstvenoraziskovalne dejavnosti** se dr. Olena Džuba-Pogrebniak ukvarja s slovensko literaturo prve svetovne vojne in slovensko-ukrajinske literarne stike ter prevaja iz slovenščine.

Študentske **prevode** slovenskih literarnih del smo v sodelovanju s STU, z univerzo v Lvovu in lektorjem Primožem Lubejem objavili v več knjižnih izdajah, npr. *Сучасна словенська література* (2017), *Antologija literature Ivana Cankarja s prevodi v tuje jezike* (2018); sodelovali smo tudi pri prevodu jezikovnega priročnika v ukrajiniščino *Žepna slovenščina* (2014).

V okviru slovenistike smo pripravili različne **kulturne prireditve**, ki se jih je vsakič udeležilo več ljubiteljev slovanskih kultur, večkrat smo jih organizirali v sodelovanju z Veleposlaništvom RS v Kijevu. Na lektoratu je gostovalo 16 slovenskih književnikov (nekateri so obiskali Kijev dvakrat), Miha Mazzini, Suzana Tratnik, Tone Partljič, Goran Vojnović, Andrej Blatnik, Brane Mozetič, Andrej Skubic, Stanka Hrastelj, Anja Štefan, Lucija Stepančič, Milan Jesih, Jani Virk, Barbara Korun, Gabrijela Babnik, Andrej Makuc, Tadej Golob, glasbenik Vlado Kreslin ter založbi Goga in Beletrina. Sodelavci in študenti na slovenistiki smo se redno udeleževali retrospektiv slovenskega filma, slovanskih večerov FI UK (študenti slovenistike so uprizarjali dela Franceta Prešerna in Ivana Cankarja), različnih literarnih nastopov slovenskih pisateljev v knjigarnah, knjižnicah in na drugih lokacijah v Kijevu, slovenistika se je predstavila tudi ob *Svetovnem dnevu jezikov* in ob *Dnevh odprtih vrat* na univerzi.

Slovenistiko v Kijevu kot študijsko smer smo odprli v času, ko je slavistika na FI UK v krizi – zanimanje študentov za študij slovanskih jezikov je vsako leto manjše, zmanjšuje pa se tudi državno financiranje študija, kar povzroča dodatne težave (tj. zmanjšanje števila študentov, ki lahko študirajo brezplačno). Stremimo k cilju, da bi se študenti v čim večji meri odločali za študij slovenščine in da bi v prihodnosti na *Slovanskem seminarju* FF UT lahko slovenščino študirali tudi kot prvi jezik v okviru slavistike.

UKRAJINA, LVOV

Primož Lubej

Slovenistika na Državni univerzi Ivana Franka v Lvovu

Slovenistika na Katedri za slovansko filologijo Ilarijona Svencickega Filološke fakultete Nacionalne univerze Ivana Franka v Lvovu (FF NUIF) deluje od štud. leta 2008/2009.

Status slovenistike je od leta 2014/2015 dvojen, saj se izvaja v obliki lektorata kot obvezni izbirni in izbirni predmet drugih štud. programov in smeri (npr. slovakistika, ukrajinstika) ter kot dodiplomski in magistrski dvopredmetni študij v okviru akreditiranega prvo- in drugostopenjskega študijskega programa *Slovenski jezik in književnost*. Diplomanti ob zaključku prvostopenjskega študija pridobijo diplomo in naziv profesor slovenskega jezika in književnosti, pri magistrskem oziroma drugostopenjskem študiju pa profesor in prevajalec.

V okviru prvostopenjskega dvopredmetnega študijskega programa *Slovenski jezik in književnost*, ki ga študirajo študenti v kombinaciji s smerjo *Ukrajinski jezik in književnost*, se izvajajo obvezni slovenistični predmeti, in sicer slovenski jezik, slovenska književnost, teorija in praksa prevajanja, zgodovinska slovnica, zgodovina jezika.

Zgodovina slovenistike na FF NUIF sega v štud. leto 2008/2009, prvi **lektor** iz Slovenije je bil Jernej Ključevšek, od štud. leta 2010/2011 do danes pa je učitelj slovenščine Primož Lubej. Pomembna prelomnica za slovenistiko je bilo štud. leto 2014/2015, saj se je tedaj na prvostopenjski dvopredmetni študijski program *Slovenski jezik in književnost* vpisala prva generacija študentov.

Za razvoj slovenistike sta zaslužni tako nekdanja predstojnica Katedre za slovansko filologijo dr. Nadia Lobur, ki je bila pobudnica ustanovitve slovenistike, kot tudi sedanja predstojnica dr. Alla Tatarenko, ki slovenistiko vseskozi intenzivno podpira. Pomemben podporni člen pri razvoju slovenistike sta bila tudi nekdanji in zdajšnji dekan FF NUIF, in sicer dr. Jaroslav Harasim ter dr. Svjatoslav Pilipčuk, ki sta bila vedno naklonjena tako študijskim kot tudi obštudijskim dejavnostim slovenistike. Razvoj slovenistike pomembno sooblikujeta predavateljici dr. Natalija Horoz, ki se ukvarja z jezikoslovnimi slovenističnimi temami, in asistentka Marijana Klimec, ki se v svojem delu osredotoča na književne slovenistične teme in teorijo ter prakso prevajanja.

Pomemben dosežek slovenistike je tudi vzpostavitev programa Erasmus+ med FF NUIF in FF UL. V štud. letu 2018/2019 je na Oddelek za slovenistiko FF UL odšla prva študentka filološke fakultete, v letošnjem štud. letu pa je na izmenjavi na istem oddelku še ena študentka. Uspešna je tudi izmenjava profesorjev prek programa Erasmus+, saj je asist. Marijana Klimec lansko štud. leto gostovala na Oddelku za slavistiko FF UL, v letošnjem štud. letu pa je na FF NUIF gostoval asist. dr. Damjan Huber z Oddelka za slovenistiko FF UL.

Študentov in diplomantov na slovenistiki je v zadnjih letih od 40 do 83 letno, od tega je prvostopenjski študijski program *Slovenski jezik in književnost* končalo 9 študentk, medtem ko so se na drugostopenjski, magistrski študijski program vpisale štiri študentke. Na prvostopenjskem študijskem programu trenutno nimamo nobenega študenta, saj fakulteta posameznega študijskega programa ne razpisuje vsako leto. V štud. letu 2019/2020 je bil vpis na slovenščino uspešen in tako nadaljujemo z izobraževanjem nove generacije bodočih slovenistov. Študij na prvi stopnji se zaključí z državnim izpitom iz predmetov slovenski jezik in slovenska književnost. V tem trenutku na slovenistični smeri še ni nastalo nobeno magistrsko delo, saj prva generacija šele zaključuje s študijem. Omenimo lahko, da nastajajo magistrska dela s področja slovenske književnosti in slovenskega jezika.

Lvovska slovenistika uspešno **mednarodno sodeluje** z različnimi visokošolskimi ustanovami, še posebej s FF UL in FF UM, in sicer v okviru gostovanj univerzitetnih profesorjev in profesorice. Na FF NUIF so tako predavali in/ali se udeležili mednarodne slavistične konference, ki se odvija vsako leto maja, dr. Branislava Vičar, dr. Aleš Maver, dr. Alojzija Zupan Sosič, dr. Damjan Huber, dr. Mojca Nidorfer Šiškovič, mag. Mateja Lutar, dr. Mihaela Knez, dr. Damjana Kern Andoljšek, dr. Dragica Haramija in dr. Janja Vollmaier Lubej.

Na področju **znanstvenoraziskovalne dejavnosti** je treba izpostaviti slovar *Ukrains'ko-slovens'kij tematičnij slovník – Ukrajinsko-slovenski tematski slovar* (2015, avt. Primož Lubej, Bogdan Sokil, Ljudmila Vasiljeva, Janja Vollmaier Lubej), ki je velikega pomena tako za raziskovalce kot tudi za študente slovanskih jezikov.

Literarne **prevode** iz slovenske književnosti, ki so nastali v okviru slovenistike, smo izdali v samostojni knjigi *Sučasna slovens'ka literatura: vibrane: antologija* (2017), pripravili smo prevod za priročnik *Kyšén'kova slovens'ka – Žepna slovenščina* (2014) in prevedli izbor besedil za *Antologijo literature Ivana Cankarja s prevodi v tuje jezike* (2018). Nastali so tudi prevodi podnapisov dokumentarnih filmov *Presihajoče jezero*, *Toporišič – Samotni hodec skozi neprijazni čas*, *20. stoletje Jurija Gustinčiča* (vsi 2012) in celovečernega filma *Slovenka* (2014).

Od začetkov slovenistike do danes se je odvilo več kot 30 **kulturnih prireditvev**, ki so bile vedno zelo dobro obiskane. Literarne dogodke smo vedno organizirali v ugledni ukrajinski Knjigarni Je v središču mesta. Velikokrat smo sodelovali z veleposlaništvom RS v Kijevu, ki je poleg CSDTJ poskrbelo za finančno uresničitev projektov. V okviru Lvovske slovenistike je gostovalo 14 književnikov, in sicer Milan Jesih, Jani Virk, Suzana Tratnik, Gabriela Babnik, Barbara Korun, Miha Mazzini, Lucija Stepančič, Goran Vojnović, Andrej Makuc, Tone Partljič, Andrej Blatnik, Milan Dekleva, Anja Štefan, Franci Just, Štefan Kardoš, obiskala nas je tudi založba Beletrina.

Poleg tega slovenistika redno sodeluje z največjim ukrajinskim knjižnim sejmom Forum vidavciv, na katerem so na literarnih večerih sodelovali nekateri od naštetih književnikov in v okviru

katerega je bil javnosti prvič predstavljen ukrajinski prevod romana *Sukub* Vlada Žabota (2012, prev. M. Klimec in N. Horoz). Študenti so si v štud. letu 2017/2018 v kijevskem gledališču Zoloti vorota ogledali dramo *Dogodek v mestu Gogi*, ki jo je v ukrajiniščino prevedla Marijana Klimec.

Pred slovenistiko na FF NUIF so številni izzivi, eden izmed njih je vsekakor ohraniti število študentov tako na študijski smeri kot tudi na lektoratu slovenščine, obenem pa obdržati visoko raven doseženega slovenističnega znanja. Lvovska slovenistika je v svojem prvem desetletju postavila odlične temelje za prihodnje delo, o čemer pričajo navdušeni in marljivi študenti ter številni kulturni dogodki in literarna gostovanja. Slovenistika tako ni zaprta za univerzitetnimi vrati, temveč je slovensko kulturo in literaturo mogoče prepoznati tudi širše, med njenimi navdušenci in bralci prevedenih slovenskih romanov, ki jih s svojim uspešnim prevajalskim delom promovirata Marijana Klimec in dr. Natalija Horoz, zadnjih pet let pa z vzorčnimi prevodi tudi študentke slovenistike. Upamo, da bo naslednjih deset let za razvoj slovenistike enako, če ne celo bolj plodnih od prvih.

VELIKA BRITANIJA, LONDON

Maja Rančigaj Beneš Slovenistika na Univerzitetnem kolidžu London

Slovenistika v Londonu deluje na prestižnem Univerzitetnem kolidžu London, na Šoli za slovanske in vzhodnoevropske študije (School of Slavonic and East European Studies – UCL SSEES). Šolo z več kot stoletno **zgodovino** je leta 1915 ustanovil Robert William Seton-Watson, prijatelj in podpornik majhnih slovanskih narodov v nekdanji Avstro-Ogrski, skupaj s Tomášem G. Masarykom, ki je kasneje postal prvi predsednik nekdanje Češkoslovaške. UCL SSEES je danes ena največjih in vodilnih britanskih institucij za ruske, baltske, srednje-, vzhodno- in jugovzhodne evropske študije, ki se ponaša s široko paleto slovanskih in vzhodnoevropskih jezikov. Trenutno ponuja kar 16 različnih jezikov, nekatere v okviru študijskih programov, druge v obliki večernih tečajev. Delo na šoli je razdeljeno na štiri med seboj povezana področja, *Ekonomija in podjetništvo*, *Zgodovina*, *Jeziki in kulture*, *Politologija in sociologija*. Slovenistika ima dvojen status, saj deluje deloma v okviru področja *Jeziki in kulture* in deloma v okviru večernih tečajev.

Prva **lektorica**, napotena iz Slovenije, ki je se je iz Nottinghama vozila poučevat na UCL SSEES, je bila Andreja Ponikvar; v štud. letu 2003/2004 je poučevala izbirni jezikovni predmet iz slovenščine na magistrski študijski ravni. Izvajal se je samo eno leto, v naslednjih letih pa so lektorji na šoli poučevali večerne tečaje slovenščine. Andreji Ponikvar so sledili Ivana Petric Lasnik, Jernej Ključevšek in Matej Klemen. Od štud. leta 2014/2015 do danes je učiteljica slovenščine, napotena na UCL SSEES iz Slovenije, Maja Rančigaj Beneš.

V zadnjih petih letih se je zanimanje za večerne tečaje slovenščine vseskozi povečevalo. V štud. letu 2014/2015 smo izvajali en večerni tečaj slovenščine, v štud. letu 2018/2019 pa izvajamo pet tečajev na vseh ravneh: začetni, nižji nadaljevalni, višji nadaljevalni, izpopolnjevalni in višji izpopolnjevalni. Od štud. leta 2017/2018 večerne tečaje poleg lektorice, napotene iz Slovenije, izvajata še učiteljici Romana Šuštar in Erika Zorman. V štud. letu 2018/2019 je bilo na večerne tečaje vpisanih okrog 30 **študentov**.

Zaradi povečanega zanimanja smo slovenistične predmete ponudili tudi študentom na študijski ravni. Po slovenščini kot predmetu je namreč poizvedovalo nekaj magistrskih in doktorskih študentov, ki so pri svoji raziskavi potrebovali slovenščino. Ker ta možnost takrat še ni obstajala, so ti ponavadi obiskovali večerne tečaje. V štud. letu 2015/2016 je bil akreditiran izbirni jezikovni

predmet slovenščina, ki je na voljo vsem študentom dodiplomskih programov UCL. V štud. letu 2017/2018 so bili akreditirani še izbirni vsebinski predmet iz slovenske kulture in literature v angleščini z naslovom *med Alpami in Jadranom: moderna slovenska kultura in literatura* na podiplomski študijski ravni (oblikovala ga je lektorica Maja Rančigaj Beneš) in jezikovna predmeta na začetnike in nadaljevalce na podiplomski študijski ravni.

V štud. letu 2018/2019 so se na slovenistične predmete vpisali prvi študenti na študijskih programih. Jezikovni predmet je obiskovala ena podiplomska študentka, predmet iz literature in kulture v angleščini pa trije dodiplomski študenti. UL in UCL SSEES sta podpisali meduniverzitetni sporazum za slovenskega lektorja, ki omogoča kontinuirano poučevanje slovenskega jezika, literature in kulture ter razvijanje slovenističnih študij v Združenem kraljestvu.

Študenti večernih tečajev so sodelovali pri **projektu** STU *Svetovni dnevi Ivana Cankarja in prevode* objavili v *Antologiji literature Ivana Cankarja s prevodi v tuje jezike* (2018). Štipendijo za SSJLK v Ljubljani so v zadnjih petih letih pridobili štirje študenti večernih tečajev in letos prvič tudi študentka na magistrskem študijskem programu.

Na UCL SSEES smo v zadnjih letih pripravili različne **kulturne dogodke**, npr. literarni večer z Milanom Šeljcem, in v okviru **mednarodnega sodelovanja** z različnimi ustanovami organizirali predavanja dr. Boruta Klabjana, dr. Mateje Pezdirc Bartol in dr. Romana Kuharja. Dogodke, ki so bili vedno dobro obiskani in so privabili ne samo študente, ampak tudi zunanje obiskovalce, smo organizirali v sodelovanju z Veleposlaništvom RS v Londonu.

Želimo si, da bi zanimanje za slovenščino ostalo in raslo še naprej ter da bi se za slovenistične predmete odločalo vse več študentov na študijskih programih. Izziv za prihodnost je akreditacija študijskega programa s slovenščino na dodiplomski študijski ravni, saj ta trenutno ne obstaja nikjer v Združenem kraljestvu, in hkrati vzpostavitev meduniverzitetnega sporazuma za izmenjavo študentov. Šola za slovanske in vzhodnoevropske študije je predlogu naklonjena, zato nadaljujemo s prizadevanji, da se bo to v prihodnjih letih tudi uresničilo.

VELIKA BRITANIJA, NOTTINGHAM

Maja Rančigaj Beneš Slovenistika na Univerzi v Nottinghamu

Slovenistika na Univerzi v Nottinghamu (UN) je v preteklosti delovala na Šoli za kulture, jezike in področne študije, na Oddelku za ruske in slovanske študije. V zadnjih letih je na UN prišlo do prestrukturiranja šole in njenih oddelkov v en sam velik Oddelek za moderne jezike in kulture. Te spremembe, povezane predvsem z varčevanjem denarnih sredstev, so neugodno vplivale na **status** slovenščine in drugih t. i. majhnih jezikov. Nottinghamska univerza ni edina s takšno izkušnjo, s podobnimi težavami se je soočalo tudi mnogih drugih univerz v Združenem kraljestvu od uvedbe višjih šolnin študija v zadnjih desetih letih. Posledično je bila slovenščina s štud. letom 2018/2019 prestavljena v Jezikovni center (Language Centre) in tam razpisana kot izbirni jezikovni predmet na začetni ravni in kot večerni tečaj iz slovenskega jezika, literature in kulture. Vpis v tem štud. letu ni dosegel predpisanega minimalnega števila študentov za izvajanje predmetov.

Zgodovina lektorata slovenščine v Nottinghamu sega v štud. leto 1974/1975, ustanovljen je bil na pobudo tedanje predstojnice oddelka dr. Monice A. Partridge in v sodelovanju z UL, poučevati pa je začela prva lektorica iz Slovenije Ljuba Črnivec. Povezava nottinghamske univerze s slovenščino izhaja iz leta 1918, ko je na UN začel poučevati Janko Lavrin, doma iz Bele krajine. Poleg ruščine je predaval tudi srbohrvaščino in morda vodil tečaje slovenščine ter bil eden od ustanoviteljev slavistike. Po njem se danes imenuje tudi diploma, ki jo od leta 2003 Društvo slovenskih književnih prevajalcev podeljuje prevajalcem za pomemben prispevek na področju posredovanja slovenske književnosti v druge jezikovne kulture. Zgodovina slovenistike v Nottinghamu od začetkov do leta 1999 je podrobneje opisana v zborniku CSSTJ (1999: 41–44) in v knjižici *40 let slovenščine v Nottinghamu* (2014: 9–21), ki smo jo ob obletnici pripravili na lektoratu (uredili Olivia Hellewell in Maja Rančigaj Beneš). V knjižici so objavljeni tudi spomini **lektorjev** na njihova lektorska leta; od leta 1975 se jih je zvrstilo 15: Ljubica Črnivec, Srečko Fišer, Božena Činkole, Tone Perčič, Jože Iskra, Ksenija Slabe, Metka Čuk, mag. Adriana Krstič, dr. Sabina Grahek, dr. Alenka Jensterle Doležal, Andreja Ponikvar, Ivana Petric Lasnik, Jernej Ključevšek, Matej Klemen in Maja Rančigaj Beneš.

Poleg lektorskih vaj so lektorji izvajali tudi predmet v angleščini z naslovom *uvod v Slovenijo*, njen jezik in kulturo, ki ga je zasnovala lektorica Ivana Petric Lasnik. Poleg lektorja je slovenščino

v nekaterih štud. letih poučeval tudi domači učitelj dr. David Denton, ki je leta 1984 doktoriral s temo *The life and works of Ciril Kosmač*. Na slovenistiki je izvajal intenzivni tečaj slovenščine za podiplomske študente Postgraduate Diploma in Slovene ter poučeval prevajanje v angleščino pri lektorskih vajah za nadaljevalce in izpopolnjevalce. S štud. letom 2012/2013 je bila slovenščina uvrščena v magistrski študij prevodoslovja, in sicer s predmetom literarno prevajanje oz. kasneje prevajanje besedil. Pri poučevanju tega predmeta je poleg lektorja sodelovala tudi dr. Polly McMichael, na programu pa sta magistrirali dve študentki, Olivia Hellewell (2013) in Nuša Počič (2017). Olivia Hellewell je študij nadaljevala z doktorskim študijem na slovenistično temo in februarja 2019 uspešno zagovarjala doktorsko disertacijo z naslovom *Supply-Driven Translation in a Small Nation Context: Slovene Literature in English 1991–2016* (mentorici Polly McMichael in Maïke Oergel). **Število študentov**, vpisanih na različne slovenistične predmete, se je od leta 1999 gibalo med 5 do 10, v štud. letu 2013/2014 je doseglo število 25, v zadnjih letih pa jih je bilo v povprečju okoli 10 na leto.

Poleg poučevanja slovenščine je oddelek slovel tudi po **znanstvenoraziskovalnem** delu na področju slovenskega jezika, literature in kulture ter prevajalstva. Poseben prispevek k znanosti predstavlja obsežna opisna slovnica slovenskega jezika za angleško govoreče *Slovene: A Comprehensive Grammar*, ki jo je napisal profesor dr. Peter Herrity in je izšla leta 2000. Peter Herrity in Ivana Petric Lasnik sta tudi avtorja priročnika *Slovene Phrasebook*, ki je izšel leta 2008. Z raziskovalnim delom na področju slovenske popularne in kantavtorske glasbe ter slovenske kulture se med drugim ukvarja dr. Polly McMichael. S področjem prevajalstva, slovenske literature in kulture se raziskovalno ukvarja dr. Olivia Hellewell, ki deluje tudi kot prevajalka. Leta 2017 je v angleščino prevedla roman Jele Krečič *Ni druge*, trenutno prevaja Vojnovičevo *Figo*. Prevedla je tudi več vzorčnih prevodov in letos v Angliji prejela nagrado za najboljši vzorčni prevod v kategoriji leposlovje za angleški prevod odlomka iz romana *Mazohistka* Katje Perat.

Nottinghamski študenti in lektorji so sodelovali pri vseh skupnih **projekti**h STU, *Prevajanja slovenskih literarnih del* (2004), *Svetovni dnevi slovenskega filma* (2005), *Svetovni dnevi slovenske literature* (2006), *Svetovni dnevi slovenske literature na filmu* (2008), *Svetovni dnevi sodobne slovenske literature* (2010), *Svetovni dnevi slovenskega dokumentarnega filma* (2012) in *Svetovni dnevi slovenskega jezika* (2014), *Svetovni dnevi slovenske kulture* (2016) in *Svetovni dnevi Ivana Cankarja* (2018). Študenti, nekajkrat pa tudi sodelavci iz Nottinghama so se vsakoletno udeleževali SSJLK.

Slovenistika v Nottinghamu je bila pogosto deležna **medijske pozornosti** v Sloveniji, v različnih časopisih je bilo objavljenih kar nekaj intervjujev z lektorji, študenti in učitelji so se večkrat predstavili v oddajah slovenskega nacionalnega radija in televizije. O Janku Lavrinu je bil leta 2007 posnet dokumentarni film *Janko Lavrin, ves slovenski, ves ruski, ves angleški, ves svetovljanski*, snemanje je deloma potekalo tudi na UN.

Na slovenistiki v Nottinghamu je v zadnjih 15 letih **gostovalo** mnogo uglednih slovenskih pisateljev, pesnikov, režiserjev in kantavtorjev, med drugim Polona Glavan, Boštjan Narat, Nejc Gazvoda, Gabriela Babnik, Goran Vojnovič, Jani Kovačič, Katja Perat, Katarina Juvančič in Dejan Lapanje, Vlado Kreslin, Miha Mazzini, Jela Krečič, Milan Šelj, Mojca Kumerdej. Ob teh projektih je nastalo veliko študentskih **prevodov** pod mentorstvom lektorjev in ob pomoči dr. Davida Dentona, dr. Polly McMichael in dr. Olivie Hellewell. Na slovenistiki so večkrat predavali različni

predavatelji, med drugim dr. Milena Mileva Blažič, dr. Kornelija Ajlec, dr. Marko Stabej, dr. Sabina Grahek in dr. Borut Klabjan. Dogodke smo pogosto organizirali v sodelovanju z Veleposlaništvom RS v Londonu ali z založbo Beletrina in Javno agencijo za knjigo RS. Lektorji smo predvajali tudi projekcije slovenskih filmov, pripravili različne prevajalske delavnice in bralne skupine.

Iz zapisanega je razvidno, da je imela nottinghamska slovenistika mnogo plodnih let, njena prihodnost na univerzi v Nottinghamu pa je v času velikih sprememb v britanskem univerzitetnem prostoru težko napovedljiva.

ZDRUŽENE DRŽAVE AMERIKE, CLEVELAND

Luka Zibelnik Slovenistika na Clevelandski državni univerzi

Slovenistika na Clevelandski državni univerzi (CSU) je bila ustanovljena leta 2008 na oddelku za moderne (kasneje svetovne) jezike, literature in kulture Filozofske fakultete CSU (CLASS). Hkrati je na CSU začel delovati tudi Center za slovenske študije, ki ga je ustanovila RS skupaj s CSU, od leta 2009 naprej pa ga vodi lektor iz Slovenije. Do leta 2012 je lektor slovenščino poučeval tudi na manjšem ljudskem kolidžu v Lakelandu, kasneje pa se je izkazalo, da je na relativno majhnem področju premalo potencialnih študentov, zato je slovenistika ostala le na bolj prestižni CSU.

Slovenistika sodi po **statusu** glede na manjše število učečih se med jezike, katerih programi se izvajajo v obliki lektorata kot izbirni predmet v okviru drugih študijskih programov in smeri do- in podiplomskega študija v šestih semestrih. Za vsak semester pridobijo študenti tri kreditne točke, ki jih uveljavljajo kot pogoj za napredovanje v višje letnike. Od leta 2013 je lektorat slovenščine za študente CSU in zunanje udeležence CSU na voljo tudi v spletni obliki, ki jo je izoblikoval lektor in je prvi lektorat te vrste. Od leta 2014 je spletni lektorat slovenščine na CSU odprt za vse, tako da se lahko vanj vpišejo slušatelji s celega sveta. Ob odprtju štirih semestrov slovenščine so bili predstavljeni tudi spletni učbeniki lektorja. Slovenščina se poučuje hkrati v petih razredih, dva od teh sta izbirna predmeta, ki nista ovrednotena s kreditnimi točkami. Poučevanje poteka na treh ravneh, in sicer na začetniški, nadaljevalni in izpopolnjevalni ravni. **Lektor**, ki poučuje na CSU že od ustanovitve slovenistike, je dr. Luka Zibelnik, zaposlen na FF UL.

Število študentov na slovenistiki iz leta v leto raste, zato moramo vpis v začetniške razrede v zadnjih letih celo omejevati (na 30 študentov). V letu 2008, ko se je lektorat odprl, je bilo vpisanih le 14 rednih študentov, ostali so se vpisali kot študenti univerze za tretje življenjsko obdobje. V letu 2019 se je v začetniške razrede vpisalo 30 rednih in 25 izrednih študentov, študentov univerze za tretje življenjsko obdobje pa niso vpisovali. Leta 2016 je skupina študentov s pomočjo lektorja in profesorice za jezikoslovje dr. Lydie Grebenyove opravila terensko fonetično raziskavo in za svojo predstavitev dobila nagrado CSU za najboljši plakat.

Clevelandska slovenistika je vpeta v **mednarodno sodelovanje** z raznimi visokošolskimi ustanovami, kjer prednjačijo slovenske institucije, še posebej FF UL. V desetih letih se je zvrstilo 22 gostovanj, nekateri predavatelji so poučevali večkrat. Na slovenistiki so nas med drugimi

obiskali dr. Aleksander Bjelčevič, dr. Simona Klemenčič, dr. Božidar Jezernik, dr. Mark Madigan, dr. Tom Priestly, dr. Nina Vodopivec, dr. Timothy Pogačar, dr. Drago Kunej, dr. Mojca Nidorfer Šiškovič, dr. Boža Krakar Vogel, dr. Alojzija Zupan Sosič, dr. Jernej Mlekuž, dr. Hannah Starman, dr. Leonora Flis, dr. Oto Vrhovnik, dr. Damjana Kern Andoljšek, dr. Mihaela Knez, dr. Nike Kocijančič Pokorn, mag. Adela Pukl. Soorganizirali smo dva seminarja za učiteljice slovenskega jezika v ZDA in Kanadi (2009 in 2012) ter leta 2019 tridnevno konferenco mest, pobratenih z mestom Cleveland. Lektor je slovenistiko in FF UL predstavljal na mednarodnih konferencah in predavanjih na različnih ameriških univerzah in drugih institucijah, med drugim na konferencah Midwest Slavic, ASEES, v Kongresni knjižnici v Washingtonu, na konferenci Crossing Borders. Lektor je tudi častni član Slovensko-ameriškega poslovnega društva, organizacije Global Cleveland in sodeluje z ostalimi etničnimi in jezikovnimi skupinami Clevelanda (madžarska, ukrajinska, hrvaška, judovska itn.).

Študenti so s **prevodi** sodelovali v okviru projekta *Svetovni dnevi*, tako so sooblikovali prevod knjižice *Žepna slovenščina* (2014) in brošure *Svetovni dnevi slovenske kulture* (2016) ter izbor besedil za *Antologijo literature Ivana Cankarja s prevodi v tuje jezike* (2018).

V okviru slovenistike se zaradi specifične demografske lege povezujemo z vsemi društvi in skupinami slovenske izseljenske skupnosti, še posebej s Slovenskim muzejem in arhivom, kjer poteka mnogo **kulturnih dejavnosti**, saj je prostor primeren tako za predavanja kot za razstave in kulturne večere. Dogodke organizira lektor v sodelovanju s pomembnimi člani slovenske skupnosti (Bob Hopkins, Geri Hopkins, Joe Valenčič, Martin Maršič, Jurček Žmauc itn.) in ob stalni podpori vodstva Filozofske fakultete CSU, zlasti dekana profesorja dr. Gregoryja Sadleka. Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu podpira tovrstno delovanje tudi denarno preko razpisov za sofinanciranje. Generalni konzulat v Clevelandu in Veleposlaništvo RS v Washingtonu pomagata lektoratu in lektorju tako s skupnimi projekti kot z informacijami, kako in kje pridobiti razstavne materiale, eksponate itn. Kulturnih dogodkov se je na fakulteti in v muzejskih ter ostalih prireditvenih prostorih slovenske skupnosti zvrstilo več kot 100, gostovali so književniki (Tone Kuntner, Aleš Šteger, Brian Henry, Tone Škerjanc, Iztok Osojnik, Jana Srdić Putrle), glasbeniki (Eroica, Megaron, Vlado Kreslin, Oto Vrhovnik, Joe Stepec, Allison Lint), na ogled so bile razstave (slovenski lektorati, judovski vojaki na soški fronti, slike Barbare Jurkovšek, Tomaža Perka, fotografije Mateja Sitarja, Cockta, tradicionalne pustne maske, idrijska čipka, Slovenke v ZDA, belokranjske pisanice, Cankarjevi prvi natisi, Prešeren v popularni glasbi itn.) in filmi (več kot 15), organizirani pa so bili tudi program za slovenske kulturne dneve, dva folklorna festivala, konference ipd. Od leta 2013 na Veleposlaništvo RS v Washingtonu lektor vsako leto prireja predavanja oz. tečaj preživetvene slovenščine, ki k učenju pritegne slušatelje iz glavnega mesta ZDA. Skozi vsa leta odlično sodeluje tudi z Generalnim konzulatom RS v Clevelandu. Leta 2010 je v prostorih Centra za slovenske študije in lektorata zaživela knjižnica z več kot 1500 naslovi, ki jih je katalogiziral in uredil lektor, gradivo pa je dostopno tudi članom slovenske skupnosti. Knjige so darovali posamezniki, največ pa jih je v Cleveland prispelo s projektom *Odprta knjiga*, ki so ga organizirali takratni generalni konzul Jurček Žmauc, mariborski Rotary klub in mariborske knjižnice. Leta 2016 je clevelandski Slovenec Evgen Favetti lektorju izročil dva originalna rokopisa Franceta Prešerna, različici pesmi *Slovo od mladosti* in *Dohtar*. Lektor je z donatorskimi sredstvi poskrbel, da sta ustrezno shranjena v Slovenskem muzeju in arhivu, kjer si ju lahko ogledajo obiskovalci.

Najdba obeh rokopisov v ZDA je bila tudi medijsko zelo odmevna, hkrati pa je velikega pomena za celotno slovensko skupnost, ki lahko v kulturni zgodovini najde skupno točko.

Lektorat v Clevelandu se je v enajstih letih obstoja dodobra ustalil tako v akademskem svetu kot v slovenski skupnosti, kjer širi znanje o moderni Sloveniji, slovenskem jeziku, literaturi in kulturi. V prihodnosti si lektor poleg poučevanja želi še več povezovanja z učiteljicami slovenskega jezika na sobotnih šolah, povezati druge izobraževalne in kulturne institucije (v nastajanju je projekt med NUK in clevelandskimi javnimi knjižnicami), znova soorganizirati konferenco pobratenih mest in se še naprej vključevati v vsakodnevne dogodke slovenske skupnosti v Clevelandu.

ZDRUŽENE DRŽAVE AMERIKE, LAWRENCE

Marta Pirnat-Greenberg Slovenistika na Univerzi Kansas

Slovenistika je na Oddelku za slovanske jezike in književnosti na Univerzi Kansas (KU) prisotna zadnjih štirideset let – v prvem desetletju s prekinitvami, kontinuirano pa od začetka 90. let prejšnjega stoletja.

Slovenistika oz. slovenski jezik ima **status** izbirnega predmeta, ki ga načeloma lahko vpišejo dodiplomski ali podiplomski študenti katerekoli študijske smeri. Glede na to, da je učitelj, ki izvaja jezikovne tečaje slovenščine, zadolžen tudi za poučevanje bosanščine/hrvaščine/srbščine, se slovenščina poučuje po potrebi. Pogoji za vpis predmeta, ki predvideva jezikovni tečaj na katerikoli stopnji, je predhodno znanje vsaj enega slovanskega jezika in/ali konkretni raziskovalni načrti, ki zahtevajo znanje slovenščine. Program predmeta je prilagojen potrebam, ciljem in predhodnemu znanju posameznikov, študent pa ga lahko vpiše več semestrov zapored ali s prekinitvami. Letno imamo običajno 1–3 slušatelje. Večinoma so to študenti višjih letnikov dodiplomskega študija slovanskih jezikov ali podiplomski študenti različnih disciplin – od jezikoslovja, zgodovine in pedagogike do primerjalne književnosti –, ki želijo raziskovati na slovenskem področju. V letu 2020 bo oddelek ponudil nov krajši jezikovni tečaj za študente, ki se odpravljajo na študijsko potovanje ali bivanje v Slovenijo.

Slovenske teme so vključene tudi v nekatere pregledne predmete za dodiplomske študente, kot npr. v pregled slovanske folkloristike, južnoslovanske književnosti in filma, predvsem pa v jezikoslovne predmete, ki jih predavata profesorja dr. Marc Greenberg in dr. Stephen Dickey. Na podiplomski stopnji študenti v obliki seminarjev in individualnih raziskovalnih nalog s profesorjem dr. Marcom Greenbergom obdelujejo različne teme iz slovanskega jezikoslovja, zlasti naglasoslovja, dialektologije in sociolingvistike, s profesorjem dr. Stephenom Dickeyjem pa tudi iz glagolskega vida.

Zgodovina poučevanja slovenščine na KU sega v leto 1979, ko so v Lawrence začeli prihajati slovenski **lektorji** kot Fulbrightovi štipendisti; ti so se vse do razpada skupne države izmenjevali z lektorji srbohrvaščine iz drugih jugoslovanskih republik. V teh letih so slovenščino poučevali ne le na glavnem univerzitetnem kampusu v Lawrenceu, pač pa je oddelek organiziral tudi dislocirane tečaje v Kansas Cityju in Pittsburgu (jugovzhodni Kansas), kjer je edino večje jedro slovenskega izseljenstva v Kansasu. Nekateri **predavatelji** (dr. Miran Hladnik, dr. Helga Glušič) so na glavnem

kampusu izvajali tudi pregledna predavanja iz slovenske književnosti in kulture. Leta 1991 so na mesto profesorja za slovansko jezikoslovje zaposlili dr. Marca Greenberga, njegovo osrednje raziskovalno področje sta slovensko zgodovinsko jezikoslovje in dialektologija. Slovenski jezik je od takrat na oddelku prisoten tudi pri številnih jezikoslovnih predmetih na dodiplomski in podiplomski ravni, posamično ali v primerjavi z drugimi slovanskimi jeziki. Dr. Marc Greenberg je v 90. letih ob drugih predavateljskih obveznostih razmeroma redno poučeval tudi jezikovni tečaj slovenščine. Leta 2001 se je zaposlila na mestu lektorice Marta Pirnat-Greenberg, ki skrbi za bosanščino/hrvaščino/srbščino in slovenščino.

Glede na omejene kadrovske možnosti in na dejstvo, da slovenistika nima širšega zaledja novejše slovenske emigracije, **število študentov** na slovenistiki v Kansasu nikoli ni bilo veliko, a je iz nje izšlo kar nekaj odličnih poznavalcev različnih slovenističnih področij, ki vedenje o Sloveniji in slovenstvu kot predavatelji, prevajalci in organizatorji posredujejo novim generacijam in širši ameriški javnosti. Med njimi naj omenimo literarna zgodovinarja dr. Timothyja Pogačarja in dr. Michaela Bigginsa, ki je trenutno tudi najuglednejši ameriški prevajalec slovenske književnosti, raziskovalca slovenskih narečij dr. Granta Lundberga, zgodovinarja in raziskovalca Plečnikovega dela dr. Brucea Berglunda ter obetavno mlado prevajalko slovenske književnosti dr. Kristino Rear- don. V ameriški diplomaciji delujeta naša nekdanja slušateljka Cassandra Divjak in Shay Wood.

Sodelovanje KU z UL, predvsem s FF, je staro vsaj toliko kot prisotnost slovenistike na njej. Že v zgodnjih 80. letih so profesorji iz Kansasa prihajali na FF kot predavatelji in udeleženci SSJLK. Od 90. let so se te povezave še okrepile z rednim sodelovanjem dr. Marca Greenberga s kolegi z obeh osrednjih slovenskih univerz ter ZRC SAZU ob številnih projektih, od katerih je treba posebej omeniti soustanovitev dveh mednarodnih revij, *Slovenski jezik/Slovene Linguistic Studies* (1993) s kolegom dr. Markom Snojem z Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša, in *Slavia Centralis* (2008), ki je skupni projekt KU, UMB in še treh srednjeevropskih univerz. Obe sta bili med prvimi revijami s področja slovanskega jezikoslovja z docela odprtim dostopom, in sicer je *Slovenski jezik/Slovene Linguistic Studies* v digitalni obliki dostopen v repozitoriju KU ScholarWorks že od leta 2005.

Na kampusu smo gostili kar nekaj predavateljev iz Slovenije, med njimi dr. Marka Snoja, dr. Nado Šabec, dr. Mirana Hladnika in dr. Aleša Debeljaka. Sodelovanje med KU in FF UL je bilo v začetku leta 2019 tudi uradno potrjeno s podpisom sporazuma o kulturnem, pedagoškem in znanstvenem sodelovanju. Na KU sta v zadnjih letih nastala dva programa, ki študentom omogočata študij v Sloveniji, semestrski študij na UL ter dvotedenski program za študente poslovne šole in inženirstva, ki se na obiskih v slovenskih podjetjih seznanjajo s slovensko poslovno prakso in proizvodnimi procesi. Slednji je tako priljubljen, da se je **število študentov** v štirih letih skoraj potrojilo (leta 2019 jih je bilo več kot 30). Več naših študentov slovenščine je svoje jezikovno znanje izpopolnjevalo v Ljubljani na Poletni šoli slovenskega jezika ali na SSJLK.

Znanstvenoraziskovalni dejavnosti slovenistike v Kansasu lahko sledimo v številnih razpravah dr. Marca Greenberga s področja zgodovine, dialektologije in sociolingvistike slovenskega jezika, v njegovi monografiji *A Historical Phonology of the Slovene Language* (2001) ter kratki slovnici slovenskega jezika *A Short Reference Grammar of Standard Slovene* (2006). V okviru lektorata in na pobudo pogostega povpraševanja po dostopnem učnem gradivu (kandidati so razpršeni po vsej ameriški celini in le redki imajo dostop do učitelja) je lektorica Marta Pirnat-Greenberg

pripravila učbenik, ki omogoča samostojno učenje slovenščine na osnovi angleščine, *Colloquial Slovene* (2011). Objavljeni so bili tudi nekateri študentski **prevodi** slovenske literature, med njimi *Vilnius* Klemena Piska (prev. Shay Wood), *Day of the Living Dead* Miha Mazzinija, *Anton* Polone Glavan, *Zeroes* Leonore Flis (prev. Kristina Reardon, objavljeno v *World literature Today*).

Kulturne prireditve s slovensko vsebino so bile v organizaciji in/ali izvedbi lektorice v sodelovanju z mestom Lawrence (npr. ura slovenskih pravljic v mestni knjižnici, prikazovanje običajev povezanih z začetkom pomladi), medtem ko se večer sodobnega slovenskega filma prireja enkrat ali dvakrat letno na kampusu. V sodelovanju s častno konzulko RS za Kansas in Missouri Barbaro Koval-Nelson je bilo ob obisku slovenskega veleposlanika dr. Boža Cerarja predvajanje slovenskega filma organizirano tudi za širšo javnost v Kansas Cityju. Z gospo Koval-Nelson dobro sodelujemo že vrsto let, skupaj smo organizirali obiska dveh slovenskih veleposlanikov na kampusu, na njeno pobudo se je začelo uspešno in zdaj redno študijsko potovanje po Sloveniji, hvaležni pa smo tudi za njeno materialno podporo, s katero delno zapolnjujemo izpad javnih sredstev, ki so v preteklosti našim študentom omogočala jezikovno izpopolnjevanje v Sloveniji.

Izzivov pri ohranjanju slovenistike na enem redkih slavističnih oddelkov, ki so še ostali na ameriški celini, je veliko: od usihajočega zanimanja za študij slovanskih jezikov po koncu hladne vojne do težnje po ukinjanju disciplin, ki nimajo zadostnega vpisa, da se vzdržujejo s šolninami. Kljub vsemu pa nas pogled na ustvarjeno in nove možnosti, ki smo jih poiskali tudi pod pritiskom neugodnih razmer, navdajajo z upanjem, da bo slovenistična postojanka v središču ZDA z enako trdoživostjo obstajala in se razvijala tudi v prihodnjih štiridesetih letih.

ZDRUŽENE DRŽAVE AMERIKE, SEATTLE

Mojca Nidorfer Šiškovič Slovenistika na Univerzi Washington

V Seattlu deluje slovenistika v okviru Oddelka za slovanske jezike in književnosti (Department of Slavic Languages and Literatures) Fakultete za umetnosti in znanosti na javni Univerzi Washington (College of Arts and Sciences, University of Washington – UW), ki je bila ustanovljena leta 1861. Tudi slavistični oddelek ima dolgo tradicijo, saj je bil ustanovljen leta 1946, hkrati pa je eden večjih in najrazvitejših v ZDA. Prispevek je nastal na podlagi podatkov v arhivu programa STU, načrta prof. Michaela Bigginsa za razvoj slovenistike na UW *Creating a Center for Slovene Studies at the University of Washington, Seattle* (2014), njegovih letnih poročil in spletne strani UW.

Slovenistika ima v okviru Oddelka za slovanske jezike in književnosti **status** štirisemestrskega programa, v okviru katerega študenti opravijo dve leti učenja slovenščine. Poleg tega so slovenistične vsebine vključene v dodiplomsko glavno (major) študijsko smer *Vzhodnoevropski jeziki, književnost in kultura* (Eastern European Languages, Literature and Culture) in v stranski študijski smeri (minor) *Slovanski jeziki* (Slavic Languages) ter *Ruska in slovanske književnosti* (Russian and Slavic Literatures).

Zgodovina slovenskih študij na UW sega v obdobje, ko je na univerzi poučeval geografijo profesor dr. Jože Velikonja, tj. od leta 1964 in vse do leta 1993, ko se je upokojil kot zaslužni profesor. Prof. Velikonja je poučeval in raziskoval na Inštitutu za Rusijo in Daljni vzhod (danes Ellison Center) UW in je bil eden od soustanoviteljev organizacije Society for Slovene Studies (Društva za slovenske študije), znanstvenoraziskovalno se je ukvarjal predvsem z geografijo in izseljenstvom, v času njegovega delovanja pa je UW postala osrednji center za slovenske študije v Severni Ameriki.

Današnji status je slovenistika uradno pridobila leta 2009, za vzpostavitev programa in razvoj slovenskih študij pa je najbolj zaslužen redni profesor dr. Michael Biggins, ki je zaposlen kot knjižničar strokovnjak za slovansko in vzhodnoevropsko področje knjižnice UW in redni profesor na oddelku za slavistiko. Vsa leta kot lektor in profesor **poučuje** slovenski jezik, književnost in zgodovino ter literarno prevajanje. V letu 2014 je pripravil načrt za vzpostavitev Centra za slovenske študije na UW v več fazah, ki vključuje razširitev že sicer največje knjižnice slovenistične literature v ZDA, okrepitev akademskih izmenjav učiteljev in študentov v okviru meduniverzitetne

pogodbe med UW in UL ter programa Fulbright, vzpostavitev lektorata slovenščine in izvedbo meddisciplinarnega slovenističnega programa. Na UW v zadnjih letih, tudi s prizadevanji prof. Bigginsa, dela več raziskovalcev in učiteljev. Med drugim delujeta na oddelku za lingvistiko UW še prof. dr. Gašper Beguš, diplomant FF UL in doktorant Univerze Harvard (fonologija, dialektologija južnoslovanski jezikov, posebej slovenščine, zgodovinsko jezikoslovje in indoevropski jeziki), in prof. dr. Naja Ferjan (bilingvizem, psiholingvistika in usvajanje jezika pri otrocih) ter na fakulteti za varstvo okolja prof. dr. Nives Dolšak, doktorski študij na Univerzi Harvard pa zaključuje slovenistka s FF UL Nina Beguš, ki se ukvarja s slovenskim jezikom ter tudi s slovensko in primerjalno književnostjo, z umetno inteligenco in literarno ustvarjalnostjo. Načrt vzpostavitve Centra za slovenske študije se tako že udejanja in se bo predvidoma zaključil v letu 2021.

Število študentov je omejeno na nekaj letno, vendar je skupna številka že preseгла število 25, obenem pa so študenti izjemni, saj so doslej prejeli več nagrad za svoje delo s področja slovenistike, dva študenta dodiplomskega študija sta prejela nagrado Josepha Velikonja, trije podiplomski študenti pa nagrade Rada L. Lenčka.

Slovenistika na UW uspešno **mednarodno sodeluje** z UL že od leta 1978, ko sta rektorja podpisala prvi meduniverzitetni sporazum, v tem času pa so na UL in UW gostovali številni profesorji in raziskovalci z različnih fakultet in akademij univerze partnerice. Med drugimi so na oddelku za slavistiko gostovali dr. Vesna Požgaj Hadži, dr. Rudi Rizman in dr. Mirko Jurak s FF UL, dr. Milena Mileva Blažič s Pedagoške fakultete UL, v letošnjem letu pa tudi dr. Alenka Jensterle Doležal s slovenistike na Karlovi univerzi v Pragi. Izjemnega pomena je podpis razširjene meduniverzitetne pogodbe med UW in UL v letu 2019, ki bo vsako leto omogočila 12 študentom z vsake univerze študijsko bivati na UL oz. UW. Dosežek je izjemnega pomena tudi za mednarodno sodelovanje UL, saj se UW na najpomembnejši lestvici kakovosti univerz Academic Ranking of World Universities (ARWU), t. i. Šanghajski lestvici, uvršča med 15 najboljših na svetu.

Profesor dr. Michael Biggins je uveljavljeni poznavalec in prevajalec slovenske književnosti v angleščino, doslej je **prevedel** dela Tomaža Šalamuna, Lojzeta Kovačiča, Draga Jančarja, Borisa Pahorja, Florjana Lipuša, Vladimirja Bartola in drugih, svoje znanje pa posreduje tudi študentom slovenščine. Leta 2015 je za svoje prevode iz slovenščine prejel Lavrinovo diplomu Društva slovenskih književnih prevajalcev.

V okviru slovenistike na UW so v preteklih letih pripravili več **kulturnih prireditev**, filmskih projekcij, gostovanj iz Slovenije, sodelovali so pri projektih STU *Svetovni dnevi*, med drugim jih je obiskalo več uradnih delegacij iz Slovenije. V letošnjem štud. letu je veleposlanik RS v Washingtonu mag. Stanislav Vidovič sodeloval na *Dnevu odprtih vrat*, s katerim so obeležili dolgoletne izmenjave med UL in UW skupaj z raziskovalci in učitelji, ki so predstavili svoje izkušnje. Slovenistika na UW sodeluje tudi s slovenskim društvom Slovenska miza v Seattlu, ki povezuje Slovence, študente in vse zainteresirane, soorganizirali so že več dogodkov. V letu 2019 so za praznovanje Prešernovega dne pripravili predstavitev na temo stripa in grafičnega romana v Sloveniji.

Izjemen razvoj slovenistike v zadnjem desetletju, več kot 40-letna tradicija meduniverzitetnega sodelovanja med UL in UW, vizija in prizadevanja prof. dr. Michaela Bigginsa, ki je leta 2018 postal tudi častni konzul RS v Seattlu, so obrodili bogate sadove, nakazuje pa se tudi izjemna prihodnost.

ZDRUŽENE DRŽAVE AMERIKE, STANFORD

Mojca Nidorfer Šiškovič Slovenistika na Univerzi Stanford

Slovenistika na Univerzi Stanford je umeščena v Jezikovni center Stanford (SLC), v okviru katerega se študenti lahko učijo več kot 40 jezikov in ima **status** izbirnega lektorata. Izvaja se v jesenskem in pomladnem četrtletju kot izbirni predmet na dodiplomski in podiplomski stopnji študija za študente stanfordske univerze. Cilj predmeta je praktičen, in sicer izobraziti študente za sporazumevanje in učinkovito jezikovno rabo, za študijske oz. raziskovalne namene ter navezovanje stikov in sodelovanje z državo jezika.

Slovenistika je bila **vzpostavljena** v štud. letu 2018/2019 po večletnih prizadevanjih predvsem slovenskih profesorjev na Univerzi Stanford, ki sta zagotovila tudi finančno podporo v prvem letu delovanja lektorata, rednega profesorja dr. Jureta Leskovca in že upokojenega profesorja dr. Zvonka Fazarinca. V San Franciscu deluje močna slovenska skupnost, saj je bila že leta 1927 ustanovljena organizacija The Slovenian Progressive Hall (Slovenska napredna hiša), ki skrbi za izobraževanje in kulturno promocijo ter je prostor srečevanja slovenske skupnosti. Uradni obiski iz RS in prizadevanja tudi na slovenski strani, zlasti CSDTJ FF UL ter Urada Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu, so obrodili sadove in tako je Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport za štud. leto 2019/2020 zagotovilo sredstva za vzpostavitev rednega lektorata z učiteljem, napotenim iz Slovenije. Zaradi premajhnega števila ur oz. prenizkega vpisa študentov na zelo naravoslovno usmerjeni univerzi, lektorat ni zaživel v načrtovani obliki, zato se iščejo nove možnosti sodelovanja.

Lektorica, ki je v prvem štud. letu 2018/2019 poučevala slovenščino na SLC, je bila Mia J. Rode, ki živi v bližini in je bila do odhoda v pokoj, ko se je upokojila kot zaslužna višja knjižničarka, zaposlena v knjižnici na Univerzi Stanford. Vsa leta poučuje slovenščino v slovenski skupnosti na področju San Francisca. Z vodenjem lektorata slovenščine nadaljuje tudi v štud. letu 2019/2020, ko še potekajo prizadevanja za vzpostavitev lektorata z učiteljem, napotenim iz Slovenije. Mii J. Rode je Ameriško-slovenska izobraževalna organizacija ASEF (American Slovenian Education Foundation) marca 2019 podelila nagrado za življenjsko delo, saj je svoje življenje posvetila promociji Slovenije, slovenskega jezika in kulture v Združenih državah Amerike.

V prvem letu delovanja se je na slovenščino v vseh treh semestrih vpisal študent doktorskega študija Thomas McDonald, ki pripravlja doktorsko disertacijo s področja primerjalnih književnosti, med njimi tudi slovenske. Poleti 2019 se je udeležil SSJLK in navezal stike s strokovnjaki in

ustreznimi institucijami v Sloveniji.

Ena najmlajših slovenistik ima na ugledni Univerzi Stanford izjemno priložnost razviti se v center poučevanja in raziskovanja slovenistike, predstavljati slovenski jezik, književnost in kulturo ter hkrati delovati povezovalno v slovenski skupnosti v sanfranciškem zalivu, v tesni povezavi s Silicijevo dolino in drugimi univerzami v okolici, kjer deluje veliko slovenskih raziskovalcev in uglednih profesorjev. Soustvarjati želimo priložnosti za meduniverzitetno sodelovanje in vedno tesnejše akademske in medkulturne izmenjave v enem gonilnih središč svetovnega razvoja tehnologije in znanosti ter nuditi jezikovno podporo strokovnjakom, ki sodelujejo s Slovenijo.

PROJEKTI »SVETOVNI DNEVI ...«

Od leta 2004 potekajo v organizaciji programa Slovenščina na tujih univerzah (STU) na eno ali dve leti veliki skupni kulturnopromocijski projekti, od leta 2005 pod skupnim imenom *Svetovni dnevi ...*, pri katerih sodelujejo vse slovenistike na univerzah po svetu. Projekti so zasnovani z namenom spodbujati povezovanje slovenistik in sodelovanje učiteljev slovenščine na univerzah po svetu ter usposabljati študente za strokovno delo na področju slovenistike in poglobljati njihovo znanje. Cilji projektov so povezani s predstavljanjem in širjenjem slovenskega jezika, literature in kulture po svetu ter promocijo slovenščine tako na univerzah, kjer se slovenščina poučuje v obliki lektorata ali kot študijska smer, kot tudi v njihovem širšem okolju, še posebej tam, kjer živijo Slovenci in slovenske skupnosti.

Odločitve za določen projekt in osnovne smernice izvedbe so vedno sprejete na rednih srečanjih učiteljev programa STU na FF UL, saj so ti pogosto tudi pobudniki projektov. Projekte koordiniramo na sedežu programa STU, kjer s sodelovanjem različnih strokovnjakov in institucij pripravimo skupne publikacije ter promocijske materiale, priskrbimo filme, knjige itn. Na slovenistikah po svetu učitelji s svojimi študenti v okviru svojih oddelkov in fakultet pripravijo dogodke v osrednjem tednu projekta konec novembra oz. v začetku decembra v letu projekta. V tem tednu se na vseh univerzah po svetu hkrati odvijajo številni kulturni dogodki, približno 100 dogodkov ob vsakem projektu. Priprava projekta je dolgotrajna, vsaj že leto prej se na sedežu programa pripravi gradivo, nato pa učitelji s svojimi študenti na slovenistikah po svetu prevajajo književna in strokovna dela, podnaslavljajo filme, se dogovarjajo za gostovanja iz Slovenije, organizirajo delavnice in literarne, filmske ter druge tematske dogodke.

Sredstva za izvedbo projektov deloma zagotavlja financer programa STU – Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport, dodatna pa pridobimo na javnih razpisih Ministrstva za zunanje zadeve, Ministrstva za kulturo, Javne agencije za knjigo, sodelujejo tudi sofinancerji, kot so Slovenski filmski center, RTV Slovenija, Univerza v Ljubljani ter Filozofska fakulteta itn. Pri izvedbi projektov STU redno sodelujejo tudi slovenska diplomatska predstavništva po svetu, ki v sodelovanju z lektorati pripravijo sprejeme, sodelujejo pri organizaciji dogodkov, na katere so vedno povabljeni tudi v tujini živeči Slovenci in drugi zainteresirani, aktivno pa se v promocijo vključujeta tudi slovenska nacionalna televizija in radio ter dopisništva slovenskih medijev po svetu.

2004 – Prevajanja slovenskih literarnih besedil

V letu 2004 je na lektoratih v organizaciji STU potekal prvi skupni projekt *Prevajanja slovenskih literarnih besedil*. Osrednji rezultat sodelovanja je bil zbornik *Prevajanja slovenskih literarnih besedil* (509 strani) s prevodi v 18 jezikov, ki je izšel ob decembrskem srečanju učiteljev leta 2004. V zborniku so objavljeni odlomki in prevodi odlomkov izbranih del nagrajenih sodobnih sloven-

skih avtorjev – Erike Vouk, Iztoka Osojnika, Tomaža Letnarja, Mareta Cestnika, Maje Gal Štromar, Dragice Potočnjak in Vinka Ošlaka.

Pri projektu je sodelovalo 32 učiteljev slovenščine na tujih univerzah, besedila so prevedli 103 študenti, prevode pa je strokovno pregledalo 33 strokovnjakov, večinoma z jezikovnih oddelkov FF UL. Vrednost projekta pa ni bila le objava zbirke prevodov in promocija sodobne slovenske literature, ampak je bil pomemben tudi zato, ker je povezal učitelje in številne študente slovenščine, obenem pa je bil dober pokazatelj velikega zanimanja za slovenski jezik, literaturo in kulturo med študenti na lektoratih slovenščine na univerzah po svetu.

2005 – Svetovni dnevi slovenskega filma

V letu 2005 smo s projektom *Svetovni dnevi slovenskega filma* v sodelovanju s Slovenskim filmskim centrom, z učitelji slovenščine na tujih univerzah, s tujimi univerzami ter s slovenskimi diplomatsko-konzularnimi predstavništvi po svetu obeležili 100-letnico slovenskega filma. S projekcijami štirih slovenskih filmov (*Ples v dežju*, *Kajmak in marmelada*, *Šelestenje*, *Z vzhoda*) in z izdajo informativne zloženke smo slovenski film in slovensko kulturo predstavili širokemu krogu ljudi na univerzah po svetu. Projekt je bil izveden v tednu od 21. do 24. novembra 2005 kar na 53 univerzah. Filme si je ogledalo več kot 5000 ljudi (posamezni film od 20 do 200 gledalcev), projekt pa je bil tako v Sloveniji kot tudi tujini medijsko uspešen, zato lahko z veseljem zapišemo, da je bil to največji projekt vseh časov po obsegu promocije slovenske kulture in slovenskega filma.

2006 – Svetovni dnevi slovenske literature

Od 20. do 25. novembra 2006 je v okviru tretjega projekta STU, *Svetovni dnevi slovenske literature*, kar 38 slovenskih literarnih ustvarjalcev z najkakovostnejšim literarnim opusom odšlo na gostovanja na 53 univerz v tujini, kjer se izvajajo lektorati slovenščine oziroma slovenistični študiji.

Projekt smo začeli načrtovati že leta 2005, saj je bila priprava zelo zahtevna zaradi obsežne organizacije. Posebna delovna skupina je izbrala avtorje na podlagi več meril, kako predstaviti najkakovostnejše slovensko literarno ustvarjanje. Učitelji slovenščine na tujih univerzah so sodelovali z avtorji in skupaj z njimi vsebinsko in organizacijsko pripravili gostovanja in kulturne dogodke. Nekateri avtorji so se udeležili literarnih večerov, spet drugi so poleg tega pripravili še prevajalske in literarne delavnice za študente. Avtorji, ki so tudi režiserji, scenaristi, so sodelovali pri filmskih projekcijah svojih del. V štud. letu pred zaključno izvedbo projekta so učitelji skupaj s študenti in v sodelovanju z avtorji prevajali literarna dela.

Številnih dogodkov v času *Svetovnih dnevov* se je udeležilo več kot 3000 ljudi. V okviru programa STU smo pripravili in natisnili tudi *Almanah Svetovni dnevi slovenske literature* – publikacijo v slovenskem in angleškem jeziku, v kateri je predstavljena sodobna slovenska literarna ustvarjalnost in 38 reprezentativnih avtorjev.

2008 – Svetovni dnevi slovenske literature na filmu

Od 1. do 5. decembra 2008 so na univerzah v tujini potekale projekcije slovenskih filmov, nastalih na podlagi literarnih predlog slovenskih avtorjev. S projektom smo širšemu občinstvu po svetu predstavili slovenske avtorje s kakovostnim literarnim opusom in hkrati slovensko filmsko produkcijo, posneto po literarnih delih.

Prikazani so bili filmi, ki jih je prispeval Slovenski filmski center v obliki posebnega kompleta DVD-jev, pripravljenega posebej za projekt STU, filmi pa so bili tudi podnaslovljeni v več tujih jezikih, *Petelinji zajtrk* (po istoimenskem romanu Ferija Lainščka), *Sladke sanje* (po scenariju Miha Mazzinija) in *Zvenenje v glavi* (po istoimenskem romanu Draga Jančarja) ter kratka filma *Vrtoglavi ptič* in *Otrok v času*. Ob filmu smo pripravili brošuro s karticami za obiskovalce, na katerih so bili predstavljeni posamezni filmi. Besedila s predstavitev filmov so učitelji s svojimi študenti prevedli v jezike držav gostiteljic.

RTV Slovenija je za lektorate prispevala v letu 2008 posneti dokumentarni film o Primožu Trubarju *Pot*, s predvajanjem katerega smo na več kot 50 univerzah po svetu obeležili 500-letnico njegovega rojstva. Obenem smo s projektom obeležili tudi leto predsedovanja Slovenije Evropski uniji in Evropsko leto medkulturnega dialoga.

2010 – Svetovni dnevi sodobne slovenske literature

Peti skupni projekt vseh slovenistik v programu STU je bil znova posvečen slovenski književnosti, in sicer delom, ki so nastala v obdobju od leta 1980 do 2010. V okviru projekta je bila natisnjena *Antologija sodobne slovenske literature* (196 strani), v kateri so bila objavljena izbrana dela 66 sodobnih slovenskih avtorjev, po tri njihove pesmi oziroma odlomki iz daljših del. *Antologija* je razdeljena na štiri razdelke, izbor avtorjev in besedil pa so pripravile profesorice za književnost na Oddelku za slovenistiko FF UL, tudi s predlogi učiteljev STU, *Pesmi* dr. Irena Novak Popov, *Pripovedi* dr. Alojzija Zupan Sosič, *Drame* in *Mladinska književnost* Mateja Pezdirc Bartol.

Na slovenistikah po svetu so v okviru projekta v tuje jezike prevajali besedila iz *Antologije*, ponekod so prevedli celotno *Antologijo*, v tednu od 29. novembra do 3. decembra 2010 pa so v sodelovanju s tujimi univerzami, založbami in diplomatskimi predstavništvi pripravili gostovanja avtorjev, literarne večere in delavnice. S projektom smo tujemu občinstvu predstavili žanrsko zelo raznoliko sodobno slovensko literarno ustvarjalnost – avtorje in avtorice različnih starostnih skupin in slovenskih pokrajin, in jih spodbudili k branju ter prevajanju. Gostovanja in prevajanja so se nadaljevala tudi v prihodnjih letih.

2012 – Svetovni dnevi slovenskega dokumentarnega filma

Skupni kulturnopromocijski mednarodni projekt vseh slovenistik je bil tudi v letu 2012 izveden na več kot 50 univerzah po svetu, odvijal pa se je v tednu od 26. novembra do 3. decembra. Cilj projekta je bil tuji javnosti predstaviti slovensko kulturo, jezik in literaturo s pomočjo kakovostnih slovenskih dokumentarnih filmov. Skupaj z učitelji slovenščine na univerzah po svetu smo za projekt izbrali devet dokumentarnih filmov z različnih področij, *Plečnik : Fabiani*, *Toporišič – Samotni hodec skozi neprijazni čas*, *Aleksandrinke*, *20. stoletje Jurija Gustinčiča*, *V letu hip-hopa*, *Mila, naša Mila – Z okusom po grenkem*, *Ivana Kobilca – portret slikarke*, *Spomini med koši – Ivo Daneu* in *Zadnji čoln – Presihajoče jezero*.

Od začetka leta 2012 so na lektoratih slovenščine učitelji slovenščine s svojimi študenti prevajali dokumentarne filme v tuje jezike, organizirali so prevajalske delavnice in krožke, na RTV Slovenija pa so filme podnaslovili in pripravili DVD-je. Nastalo je 99 prevodov dokumentarnih filmov v skupaj 21 tujih jezikov. Sodelovalo je 39 učiteljev slovenščine, 69 jezikovnih pregledovalcev in 260 prevajalcev – študentov slovenščine na univerzah po svetu.

Pri organizaciji filmskih večerov so poleg tujih univerz sodelovala tudi slovenska diplomatsko-konzularna predstavništva po svetu. Organizatorji smo pripravili gradivo o filmih in produkciji dokumentarnih filmov v Sloveniji, za medijsko pokritost projekta so poskrbeli na RTV Slovenija s svojimi dopisništvii po svetu. Na ta način smo dosegli kar največjo odmevnost v mednarodnem in slovenskem prostoru ter udeležbo nekaj tisoč obiskovalcev na filmskih večerih, projekcije dokumentarnih filmov pa so zdaj redno na programu predvajanih filmov na tujih univerzah.

2014 – Svetovni dnevi slovenskega jezika: Žepna slovenščina

Od 1. do 5. decembra 2014 so na več kot 50 univerzah po svetu potekali *Svetovni dnevi slovenskega jezika*. V okviru obsežnega kulturnopromocijskega projekta so bili izvedeni raznovrstni dogodki s ciljem tuji univerzitetni in širši javnosti predstaviti slovenski jezik, organizirali so jih učitelji slovenščine s svojimi študenti v sodelovanju z diplomatskimi predstavništvi RS po svetu.

Osrednji dogodek je bila predstavitev dvojezičnih knjižic *Žepna slovenščina*, ki so jih v preteklem štud. letu na tujih univerzah prevedli učitelji slovenščine s svojimi študenti in s pomočjo tujih uveljavljenih prevajalcev v kar 22 jezikov. V projektu je sodelovalo več kot 45 učiteljev, 220 prevajalcev in 43 jezikovnih pregledovalcev.

Knjižice *Žepna slovenščina* (130 strani) so natisnjene v naslednjih jezikih: angleščina, argentinska španščina, bolgarščina, češčina, francoščina, hrvaščina, italijanščina, japonščina, kitajščina, litovščina, madžarščina, makedonščina, nemščina, nizozemščina, poljščina, portugalsčina, romunščina, ruščina, slovaščina, srbsščina, španščina in ukrajinščina. Namenjene so prvemu srečanju tujcev s slovenščino, Slovenijo in slovensko kulturo. Vsebino so strokovno pripravili sodelavci CSDTJ, s kančkom humorja ob predstavljanju slovenskih jezikovnih in kulturnih značilnosti.

2016 – Svetovni dnevi slovenske kulture

Od 3. do 9. decembra 2016 so na slovenistikah, ki so v štud. letu 2016/2017 delovale na 57 univerzah po svetu, potekali dogodki v okviru že 8. mednarodnega kulturnopromocijskega projekta *Svetovni dnevi*, tokrat osredotočeni na slovensko kulturo, ki jo v najširšem smislu predstavljajo slovenska glasba, naravna in kulturna dediščina, uprizoritvene umetnosti, književnost, zgodovina, turizem in kulinarika, likovna umetnost, arhitektura in oblikovanje, znanost in tehnologija, gospodarstvo in šport. Učitelji slovenščine na tujih univerzah so v okviru projekta pripravili pregledne vsebine posameznih področij in jih postavili v e-učilnico. Na ta način jih bodo lahko uporabljali vsi lektorji pri poučevanju slovenske kulture na slovenistikah po svetu. Glede na raznolikost študijev in lektoratov na tujih univerzah jih bodo lahko v e-učilnici sproti prilagajali potrebam svojih študentov pa tudi posodabljali vsebine.

V prvem tednu decembra, ko se tudi v Sloveniji vrstijo dogodki za *Ta veseli dan kulture* in ko UL obeležuje teden univerze, so se na slovenistikah tujih univerz v sodelovanju s slovenskimi diplomatskimi predstavništvi in drugimi slovenskimi in tujimi institucijami odvijali dogodki na temo slovenske kulture – gostovanja slovenskih kulturnih ustvarjalcev in strokovnjakov, glasbeni, literarni in filmski večeri, znanstvene konference, otvoritve razstav itn. Več o dogodkih (ter spremljajoča gradiva) je bilo objavljeno na spletnih straneh, v času dogodkov pa tudi na Facebooku CSDTJ, spletni strani Culture.si ter v slovenskih in tujih medijih.

2018 – Svetovni dnevi Ivana Cankarja

Od 3. do 9. decembra 2018 so se na več kot 50 univerzah po svetu odvijali *Svetovni dnevi Ivana Cankarja*. V okviru projekta je izšla obsežna *Antologija literature Ivana Cankarja* (540 strani), s katero so se slovenistike po svetu, povezane v okviru programa STU, pridružile obeležitvi *Cankarjevega leta* v Sloveniji. V *Antologijo* smo vključili približno 30 strani Cankarjevega ustvarjanja. Izbor besedil, s katerimi smo avtorja predstavili občinstvu po svetu, je bil narejen na Oddelku za slovenistiko FF, nato so besedila (vsa ali samo nekatera) na univerzah po svetu prevedli v 21 jezikov.

Krog sodelavcev obsežnega prevajalskega projekta je bil zelo širok. Sodelovalo je 43 univerz, 45 učiteljev, 52 jezikovnih pregledovalcev in 218 prevajalcev. Projekt so vodili in pri prevajanju mentorsko pomagali učitelji slovenščine, študentske prevode pa so pregledali, in ponekod prispevali svoje prevode, tudi uveljavljeni prevajalci. V prvem delu *Antologije* so poglavja, ki strokovno osvetljujejo posamezna področja Cankarjeve literature, drugi del predstavlja kronološko, po nastanku urejena zbirka besedil iz literature Ivana Cankarja, tretji, najobsežnejši del, so prevodi besedil v tuje jezike, med katerimi jih je 17 iz Evrope, pridružujejo pa se jim ameriška angleščina, argentinska španščina, japonsščina in kitajščina.

V času *Svetovnih dnevov* so bili izvedeni literarni večeri, projekcije filmov, predavanja, konference, branja *Antologije literature Ivana Cankarja* v slovenščini in v prevodih. Predstavljena sta bila tudi dva celovečerna filma, v sodelovanju produkcijskih hiš Cebam in Friendly s koproducenti in z RTV Slovenija, animirani dokumentarni film *Tisoč ur bridkosti za eno uro veselja* (2018) režiserja Dušana Moravca in scenarista Matjaža Pikala ter dokumentarno-igrani film *Cankar* (2018) režiserja in scenarista Amirja Muratovića. Študenti in udeleženci prireditvev pa so se preizkusili tudi v poznavanju Cankarjevih del in življenja z družabno igro *Klanec*, ki je nastala na CSDTJ.

SEZNAM UNIVERZ PO SVETU, NA KATERIH DELUJEJO SLOVENISTIKE V ŠTUD. LETU 2019/2020

Argentina

Buenos Aires, Universidad de Buenos Aires, Facultad de Filosofía y Letras
La Plata, Universidad Nacional de La Plata, Facultad de Humanidades y Ciencias de la Educación
Cordoba, Universidad Católica de Córdoba, Filosofía y Humanidades
Cordoba, Universidad Nacional de Córdoba, Facultad de Filosofía y Humanidades

Avstrija

Celovec, Universität Klagenfurt, Fakultät für Kulturwissenschaften
Dunaj, Universität Wien, Philologisch-Kulturwissenschaftliche Fakultät
Gradec, Karl-Franzens-Universität Graz, Geisteswissenschaftliche Fakultät

Belgija

Bruselj, Université Libre de Bruxelles, Faculté de Lettres, Traduction et Communication
Gent, Universiteit Gent, Faculteit Letteren en Wijsbegeerte

Bolgarija

Sofija, Sofijski universitet "Sv. Kliment Ohridski", Slavjanski fakultet

Bosna in Hercegovina

Sarajevo, Univerzitet v Sarajevu, Filozofski fakultet
Banjaluka, Univerzitet v Banja Luki, Filološki fakultet

Češka

Brno, Masaryková univerzita v Brně, Filozofická fakulta
Pardubice, Univerzita Pardubice, Fakulta filozofická
Praga, Univerzita Karlova, Filozofická fakulta

Francija

Pariz, Université Sorbonne Paris Cité, Institut national des langues et civilisations orientales (INALCO)

Hrvaška

Reka, Sveučilište u Rijeci, Filozofski fakultet
Zadar Sveučilište u Zadru, Odjel za kroatistiku
Zagreb, Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet

Italija

Neapelj, Università degli Studi di Napoli "L'Orientale", Dipartimento di Scienze Umane e Sociali
Padova, Università di Padova, Dipartimento di Studi linguistici e letterari
Rim, Sapienza Università di Roma, Facoltà di Lettere e Filosofia
Trst, Università degli Studi di Trieste, Dipartimento di Studi Umanistici
Trst, Università degli Studi di Trieste, Dipartimento di Scienze Giuridiche, del Linguaggio, dell'Interpretazione e della Traduzione
Videm, Università degli Studi di Udine, Dipartimento di Lingue e letterature, comunicazione, formazione e società

Japonska

Tokio, Tokyo University of Foreign Studies

Južna Koreja

Seul, Hankuk University of Foreign Studies, College of Central and East European Studies

Kitajska

Peking, Beijing Foreign Studies University, School of European Languages and Cultures
Peking, Beijing International Studies University, School of Central European Studies
Hebei, Hebei Foreign Studies University, College of International Language Education

Litva

Vilnius, Vilniaus universitetas, Filologijos fakultetas

Madžarska

Budimpešta, Eötvös Loránd Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar
Sombotel, ELTE Savaria Egyetemi Központ Szombathely, ELTE Bölcsészettudományi Kar

Nemčija

Berlin, Humboldt-Universität zu Berlin, Sprach- und literaturwissenschaftliche Fakultät
Köln, Universität zu Köln, Philosophische Fakultät
München, Ludwig-Maximilians-Universität München, Fakultät für Sprach- und Literaturwissenschaften
Regensburg, Universität Regensburg, Fakultät für Sprach-, Literatur- und Kulturwissenschaften
Tübingen, Eberhard-Karls-Universität Tübingen, Philosophische Fakultät

Poljska

Gdansk, Uniwersytet Gdański, Wydział Filologiczny
Katovice, Uniwersytet Śląski, Wydział Humanistyczny
Krakov, Uniwersytet Jagielloński, Wydział Filologiczny
Lodź, Uniwersytet Łódzki, Wydział Filologiczny
Varšava, Uniwersytet Warszawski, Wydział Polonistyki

Portugalska

Lizbona, Universidade de Lisboa, Faculdade de Letras

Romunija

Bukarešta, Universitatea din Bucuresti, Facultatea de limbi și literaturi străine

Rusija

Moskva, Moskovskij gosudarstvennyj universitet M. V. Lomonosova, Filologičeskij fakultet

Sankt Peterburg, Sankt-Peterburgskij gosudarstvennyj universitet, Filologičeskij fakultet

Severna Makedonija

Skopje, Univerzitet "Sv. Kiril i Metodij" vo Skopje, Filološki fakultet "Blaže Koneski"

Slovaška

Bratislava, Univerzita Komenského v Bratislave, Filozofická fakulta

Srbija

Beograd, Univerzitet u Beogradu, Filološki fakultet

Novi Sad, Univerzitet u Novom Sadu, Filozofski fakultet

Španija

Granada, Universidad de Granada, Facultad de Filosofía y Letras, Facultad de Traducción e Interpretación

Ukrajina

Kijev, Kiivskij nacionalnyj universitet imeni Tarasa Ševčenka, Instytut filologiji

Lvov, Lvivskij nacionalnyj universitet imeni Ivana Franka, Filologičnyj fakultet

Velika Britanija

London, University College London, School of Slavonic and East European Studies

Nottingham, University of Nottingham, School of Cultures, Languages and Area Studies

Združene države Amerike

Cleveland, Cleveland State University, Faculty of Liberal Arts and Social Sciences

Lawrence, University of Kansas, College of Liberal Arts and Sciences

Seattle, University of Washington, College of Arts and Sciences

Stanford, Stanford University, Stanford School of Humanities and Sciences

VIRI IN LITERATURA

90. výročie vzniku University Komenského v Bratislave/90-letnica ustanovitve Univerze v Ljubljani in Univerze Komenskega v Bratislavi (zbornik prispevkov s konference 22.–23. 10. 2009), 2010. Uredila Saša Vojtech Poklač, Miloslav Vojtech. Bratislava: Universita Komenského v Bratislave.
- 1919 v slovenskem jeziku, literaturi in kulturi [zbornik 55. SSJLK], 2019. Uredila Mojca Smolej. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete.
- Arhiv programa Slovenščina na tujih univerzah.
- Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik [zbornik CSDTJ], 1999. Uredili Marja Bešter in Erika Kržišnik. Ljubljana: Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik.
- Hellewell, Olivia, Rančigaj Beneš, Maja, 2014: *40 let slovenščine v Nottinghamu*. Nottingham: University of Nottingham. 9–21.
- Jenko, Elizabeta, 2015: 650 let Univerze na Dunaju – 40 let slovenistike na Univerzi na Dunaju – 15 let sodelovanja z Božo Krakar Vogel. *Jezik in slovstvo* 60/3–4. 191–198.
- Karničar, Ludwig, 2011: 200 Jahre seit der Gründung des ersten Studentvereins Societas Slovenica durch Johann Npomuk Primitz (Janez Nepomuk Primic) und die Bedeutung der Stadt Graz für die Slowenen. Ludwig Karničar, Vincenc Rajšp (ur.): *Graz und Slowenen/Gradec in Slovenci*. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU. 23–37.
- Konickaja, Jelena, 2012: *Praktinē slovenų kalbos gramatika*. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla. www.flf.vu.lt/dokumentai/mokslas/el_knygu_versijos/slovenu_kalbos_gramatika_interne-tui.pdf
- Krejčí, Pavel, 2005: Seminář jihoslovanských filologií a balkanistiky. Ivo Pospíšil (ur.): *Východiska – Koncepce – Výhledy*. Brno: Ústav slavistiky FF MU Brno. 37–48.
- Krejčí, Pavel, 2017: Problematika výuky jihoslovanských jazyků na Filozofické fakultě MU v Brně. Elena Krejčová in Pavel Krejčí (ur.): *Quo vadis, philologia?* Brno: Tribun. 19–28.
- Letna poročila Centra za slovenščino kot drugi in tuji jezik, 2008–2018. <https://centerslo.si/o-nas/letna-porocila/>
- Pravilnik programa Slovenščina na tujih univerzah, 2014, spremenjen 2016. <https://centerslo.si/wp-content/uploads/2015/10/pravilnik-stu.pdf>
- Pravno-informacijski sistem. <http://pisrs.si/Pis.web/>
- Prihodnost v slovenskem jeziku, literaturi in kulturi [zbornik 50. SSJLK], 2014. Uredil Hotimir Tivadar. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete.
- Renko, Srečko, 1982: I primi insegnamenti di sloveno in Italia: Bruno Guyon, docente al R. Istituto Orientale di Napoli. *Europa Orientalis* 1/11 83–86.
- Rogel, Carole, 2012: A brief history of the SSS's forty years. *Slovene Studies* 34/1–2. 203–209. <file:///C:/Users/CSLO/Downloads/15326-17769-1-PB.pdf>

Slovenika – časopis za kulturo, znanost in izobraževanje. Beograd: Nacionalni svet slovenske narodne manjšine. <http://slovenci.rs/>

Sto let slovenistiki na Univerzité Karlově v Praze, 2014. Uredili Alenka Jensterle-Doležalová, Jasna Honzak Jahić, Andrej Šurla. Praha: Filozofická fakulta Univerzity Karlovy.

Vloge središča – Konvergenca regij in kultur: Slovenski slavistični kongres, 2010. Uredila Irena Novak Popov. Ljubljana: Slavistično društvo Slovenije. 342–350.

Zapisnik seje fakultetne uprave filozofske fakultete v Ljubljani, 15. 1. 1964.

Žabjek Scuteri, Aleksandra, Scuteri, Lucia Gaja (ur.), 2011: *90 anni dello sloveno a Napoli. Atti del Convegno Internazionale*. Napoli: Università degli Studi di Napoli L'Orientale, Dipartimento di Studi dell'Europa Orientale.

Banja Luka · Beijing · Beograd · Berlin
Bratislava · Brno · Bruxelles · București
Budapest · Buenos Aires · Cleveland · Córdoba
Gdansk · Gent · Granada · Graz · Hebei
Katowice · Klagenfurt · Köln · Kraków · Kyiv
La Plata · Lawrence · Lisboa · London · Łódź
Louvain · Lviv · Moskva · München · Napoli
Nottingham · Novi Sad · Padova · Pardubice
Paris · Praha · Regensburg · Rijeka · Roma
Sankt Peterburg · Sarajevo · Seattle · Seul
Skopje · Sofia · Stanford · Szombathely · Tokyo
Trieste · Tübingen · Udine · Vilnius · Warszawa
Wien · Zadar · Zagreb

9 789610 602712